Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Meldgaard, Anders Jensen.; af Sigurd Lind.
Titel | Title:	Ved Mossø : en Fortælling fra Klostertiden
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Skanderborg : D. Davidsens Forlag, 1881
Fysiske størrelse | Physical extent:	304 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.- 206

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130022059859

Ved Mosso.

En Fortælling fra Klostertiden.

Ved Mosso.

En Fortælling fra Klostertiden.

Af

Sigurd Lind.

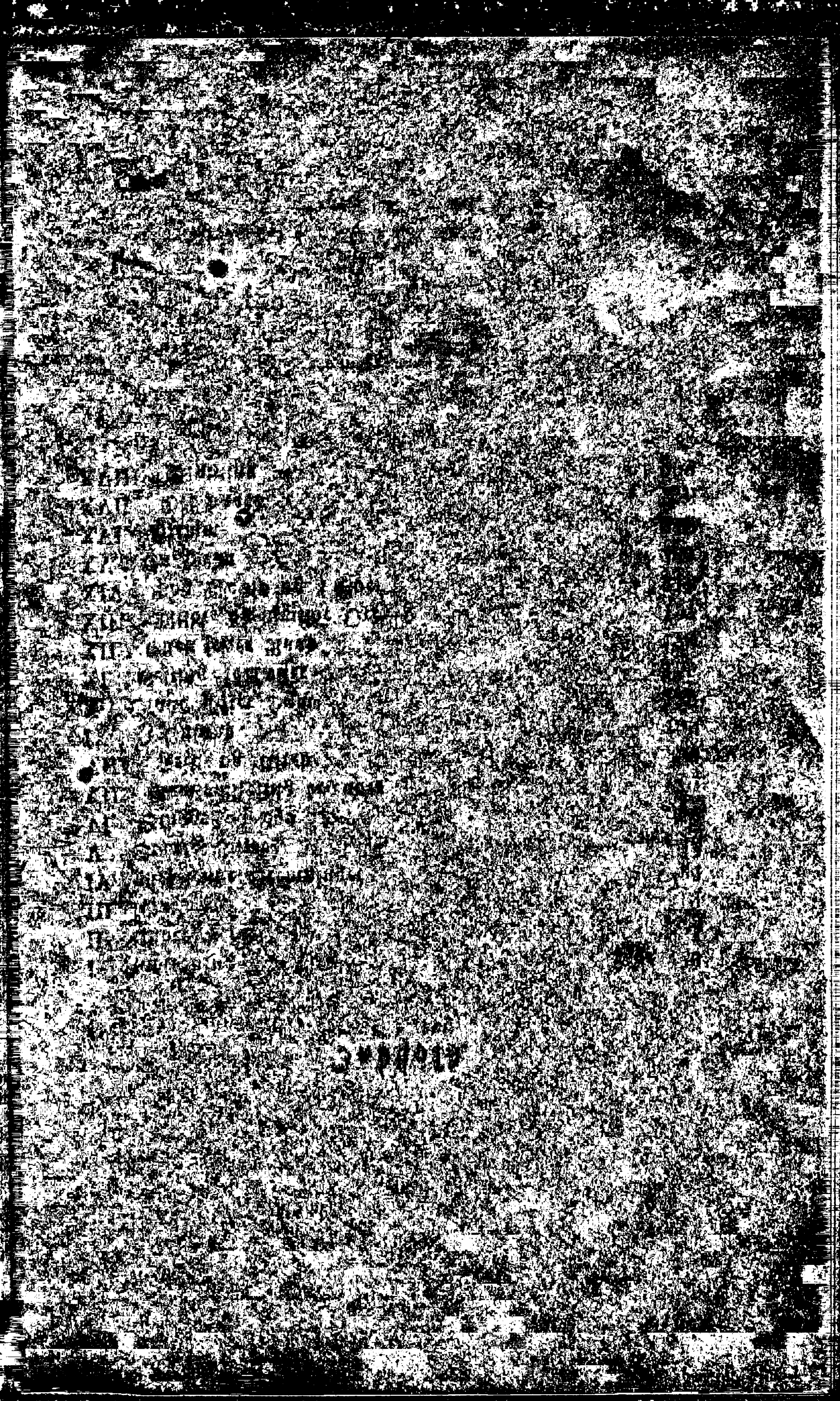
Skanderborg.
D. Davidsens Forlag.
1881.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

O. H. Jørgensens Bogtrykkeri i Skanderborg
ved C. A. Meyer.

Indhold.

I. Indledning . . . . . Side 3.
II. Under Vejs . . . . . — 5.
III. Øm . . . . . — 19.
IV. Vekslende Stemninger . . . . . — 32.
V. Stærke Viljer . . . . . — 46.
VI. Skygge og Lys . . . . . — 58.
VII. Gamle-Visfing brænder . . . . . — 70.
VIII. Fred og Ufred . . . . . — 93.
IX. I Estland . . . . . — 109.
X. Olaus skifter Ham . . . . . — 132.
XI. Velfing fortæller . . . . . — 155.
XII. Ellen søger Raad . . . . . — 178.
XIII. Milde og umilde Ord . . . . . — 197.
XIV. Paa Mossø og i Voer . . . . . — 216.
XV. En Hævn . . . . . — 235.
XVI. Hjemme . . . . . — 249.
XVII. Det dages . . . . . — 278.
XVIII. Slutning . . . . . — 298.

I. Indledning.

Valdemar Sejr, hvem Knytlinga Saga kalder „den største Konge heroppe i Nordens Lande", var død i Aaret 1241, og hans Søn Erik besteg Danmarks Trone. For det danske Folk stod Valdemars Navn omgivet af en Glans, som seks Hundredaar ikke har evnet at udslette. Kong Erik og de ledende Mænd tænkte med Vemod paa den svundne Glanstid, sørgede over Danmarks sunkne Vælde og ønskede en Oprejsning for Fædrelandets Magt, hvilket skulde ske ved at undertvinge Holsten; men denne Plan strandede paa Hertug Abels Modstand. Hertugen havde imod Kong Valdemars Ønske i Aaret 1227 ægtet Mechtilde, en Datter af Grev Adolf, der i Bornhøvedslaget lovede at gaa i Kloster, hvis Gud vilde give ham Sejr; Abel blev hans tre Sønners Formynder og styrede Holsten under deres Mindreaarighed. At Kong Erik opfordrede Hertug Abel til at yde Bistand til Holstens Undertvingelse var et ubilligt Krav; men paa den anden Side satte Abel sikkert

Svogerskabet over Broderskabet og ønskede hellere at mindske end at øge Danmarks Vælde. Han nægtede derfor at opfylde sin Lenspligt, ligesom han undslog sig for at aflægge Lensed, idet han gjorde gjældende, at han raadede over Sønderjylland med ligesaa stor Herreret, som Kong Erik regjerede over Danmark. Denne Tanke, der fødtes i Selvraadighed og Ærgjerrighed, blev gjennem Tiderne næret af Løgnevæv og Falskhed, saa den tilsidst lignede et Lindormelegeme, der snoede sig knugende om et helt Folks Fred og Lykke, og seks Hundredaar har ikke fostret den bolde Ridder, som kunde hugge Hovedet af Ormet.

I de første Aar af Kong Eriks Regjeringstid udbrød mellem Brødrene en uhyggelig Fejde, der i Aarene 1247—49 udartede til de største Voldsomheder fra begge Sider. Had fødte Hævn; Rov, Plyndring, Udsugelser og de værste Udskejelser hørte til Dagens Orden. Abels Ærgjerrighed og Havesyge vare umættelige, og han havde sikkert i sine inderste Tanker intet ringere Maal end Besiddelsen af Danmarks Trone. Foreløbig syntes hans Vildskab at finde sin Tilfredsstillelse i at gjøre et allerede haardt tynget Folk end mere ulykkeligt. Den ene By efter den anden plyndredes og afbrændtes, medens Lejesvendene, de tyske Landsknægte, rasede som vilde Ulve. Ogsaa Kong Erik slog sit eget Land dybe Saar og glemte i Stri-

dens Hede, at han skulde være Danmarks øverste Værn og Værge, men ikke Ødelæggelsens Herold.

Særdeles haardt gik det ud over Klostrene, thi i dem fandtes der gjerne en velforsynet Kjælder med Spise- og Drikkevarer, saa en Bande aldrig gik fejl, naar den i Betryk for Næring søgte til Klostrenes Gjemmesteder. Det var dog ikke alene Hertug Abels Svende, der fandt, at de hellige Fædre indenfor Klostermurene kunde undvære lidt af deres vante Mundkost; men ogsaa Kong Grifs Mænd fandt det helt rimeligt at forsyne sig fra Klosterkjælderen, hellere end at nøjes med smal Kost. Selv Dronning Jutta vilde hellere redde lidt fra de Om Munke end sidde paa knap Tæring paa Skanderborg Slot, hvor hun i nogen Tid opholdt sig.

I de nævnte bevægede og lovløse Tider begynder efterfølgende Fortælling.

II. Ander Vejs.

En Sommeraften 1247 saas en Ridder at ride ud fra Skanderborg Slot og følge Vejen, der førte mod Vest efter Om Kloster, tæt forbi den østlige Ende

af Mossø. Rytteren havde et smukt og opvakt Aasyn, der straalede af Frejdighed og Livsglæde, medens det kjække Blik og nogle Træk ved Munden vidnede om, at Mandighed og Viljestyrke laa som sikre Muligheder i hans Karakter. Den unge Mand, der kunde være en Snes Aar, hørte til Dronning Juttas Svende, hans Navn var Henrik Hermansøn. Faderen hed Herman Tagesøn og ejede en større Gaard i Nærheden af Om Kloster, man kaldte ham i Almindelighed Hr. Tage. Henrik agtede sig til sit Hjem, Omgaard kaldet, for at gjæste sine Forældre, før han tilligemed nogle andre af Dronning Juttas Svende skulde stede til Kong Erifs Hær. Der var nemlig paatænkt et Estlandstog, naar Fejden med Hertug Abel var endt.

I den herlige Sommeraften lod Rytteren sin Hest gaa i Skridtgang for at lytte til Fuglenes hendøende Smaakvidder og indaande Aftenens milde Køling i fulde Drag. Dog havde han ikke rigtig Ro dertil, fordi han ikke evnede at holde Styr paa de higende og gjærende Tanker, der brødes med hverandre i hans Hjærne og hver for sig gjorde Krav paa Plads; thi aldrig saa snart fik han en Tanke sat i Knæ, før en anden meldte sig til Brydekamp. Dette hængte nøje sammen med det Sjæleliv, han havde levet i de sidste Aar; thi tidlig og sildig meldte sig til Bekjnelse i hans Indbildningskraft en yndig og elskelig Kvindeskikkelse,

der lod ham øjne en Skjønhedsverden, fuld af rige Forjættelser og al Livets Herlighed. Han elskede Jomfru Ellen, Plejedatter af en gammel, from Enke, der boede i Nærheden af Dm. Skjønt der aldrig var talt et Ord mellem Henrik og Ellen om den Sag, tvivlede han dog ikke om hendes Gjenkjærlighed; men han var tillige vis paa, at hans Fader, den strenge Hr. Tage, med al Magt vilde modsætte sig en saadan Forbindelse. Naar ugifte Døtre af ansete Slægter sattes i Kloster for at skaanes fra at ægte „Bønder og ufri", kunde det ingenlunde være den velhavende Ridder Tages Mening at lade sin eneste Søn og Arving ægte en frændeløs og fattig Jomfru. Vel fortalte man, at Ellen stammede fra en anset Slægt i Sønderjylland; men dette var kun en Gisning, der intet andet havde at støtte sig til end et Par forblommede Ord, udtalte af Ellens Plejemoder under en farlig Sygdom. Henrik fandt det saare rimeligt, at Ellen var af høj Byrd, hun var i hvert Fald skjøn og elskelig nok til at være det. Hans Fader, Hr. Tage, var dog næppe saa villig til at erkjende hendes Fortrin, og Tanken derom lagde en Skygge over Haabet og Frejdigheden, der opfyldte Henriks Sind. Alligevel modnedes den Viljesbeslutning hos ham, at han før sin Afrejse til fremmed Land vilde tale til Ellen om sin Kjærlighed og bede om Faderens Samtykke til den attraaede Forbindelse.

Saavidt var han naaet i sine Tanker, da der inde fra Skoven lød et Uglesskrig, der rev ham ud af Drømmeverdenen. Som en ægte Søn af Datidens Tankesæt udtydede Henrik Skriget som et slet Varsel, han standsede Hesten og mumlede hen for sig:

„Hvad betyder dette fæle Skrig, synger Ulykkesfuglen alt sin Ligsang over mit lyse Haab? Hm! jeg kunde have Lyst til at lægge min Vej om ad gamle Sidsel, hun kan jo sige et Menneske, om dets Livsgang bliver lys eller mørk."

Han lod Handling følge paa Ordene, sporede sin Hest og red ind paa en Gangsti, der førte til gamle Sidsels Hus.

En Milsvej fra Dm Kloster, norden for den østlige Ende af Mossø, laa i hine Tider en By, som kaldtes Hjelmslev. Paa en Bakkeskrænt lidt fra Byen laa et lille Hus, der var saa brøstfældigt, at man skulde synes, det mindste Vindstød kunde kaste det over Ende. Alligevel havde det staaet saaledes i Mandsminde, maaske beskyttet af mægtige Aander; thi i Huset boede en gammel Kvinde, som kaldtes „Hekse". Hendes Navn var ellers Sidsel Jakobsdatter, men da hun besattede

sig med lønlige Kunster, ræddedes Almuen for hende, og hun fik Heksenavn. Sidsels hele Ydre var ogsaa i Stand til at indgyde en vis Rædsel, Ansigtet var rynket og gustent, den lange, krogede Næse lignede et Ørneneb, medens et Par smaa plirrende Grisøjne tittede frem under stærkt buskede Øjenbryn. Med Undtagelse af et Par store Huggetænder var Munden et tandløst Rum, der omgaves af graa Knurrehaar, som bedre kunde gjælde for Skjæg end mangen ung Ridders. Naar hun i oprejst Stilling lagde de lange Arme over Krykkestokkene, lignede hun en Grib, der svejder efter Bytte og er i Færd med at udstrække Klørne for at hente det. Klædedragten var ligesaa afstikkende som Personen selv. Man fortalte, at hendes fem Sønner vare Røvere og havde deres Tilhold i en Røverkule der i Nærheden, men noget bestemt afgjørende vidstes ikke derom. Endskjønt Sidsel skyedes af de fleste, turde dog ingen nægte hende Almisse af Frygt for hendes Hævn; men derimod søgte man fra nær og fjærn hendes Raad og Hjælp i alskens Nød. Hun kunde nemlig helbrede syge og troldgjorte Mennesker, kunde tillave Elskovsdrikke, ligesom hun var i stort Rv for Spaadomsgave.

Da Henrik naaede Heksens Hus, bandt han sin Hest ved et gammelt Huldetræ og traadte ind ad den lave Dør.

„Gudsfred og Godaften herinde!“ begyndte Henrik, idet han ved Synet af Sidsels hæslige Skikkelse følte sig ilde til Mode og ligesom søgte et Værn mod det ubyggelige Indtryk ved sit Gudsfred.

„Tak for eders venlige Hilsen, unge Herre!“ mælede Sidsel, „saasom saa af eders Lige bringe godt Budskab til Fattigfolk, der ofte maa sulte og lide Nød i disse trange Tider, da store Herrer rives som Ulve og volde alskens Mén og Ustyr. Men hvad bringer saa fin en Herre til mit fattige Hus i sildig Kvæld?“

„I er en forfaren og klog Kvinde, der kan raade mærke Gaader og sige et Menneske, hvor højt hans Lykkestjærne staar paa Himlen, og jeg kommer da til Eder for at erfare, hvad der i Skjæbnens Bog staar skrevet om min Lykke,“ sagde Henrik, idet han lagde sin Pung i Sidsels Haand.

„Det er et stort Forlangende, og min Kunst rækker ej saa langt,“ udbrød Sidsel, „dog kan jeg se et og andet med mine gamle Øine, og ønsker jeg gjærne at være Eder til Vilje. Lad mig se eders Haand!“

Henrik lagde uvillig sin Haand i Sidsels. Hun sad længe grundende og sagde derpaa:

„En sager Jomfru har vendt eders Hjærte til sig, saa I er verden elskovssyg og raadvild.“

„Forudsat, at I læser rigtig, gad jeg spørge, om den Jomfru, om hvem I taler, vil vorde min?“

„Ej, ej!“ sagde Sidsel, „saa let, som I kan spørge, gaar det just ikke at svare. Det skal I dog vide, at ved Utaalmodighed fremmes ej jert Maal, thi staar end Jomfruens Hu til Eder, hvad en liden Tværstreg i eders Haand viser, vil dog meget Vand løbe til Strand, inden eders Elskov signes af Præst. En Mand i en Munkekappe synes at staa i Vejen for eders Lykke og vil volde megen Fortræd. Vogt Eder for de lysegraa Munke!“

„Ser I intet videre?“ spurgte Henrik.

„Jo vist saa, det kommer blot an paa at udtyde det ret,“ udbrød Sidsel.

Det begyndte at skumre, hun humpede hen til Arnen og pirrede op i den hendøende Ild, der havde brændt siden Nadvertid. Ilden flammede op paany, Henriks og Sidsels Skygger tegnede sig i overnaturlig Størrelse paa Væggen, medens Katten med en vemskabelig Knurren strøg sig op ad Henriks Ben. Sidsel sad grundende, og hendes Mumlen blandede sig med Kattens Knurren, der mere og mere slog over i en dyb Bastone. Henrik fandt det alt andet end hyggeligt. Endelig bad Sidsel atter om at se Ungersvendens Haand, lidt efter sagde hun:

„Der synes at ligge noget Mørke paa eders Vej, og en af eders nærmeste vil volde Eder Sorg; men I vil vinde Hejhed og Ære. Vogt Eder da, at I ej

glemmer den Jomfru, I nu har kjær, thi mangen Ungmø vil bejle til eders Gunst."

„Tror I mig slig usindig Galning, at jeg skulde glemme min Elskov for en anden Ungmø, hvem jeg stod vel an, da fæster jeg ringe Lid til den Skrift, I mener at kunne tyde," faldt Henrik Sidsel i Talen.

„Naa, saa sagte, unge Herre! Sidsels Øje ser ikke fejl, om det end er gammelt. Vogt Eder for de fortøjede Jomfruer, thi om der end staar skrevet med tydelig Skrift i eders Haand og i eders Aasyn, at I nu har en Ungmø kjær, er der dog langt til Vejsende for den Elskov."

Derpaa gad Henrik ikke høre ret længe og gjorde Mine til Opbrud. Sidsel var iøvrigt vidende om hans Forhold til Ellen, vidste tillige, at Tage ønskede en Forbindelse mellem Sønnen og den fortøjede Mette i Hjelmsbo. Af denne Viden benyttede Sidsel sig, da hun spaaede Henrik.

„I have nu Farvel for denne Sinde, og Tiden skal vise, om I taler sandt eller ej," sluttede Henrik Samtalen.

„Gamle Sidsels Tak tage I med paa eders Gang herfra, unge Herre, fordi I saa vel betænkte en fattig Kvinde som mig, og skulde I nogen Tid have Brug for mit Raad, som vel kan hænde, da husk, at Sidsel al Tid er rede til at give Eder det."

Henrik traadte derefter ud af Huset, loste sin Hest og red bort. Det var sildigt. Stjærnerne glimtede frem som milde Engleøjne, der se ned paa Menneskenes Færd. Snart lyste de med straalende Glans som for at opmuntre til Daad og Hojsind; snart blinkede de som i Vemod, tilsløredes som et Menneskeøje i Taarer. Alt aandede Fred, Duggens Svaledrik nødes af Blomst og Blad, der havde tørstet i Dagens Hede og smægtet i Solens brændende Glod; den højtidelige Stilhed, der hvilede over Naturen, afbrødes kun, naar en lille Fugl forstyrredes i sin Nattero og flagrede op med en forstrømt Klynken for at søge sig et nyt Natteleje. Der var Glæde i Ungersvendens Hjærte, Lys i hans Sind, thi han elskede og troede sig gjenelsket, større jordisk Lykke kan ikke findes. Hvad brød han sig om Hindringer, der kunde optaarne sig paa hans Vej; netop nu følte han vaagne i sig en uimodstaaelig Kraft, der var mægtig til at knuse hver Modstand. „En Mand i en Munkekappe vil træde hindrende i Vejen, det sagde Sidsel," mumlede han hen for sig, „lad en vissen, skaldet Munk prøve at krydse Henrik Hermansens Vej, det kan vorde en lystelig Leg. Lidt Modstand huer mig helt vel, des sødere er Sejrens Løn; min elskede Ellen skal blive min Hustru, om saa Paven satte sig derimod."

Som han nu i disse vekslende Tanker red frem ad Vejen, der førte til Dngaard, hørte han en sagte Nynnen foran sig og tænkte straks, at det var en Munk, der kortede Gangen ved at synge for sig selv en Aftensalme. Henrik red raskere til og naaede snart en Mand, hvis lysegraa Kappe viste, at han hørte til de Dm Munke.

„Gudsfred og Godaften!“ hilsede Henrik den vandrende, i hvem han gjenkjendte den milde og vennesæle Broder Søren Asgotus, en from og renlivet Munk og Henriks faderlige Ven.

„Eder tilønsker jeg det samme,“ svarede Munken mildt, „og fører eders Vej til Dngaard, kunne vi følges ad og nyde den herlige Aftenstund, om I ellers vil lade eders Hest gaa i Skridtgang.“

„Hjærtens gjærne vil jeg det,“ udbrød Henrik, „saasom jeg ej i lang Tid har talt med Eder. I véd tillige, om mine Forældre lide vel, og om alt staar godt til paa Dngaard.“

„Det var to Spørgsmaal paa en Gang, unge Ven; men jeg kan glæde Eder med den Tidende, at eders kjære Forældre, dem Gud velsigne, lide vel, og saare vil det glæde dem at se Eder karsk og sund, og naar I befinde Eder paa Dngaard, tænker jeg, alt staar godt til.“

„Hvordan lide de Dm Munke i disse lovløse og strænge Tider?“ spurgte Henrik videre, „jeg frygter

saare, at vi kun har sét Enden paa Begyndelsen af Hertug Abels Riddingsfærd."

„Det forbyde Gud!" udbrød Søren, „saasom det alt er haarde og ulidelige Tider for os stakkels Munke, al den Stund de nappe fra os alle de store Herrer, der gjøre Magt til Ret. Ej en Gang ere vi gaaede Ram forbi af Hendes Naade Dronningen, der forgangen Uge tog fra vor Gaard i Terning, hvad hun kunde, ja truede endog Broder Ole, der var Gaardens Forstander, paa Livet. Sidstleden Torsdag lagde hun Bagbold for de Høstvogne, der kom fra Tjurs, for at tage Kornet fra os. Ak, megen Elende maa vi Munke døje, og Enden er vel ikke endda. Meget skulde det i øvrigt bedrøve mig, om I, der er Dronningens Svend, var med paa de Ransfærd."

„Ikke var jeg med til at øve den Voldsdaad, I omtaler, skjønt jeg vel havde været nødt til at lyde, om jeg havde modtaget Befaling af Hendes Naade eller af min Herre, Ridder Stig," svarede Henrik; „det skal I dog vide, at skjønt Hendes Naade er selvet Dronning, banker Nød ofte paa hendes Dør. Hvad skal hun da vel gjøre andet end følge Tidens Sæd og tage, hvor der er noget at tage af. Er eders Vrede end let forklarlig, dømme I dog ej for haardt."

„Ikke jeg, men Gud Herren dømmer uretfærdig Færd," fortsatte Munken, og strængt dømmer han alle

Ransmænd, selv om de klædes af Kongekaabe og Dronningskrud; men strængest vil han dog dømme den Belials Mand, Hertug Abel, der fører Baal og Brand over det ganske Land. Dog lad os forlade disse forgelige Tanker, der giver bekymret Sind og avler Bitterhed, og hvordan end Guden bliver paa den usalige Fejde mellem Valdemarsønnerne, skal tilsidst vort hellige Klostersamfunds Ret forblive ukrænkelig, om vi end en Stund maa sukke under Lovløshed og Vold."

Dermed gik Samtalen i Staa, mens Munken tankefuld fortsatte sin Gang ved Hestens Side.

„Sig mig," begyndte Henrik, idet han med nogen Overvindelse tvang Spørgsmaalet frem, „kjender I en Ungmø, der bor og bygger paa Dm Klosters Grund og hedder Ellen Iversdatter?"

„Visselig kjender jeg den ædle Jomfru, om hvem I spørger, hun er sinuk som den lyse Dag og klædt i Skjønhedens uforlignelige Skrud, er hun tilmed mit Skriftebarn, og jeg skulde da vel kjende hende, al den Stund hun er en from og rettroende Jomfru. Men hvi spørger I om hende?"

Henrik tav en Stund, derpaa svarede han:

„Det er mit Hjærtes Hemmelighed, den I ej vil røbe i Ltide, saa vist som jeg kjender Eder at være en from Munk og min trofaste Ven. I vide da, at jeg nærer en ren og stærk Elskov til Ellen Iversdatter, og

hun er den Ædelsten, jeg vilde give alt for at vinde, var det end en Kongekrone, om jeg ejede den."

„I taler der saare ubetænksomme Ord, eftersom I ej kjender den Glans, hvormed en Kongekrone kan blænde Øjet; men dog er det eders Hjerte til Ære, at I taler som en Ungersvend, der elsker varmt og inderligt. Har I ellers Sikkerhed for, at Jomfru Ellen har Elskovssind til Eder?" spurgte Broder Søren.

„Jeg haaber, at det er saa, skjønt intet Ord er talt mellem os om den Sag. I ved, at hun har været min Legesøster, og fra jeg var en lille Dreng har jeg haft hende kjær; men først nu føler jeg, at hun er mig ganske unddværlig, derfor er det min Vilje at tale til hende om min Elskov, før jeg drager til fremmed Land, hvad snart kan hænde, hvis Kong Erik faar en god og snarlig Udgang af Fejden med sin Broder„.

„Give Gud og den hellige Jomfru, at Fejdens Slutning snart maa komme med god Fred og Forlig, og at Toget til Estland maa blive til Kirkens Vækst og Fremgang," gjenmælede Munken. „Saa ønsker jeg og for Eder, at I maa vende karsk tilbage med Ære som en god og bold Ridder; men bind ikke en ung Jomfrus Fremtid til eders, før I vender tilbage og ved, at eders Elskov kan trodse Tid og Afstand, thi skulde eders Hu vende sig til en anden Ungmø,

det Gud forbyde, da vilde skjøn Ellen bleges om Kind og knækkes som Blomst i Bed af Stormen."

„For min Hu i den Sag raader jeg selv," sór Henrik op.

„Det sige I dog ej saa selvsikker, unge Ven," tog Munken til Gjenmæle, „for eders Hu raader I kun, naar I giver Eder Gud og hans Helgene i Vold. Kan I det, staar I fast, ellers snubler I saa let som glatskoet Hest paa spejlblank Is."

„Lad det end være, som I siger, saa vil jeg dog, før jeg rejser bort, høre af Ellens egen Mund, om hun har mig kjær eller ej, saa og om min Fader giver sit Samtykke til min Bejlen," svarede Henrik.

„I fare da sindigt frem," tog Søren til Orde, „thi Jomfru Ellen har lidt under en svar Sot, og er hun først nu vorden karsk ved den hellige Jomfrus Bistand. Det skal I vide, at saa vidt jeg skjønner, bærer Jomfru Ellen dyb og trofast Elskov til Eder."

„Saa have Gud Lov og I min kjærligste Tak, at I giver mig saa godt og lyst et Haab! Men hist skynter jeg Dagaard, og vi maa skilles. Tak da for kjært og godt Rejsefølge, til vi atter ses," sagde Henrik, idet han rakte Haanden frem til Afsked.

„Gud og alle Helgener velsigne Eder og eders Forehavende, og trænger I en Gang til en erfaren og oprigtig Vens Raad, da gaa ej min Dør forbi."

Dermed sagde Broder Søren Farvel med et venligt Smil og fortsatte sin Gang ad Ansgarsvejen ned mod Øm Kloster.

III. Øm.

Øm Kloster laa i en dejlig Egn mellem to Søer, Mossø og Gudensø, medens en frodig Bøgeskov gav Le mod de skarpe Vestenvinde. Den milde, venlige Natur, hvorover Fred og Stilhed hvilede, passede vel til et Samfund, der skyede Verdens Larm, men ikke ønskede at stænge sig ude fra Guds Skabning, den herlige Natur, hvis Beskuelse fryder et aabent Øje.

Biskop Svend af Aarhus byggede Klosteret 1172, for at Cistercienserordenen kunde finde et sikkert Arnested i hans Stift. De Munke, der da flyttede til Øm under Ledelse af Abbed Briennus, havde før opholdt sig flere Steder i Stiftet, men forskjellige uheldige Omstændigheder havde tvunget dem til at forandre Opholdssted, indtil de endelig fandt et blivende

Sted og en sikker Tilflugt i Tm. Medens Klosteret blev bygget, boede Munkene i smaa Lerhytter, der vare tækkede med Siv og Lyng, og de maatte selv give en Haandsrækning ved de forefaldende Arbejder. Den nævnte Biskop var Klosterets Velgjører og betænkte det med store Gaver af Jordegods, beliggende paa Djursland og i Hjelmslev Herred. Desuden skaffede han Munkene Pavebuller fra Alexander 3die og Urban 3die, hvilke Buller gave Munkene Tiendefrihed af den Jord, de med egne Hænder eller paa egen Bekostning lod opdyrke. I flere andre Retninger sørgede han faderlig for Klosterets Vel og Ordenens Fremgang.

Cistercienserne stammede fra Cistercium i Frankrig, hvor Robert af Melesme i Aaret 1098 nedsatte sig med nogle Munke, der levede efter de af ham fastsatte Regler. Disse udvikledes senere af Abbed Stefan; men først ved Bernhard af Clairvaux, hvis inderlige Fromhed og glødende Veltalenhed gjorde ham til sin Samtids indflydelsesrigeste Mand, fik Ordenen Anseelse og Fremgang. I øvrigt var Hovedtanken i den hellige Benedikts Regel Ordenens Forbillede, skjønt flere Regler bleve betydelig skjærpede af Bernhard, der var yderlig streng mod sit eget Kjød og afholdende i den Grad, at han nægtede sig det nødtørftige og derved forkortede sit Liv. Munkene maatte ikke spise Kjød uden i svære Sygdomme, skulde sove i deres Gang-

klæder og ligge paa haarde Straasække. Midt om Natten skulde de staa op og synge Hymner til Guds Ære, indtil Dagen brød frem. Legemsarbejder, Læsning, Beden og andre aandelige Sysler hørte til Dagens Gjerning; men fuldstændig Tavshed maatte hele Tiden overholdes.

Omplantet paa dansk Grund mildnedes flere af Reglerne; men Cistercienserne vare dog, særlig i de første Tider, Mønstre paa Tarvelighed, Flid og Sædelighed, saa at de længe bevaredes fra at strande paa Nydelsens Skjær. Derfor kan Pave Gregor IX skrive i et Brev af 25de September 1234: „Kirkens Glæde ere disse Brødre af Cistercienserordenen, som adskilte fra Verdens Larm tilbringe Tiden i Ensomhed for at tæmme Hjertets brusende Begjær ved en himmelsk Kjærligheds Raade."

Men efter Haanden fik Tidernes Vanart Bugt med Tarvelighed og gode Sæder, idet man tillod sig større og større Afvigelser fra Reglerne; den brændende og nidkjære Iver for Kjødets Spægelse kølnedes, og mere end en Fyldevom og Vellystning fostredes i Klostrene. Alligevel fandtes til alle Tider fromme og renlivede Munke, der kunde være Klostersamfundets aandelige Salt.

Fra 1246 til 49 var Johannes Abbed i Sm, han var en mild og ærværdig Skikkelse; men han levede

i en vanskelig Tid, og hans Kraft og Fasthed var ikke tilstrækkelig til at værne om Klosterets Rettigheder, der antastedes af Voldsherrer. Stor Støtte havde Abbed Johannes i den før omtalte Munk, Søren Asgotus, der var vel øvet i Skrivekunsten, ligesom han i vanskelige Forhold altid ejede et godt Raad. Abbeden elskede ham højt for hans Lærdom og store Fromhed, og de andre Munke i Klosteret saa op til ham med Ærbødighed. Broder Sørens kjæreste Syssel var at besøge syge og lidende, hvem han ofte ydede Bistand ved sin Lægedomskunst, hvori han var meget forfaren. Tillige bragte han med sig et Mildhedens og Trøstens Ord, der sjælden forfejlede sin Virkning, fordi det udsprang fra et fromt og troende Hjærte. Paa Klosterbønderne og andre i Omegnen, med hvem han kom i Berøring, udøvede han derfor stor Indflydelse.

Endnu skal omtales en Klosterbroder, som hed Olaus. Han var en lærd Munk og brugtes som Sendemand i Klosterets vigtigere Anliggender. Naar Munkene vare paa Rejser, fritoges de for den strængere Overholdelse af Klosterreglerne, og Olaus rejste ofte. Maaske det var af den Grund, hans Skikkelse var saa velnæret. I øvrigt havde hans Ansigt et stummelt Præg og indgød langtfra Tillid, om end Fromhedsmasken kunde bedrage for en Tid. Hans smaa, stikkende, halv tilslørede Øjne saa aldrig fast paa nogen,

uden naar Vredens eller Lidenskabens Ild glø=
dede i dem.

Et Par Maaneder før Broder Sørens Samtale med Henrik Hermansøn gik en gammel Kvinde henad Vejen, der førte fra Om Kloster til den $^3/_4$ Mil derfra liggende By Rye. Hendes Dragt vidnede om smaa Kaar, skjønt en vis Pyntelighed var udbredt over hen=des hele Personlighed. Hun agtede sig til St. Sørens hellige Kilde, som bidlokkede mange syge og lidende Mennesker, der fast og sikkert troede paa Helgenens Magt til at give Førlighed og Helsen, naar de drak af eller badede sig med det nedergjørende, hellige Vand. Var nogen saa syg, at han ikke kunde bringes derhen, da hentedes Vand til Drikke og Reinselse, hvilket ofte havde samme gode Virkning som et Besøg ved Kilden. I øvrigt havde den med Helgennavnet betegnede Søren været følnsk Biskop i det fjerde Hundredaar. Munkene fandt deres Fordel ved at gjøre ham til en Bondesøn fra Rye, thi Almuen følte sig særlig tiltalt af en dansk Helgen, der var nedrunden af ringe Stand. Hans Ry steg som en voksende Bølge og bredte sig ud over det ganske Land, saa andre gode Helgener vel kunde blive

skinsyge over al den Ære og Berømmelse, som blev Sankte Søren til Del. Selv efter Lutherdommens Udbredelse i Danmark holdt hans Ry sig, ja endnu i vore Dage kan man finde gamle Kvinder, der tro paa Helgenens undergjørende Magt og hente Vand i Kilden til visse Sygdommes Helbredelse.

Til St. Sørens hellige Kilde ilede nu Moder Karen for at hente Lægedom til sin Plejedatter Ellen, der laa hjemme, syg og lidende. I det hun naaede Kilden, bad hun en brændende Bøn til St. Søren, at Vandets undergjørende Virkning maatte komme den lidende Ungmø tilgode og bringe hende over Senge med Sundhed og Helsen. Derpaa ilede hun hjemefter, saa hurtig hun kunde; uden for Dm mødte hun Broder Søren.

„Gudsfred!" hilsede Munken, „hvorhen har eders Gang været, saasom I synes at ile hen ad Vejen med stor Hast? Lider Jomfru Ellen ikke vel?"

„Tak for eders venlige Spørgsmaal," svarede Karen, „mit kjære Plejebarn lider helt ilde, og derfor gik jeg min Gang til St. Sørens hellige Kilde at hente Lægedom."

„Saa velsigne Gud og hans Helgen eders Gang, at Jomfru Ellen maa vorde karsk, al den Stund hun vel er eders Øjnes bedste Glæde."

„Hun er det, som I siger, en stor Velsignelse for

mig gamle Kvinde," sagde Karen med Taarer i Øjet. „Nu har hun været syg i flere Dage, og jeg er bange, hun ej alene lider af Legemssot; thi i de sidste Tider synes hun at bære paa tunge og mørke Tanker, dem jeg ej kjender eller kan hindre. I min svare Nød tænkte jeg, om Sankte Søren ikke vilde hjælpe, og her har jeg nu da Lægedom, der ej alene helbreder for Legemsvark og Pine, men og kan hindre Sjælesotens Fremgang."

„I er en from Kvinde, hvad saare glæder mit Hjerte, jeg skal se ind til den syge Jomfru og Eder, før Sol gaar i Bjerge. Til den Tid fare I vel, og alle Helgener bevarte Eder!" sagde Munken, i det han gjorde Velsignelsens Tegn.

Da Moder Karen naaede Hjemmet, var Ellens Sygdom mærkelig tiltagen. Den syge kastede sig uro=lig hid og did i Alkovesengen og stirrede forvildet frem for sig. Ved Synet af Plejemoderen udbrød hun:

„Gud have Lov, at I kom, kjæreste Moder! thi mørke Syner og vilde Drømme have saa plaget min Hjerne, at jeg fast er bange for mig selv, dog nu er det bedre, da jeg atter har Eder hos mig."

„Den hellige Guds Moder se til dig i Naade, mit kjære Barn! Hun lægge sin Velsignelse i det Lægedoms Vand, jeg her bringer, og som Guds Hel=

gen, Saakte Søren, har ladet opvælde til lidendes Helbredelse."

Moder Karen rakte Ellen en Drik af Undervandet og badede hendes Hoved, der brændte som i Feberglød. Den syge blev roligere og fortalte, at Broder Olaus havde besøgt hende og talet mange haarde og strænge Ord om Verdens Vanart og Syndens Straf, derover blev hun forfærdet og bange, og efter hans Bortgang kunde hun ikke blive fri for at tænke paa de mørke Billeder, han havde oprullet for hendes Sjæl.

Broder Olaus gjæstede ofte Moder Karens Hus, hvor han var velsét, da han talede venlige Ord til den gamle Kvinde, der var Enke, men i øvrigt havde sit gode Udkomme; derfor havde Hr. Tage sørget. Moder Karen fandt det rigtigt, at der taledes til Plejedatteren om Nonnesløv og Klosterliv, hvis stille Fred og Lykke vel kunde skildres saa herligt og skjønt, at det overstraalede alt, hvad Livet i den brydsomme Verden var i Stand til at give. Kunde Ellen optages i Nonnernes Kreds, tænkte Plejemoderen sig, at bedre Værn mod Verdens Ondskab end Klosterets hellige Mure kunde ikke findes. Maaske den Tid var nær, da Karen laa paa Dm Kirkegaard, medens Ellen var ene og forladt. Hvor skulde da en frændeløs og uerfaren Jomfru finde bedre Beskyttelse end i Klosteret. Olaus's Besøg be-

gunstigedes derfor af den gamle Kvinde, uden at hun anede hans sande Hensigter.

Olaus kom paa fejl Hylde, da han blev Munk, hans energiske Natur kunde ikke tilfredsstilles ved Messen, Beden og et indadvendt Liv. Der var Tændstof nok i ham til en fortærende Sanselighedens Ild; men han evnede at lægge Dølg derpaa, saa kun enkelte fik Indblik i hans sande Væsen. Med en uimodstaaelig Magt droges han mod Ellen, og sikkert var der noget af ægte Kjærligheds Natur i denne Dragen; men den var omtaaget af raa Sanselighed. Olaus lagde sine Planer. Først maatte han eje Ellens ubegrænsede Tillid, dernæst skulde hendes Tanker fyldes med lokkende Skildringer af Nonnelivets Herlighed i Modsætning til den onde og vanartede Verden, thi da kunde en belejlig Stund gribes til at aflokke hende Løftet om at gaa i Vissing Kloster. De Vissing Nonner vare allerede i disse Tider ikke særlig berømte for deres rene Levnet, skjønt der visselig ogsaa blandt dem fandtes Kvinder, der vare flygtede bort fra Verden for at dyrke Gud i Ensomhed og leve et fromt Liv. Olaus var velsét i Vissing, hans Søster Margrete var Nonne i Klosteret. Tænkeligt var det, at Ellen ved længere Samliv med hende kunde blive lettere tilgængelig som Nonne end som ikke klostergiven Ungmø. Saaledes tænkte Olaus.

Kort efter Karens Hjemkomst besøgte Broder Søren efter givet Løfte den syge Ellen, og hans Ord gød Trøst og Fred i hendes Sind, saa lyse Tanker atter fik Lov at raade. Det, der tyngede Ellen, var den Hemmelighed, at hun ofte tænkte paa Henrik end paa Madonna. De havde kjendt hinanden som Børn, og skjønt Henrik var noget ældre end Ellen, følte de sig dog glade i hinandens Selskab, kunde ikke undvære hinanden, og den strænge Hr. Tage tillod gjærne, at det smukke Barn deltog i Sønnens Lege. I Ungdomstiden mødtes de oftere, og umærkeligt udviklede Kjærligheden sig i de unges Hjærter. De vare flittige til at søge Om Klosterkirke, hver Gang Klokkernes kaldende Røst lød ud over Egnen og opfordrede Folk til at komme til Menighedens Forsamling. Mærkeligt nok mødtes Henriks og Ellens Trang deri, at de begge deltoge i en Gudstjeneste, der var mere beregnet paa at blænde Øjet ved udvortes Pragt og Ceremonier end fængsle Hjærtet ved Ordets enfoldige og hjærtelige Udlæggelse. Henrik blændedes dog oftere af Jomfru Ellens skjønne Aasyn og sjælfulde Øje end af Madonnas udpyntede Billede og Altertjenestens mangeartede Skuespil, hørte hellere Ellens klangfulde og friske Stemme have sig paa Sangens Vinger end Munkens opramsede, latinske Bønner.

Jomfru Ellen fandt altid en Hjærtens Glæde i

at hilse paa den livsglade og kjække Ungersvend, uden at hun dog gjorde sig Rede for, af hvilken Art den Følelse var, med hvilken hun omfattede ham. Efter hans Bortrejse fra Hjemmet følte hun et Savn, som hun ikke selv forstod, en Utilfredsstillelse, som hun ikke vidste Raad for; men hun følte det dog mere og mere levende, at Glædens og Haabets friske Blomster landt sig i Krans om Henriks Skikkelse. Vaagen og i Drømme var Ungersvenden i hendes Tanker, hvert venligt Ord og Blik, hun havde vekslet med ham, blev kaldt frem i Mindet. Var sligt ikke Synd? Derom spurgte hun sig selv, naar Elskovstankerne forstyrrede hendes Andagt og blandede sig i Bønnen til Gud og Madonna. Munken Claus kaldte Elskov for Djævelens Værk og en Brøde mod Gud, der haardt vilde straffe den skyldbetyngede, som bar et Menneskebillede i sin Sjæl, hvor kun Aanden havde Ret til at bo. Hver Gang slig Tale lød, følte Ellen sig forskræmt og raadløs, thi Drømmen om Ungersvenden gjorde Verden tifold herligere, Menneskene tifold bedre og Guds Godhed tusindfold større; tog man Henriks Skikkelse bort, var alt tomt og øde.

I saadanne Tider følte hun Trang til at aabenbare de lønlige Tanker for Broder Søren, der var hendes Skriftefader; men saavidt var det vanskeligt at naa, thi naar det kom til Stykket, satte hendes jom-

fruelige Følelse sig derimod, og kun forblommede Spørgsmaal og Hentydninger lod Skriftefaderen ane, hvad der rørte sig i Ungmøens Sjæl.

Broder Søren havde fra Ellens tidligste Ungdom havt afgjørende Indflydelse paa hende. Han opdagede snart, at hun var en rigt begavet Natur, der kun behøvede befrugtende Undervisning for at udvikle sig til noget usædvanligt, og Ellen naaede under Munkens Vejledning videre i god Lærdom end mangen Adelsmands Datter, medens hun bevarede sin barnlige Fromhed og den Hjærtets Renhed, der er Betingelsen for et ædelt og elskeligt Menneskeliv.

Hin Aften dvælede Broder Søren længe hos den syge Ungmø, i Samtalens Løb sagde han:

„I skjule nu intet for eders Skriftefader og sande Ven, thi I skal vide, at et tynget Sind finder Lise ved at aabenbare sin Sorg."

„Ingen svar Sorg tynger mit Sind," svarede Ellen, „men mest besværes jeg deraf, at jeg ej kan finde Rede paa mine egne Tanker, der flagre hid og did som hjemløse Fugle. Er jeg da ogsaa bange for, at de somme Tider søge Tilhold paa Steder, der ej behage Gud."

„Jeg forstaar ikke det, Jomfru Ellen! thi jeg haaber, at I ej lokkes af syndig Begjær eller ond Lyst, hvorfor Gud i Naade bevare Eder; men er det kun vilde Syner, der

forvirrer, da ræddes ej for dem, de vige bort med Legemsfoten."

„Tror J, det er sandt, hvad Broder Olaus siger, at det er Djævelens Værk at have synd̃ige Mennesser rigtig kjær og ofte tænke derpaa?" spurgte Ellen, men som skræmt af sine egne Ord, skjulte hun Ansigtet i sine Hænder.

„Visselig er det Synd, naar Mennesser sættes højere end Gud, men næst ham og hans Helgenskare skulle vi elske Menneskene af Hjærtets Formue, saasom Gud Herren vil kjende sine Børn derpaa, at de have indbyrdes Kjærlighed!" Da Munken lagde Mærke til Ellens Undseelse og øjensynlige Forlegenhed med sit eget Spørgsmaal, fortsatte han: „Taler J om Elskov til et Menneske, da kan ogsaa denne blive til Velsignelse, naar den helliges af Gud, i modsat Fald bliver den oftest til ulidelig Ve og Smærte."

Han dvælede endnu en Stund hos Ellen, udspurgte hende nærmere om Olaus's hyppige Besøg og om hans Tales Gjenstand, thi Broder Søren var blandt de enkelte, der i Olaus saa en Hykler og tvetunget Munk. Ellens Bekjendelse satte det udenfor al Tvivl, at Mistrøstigheden og Spliden i hendes Sjæl stammede fra hans af Løgn og Sandhed snildt vævede Tankespind, der ikke var let at oprede for en uerfaren Jomfru. Søren forlod Ellen og gik tanke-

fuld hjemad, han besluttede at holde et vaagent Øje med Forstyrreren.

IV. Vekslende Stemninger.

En Maaned var hengaaet, Ellen var atter oven Senge og frydede sig højligen over sin gjenvundne Sundhed, der voksede i' samme Grad, som de mørke Synet veg for glade og lyse Tanker. Hun red Livet i friske Drag, og Moder Karen kunde ikke blive træt af at betragte sit kjære Plejebarns friske Udseende og glade Aasyn.

En Eftermiddag i August Maaned gik Jomfru Ellen ned til den yndige Mosse, hun fulgte en Sti, der gik gjennem en Bøgeskov og endte paa et Sted ved Søen, hvor en lille Vig skar sig ind i Landet. Hun satte sig ned ved Søen, der laa stille og klar som et Spejl, medens hist og her Smaaringe dannedes paa Overfladen, naar en Fisk snappede et Insekt, der svømmede om paa Vandet. Rørsangeren hoppede fornøjet

op og ned, fandt sig nu og da en Lækkerbid i Skikkelse af et Blomsterfrø eller et Insekt, satte sig tilsidst paa et gyngende Akandeblad og syntes at undersøge en Nøkkerose, der, nylig udsprungen, stod undselig som en Ungmø. Skoven, Engen, Marken og den brune Hede have hver sin Sanger, Søen har sin; Rørsangeren, en Frænke til Nattergalen, vilde ikke staa tilbage for sin ansete Slægtning, og derfor sang den for Akanderne, Sivene, Fiskene, ja endog for den prosaiske Andeflok, der skræppede, mens de smaa Ællinger boltrede sig mellem Sivene og viste de utroligste Svømmekunster. Ellen hørte det altsammen. Smaafuglene over hendes Hoved hørte det med, de hilsede hende velkommen, vilde have hendes Stemme med i Jubelsangen.

Ellen følte, hvor vidunderlig skjøn denne saa meget lastede Verden var og sendte Hjærtets bedste Tak til Gud og hans Helgener, fordi hun var gjengiven til Livet. Men i Bønnen blandede sig Tanken om Henrik. Den Fryd, hun følte ved at tænke paa ham, var hendes bedste Eje, hun kunde ikke opgive den uden at give Afkald paa Livets Lykke. Vilde Madonna se mildt til hendes Kjærlighed og velsigne den?

Overfor hende turde Ellen give sine Følelser Ord; men i sin jomfruelige Ufyld kunde hun ikke tænke sig den Dag, da det samme kunde ske overfor Henrik. I

det hun ivrig sysselsatte sig med sin Rosenkrans, lagde hun ikke Mærke til, at en Baad, ført af en Ungersvend, skjød sig ind i Sivene og nærmede sig Land. Først da Ungersvenden trak Baaden op, mærkede hun, at hun ikke var ene og rejste sig for at gaa hjemad, men i det samme lød i hendes Øre en velkjendt Stemme, der fik hendes Hjærte til at bæve i Fryd, og da hun fik Øje paa Henrik, thi ham var det, der talede hende, overgødes hendes Kind af Purpurglød. Henrik udbrød:

„Velmødt, Jomfru Ellen! flygt ikke for en gammel Ven, der ønsker at veksle Ord med Eder en liden Stund.“ Ellen tøvede. Efter nogle indledende Bemærkninger fortsatte Henrik: „Gud og alle Helgener være Pris og Lov, at I atter er karsk og oven Senge, og at der forundes mig sligt Møde, det jeg mindst havde haabet i Dag. Lider I ellers vel, Jomfru Ellen?“

„I have Hjærtens Tak for eders venlige Spørgsmaal, jeg lider vel og har i denne Stund ydet Gud og den hellige Jomfru Taksigelse derfor.“ Hun standsede og saa ned for sig.

„Jeg bedrøvedes, da jeg hørte om eders Sygdom,“ sagde Henrik, „saameget des gladere er jeg nu, da jeg ser Eder uden for al Fare, thi vær vis derpaa, I har ikke sandere Ven end eders Legebroder.“

„Derom tvivler jeg ej, ligesom det glæder mig at se Eder; men desuagtet maa jeg sige Eder Farvel, da Moder venter mig hjemme.“

„Og I tykkes ilde om at tale med mig. Var det saa I mente, Jomfru Ellen?“

„Ak nej!“ svarede hun, „det var langtfra min Mening, dog bæres det mig for, at jeg ej længer bør dvæle her alene i Samtale med Eder, om det end var mig en større Glæde, end der i lang Tid er timedes mig.“

„Da vær ej unild!“ udbrød Henrik, „und mig og Eder selv den Glæde at dvæle her en liden Stund, da Lykken har været mig saa gunstig, at jeg traf Eder paa min Vej. Jeg føler mig glad i eders Selskab, thi I minder mig om min Barndom, der svandt som en herlig solfyldt Dag.“

„Ja, det var dejlige og glade Dage, og ofte længes jeg efter dem som efter en kjær Ven,“ sagde Ellen.

„Da føler I det samme som jeg, og I kan forstaa, hvilken Glæde der findes i at tænke paa det svundne. I Dag sad jeg ved min Fiskesnøre derude paa Søen, men Fiskene fik Lov til uhindret at tumle med Krog og Snøre, uden at jeg mærkede det; thi i Tanken dvælede jeg ved de uskyldige og fornøjelige Barnelege, som I og jeg legede med hinanden. Hvor-

for skulde vi ikke kunne lege den Leg om igjen, Jomfru Ellen, thi Verden er lige saa skjøn og herlig som den Gang, ja, jeg synes endog, at det er længe siden, den tyktes mig saa skjøn som netop i dette Øjeblik. I og jeg ere de samme Mennesker om end lidt ældre og modnere end for 12 Aar siden; Forskjellen paa nu og da bliver kun den, at vi bedre forstaa at skjønne derpaa, hvor stor Lykke det er at leve sammen med dem, man har kjær. Husker I, at jeg en Gang fandt et Guldkors og bad Eder gjemme det til Minde om mig?"

„Glad mindes jeg det, og jeg gjemmer Korset som et dyrebart Klenodie," svarede Ellen.

„Og kan I komme i Hu de Ord, hvormed jeg ledsagede Gaven?"

Ellen rødmede og tav, thi hun mindedes grant, at han havde sagt: „Jeg giver dette Kors til den ædleste Jomfru, som gaar paa Guds grønne Jord, og jeg beder om Lov til at være hendes Ridder." Henrik fortsatte derfor:

„Jeg ser paa eders Aasyn, at I mindes mine Ord, ligesom jeg ikke nogen Tid har glemt dem, og hvad Drengen sagde, gjentager nu Ungersvenden. Jeg rejser snart til fremmed Land, og vil Lykken vorde mig huld, fortjener jeg vel de gyldne Sporer. Giver I mig da Lov til at være eders trofaste Ridder?"

„I vil rejse!" udbrød Ellen.

„Ja, saaledes er det bestemt, hvis den usalige Fejde mellem vor naadige Herre, Kong Erik, og hans Brødre faar en god og snarlig Ende.“

„Ak, da vil det vare længe, inden vi atter tales ved,“ sagde Ellen.

„Vil det smærte Eder?“ spurgte Henrik glad.

„Ja, visselig! hvor kunde det andet, thi I er min eneste Barndoms- og Ungdomsven. Naar I drager bort, maaske langt bort, vil mine Tanker og Bønner følge Eder, og jeg vil længes efter den Dag, da I kommer tilbage.“

„Gud velsigne Eder for disse Ord!“ udbrød Henrik, „jeg skjønner deraf, at I er mig god. Saare har jeg længtes efter at tale et Alvors Ord til Eder om det, der dybest bevæger min Sjæl, thi jeg har Eder hjærtelig kjær. I sige mig da nu, kjæreste Ellen, om I vil vorde min Fæstemø, da drager jeg glad herfra og følger Kongen i Leding, og vil Gud det tilstede, da vender jeg tilbage med Hæder og Ære.“

Det kom Ellen saa brat, saa vidt havde hun ikke tænkt over Sagen; men ud af hendes Øine lyste den inderligste Kjærlighed, da hun svarede:

„I betænke dog først, at jeg er en fattig Jomfru og I en streng og ansét Mands Søn, hvis Vej gaar til Højhed og Ære. Ikke tør jeg tænke paa saa stor

en Lykke som den at vorde eders Fæstemø, om end mit Hjærte siger, at jeg har eder kjær."

„Der sagde I et Ord, der fryder mig saare og lader mig fornemme eders rette Sindelag. I skal vide, at eders Billede har tegnet sig fastere og skjønnere i mit ganske Sind end den hellige Jomfrus. I sige da rent ud, som eders Hjærte føler det, at I vil vorde min Fæstemø for Gud og Mennesker, og da skal den Vej være trang, jeg ikke tør fare for at faa min Faders Samtykke."

„Kjæreste Henrik!" svarede Ellen, „jeg vil vorde Eder god af mit ganske Hjærte, og ingen uden Eder skal nogen Tid eje min Tro."

„Saa have Gud Lov og I min hele Kjærlighed!" jublede Henrik, idet han tog Ellen i Favn og saa hende ind i Øjet. — — —

Olans gik ogsaa en Tur ved Mossø, han haabede at træffe Ellen, hvem han havde sét gaa forbi Klosteret. Som Ræven lusfende sniger sig efter et Raalam for at myrde det, sneg Munken sig langs Søen for at træffe Ellen og myrde hendes Glæde og Ro med giftige Ord. Da han naaede det Sted, hvor Henrik og Ellen stode, studsede han. De to elskende holdt hinanden i Hænderne og saa ud over Søen, mens livlige Gammensord flød fra deres Læber. Olans vidste godt, at Ellen havde Godhed for Hr. Tages Søn;

men hidtil havde han opfattet hele dette Forhold som bygget paa en Barnegrille, der intet havde at betyde. Nu fik han Syn for Sagen, at de unge elskede hinanden, derpaa tydede deres glade Ansigter og fortrolige Stilling. Som en bidsk Hund fo'r han hen til dem, og idet han sendte Henrik et stikkende Blik, tog han til Orde:

„Hvad sker her? Holder J, Hr. Henrik, Stævnemøder paa Klostrets Grund med en ung Jomfru og tager Eder ej i Vare for at føre hende i Vanrygte og besmitte hendes gode Navn?"

„Tag det ej til Mistykke," svarede Henrik, „min Baad førte mig tilfældig ind i Vigen, da jeg saa Jomfru Ellen sidde bøjet over sin Rosenkrans i Bøn. Jeg saa dette Træf som et Vink fra Himlen, at jeg skulde aabenbare min Hemmelighed for hende, der nu er min Fæstemø og skal, det jeg haaber til Gud, vorde min kjære Hustru."

„Og dog gjorde I saare ilde," fo'r Munken fort, „at I rev en ung Jomfru ud af sin Bøn, den hun trængte at yde Gud og St. Søren for Udfrielsen af Sot og Pine. I sejle nu bort paa Stand, og jeg skal da ledsage Jomfru Ellen til sin Moders Hus.

Dertil var Henrik ingenlunde villig. Heksens Ord om Munken, der vilde volde Sorg og Fortræd, randt ham i Sinde, og der laa straks skarpe Ord paa hans

Tunge til Gjensvar; men Ellen saa bedende paa ham med sine milde Øjne, og Uvejret stilnede af. Han svarede:

„Med hvad Ret I taler saa og antager Eder Jomfru Ellen, saar I selv skjønne. Eders Befaling til mig har jeg ikke nødig at følge, dog saar I have eders Vilje, da Ellen synes at ønske det. I fare nu vel, skjøn Ellen, Gud og hans Helgener bevarde Eder! Vi ses før min Afrejse til Estland."

Han sprang derpaa i Baaden og sejlede bort, mens Munken og Ellen forsvandt i Skoven ad Stien, der førte forbi Klosteret til Moder Karens Hus. Da de vare komne lidt ind i Skoven, sagtnede Munken sin Gang og tog til Orde:

„I stole nu ikke altfor fast paa Hr. Henriks glatte Ansigt og søde Ord, thi det er vel hans Mening kun at drive Spot med Eder til Tidfort og Morskab. I lade ham derfor ej lege med eders Sindsro og gode Navn."

„Jeg anser dog Henrik for en god og trofast Ungersvend, paa hvem jeg fuldt vel tør lide," svarede Ellen.

„Det sige I ej saa sikkert, Hjelmsbo gjæstes ofte af ham, og Prebens Datter, Jomfru Mette, har han givet milde Ord. I kjender ikke, ung som I er, Verdens fule Ondskab og Menneskenes Falskhed, der i

glatte Ord snor sig som en Snog ind i godlidende Sind. Ak, denne Verden fostrer kun Forsængelighed og Daarskab, og lykkelig er den, der skjærmes af Klosterets hellige Mure," sukkede Munken med himmelvendte Blikke.

„Hav ej Umage med at gyde Mistillid til Henrik ind i mit Sind, thi paa ham stoler jeg trygt, og var jeg ikke vis derpaa, at I mener mig det vel, da vilde jeg ikke høre Eder i den Sag," sagde Ellen frejdigt. „Heller ikke kan jeg forstaa det, I siger om den onde Verden, thi mit Hjærte fryder sig højligen over alle de herlige Ting, Gud Fader lader mig se i hans Skabning. Ofte har jeg i en bange Stund søgt at følge eders Anvisning og vende min Hu til Klosterets Ro og Stilhed for at faa Fred; men naar jeg kom ud i Naturen og hørte Smaafuglenes Sang over mit Hoved, var det for mig, som om de vilde sige: Bliv hos os og hjælp os at juble det ud til Menneskene, ud i den vide Verden, at Gud er Kjærlighed. Stæng Eder ej inde bag Dør og Slaa i et Kloster, men bliv i Guds dejlige Verden, at I kan faa Lov at kjende hans Skjønhedsrige paa Jorden. Og naar jeg saa Smaablomsterne med de dugbesprængte Kalke, der glimrede i Morgensolen som Gladestaarer i Menneskeøje, da følte jeg grant, at alt dette vilde følge mig inden for

Klosterets Mure og kalde min Sjæl ud til sig igjen, og lidet gavnede det da, at Legemet blev tilbage."

Munken studsede ved Ellens Tale, der røbede Selvtænkning og Vilje. Var hun da ikke længer den uerfarne Ungmø, hvis Tankeveje han troede at have ledet hidtil? I saa Fald var alt tabt, og derfor maatte hendes frejdige Mod knækkes, hendes opladte Øje tilsløres, om hans Tale mere skulde faa Indgang. Fremfor alt gjaldt det om at hindre hendes Elskovs Vækst, Mistillidens Frø maatte saas og næres, saa det kunde bære Frugt i et Brud med Bejleren. Skete dette, saa hun pint og ængstet, givende Afkald paa Livets Lykke kastede sig i Nonnesamfundets Arme og blev Kristi Brud, fordi hun havde prøvet uigjengjældt Elskovs Lidelse, da var der Haab om, at Rænker kunde gjøre Resten og Olaus naa sit Maal. Det maatte nu først forsøges, om den vakte Elskov kunde nedtrampes med haarde Ord. Olaus tog derfor til Orde:

„Vogt Eder, Jomfru Ellen, at Guds og den hellige Jomfrus Vrede ikke nedkaldes over Eder ved slig bespottelig Tale, I nys førte, da I berømmede den onde og forbandede Verden i glødende Ord, som jordisk og syndig Elskov har lagt Eder i Munden. Alt i denne vanartede Verden er besmittet af Synd, og naar I da dragES af det, som bærer Syndens Mærke og Forbandelse, da fører eders Vej bort fra

Gud. Under Sygdoms Pine, den I sendtes for at bøje eders Sind mod Klosterets Fred, har synding Elskov boet i eders Hjærte; skjønner I da ej, at Gud maa vorde vred, og at det bedste Middel, den lede Satan bruger for at fange Sjæle, er at optænde Elskov, der brænder til Afguders Ære og bliver ret en Helvedes Ild, hvorover Djævlene juble. Desuden brænder eders Elskov for en uværdig, thi I skal vide, at Henrik har en anden kjær."

„I gjør sikkerlig Henrik Uret," sagde Ellen, der begyndte at føle sig ubyggelig til Mode, „og jeg haaber, at jeg ikke synder mod Gud og Madonna ved at have Henrik kjær. Min Skriftefader fordømmer ej heller oprigtig og trofast Elskov."

„Da fører han løs Tale som en vrang Lærer og forvendt Munk, hvad godt ligner eders Skriftefader," sa'r Claus fort med Harmens Glød paa sin Kind, thi han hadede Broder Søren, „og jeg hører, I har lyttet til hans Ord og fast tror paa deres Sandhed, skjønt I burde vide, at hellige Mænd fordømmer Elskov derved, at de plat udrydde den af deres Sjæle og værge sig mod dens ødelæggende Indflydelse ved at give sig i Kloster. Ak, saa har da Slangen ogsaa listet sig ind i eders Paradis og forgiftet Sind og Tanke, hvis I ikke, før Syndesoten besmitter eders ganske Sjæl, gjør Bod og bliver en klostergiven Jomfru!

Sluk den Helvedes Brand end i denne Stund, at I ej helt gribes af Djævelens Klør, der ere udspændte for at fange Eder! Vig bort fra hende Satan!" sluttede Munken med stærkere Røst, idet han fremsagde en Besværgelsesformular.

Ellen stod skrækslagen, udstødte et Skrig og sank om paa en Træstub, der stod ved Vejen. Endelig sagde hun: „Hvi nænner I, ærværdige Fader, at kaste mørke Tanker og stærke Tvivl i mit Sind. Glad og frejdig gik jeg min Gang til Søen og bad min Bøn, og nu sidder jeg med bange Anelser, en svag og uerfaren Jomfru, der ikke ved Vej i alt det Mørke, I indhyller mig i. Ak, lad mig i Fred, at jeg kan samle mine Tanker og finde Hvile!"

„Nu!" sagde Claus, „jeg skjønner at Bindet tages fra eders Øine, saa I begynder at reddes for den formastelige Leg. I hidtil har leget med ond Elskov, og da takker jeg Gud og hans Helgener, at Ordet fra mine ringe Læber har været Middel dertil. Ikke vilde jeg have brugt Tugtens skarpe Ris, hvis eders sande Vel ej laa mig svar paa Sinde."

Ellen hørte kun lidet af denne Tiltale, hun ønskede sig langt bort fra Munkens Nærhed, og derfor sprang hun op og ilede hjemad, ladende Munken ene tilbage i egne Betragtninger.

Den gamle Plejemoder saa med Forundring det forstyrrede Udtryk i Ellens Aasyn og spurgte:

„Hvor har Du dvælet saa længe, mit kjære Barn? Har der mødt Dig noget paa din Vej, som har bedrøvet eller angstet dig?"

„Ak nej!" svarede Ellen undvigende, „jeg talede kun med Henrik Hermansøn og Broder Olaus, hvis Tale skræmmede mig. Men lad det ikke bekymre Eder, at jeg ser lidt modløs ud, sære Tanker fængslede mig paa min Gang til og fra Søen, Olaus var Skyld deri, at mit Sind kom ud af Ligevægt; men nu skal jeg se at magte de stridige Tanker."

Dermed afværgede hun Taarerne og saa glad paa den gamle trofaste Plejemoder, omfavnede og kyssede hende, som om alt nu var Solskin og idel Lykke. Gamle Karen kunde dog fuldt vel skjønne, at noget tyngede hendes kjære Ellen; men hun spurgte ikke om Grunden, i det Haab at Plejedatteren selv vilde aabne sit Hjærte for hende. Dette skete ogsaa næste Dag med al den barnlige Tillid fra Ellens Side, som Karen kunde ønske; men hun kunde ikke raade i den Sag, hun tænkte sig Olaus' Ord som velmente og ansaa Henriks Bejlen for en elskovssyg Ungersvends overlagte Handling. I de følgende Dage hvilede en tungsindig Tankefuldhed over Ellen, men hun maatte

selv kempe Kampen ud og bringe Spliden i sin Sjel til at forstumme.

V. Stærke Viljer.

Dagen efter de ovenfor beskrevne Optrin sad Henrik paa Ungaard i fortrolig Samtale med sin Moder, den milde og retskafne Fru Kirsten, der for Øjeblikket var ivrig sysselsat med Naal og Traad. Af og til søgte hendes Blik Sønnen, og hun frydede sig i sit Hjerte over den ædle Mandighed, der lyste frem af hans hele Personlighed. Hun saa i ham en god, ædel og kjæk Ungersvend, der let kunde vinde Menneskehjerter og tvinge Lykken til at følge sig; men hun tænkte ogsaa med moderlig Angst paa, at han snart gik til Ledingsfærd og Herværk, saa hun maaske aldrig mere skulde se ham.

Henriks Tanker dvælede hos Ellen. Han følte det som en unævnelig Lykke, at han vidste sig elsket af den ædle og skjønne Jomfru, og disse Følelser afprægede sig i hans Aasyn, der lignede en sollys Dag i

Vaar. Men ligesom en liden Sky kan skjule Solen og lægge mørke Farvetoner over et Landskab, saaledes gled nu og da en Skygge over Henriks Pande, thi Tanken naaede til den Stund, da han maatte have Faderens og Moderens Samtykke og Velsignelse, hvilket maaske ikke vilde falde saa let. For Moderens Mod= stand frygtede han ikke, thi hun kunde intet nægte ham, da han var hendes Øjesten. Med Faderen blev det en hel anden Sag, han vilde næppe føle sig tiltalt af Sønnens Valg. Henrik fandt Stunden belejlig til at indvie Moderen i Sagen og høre hendes Mening og Raad. Han tog til Orde og sagde:

„Min hjærte Moder! Af herlige Dage som denne har jeg kun levet faa, jeg føler mig glad og lykkelig som aldrig før."

„Godt er det, kjære Søn, at Du glædes i dit Fædrehjem, thi da har Du venlige Minder at dvæle ved, hver Gang din Tanke drages hid. Kan hænde, det varer længe inden vi atter samles under dette Tag med glad Sind som nu i denne Stund. Ak, min Søn! saare vil jeg længes, indtil Du karsk og sund vender tilbage, skjønt jeg vel véd, at Du maa bort, hvis Du skal vinde Hæder og Ære."

„Visselig skal jeg gjemme i Mindet ej alene denne Glædesstund, men de mange, min hjærte Moder har skaffet mig, og ofte ville mine Tanker dvæle hos Eder.

Dog ville vi nu ikke tale om Adskillelsen, at ikke eders Søn skal vorde en Grillenfænger og blødsoden Svend; men jeg ønsker heller at nytte Tiden til at adspørge Eder i en vigtig Sag, som saare tvinger mit Hjærte. Hvis en Ungmø gav mig sin Tro, og jeg elskede hende med oprigtig Kjærlighed, vilde I da have hende kjær som en Datter?"

„Underligt Spørgsmaal er det," gav Kirsten til Svar, „al den Stund sligt endnu ikke er sket. Jeg føler mig dog forvisset om, at jeg ej behøvede at blues ved den Jomfru, som min Søn valgte til Fæstemø, men jeg vilde elske hende af min ganske Formue."

„I have Tak for dette Svar, Hjertens kjære Moder; thi alt har jeg valgt en Fæstemø efter mit Sind, hvad jeg nu betror Eder."

„Sært nok, Du fører den Tale videre!" udbrød Kirsten og lod sit Arbejde hvile, „er det vel kun Fabel og Gaut?"

„Deri fejler I storlig, og I skal ret nu kjende Ungmøens Navn, hun hedder Ellen Iversdatter og er Moder Karens Plejedatter."

„Ellen Iversdatter!" sagde Fru Kirsten forundret, „det er da vel en Barnegrille kun fra den Tid, hun var din Legesøster?"

„En Barnegrille! nej, Moder, med sligt Navn kan jeg ikke betegne den dybe og stærke Elskov, jeg

bærer til Jomfru Ellen, som i Gaar bar givet mig Jaord, at hun vil vorde min Brud."

„Skjønner Du, hvortil dette fører? Var hun end et vakkert Barn og er nu en fager Ungmø, saa kjender dog ingen, hvorfra hun stammer, ligesom hun ej har anden Rigdom end sit smukke Ansigt. For Sanden! dertil giver din Fader aldrig sit Samtykke."

„Hvis Rygtet har Ret, da er hun af ligesaa høj Byrd som jeg," svarede Henrik, „og hun har Rigdom nok i sin fagre Skikkelse og ædle Sjæl. Kjendte I hende ret, da vilde I elske hende for alle Tider, thi hun er from og skjøn som en Helgeninde."

„Du maler med stærke Farver, min Søn, og er hun vel en Engel lig og ej en syndig Kvinde. Hælften af hendes Berømmelse, at sige om den staar til troende, er mere end nok til, at jeg maa finde hende elskelig og god. Gjærne og villig gav jeg dig mit Samtykke, hvis jeg vidste, at Du har taget Gud og dit Hjærte med paa Raad før din Bejlen; dog skjønner Du fuldtvel, hvad mit Samtykke har at sige, hvis din Fader, hvad jeg frygter saare, vil forbande dit Forehavende. Ak, da vil der komme Nød og Elende for alle Parter, og jeg evner ikke at hindre det, svag og magtløs jeg er."

„I klage dog ej saa og se alt mørkt an!" sa'r

Henrik op, „man skulde fast af slig Klage skjønne, at jeg var falden i Narreværk og Galenskab, eller hvad værre er, skjønt jeg kun har handlet efter mit eget Hjærtes Begjær og vundet en ædel og højsindet Jomfru."

„Af!" sukkede Kirsten, „Du kaste dog ej vrede Ord i Hob til mig nu i denne Stund, da jeg frygter, at din Faders Harme vil forstyrre det ganske Hus. Hjærtens gjærne er jeg dig til Vilje og giver min Velsignelse, om det dig kan baade; men visselig har Du handlet usindigt deri, at Du bejlede, før Du havde din Faders Minde."

„Hvem mener I at have handlet usindigt?" spurgte Herman Tagesen, idet hans mægtige Skikkelse viste sig i Døren.

Herman Tagesen var en gammel Kriger, der havde fulgt Kong Valdemar Sejr til Hæder og Ære, men ogsaa til Fald og Nederlag. I det ulykkelige Slag ved Bornhøved, hvor Sværdet for bestandigt sloges Kong Valdemar af Haanden, var Hr. Tage af de tapre, der holdt Stand, da mange svigtede. Saaret og blodig reddede han Livet, men fra denne Stund rustede hans Sværd fast i Balgen, og han blev en fredelig Idrætsmand. Kongen skjænkede ham betydelige Gaver for hans Troskab, og Ridder Tage kjøbte da Ømgaard, hvor han levede et stille og ubemærket Liv.

Der laa noget skjult og forborgent i hans Ansigt,

saa ingen let fattede Tillid til ham eller søgte større Tilnærmelse. Hr. Tage levede i kjærligt Samliv med Rostokker Pl og Brunsviger Mumme, drak sig et godt Bæger Vin, og Pokuleren med en god Selskabsbroder, der gad spille Tærning, regnede han ikke blot for en fornøjelig Tidfort, men ogsaa for Livets højeste Nydelse. Efter længere Samvær med Ølkruset eller Vinbægeret var han Godmodigheden selv, og alle mørke Magter, der ellers ligesom tilslørede hans Natur, vare vegne fra ham. Men til andre Tider var han utilgængelig, selv for hans milde og godlidende Hustru, der lydig bøjede sig for hans stærke Vilje og myndige Strænghed. Det forsonede hende, at han al Tid var retfærdig i Udøvelsen af Husherrens Myndighed, naar han ikke tirredes, saa hans ubundne Vrede fik Overhaand; thi vakte nogen hans Harme, fo'r han frem som en vældig Storm og var utæmmelig som den; men naar alle bøjede sig for ham i en saadan Stund, da lagde Vreden sig brat, og alt var med det samme glemt og tilgivet. Et mildt Ord kunde nu og da bane sig Vej fra hans Læber og gjøre Hustruens Hjærte glad, men ellers var han ordknap og hadede mange Ord, undtagen naar han kunde komme til at fortælle eller høre fortælle om Ledingsfærd og Hærværk, thi da løstes hans Tunge, og livlige,

godlidende Blink i hans graa Øjne viste, at han var i sit Es.

Da Hr. Tage nu traadte ind i Stuen, vare Moder og Søn uforberedte paa hans Komme; de tav derfor, idet Fru Kirsten forskrømt og ængstelig lænede sig op til Vinduet. Den indtrædende lod dog ikke Tavsheden være fuldgyldigt Svar, men gjentog Spørgsmaalet med skarpere Betoning paa Ordene. Fru Kirsten tog Mod til sig og svarede:

„Kjære Husbond, det gjælder en saare vigtig om end brydsom Sag, den vor Søn førte frem for mig før I kom. Han haaber, at I vil opfylde hans Bøn og Begjær, selv om I skulde synes, han har handlet usindigt. Drager han og snart bort fra Ødgaard, des Aarsag I fare mildt frem og ej tage hans Bøn aleneste til Mistykke."

„Stor Indledning og mange Ord! Ved min Helgen, I burde været Præst!" udbrød Tage, og idet hans Øje faldt paa Sønnen, i hvis Ansigt Alvor og Bestemthed stod præget, sagde han hvast: „Faar jeg da snart at høre, hvorom Talen er, at Svaret paa Begjæringen kan stiles derefter!"

„Vredes ej, min Fader! Selv om det, jeg nu vil fremføre, ikke vinder eders Bifald, gjælder det dog min ganske Jorderigslykke."

„Ved min Himmerigspart, en god Mundfuld den! Men videre!“

„Tag det ej til Mistykke, at jeg bruger rige Ord i en stor Sag, og I give mig nu Lov til at forklare mig nøjere, inden jeg — — — — “

„I Djævels Skind og Ben, gjør mig ej galen med lang Snak og Ordbram!“ fo'r Tage op. „Sig frem fort og godt, hvorom Talen er!“ .

„Nu! deri skal jeg føje Eder, da I vil det saa,“ svarede Henrik sindigt. „Ellen Iversdatter af Dm, hvem Gud velsigne, har jeg hjærtelig kjær, saa hun ejer mit ganske Hjærte. Det er da min Bøn, at I vil give eders Samtykke til, at hun maa vorde min Fæstemø og en Gang min kjære Hustru.“

Hr. Tage stod aldeles maalløs ved Sønnens Ord, og Vredens Glød bredte sig over hans Ansigt, idet han sagde:

„Enten er Du gaaet fra Vid og Samling, eller ogsaa har den lede Djævel selv skudt dig Galenskab i Sinde, at Du kan fremføre sligt Daareværk. Lader Du ej den Knabegrille fare, er Du en vanartet Søn. Ellen Iversdatter bliver aldrig din Fæstemø med mit Samtykke!“

„Er det eders sidste Ord i den Sag?“ spurgte Henrik, idet et trodsigt Blik traf Faderen.

„Ved min Helgen! Du er tungnem, hvilket er en meget ulyſtelig Dyd at eje.“

„Saa vid da, at ligeſaa ſtærkt ſom mit Hjærte er knyttet til Jomfru Ellen med trofaſt Elſkov, ſaa viſt ſkal ingen Vilje paa Jorden hindre mig i at faare hende til min Huſtru.“

Herman Tageſen ſtudſede og ſaa paa Sønnen med et Forbavſelſens Udtryk, ſom om han tvivlede om ſine Ørens Høreevne. Det var uhørt og ukjendt, at nogen vovede at knu mod hans beſtemt udtalte Vilje, og han kunde have kaſtet ſig over Sønnen og ſøndertraadt ham nu i dette Øjeblik. Da faldt hans Øje paa Sønnens mandige Skikkelſe og læſte i hans Aaſyn den Viljens Beſluttethed, der vidner om Manden. Nu mindedes Hr. Tage ſin egen Ungdomstid; mod Faderens beſtemt udtalte Vilje havde han ægtet ſin nuværende Huſtru, og de ſtrænge, næſten forbandende Ord, hvormed Faderen ledſagede ſit Afſlag paa Sønnens Bøn, tvingede ofte Hr. Tages Sind, naar mørke Tanker gjæſtede ham. Derfor ſank nu hans opløftede Haand, og det Overmaal af Vrede, der kogte i ham, forſvandt mere og mere. Han ſagde derpaa:

„Du trodſer din Faders Vilje i en Sag, ſom Du agter at fremme med ungdommeligt Letſind. Vogt dig, at det ikke bliver til Forbandelſe! Det ſkal Du vide, at endnu raader Herman Tageſen paa Ungaard,

og ikke agter jeg at taale mere Modsigelse, end jeg selv finder for godt. Men nu tale vi ikke et Ord mere om den Sag, thi i Morgen drager Du fluks did, hvor din Plads er, saa flyve vel de Griller bort fra dit unge Hoved."

Dermed gik han ud af Stuen og lod Moder og Søn ene tilbage.

„Gud naade!" udbrød Fru Kirsten grædende, „hvi skulde slig Vaade komme over os i denne Stund, aldrig vorder din Fader god i den Sag, thi saa harm have mine Øjne ej sét ham."

„Ikke er nu Tid at fælde Taarer, hjærte Moder! Bedre er det at se den Sag, som ikke kan ændres, lige i Øjnene, jeg er ej Barn længer, men tør raade min egen Vej, om saa skal være. Derfor slaa Eder til Taals, eders Taarer smærte mig mere end min Faders haarde Ord."

Efter at have samtalt endnu nogen Tid forlod Henrik sin Moder. Gjærne havde han brugt Resten af Dagen til at gjense Ellen, men for Moderens Skyld ønskede han ikke saa aabenlyst at trodse Faderen. Næste Morgen tidlig, før Henrik forlod Hjemmet, tog han en hjærtelig Afsked med sin Moder, der lovede at bringe Bud og Hilsen til Ellen. Hr. Tage lod sig ikke til Syne, før Sønnen havde besteget sin Hest og vilde ride bort. Den kjække Ungersvend forstod med øvet

Haand at styre sin fyrige Ganger, dette tiltalte Ridder Tage, saa han fik Munden paa Gled og sagde:

„Ved min Helgen! Du tager dig godt ud til Hest, min Søn! Din Vej kan nu gaa til Ridderfærd og Ære eller til Knabeværk og Gaut, alt eftersom Du forstaar at føre Tøjlerne paa dig selv og din Hest, og bryder Du dig om din Faders Raad, da lad ikke din Vej ændre af Kvindetaarer eller dit Hjærte daare af Kvindeskjønhed. Handl saaledes, at Du kan se din Fader lige i Øjnene, naar vi atter mødes, da skal Du være velkommen paa Ømgaard; og ses vi ej, før din Vej gaar til Ledingsfærd, da vær mandig og kjæk, at Du ikke bliver gammel, før de gyldne Sporer sidde dig fast paa Hælen. Og nu lev vel, min Søn!"

„Gud have dig i Vold, at vi se dig karsk igjen!" sagde Fru Kirsten, mens Taaren vædede hendes Kind.

Hr. Henrik gav begge Forældrene Haanden til Afsked og red bort, fuld af vemodige Tanker; men snart rystede han dem af sig og fortsatte frejdig sit Ridt efter Skanderborg.

Nogle Dage senere gjæstede Hr. Tage Karen i Øm. Efter et længere Ordskifte mellem dem udtrede han:

„Det er des Aarsag bedst, at Broder Olaus's Ord om Nonnestand og Klosterliv faa Indgang hos eders Plejedatter, thi bedre Sted end et stille Kloster kan næppe tænkes for en fattig, frændeløs Jomfru, som

hun er. Jeg skal forskylde Eder det, om I af ganske Formue søge at fremme, hvad der er til hendes eget Vel."

„Svært nok, at faa Ellens Sind ledet efter eders Ønske og Begjær," indvendte Karen, „hendes Tanker gaa ej efter Klosterliv; de vanke hid og did og fange ingen Hvile, det jeg helt vel kan skjønne af hendes blege Ansyn og af de vildsomme Ord, hun kaster i Hob. Hun er da og mit Plejebarn, kjært som eget Kjød og Blod, nødig lægger jeg Tvang i mine Ord, om jeg end derved kunde fremme eget Ønske og samtidig være Eder til Vilje."

„Ved min Helgen! Eders Samvittighed er saare øm i dette Stykke, thi det gjælder dog mere om at fremme et Menneskes Velfærd end at føje en vægelsindet Jomfru i sine Nykker. Det skal I vide, at ligesom jeg bragte hende til Eder for 19 Aar siden og gav hende i eders Varetægt, kan jeg tage hende igjen, om jeg saa tykkes, og saavist som jeg hedder Herman Tagesen, skal det ske, hvis mit Ønske ej fuldbyrdes."

„Ak, strenge Hr. Tage, gjør dog ikke det, I siger!" bad Karen, „for mig gamle Kvinde vilde det blive stor Ve og Hjertesorg at skilles fra mit Hjertens kjære Barn. Saa saar jeg da heller gjøre, hvad I forlanger, det jeg haaber skal blive til Ellens eget Vel, selv om hun endnu ej kan skjønne det."

„Ret saa! nu taler I velbetænkte Ord, sker det

end ikke med et glad Ansigt, og haaber jeg da ved eders gode Forsorg og Broder Olaus's Klogt at faa en god Ende paa den Sag. Er Jomfru Ellen godt og vel inden Vissing Klostermure som Nonne, da skal jeg som hidtil vere Eder en god Støtte og ikke, som I nys nevnte, den strenge Hr. Tage."

VI. Skygge og Lys.

Lange og mørke Dage oprandt nu for Jomfru Ellen. Plejemoderens daglige Tale drejede sig om Klosterlivet og dets Herlighed. Olaus havde sin stadige Gang i Huset og brugte sin hele Snedighed for at føre Ungmøens Tankeverden ad de Veje, han ønskede. Nu og da kom Modsigelsens Ord frem i Ellens Mund, men de bleve nensede eller afdæmpede ved sødladen Mildhed. Den trædske Munk vogtede sig vel for at skræmme Ellen med haarde Ord som hin Dag ved Mosse, paa den Vis lod hun sig ikke fange. Broder Søren var paa nærværende Tidspunkt syg og Olaus

havde da fri Hænder til at indvirke paa Ellen; hun blev sat i Kundskab om, at Henrik drog bort fra Ømgaard med Faderens Vrede. Olaus vidste god Besked, thi han var jævnlig Hr. Tages Gjæst og Medrikker, var tillige Skriftefader paa Ømgaard og Hr. Tages gode Ven. Fru Kirsten havde bedet ham bringe Ellen en venlig Hilsen fra Henrik, men at overbringe den faldt ikke i Olaus's Smag; derimod fortalte han, at Henrik ofte gjæstede Hjelmsbo, hvor Jomfru Mettes sorte Øjne lyste ham i Møde med Elskovs varmeste Glød. Mistillid til Henrik fandt dog ikke let Indgang i Jomfru Ellens Hjærte; men den idelige Tale om hans ustadige og flagrende Sind, Faderens Strænghed og hendes egen Ringhed, skabte en Mylr af Tanker, som hun ikke kunde magte. Naar alt kom til alt, tænkte Ellen, var hun en fattig og ringe Jomfru, der ikke passede som Fæstemø for en rig og ansét Ridders eneste Søn, hvis Fremtidsvej kunde blive saa straalende, at hendes Øje blændedes derved. Daglig opsendtes brændende Bønner til Gud og Madonna for Henriks Lykke og Vel; men gjennem sin sværmeriske Bøn fangede hun sig selv, da hun opdagede, at Henriks Skikkelse var det Afgudsbillede, hvortil hun ofrede, det Midtpunkt, hvorom alle hendes Tanker og Drømme drejede sig, det Alter, hvorpaa hun ofrede alle sine Længsler. Da toges fra hendes Øje det Bind, der hindrede Olaus's

Tankefæt fra at vinde Indgang. Saa havde han dog Ret, tænkte hun, naar han kaldte Elskov for Blændværk og Synd, der førte Tanken bort fra Gud og hans Kirke; saa havde han dog vel Ret, naar han betegnede Klosteret som et helligt Fristed, hvor Verdens Forsængelighed og dens Fristelser vare udestængte. I saadanne Tider følte hun ofte Trang til at sige Plejemoderen, at den Tid maaske kunde komme, da Klosteret blev hendes Attraa og Begjær; men hver Gang Ordet skulde frem, kvaltes det paa Tungen af en uforklarlig Modvilje mod slig Bekjendelse. Til andre Tider betragtede hun Tanken om Klosterliv som en stygg Drøm, der maanedes frem af onde Magter, og hun søgte da Raad derimod ved at give sig helt hen i Drømmen om den elskede, juble om Kap med Smaafuglene, at hun frydedes ved Livet som de og fortælle dem, at hun var Henriks Brud.

En Dag i Midten af September gik Ellen sin vante Gang ned efter Mossø til det Sted, hvor hendes Kjærlighed fik Ord, thi der dvælede hun gjærne. Hun følte sig saare ulykkelig, thi der var kommet Bud og Brevskab til Dngaard fra Henrik, men intet til hende. Olaus havde fortalt saaledes, han undlod at fortælle om den kjærlige Hilsen, som Fru Kirsten bad ham bringe Ellen fra Henrik. Skulde det da alligevel være sandt, tænkte Ellen, at Henrik tænkte saa lidet paa

hende, og at hun kun havde været ham til Tidkort og Morskab hin mindeværdige Dag ved Mosse, da hun gav ham Jord. Saaledes sagde jo Olaus, Plejemoderen mente det samme. Hun kunde ikke tro det. Saa slette kunde Menneskene ikke være, mindst af alle Henrik; men alligevel kom Angstelsens og Anfægtelsens Aander med deres mørke Følge og manede al Fred og Glede bort af hendes Sind, hun vaandede sig i Sjælesmærte som et saaret Dyr, der indhentes af dets Forfølgere. Bønner, hede og brændende, stege fra hendes Bryst, men hun fandt ingen Hvile deri, thi Jomfru Mettes Skikkelse foglede sig frem i Bønnen og betog den dens Inderlighed, og da maatte hun tænke paa Olaus's Ord, at Gud og den hellige Jomfru aldrig hører en elskovssyg Ungmøs Veraab over forsmaaet Elskov.

Raadløs og engstet ønskede hun inderlig at kunne komme til at tale med Broder Søren, men dette var umuligt, thi han var paa Rejse. Hun rejste sig for at gaa hjem og maaske aabne sit Hjærte for Plejemoderen, hvis moderlige Ømhed ofte hjælpe. I det samme øjnede hun en Munk, der kom hende i Møde, og det viste sig til Ellens store Glæde at være Broder Søren, der hilsede og sagde:

„Gudsfred og Godday, kjære Jomfru Ellen! Længe har jeg ønsket at tale med Eder, men Sygdom og vigtige Sager har optaget min Tid, tilmed har jeg

maattet gjøre en længere Reise for at have nogle Tvistemaal, Klosteret vedrørende. Ved saa kjært et Møde vil jeg da spørge: Hvor lider I og gamle Moder Karen?"

„Min kjære Plejemoder lider vel," svarede Ellen, „derfor have Gud Lov og tillige derfor, at han forunder mig dette Møde med Eder, der altid er rig paa Raad og Trøst."

„Hjertens Tak for eders venlige Ord, der viser et kjærligt Sindelag mod mig; men I gav ej Svar paa mit Spørgsmaal, betræffende eders eget Befindende. En mørk Skygge hviler over eders blege Aasyn i Steden for Glædens Rødme, der klæder en ung Jomfru og især Eder bedst."

„Ak, ærværdige Fader! saare meget tynger mit Sind i denne Stund, men jeg kan ej ret nævne Arten paa min Sorg. Til Soen ilede jeg i Dag for at finde Fred og Hvile, al den Stund Guds frie Natur og herlige Skabning altid fryder mig saare, og denne Fryd kan ofte lette Sindets Tyngsel, naar Bønnen naar op til Gud og henter Freden ned; men slig Lykke tilmedes mig ej i Dag, fast tykkes mig alt saa koldt og øde herude, som om Vinterstormen var faren hen over Jorden og kun ladet tilbage raslende, visne Løv."

„Hvor I dog maler sort og mørkt," tog Munken til Orde, „Guds Skabning er skjøn og herlig i samme

Grad, vort Øje er opladt til at se den ret an; og skjønt vi visselig ej maa beramme Skabningen paa Skaberens Befostning, maa vi dog heller ikke være blinde for den Skjønhed, han lader vore Øjne skue, men villig yde ham Lov og Pris derfor. Hver liden Blomsterkalk er et Skjønhedsunder og taler om Mesterens Almagt, hver liden Smaafugl synger med sit Næb til hans Pris, saa vi Menneskens Børn maa slaa Øjet mod Jord ved Tanken om den ringe Tak, vort trodsige og kolde Hjærte evner at yde. Og kan J, Jomfru Ellen, ej i denne Stund føle noget af alt dette, da maa en lønlig Kvide og svar Byrde tynge eders let modtagelige Sind og gjøre alt mørkt inden i Eder. J sige da frem, hvad der ligger Eder paa Hjærte, og med Guds og hans Helgeners Bistand skal J finde Fred og Lise."

„J ejer min ganske Tillid," svarede Ellen, „og derfor vil jeg fortro mig til Eder. J mindes vist, at jeg har talet med Eder om Elskovs Tilladelighed overfor Gud, men eders Mening derom fik jeg aldrig ret Forstand paa, derfor spørger jeg nu: Mener J, at Elskov til et Menneske er Gud mishagelig?"

„Visselig er Gud ej umild mod en jordisk Elskov, der er trofast og inderlig i sin dybeste Grund og har til Maal at leve tilsammen med den elskede i Kjærlighed, hvortil Guds Velsignelse nedbedes; men ofte kan

et Menneske blive et Afgudsbillede for et elskovssygt Sind, saa alle Tanker tages fangne af dette ene, og da vorder Gud Herren vred og sender sin Straf over den formastelige, der drister sig til at bygge sit Haab paa forfængelige Drømme og ofrer sin Sjæl til et syndigt Menneske."

„Vilde I da tilraade mig at søge Beskjærmelse mod saadan stor Fare og Fristelse ved at vorde en klostergiven Jomfru?" spurgte Ellen med blegnende Kind.

„Visselig vilde jeg det, hvis eders ganske Hjærtes Begjær drog Eder mod et Liv med daglig Spægelse, Faste og Bøn," udbrød Munken. „Mener dog ej at vorde fri for Anfægtelse og stridige Tanker, fordi I gjemmes bag Klosterets hellige Mure, thi den største Urostifter og Frister bor i vort eget Hjærte, følger med ind i Stilheden og kan kun bringes til Ro ved idelig Bøn til ham, der er vort Hjærtes Renser og Djævelens Modstander og Overvinder. Er det end saare velbehageligt for Gud at hellige sig ganske og aldeles til kysk Jomfrustand, kan I dog ogsaa leve et priseligt Liv udenfor Klosteret."

„Er det dog ej saa, fromme Fader, at man lettere kan finde sin Gud i et stille Kloster end ude i den brydsomme Verden? Og hvis et Menneske blev skuffet i det, hvortil al hans Glæde var knyttet, vilde Savnet

da ikke lettere kunne bæres, naar hver Dag var viet til Bøn og hellige Øvelser?" spurgte Ellen.

„Vistnok kan et Menneske under svære aandelige Lidelser bedre finde sig selv og sin Gud i Ensomhed end i Verden, men da maa det blive ham klart ved Fingerpeg fra Gud selv, at hans Plads er i Klosteret, hvad jeg kjender fra mit eget Liv. For det Menneske, for hvem hvert eneste Haab i Verden er brudt, kan Klosteret ogsaa blive et Fredens Hjem, hvor han ikke forulæmpes i at leve et indadvendt Liv; men jeg skjønner ej, at noget af de to Tilfælde kan gjælde fuldt ud for Eder, og før vi derfor tale videre, vil jeg bringe Eder en Tidende, som vil glæde Eder. Jeg skal bringe Eder en hjærtelig Hilsen fra Henrik Hermansøn, han lider vel og haaber det samme for Eder."

„I skal hilse fra Henrik!" udbrød Ellen, idet hendes Kind farvedes af en glødende Rødme.

„Ja, jeg talede med ham forgangen Dag i Skanderborrig, som han stod i Færd med at ride Dronningens Bud til Kong Erik," sagde Søren smilende, idet han nøje lagde Mærke til de bratte Overgange i Ellens Ansigtsudtryk. „Jeg ser, at jeg bringer glad Tidende; men en Hilsen fra en Ungersvend kan ej have Værd for en Jomfru, der tragter efter at vorde klostergiven. Derfor skjønner jeg, det er helt unyt-

tigt at føre lang Tale om det, eders Hjærte ikke begjærer, thi med velberaad Hu dølger I, hvad der gjærer i eders Sind. Hvad skrækker Eder i Verden, at I vil fly den? Intet, Jomfru Ellen? Meget drager Eder derimod til sig, thi I har et aabent Øje for Naturens Herlighed; eders glade Sind, naar det ej formørkes af sygelige Drømme, kan hverken undvære Blomsterskaren eller den jublende Fuglesløk; I trænger til at indaande den friske Luft i fulde Drag og ikke til at stænges inde bag Klostermuren, hvor eders varme Ungdomsblod vilde rulle raskere, end Stedet giver Rum til. Som den liden Smaafugl bæres af Vejrets Vinger og efter sin Natur svømmer glad paa Luftens Bølger, trænger I til en stærk og mandig Arm, der kan føre eders herlige Natur til en harmonisk Udvikling. Sker ikke det, da faar I Brug for Klostertanker, og jeg skal ej fraraade Eder at følge dem. Ak, Jomfru Ellen, jeg kunde fortælle Eder om et kraftigt Ungdomsliv, der myrdedes ved Svig i Elskov."

Han standsede og lod Haanden glide over Panden som for at bortfjærne en Skygge, der i dette Øjeblik gled over hans ædle Ansigt. Derpaa fortsatte han:

„Jeg skal sige, hvad der bekymrer Eder. I elsker en kjæk og ædel Ungersvend, som er eders Elskov værd, og nu komme Tvivl og Anfægtelser i eders uerfarne Hjærte, fordi I ej hver Dag kan se hans ædle og

mandige Skikkelse og høre Elskovsord af hans Mund. Kan I da ej i samme Nu faa Hjærtets hede Begjær opfyldt, troloves med ham, faa den strænge Faders Samtykke og enhver Hindring bortrydet, da maler I fort alt det mørke, I evner at opdrive og faar Medhold deri af én, der ej er eders sande Ven. I Steden for skulde I glædes over eders unge Liv og Kjærlighed, der med Guds Velsignelse og Bistand kan vorde velbehageligere og fosteligere for ham end et ubodfærdigt Liv inden Klosterets Mure."

Ellen stod maalløs overfor Munkens Tale, der løftede hende op i en skjøn og lys Verden, bort fra alle mørke Skygger og tunge Tanker. Glæden lyste af hendes Øje, og Blegheden i hendes Ansigt var forsvunden og afløst af en blussende Rødme.

„I svarer ej, Jomfru Ellen!" tog Broder Søren atter til Orde, „og det er og unødigt, al den Stund jeg ser paa eders Aasyn, at jeg traf eders Hemmelighed, hvorom ej alene jeg, men mange ere vidende. Henrik Hermansøn kjender jeg som en højsindet Ungersvend, der sikkerlig er Eder fuldtro trods alle Hindringer. I prise da nu Gud almægtigste for den store Lykke, han lod times Eder, da han tillod, at I og Henrik fandt hinanden i oprigtig og trofast Elskov og ej i syndig Gant og Besmittelse. Dernæst laane I

ikke Ore til mistrøstige og vildførende Ord, enten de nu lyde fra Menneskelæber eller fra eders eget Hjærte. Men skulde den Dag komme, hvad Gud forbyde, da Haabet om et lykkeligt og rigt Liv herude i Verden brast for Eder som en Boble paa Søen, saa I længtes at fjæle Eder i Klosteret og blive en ret Kristi Brud, da skal jeg visselig være den sidste, der fraraader at tage Sløret."

„I have min Hjærtens Tak, kjære, fromme Fader, for eders milde og trøstefulde Ord, der faldt paa mit Hjærte som svalende Dug!" sagde Ellen glædestraalende. „Ak, at jeg ret ofte kunde tale med Eder, der forstaar at lægge mine vildsomme Tanker til Rette, da havde det ingen Nød, om end Hindringer for min Lykke optaarne sig til en Tid."

„Størst Lykke times dog mig, kjære Jomfru Ellen, at det forundes at bringe Trøst i Sjælenød, Gud have Lov derfor! Han have Eder i Vold, saasom I kun ved hans Bistand kan vogte Lykken fra Fare og Forlis. I fare nu vel og bring eders Plejemoder min venlige Hilsen."

Munken forlod Ellen, der følte sig frigjort fra en svar Byrde; glad og lykkelig ilede hun hjemad. At gamle Karen forbavsedes over Ellens glade Smil og friske Udseende er rimeligt nok, men da hun hørte Grunden, blev hun helt betænkelig, thi nu kunde alt

Arbejde til Fremme af Hr. Tages Plan betragtes som spildt.

I sit Hjærte glædede hun sig dog over den kjære Plejedatters forandrede Udseende.

Men Broder Søren gik tankefuld hjemad til Øm Kloster, et tyveaarigt Minde var blevet vakt hos ham ved Samtalen med Ellen. Som Yngling elskede han en Kvinde, der gav ham sin Tro, men siden bøjede hun sig efter Faderens Vilje og ægtede en adelig Ungersvend. Da brast som en Boble Sørens skjønne Ungdomsdrøm, der havde ildnet hans Mod og Kraft, og han blev Munk; men han maatte gjennemgaa haarde Sjælslidelser, før han kæmpede sig frem til Fred og fik Klarhed over sit Livsmaal.

Vigtige Begivenheder foregik paa nærværende Tidspunkt i Øm og Omegn og lagde Beslag paa alles Opmærksomhed.

VII. Gamle-Vissing brænder.

En stjærneklar Aften, sidst i September 1247, red en Skare af forretnve tyske Landsknægte ud fra Herregaarden Kigeberg, der laa i det nuværende Træden Sogn. Nv Troppe af Hertug Abels Svende vare ankomne til den nævnte Herreborg, og der maatte da opsøges ny Forraadskamre for den sultne Ulvesløf, der havde huseret paa Kigeberg. Skaren agtede sig til Vissing for at nyde godt af de Vissing Nonners Gjæstfrihed og velforsynede Kjælder, maaske ogsaa Munkene i Voer og Øm tiltænktes et Besøg ved samme Lejlighed. Landsknægtene havde redet en Timestid, da de opdagede, at de vare komne paa uret Vej, og den uheldige Vejviser lønnedes med Eder og Forbandelser. Frem i Spidsen af Hoben rede derfor et Par fortskjæggede Krigsmænd, der paabød Tavshed, hvilket uvilligt adlødes af de frække Svende. Alligevel tabte Modsigelsen sig snart i en sagte Mumlen, og Landsknægtene holdt sig i ærbødig Afstand fra de to Ryttere.

„For Djævelen!" udbrød den ene, som bed Panderbilt, „hvor bliver Vissing af, saasom vi snart have redet i trende Timer uden at øjne Maalet? Var det ej i Haab om en god Aftenkost i Vissing, da red jeg heller hist hen, hvor jeg ser en liden Gaard titte frem

mellem Buskene, og der findes vel ogsaa Aftenkost til hungrige og tørstige Krigere."

„Eders Ord i Ære!" svarede den anden Rytter, der red paa højre Side, og hvis Navn var Velfing, „Tørsten kan ej være svar hos ret mange af denne Skare, det Kigeberg Ølkjælder maa sande, og kan I end skræmme en usselig Bonde i et Musehul med eders hvasse Tunge og mægtige Krop, saa finder I dog næppe i Bondehuset histhenne andet end en Skive tørt Brød og lidt Porsøl, derfor bie vi helst en liden Stund endnu, til vi gjøre Bekjendtskab med Klosterets Forraad og se de Vissing Nonner fredentse et godt Krus Øl eller et Bæger Vin."

„Kan hænde, I faar sure Miner af de hellige Søstre i Steden for Velkomst," indvendte Panderbilt, „skjønt de ellers skulle være sær milde mod de Voer og Øm Munke. Jesper Langskjæg, der rider den Graaskimmel, han stjal fra den Tranholm Herremand, fortalte, at som han forleden gjæstede Klosteret paa eders Bud for at se Lejlighed an, da saa han tvende Nonner sidde paa en Træstub i Skoven og føre Gammens Tale med en Munk i lysegraa Kutte. Senere tiltalte Langskjæg Nonnerne, men fluks lode de Sløret falde og fjærnede sig mod Klosteret, idet de sloge Kors for sig, som om Jesper havde været en levendig Djævel."

„Deraf kan intet skjønnes," sagde Velfing smilende, „en Munk er en hellig Mand og taler Nonner til med hellige Guds Ord, medens Jesper Langskjægs Mund ejer en Syndflod af Eder og grim Snak. Er han da og en Hugaf og ligner meget min Kammerat og Sidemand, der visselig kunde skræmme den modigste Jomfru, ikke da at tale om en indestængt Nonne."

„Spar eders forklejnende Ord, til I finder en passende Gjenstand," fo'r Vanderbilt op, „jeg er ligesaa god Kriger som I, hvad mine Skrammer vidne, og min mandige Skjønhed er noksom berømt, saasom Hundreder af Jomfruer sukke i Løn efter at eje min Person. For Djævelen! gjør mig da ej harm, at I sætter en vissen, skaldet Munk over en tapper Landsknægt."

„Vi ville ej strides om den Sag og fare i Harnisk mod hverandre til Moro for vore Svende," sagde Velfing alvorligt, medens et lunt Smil kæmpede med Alvoren, idet han vedblev: „Jeg mindes tillige helt grant, at I har fortalt mig om de tusinde Hjærter, der brænde af Elskovs Ild for eders skjønne Person, kun undrer det mig, at der ej er flere."

„Ved mit gode Sværd! I har Ret i det første, og mente I end ikke et Ord med det sidste, der kom ud af eders spottende Mund, saa ville vi dog være Venner og gode Kammerater," svarede Vanderbilt.

„Ret saa!" tog Velfing til Orde, „vi tænke og

helst paa at staa Last og Brast med hinanden, al den Stund vore Svende hellere drikke og doble end holde Udkig, naar det mest trænges. Tilmed er Skanderborrig fuld af Dronning Juttas Svende, der let kunde blive os for mandstærke, hvis de søgte at overrumple os."

„Blæse med slig syg Tale!" sagde Vanderbilt og rettede sig i Sadlen, „Dronningens Svende, dem Djævelen have, ere kun øvede i Hærværk mod usselige Bønder og mesfende, rædde Munke. Desuden er der lang Vej fra Skanderborrig til Vissing, saa de næppe vove sig hid, og vi tænke derfor alenefte paa at glæde os selv og de gode Nonner, der svarlig maa trænge til Tidkort i det stille Kloster."

„Eders sorgløse Ord huer mig ilde," gav Velfing til Svar, „en Overstes Pligt er at tænke paa Sikkerhed, og dernæst kan han nyde de gode Dage, om han har Lejlighed dertil. Vi ville derfor være aarvaagne og holde et Øje paa hver Finger."

„Eders vise Ord skal gjælde, kloge Hr. Velfing, I er jo vor rette Styresmand og Hoved. Dog fare vi nu helst lidt fortere for at komme til Herberge, thi jeg vil lade mig hakke til Plukfisk af Smaadjævle, om jeg ikke tørster som en Finke og svarlig længes at væde min Gane med en Drik tysk Øl."

Deri føjede Velfing sin Stalbroder, idet han

satte sin Hest i rask Trav, Landsknægtene fulgte efter, og snart naaede Skaren til Gamle-Vissing.

Denne By, der skyldte Klosteret sin Opkomst, havde smukke Naturomgivelser. En stor Egeskov skjærmede mod de skarpe Vestenvinde, og smukke Bøgeskove mod Nord og Øst gjorde Stedet til en fredelig Plet, der var særlig skikket til at være Fristed for et stille Nonneliv. Et højtliggende Bakkestrøg betog Udsigten mod Øst, men besteg man et Højdepunkt tæt Østen for Klosteret, laa det herligste Landskab udbredt for Øjet. Den skov- og engkransede Mossø saas en Fjerdingvej borte, Voer og Øm Klosters røde Tage tittede frem mellem Bøgene, medens Klosterkirkernes slanke Spir hævede sig opad mod Himlen. Mod Nord øjnedes St. Sørens prægtige Korskirke, hvis mægtige Taarne syntes for Beskueren at rage op i Skyen. Dvælede Øjet ved det nærved liggende Landskab, hvis Fred kun afbrødes af Klosterklokkernes Kalden og Smaafuglenes Sang, da stod man som betagen af al denne Naturens Herlighed.

Byens Beboere vare enten Klosterbønder eller Haandværkere; af Jorden, der tilhørte Klosteret, svaredes Fæsteafgift, hvilken ydedes i Korn, Svin, Lam, Gjæs o. s. v. Desuden ydedes bestemte Arbejdsdage til Klosteret. Dette var et Nonnekloster af Benediktinerordenen og bestyredes af en Abbedisse og en Prior,

hvilken sidste bestyrede Klosterets Jordegods og var Nonnernes Sjæleserger. Til at besørge den daglige Messetjeneste vare to Munke ansatte. I øvrigt søgte Nonnerne ofte til Gudstjeneste i det tætved liggende Voer Kloster, der var stiftet af Knud den store og overladt Benediktinerne.

Landsknægtene rede rask op ad Gaden i Gamle-Vissing. Alt syntes at hvile i Ro og Stilhed, thi det var sildigt i Kvæld; men snart aabnedes alle Døre, og nysgjærrige Øjne tittede frem for at se, hvorfra den Forstyrrelse kom, der bragte Uro i den ellers fredelige og stille By. Snart skulde de Vissinger erfare, at der kom Gjæster, vare de end ubudne, thi Landsknægtene lagde Beslag paa det meste Husrum, der fandtes i Byen og teede sig i alle Maader som Herrer, der ikke gave deres Mester, Hertug Abel noget efter i Selvtægt og Vold. For at Nonnerne ikke skulde flygte, eller nogen af Byens Beboere skulde bringe Budskab til andre Egne og søge Hjælp mod Ransmændene, bleve de nødvendige Vagter udstillede omkring Klosteret og Byen; dernæst forlangte Landsknægtene at gjøre Bekjendtskab med Klosterets Forraad af Spise og Drikke. Da Gjæsterne i de følgende Dage lagde mere end rimeligt Beslag paa Gjæstfriheden, søgte Abbedissen og Prioren ved ygnvg Beden at lægge Baand paa Voldsmændenes Færd, men lidet eller intet hjalp det.

I en Uge huserede Landsknægtene i Vissing og udsugede Klosteret og Bønderne paa alle optænkelige Maader, uden at der var nogen Udsigt for de plagede til en Udfrielse af Nøden. Da Drikkevarerne snart slap op, udsendtes en Afdeling af Banden for at undersøge de Boer Munkes Forraad, hvilket havde det forønskede Udfald, og Orgierne fortsattes. Kun liden Trøst var det, at Abbedissen kaldte Landsknægtene for Belials udsendte og lod Nonnerne flittig bede til alle gode Helgener; thi Lejesvendene mente, at Hertug Abel var nok saa stærk en Skytshelgen som Sankte Søren og gav rigelig Aflad for begangen Synd. Tilsidst fandt Prioren og Byens Smed paa Raad. Den første var en snarraadig og nforfærdet Natur, og den sidste ejede en stærk Arm og en fast Haand, ligesom han var i Besiddelse af god Omtanke og havde de Vissingers Tillid. En sildig Aftenstund, mens Landsknægtene, med Undtagelse af Velfing og Vagterne, drak og doblede, træffe vi en Del Mænd samlede i Smedien. Med opsmøgede Ærmer og med den ene Haand hvilende paa Ambolten, den anden omfattende Skaftet paa den store Forhammer, førte Smeden Ordet. Efter nogle indledende Bemærkninger og med et prøvende Blik paa de omkringstaaende, hvoriblandt Prioren befandt sig, tog han til Orde og sagde:

„Saare haardt tykkes det mig at være for os

Vissinger at skulle føde Hertug Abels Stimænd, der fare frem som graadige Ulve og tære vor ganske Ejendom. Lade vi dem blive saaledes ved, æde de os levende op med Hud og Haar."

„Sandt nok det!" afbrød Prioren, „Ransmændene er en Tugtens Svøbe for den ganske By og Omegn, de eftertragte tilmed renlivede Nonner, saa og eders Kvinder og fylde deres Øren med galen Snak og Gant, som sig lidet sømmer os at lade nændset, ere vi end fast tvungne at lukke Øje og Øre, til Gjengjældelsens Dag kommer; men jeg finder Smedens Tale lig det daglige Veraab, jeg maa høre af Abbedissen og de hellige Søstre, hvad lidet baader. Bedre tykkes mig da at fremkomme med et godt Raad, der er værd at følge, al den Stund vi ej ere samlede her for at faa Ørene fyldte med klejnmodig Tale."

„Godt Ord igjen, strænge Hr. Peder!" sagde Smeden afdæmpende, „ikke heller raabe I saa højt, at fremmed Øre kan faa fat i eders Tale, det der kunde blive os til liden Baade. Jeg mener kort og godt, hvad jeg sagde til Eder i Morges, at vi bør slaa de Spidsbuber ihjel og udrydde den ganske Ulveyngel."

„Kjækt nok talt, Mester Markus!" tog Prioren til Orde, „og det er helt lysteligt at mærke den mandige Mening, der ligger gjemt bag eders Ord, hvad saare vel stemmer med det, jeg agter at forebringe.

Det er da min Mening og Betænkning, at vi ej længer hjælpe os med Klynk og Beklage over Tingenes slette og ulidelige Tilstand, men fange Raad for Uraad og tage en rask Beslutning, som vi udføre, selv om det koster Blod. Lad os dog først høre, hvad vor brave Smed har udtænkt, og hvordan han synes, Sagen skal gribes an."

„Den Sag tykkes mig ej af de brydsomste," svarede Smeden, „vi gode Mænd i Bissing tage Vaaben i Haand, saa vi hæderlig og vel faa Fjenderne sendte ind i den anden Verden eller dog bastede og bundne."

„Helt voveligt tykkes mig, eders Anslag er, hvis I ej har andet i Baghaanden, thi mislykkes Foretagendet, kan det drage ublide Følger efter sig og skabe Nødselens Dage for Klosteret og den ganske By," indvendte Prioren. „Jeg tænker derfor, vi helst sende Bud til Skanderborrig at hente en Flok af Dronning Juttas Svende, og vi hjælpe til at gjøre Fjenden al den Mén, vi kunne. Vi behøve da ikke at gaa med Livet i Hænderne eller frygte vore Kvinders Mishandling, saasom Dronningens Svende fuldbringe Daaden."

„Smildt tænkt!" udbrød Mester Markus, „og tog I end Brødet af Munden paa den Bissing Smed, skal det ikke regnes Eder til Mistykke. Guds Død! havde jeg de Riddinger, to ad Gangen eller lidt flere,

jeg nænede at knuse deres Hjærneskal med min Forhammer. Men jeg tænker endvidere, vi give Sagen god Fremme ved at fylde al det Øl og al den Vin, Klosterjomfruerne have bjærget af Vejen, i Landsknægtenes Struber, og have vi ej nok til at drikke dem fulde i, da laane vi hos de Voer Munke, og Sejren vil vorde os vis."

„Eders Forslag vinder mit udelte Bifald, I er en snild Mand, Mester Markus," sagde Prioren, „og derfor fange I selv den Sag an og sørge for, at Landsknægtene blive øre i Hovedet og ganske drukne. Jeg retter nu det Spørgsmaal til Eder, I gode Mænd af Vissing, om I alle ere enige deri at ville fremme det omtalte Anslag af ganske Formue og staa mandigen bi, naar Timen kommer, at det skal fuldbyrdes. I overtænke alvorligt og sindigt, om I kunne give det eders udelte Bifald og Tilslutning, kan der end ved Udførelsen vanke revent Skind og blodige Pander."

Alle de tilstedeværende gave tilkjende, at de vilde følge Prioren og Smeden, hvad der end maatte komme.

„I lægge da eders Hænder paa den hellige Evangeliebog og sværge, at I ville staa Last og Brast med os i den Sag, som vi fremme af Nødværge."

Der blev en højtidelig Stilhed i Forsamlingen, idet en for en af de tilstedeværende lagde Haanden paa Evangeliet og sagde med dæmpet Røst: „Jeg sværger!"

„Amen!“ sagde Prioren, „Gud tilgive, om vi ej træffe hans Vilje, saasom den haarde Nød tvinger os at handle uden lang Betænkning.“

„Vi tage nu paa Stand de nødvendige Bestemmelser, end i næste Nat maa vor Plan fuldbyrdes,“ tog Smeden Ordet, „bort nu med alle Betænkeligheder og med klejnmodigt Sind.“

Efter at Smeden havde talet en Stund med Prioren om de nødvendige Forberedelser, sagde han:

„Nu følge enhver mine Anvisninger nøje. Du, Daniel Hjulmand, tager Palles Heste, naar Du i Morgen Aften spænder dem fra Ploven, og rider med dem, som Du plejer, ned i Engen, da faar Du uhindret Lov at komme forbi Vagtposterne. Naar Du har naaet Engen, rider Du om i Skoven ad Voer til og fortsætter Ridtet i al Skyndsomhed til Skanderborrig og overbringer Bud fra de Vissing Mænd og Brev fra Prioren til Øversten for Dronningens Svende, han kan nok selv skjønne, hvormange Svende, der behøves, naar han har læst Priorens Besked om Forholdene her. I andre gode Mænd sørge for, at hver Økse i Byen er skærpet og sidder i en fast Haand; naar Mørket falder paa, slukke I hvert Lys og gaa til Senge, at Fjenden ej mærker Uraad. I Løbet af Dagen ordne vi det fornødne i al Stilhed, og gaar nu alt vel, da hører I, før Hanen galer sidste Gang,

et Ugleskrig, paa hvilket Varsel I alle gjøre Eder rede at samles ved Smedien; men høre I ikke det omtalte Skrig, da holder Eder rolige, thi saa maa vi opsætte Planen til en heldigere Tid. Gid det maa lykkes os at faa Has paa de Spidsbuber!"

„Nu have Gud og vor Skytshelgen os alle i Vold og Varetægt under vort vovelige, men vødvendige Selvværge!" sluttede Prioren.

Et og andet blev derefter aftalt, hvorpaa de forsamlede lidt efter lidt snege sig bort i al Stilhed.

Om Aftenen derefter vare da alle Landsknægtene, paa Velsing nær, samlede i Palle Bondes Gaard omkring store Borde. Smeden og to andre Mænd fyldte Kanderne, og Ølket flød i Strømme. Snart bleve Landsknægtene højrøstede og forlangte Vin, hvilket Forlangende Mester Markus ogsaa kunde opfylde, naar der ikke stilledes altfor store Krav. Eder og uhøviske Ord regnede ned som Hagelbyger, og efter en Times Svir, kunde man betragte alle Baand løste.

„Ved min Oldemoders Sjæl!" udbrød Jesper Langskjæg med tyk Mæle, „var jeg et Kvindfolk, tykkes det mig lysteligt at være Nonne i Vissing, saasom godt tysk Øl og herlig Vin findes til Nødtørft; men jeg kan ikke faa i mit Hoved, til hvilken Brug slig stærk Drik skal findes i et Nonnekloster."

„Dit store, tomme Hoved gjemmer og liden Vis=dom, særdeles nu det er fyldt med Øl og Vin," sagde en anden Landsknægt, „kan din Fuksſvants dog vel begribe, at de hellige Søstre maa gjøre tilgode de Munke fra Voer og Øm og andre Fabeils Karle for Gammens Ord og Tidkort. Et Krus Øl og et Bæger Vin have de vel og selv nødigt, naar Munden gaar af Led ved de lange Bønneramſer."

„Du ſorte Djævel af en Smed!" lød en lallende Røſt, „har Du hidtil gjemt denne liflige Drik for din egen Mund og ladet vore tørſtige Ganer ſmægte nu ſnart i tvende Døgn, ſaa ſke mig al Landſens Ulykke, om jeg ikke i egen høje Perſon knuſer hvert Sideben i dig og æder dig levende til Frokoſt."

„Tag det ej til Mistykke," ſvarede Smeden, idet han fyldte de tomme Kruſe, „jeg mente at ville berede Eder en lyſtig Aften ved min Skjænk, den jeg har maattet afpreſſe Nonnerne og de Voer Munke. Vi Visſinger ville viſe, at vi forſtaa at bedømme Hertug Abels ſejrvante Krigere og deres Kammeratſkab. Vi drikke derfor et Bæger Vin med det Haab, at vore gode Ønſker for Eder maa vorde opfyldte."

„Ret ſaa, Smed!" udbrød Vanderbilt, „I fortje=ner alles Tak, og Skam faa den, ſom forringer eders Pris. Hellere end at høre ſkrydende Ord af en ſimpel Landsknægt, ſkulde I med eders Forhammer ſlaa hans

Hoved ned i hans Mave. Skjænk i mit Krus, Smed! jeg udnævner dig herved til min Mundskjænk. Og nu, Kammerater, ville vi drikke paa Held og Fremgang for Hans Naade, Hertugen, der vel snart er Danmarks Herre og Konge. Den, som ej drikker ud til Bunds for sligt Dusses Opfyldelse, han skal nappes med glovende Tænger af Djævelen selv."

Forslaget tiltraadtes med stor Villighed af Landsknægtene, hvorpaa Vanderbilt fortsatte, da han saa, at Velfing traadte ind i Kredsen:

„Dernæst foreslaar jeg, at vi holde op med Pokuleren og levne en liden Hjærtestyrkning til i Morgen."

„Luk dog Vanderbilts bestialske Mund!" raabte Jesper Langskjæg, „hans Forslag strider mod godt Kammeratskab og ender i Ultide en lykkalig Svir. Derfor tykkes mig, vi bør hellere hente de hellige Søstre, faa os en rask Dans og behagelig Tidkort."

„Tvi dig an, Ordgyder Du er!" afbrød Vanderbilt, „alligevel er der god Mening i din Ordbram, desformedelst gives dig Aflad for Opsætsighed mod en foresat. Ja, Du har Ret, Jesper Giedebuk, det var et lysteligt Skue at se de Ansigter, som Nonnerne vilde sætte op, naar de saa smukke og mandige Landsknægte, saasom de kun dagligen maa nøjes med visne Munke. For Djævelen! jeg kunde nok gjælde for en

af de bedste Ungersvende, som de Bissing Nonner have sét, og det skulde ikke undre mig, om min Person formaaede at tænde Ild i et Nonnehjærte."

„Bravt talt!" brølte en stor og bomstærk Landsknægt, idet han søgte at rejse sig, „intet hindrer os i at udføre Jesper Langskjægs Anvisning, følger mig alle gjæve Kammerater at hente hver sin Jomfru. Vi tage kun de unge og lade de gamle blive ved Rosenkransen at afbede de unges Synd; den hellige Jomfru faar da mange Bønner, og vi holde os en lystig Nat, thi vi ville pokulere og gantes med de smukke Nonner, saalænge Tappen i Tønden er vaad, og den, som ikke holder Stand til den lyse Dag, skal være en Erkespidsbub."

„Hold brat op med slig kaad og utidig Spøg!" sagde Velsing med stærk Røst, idet han traadte hen til Bordet og saa omkring paa de glødende Ansigter og stirrende Blik, „ere vi da ej bestialske og galne alle til Hobe, om end Ollet tog Viddet ud af manges Hoveder. Den, som herefter fører slig fræk og ugudelig Tale, som jeg nys hørte, skal bastes og bindes; hold dernæst fluks op med al Pokuleren og sover Rusen ud, at I ej alle nødes at søge Leje under Bordet som drukne Svin."

„Vor Vilje ville vi dog have i Aften!" brølte den Landsknægt, der sidst talte.

„Vil slig fræk og simpel Svend sætte sig op mod

sin Overstes Befaling og opfordre andre til det samme, saa tag din Løn!" fo'r Velfing op i Vrede, idet han med sin kraftige Arm slog til Landsknægten, at denne tumlede hen ad Gulvet uden at give Livstegn fra sig. Der blev et Øjeblik stille i Stuen, og flere forbitrede Blik rettedes mod Velfing, der følte, at han var gaaet for vidt og stod i Fare for at skabe en Stemning, han ikke var Herre over. Han sagde derfor:

„Svenden ligger paa sin Gjerning, det I helt vel kan skjønne, dog sloges han næppe haardere, end at han ryster Slaget af sig med Ruſen, der lagde ham de utidige Ord i Munden. Ingen af Eder vilde overtraadt eders Overstes Befaling, og derfor takker jeg Eder; men enhver, der gjør som han, faar sin fortjente Revselse. Tager nu alle Sæde paany og drikker end et Bæger Vin, jeg gaar min Gang til Vagtposterne at have Omsorg for vor Sikkerhed, og jeg skal melde Eder ved Bud, naar I bør skilles."

„Vor bolde Overste leve!" raabte Langsknægtene.

Velfing gik, mens Svendene fortsatte de begyndte Orgier, tilsidst var alt en Summen af Eder og Forbandelser, vilde Raab og frække Ord; men lidt efter lidt sagtnede Tummelen, Rækkerne tyndedes og en og anden af de drukne sank blidelig ned under Bordet og tilkjendegav ved stærk Snorken, at Øllet havde gjort sin Gjerning og Smeden udført sit Hverv tilfreds-

stillende. Ubemærket listede han sig bort tilligemed sine Hjælpere for at ordne Angrebet og se, om alt var i Orden.

Velfing søgte imidlertid Vagtposterne uden at finde dem paa deres anviste Pladser. Smedens Venner havde sørget for, at de vagthavende ogsaa fik en Rus at faa Has paa. Alt var stille og tyst med Undtagelse af enkelte vilde Hyl, der lød ud fra de drukne Landsknægtes Samlingsplads. Velfing følte sig beklemt og ilde til Mode, følte Sindet tynget af en lønlig Angst, som han ikke forstod. Han var af ædel Tænkemaade og følte intet tilfredsstillende i det raa Liv, han i det sidste Aar havde deltaget i. Kamp paa aaben og ærlig Vis ønskede han at være med til, medens Vold og Ransfærd vare ham haardt imod. Han lagde tit Baand paa Landsknægtenes vilde Lyster og Forehavender, men han evnede det ikke altid og maatte ofte lade ske saadanne Gjerninger, at Skamrødmen farvede hans Kind, naar han tænkte derpaa. For at dulme store Sjælslidelser havde han i mange Aar søgt Ledingsfærd og følte sig lettest om Hjærtet, naar Krigsluren kaldte til Kamp og lagde Beslag paa alle hans Tanker og Kræfter. Ved forunderlige Omskiftelser var han bleven Hertug Abels Mand i en Kamp, som han ikke yndede eller følte sig tiltalt af. Misfornøjet med Tingenes Tilstand tænkte han ofte paa at nedlægge sin

Stilling som Anfører for den omstrejfende Skare, og hin Aften i Vissing modnedes den Beslutning, at han allerede næste Dag vilde bryde op med de ham undergivne Landsknægte og drage til Tranholm, hvortil Hertug Abel ventedes. Hvad han agtede at gjøre efter at have nedlagt sin Post var uafgjort.

Som Velfing gik i disse Tanker, hørte han Brinsken af Heste, og Lyden syntes at komme inde fra Skoven. Han blev opmærksom og saa da flere formummede Skikkelser, der stille og lydløse nærmede sig Klosteret og Byen fra den østlige Side. I samme Nu anede han Uraad, og hele hans Mod og Kraft vaktes. Rask ilede han til sine Svende og raabte:

„Op hver Mand og grib Sværdet! Vi ere forraadte!"

„Er I besat af Blændværk og Djævelskab eller bleven ør i Hovedet af den Vin, vi andre have drukket,!" udbrød Vanderbilt.

„Her er ej Tid til lang Snak!" tog Velfing hurtig til Orde, „sæt Eder fluks i væbnet Stand, saa skal dog Fjenden finde nogle af os vaagne."

Hans Øjne søgte Smeden uden at finde ham, da sagde han i Harme:

„Træd frem Smed, og véd Du noget af det, som synes at være i Gjære, da er Du en forrædersk Hund og skal komme til at bøde derfor."

Ved Tanken om den overhængende Fare fik Panderbilt og Jesper Langskjæg tilligemed en Snes Svende Rusen rystet af sig saa vidt, at de fik Sværd i Haand, skjønt de stode usikkert paa Benene.

„Vi holde os nu nær sammen," befalede Velfing, „og drage os fægtende ind mod Skoven, thi jeg finder det ikke raadeligt at tøve her! Naa vi til Skoven, da kunne vi redde os, men først skulle Fjenderne faa at mærke vore skarpe Sværd."

I samme Øjeblik, som Velfing traadte ind til sine Svende, lød et Ugleskrig nede i Byen, og til Smedien nærmede sig tredive Mand, bevæbnede med Økser, Léer og Høtyve, til dem sluttede sig 30 veludrustede Krigsmænd, hvis Heste stode bundne inde i Skoven. De forenede Skarer omringede Gaarden, hvori de tyske Landsknægte befandt sig, og i det første Øjeblik udspandt der sig en heftig Kamp, der dog snart endtes.

„Dø Du lumpne Karl og Hundsvot!" skreg Panderbilt, idet han fik Øje paa Smeden. Denne hævede sin Økse til Gjensvar, men i det samme faldt Panderbilt til Jorden, truffen af tvende Spydsodder, og udaandede med en Forbandelse paa sine Læber. Enhver, som gjorde Modstand, blev nedhugget med Undtagelse af Velfing, der blev bastet og bundet tilligemed de drukne Svende.

„Vi skulle huske de Vissinger og fremmest i Hoben

dig, Du falske Smed, der gaar frem paa Stimandsvis!" sagde Velfing til Smeden, idet han skar Tænder af Raseri og sled i sine Baand.

„I er selv Stimand og Røver!" sagde Anføreren for Dronningens Svende, og idet han vendte sig til Smeden og Prioren, vedblev han:

„Det er bedst vi bruge kort Rettergang og udrydde den gamske Ogleyngel ved en brad Død, den de have fortjent som Ransmænd. Vi klynge dem op i Skoven her tætved, saa de ej spy Gift og Eder mod Vissing."

„Derfor raader I," svarede Smeden, „men det tykkes mig dog unødigt at fare saa haardt frem nu, da Magten er dem fravristet, og de ingen Skade kunne gjøre os."

„Tror I da, min brave Smed, vi have Raad til at føde disse sultne Ravneunger, der tære Landets Marv og lægge Folket øde," udbrød Anføreren.

„Gjør, som Eder tykkes er ret og rigtigt," gav Smeden til Svar, „dog beder jeg, at I farer mildt frem mod Velfing, om han end truede mig i sin afmægtige Vrede. Han værgede sig som en Løve og ligger nu blødende af svære Saar, hvad der maa regnes ham til Ære; men mest tænker jeg paa, at han var den eneste, der i Nat søgte at lægge Baand paa Skarnsord og Voldsfærd."

Ogsaa Prioren talede Mildhedens Sag, og da ingen af de angribende havde mistet Livet i den korte Kamp, skaanedes de overvundne fra at lide Døden. Næste Dag droge Dronningens Svende ad Skanderborg til, medbringende 22 Landsknægte som Fanger, hvoriblandt Velfing, der led meget af sine Saar og maatte stride mandelig imod Smærterne for at holde sig fast i Sadlen. Tilsidst maatte de to Svende, der førte den saaredes Hest imellem sig, skiftes til at række ham en hjælpende Haand og bede Anføreren om Forlov til at ride Fod for Fod. Dette tillodes, og de to Svende gjorde nu alt for at gjøre Ridtet saa lidet besværligt og smærtefuldt som muligt for den saarede Ridder, der var meget taknemmelig mod sine Vogtere.

Den ene af de nævnte Svende ejede et frimodigt og mandigt Udtryk i sit Aasyn, der indgød Tillid, og Velfings Øje hvilede med Velbehag paa den smukke Yngling. Efter Ankomsten til Skanderborg behandledes Velfing med megen Hensynsfuldhed, saa længe han led af sine Saar, og da den omtalte Svend blev hans Vogter, vekslede de ofte Ord med hinanden, og et gjensidigt Tillidsforhold udviklede sig imellem dem. Ogsaa Øversten for Dronningens Svende, Ridder Stig, følte sig tiltalt af den aldrende Krigers Person, og da Velfing ikke lagde nogen Dølg paa, at han ansaa Hertug Abels Indfald i Landet som et ubeføjet Angreb, stri-

dende mod ærlig Kamp, foreslog Ridder Stig ham at tjene Kong Erik. Velfing vilde dog hverken tjene Kongen eller Hertugen, saalænge den nuværende Strid førtes, men hvis Estlandstoget kom i Stand, vilde han med Liv og Sjæl være med og sværge Kong Erik Troskab. I det paafølgende Tog til Estland blev han Deltager, men Tillidsforholdet mellem den erfarne Kriger og den nævnte unge Svend udviklede sig til et trofast Venskab og fik senere en afgjørende Indflydelse paa flere af de i vor Fortælling omhandlede Personers Skjæbne.

Snart bredte Rygtet om Daaden i Vissing sig til Omegnen og naaede endelig til Kigeberg og Tranholm, hvor større Skarer af Hertug Abels Hærstyrke havde Tilhold. Hevnens Sværd lagdes i en af disse Skarers Haand, og snart saa Gamle-Vissings Befolkning med Skræk og Rædsel, at en Hob af 80 Landsknægte holdt Indtog i Byen. Hvad Ærende, de havde, kom snart for en Dag, thi de iværksatte en almindelig Udplyndring af Klosteret og Byen, og Indvaanerne mishandledes. Derpaa stak de Ild paa Husene, og Gamle-Vissing gik op i Luer paa Kirken nær. Nonnerne

flygtede i Tide ud i Skoven og fandt Ly i Voer Kloster, hvor de opholdt sig i Kvindegaarden.

Da Voldsmændene droge bort, var Byen en rygende Grushob, der skjulte de fattige Klosterbønders Arner og hele Gjendom. Kirken stod ene tilbage som en sørgende Moder, der ser sine Børn flakke hjemløse og forladte omkring; men som denne bliver staaende ved Hjemmets Arne og vinker alle de kjære hjemad for at varme dem med Kjærligheds Glød, saaledes blev Kirken en skjærmende Ly mod Nattens Efteraarskulde, da de flygtede Kvinder og grædende Børn vendte tilbage og kun fandt en rygende Brandtomt.

Mester Markus førtes bort af Landsknægtene, der havde tiltænkt ham en forsmædelig Død, ligesom han alt var Gjenstand for Haansord og Mishandling. Ved en Landsknægts Forseelse fandt Smeden imidlertid Lejlighed til at undløbe, før man naaede Kigeberg, han skjulte sig i de af ham velkjendte Smuthuller i Skovene og naaede et Par Dage efter til Voer Kloster, hvor han opholdt sig i nogen Tid for ikke at udsætte sig for yderligere Efterstræbelser.

VIII. Fred og Afred.

Da Budskabet om Vissings Plyndring og Brand naaede Øm, bleve Munkene aldeles skrækslagne. I Fejdetiden havde de levet under haarde Vilkaar, thi Dronning Jutta var en saare unaadig Herskerinde, der søgte at tilrane sig Munkenes Ejendom. Enkelte Strejfbander af Hertug Abels Svende havde vel huseret i Egnen, men paa en enkelt Undtagelse nær havde de hidtil ladet de Øm Munke i Fred, dog kunde det værste nu befrygtes, efter hvad der var skét i Gamle-Vissing. Munkene kunde ingenlunde sætte Magt imod Magt, thi „sligt havde vi nøgne og vaabenløse Munke ingen Magt til," skrives i Øm Klosterkrønike.

De søgte da at værge sig ved at gjøre Tilgangen til Halvøen og Klosteret saa besværlig som muligt for ildesindede Skarer, enten de udsendtes af Abel, Kong Erik eller Dronning Jutta. Paa Abbed Johannes' Befaling spærredes den østlige Tilgang til Klosteret med Træstammer og Pæle, paa de andre tre Sider var Klosteret omgivet af Vand. Alle de Baade, der fandtes i Mossø og i den norden for liggende Gudensø, gjordes lække eller nedsænkedes i Søen ved at fylde dem med Stene. Med Undtagelse af Munkenes daglige Dragt bragtes alle deres Klæder over i Kirketaarnet, ligesaa

ſkete med alle Fødevarer, der kunde undværes fra det daglige Forbrug.

Flere Gange om Dagen holdtes Gudstjeneſte i Kloſterkirken for at troſte de ængſtede Sind og anraabe Gud og hans Helgener om naadig Beſkjærmelſe mod den Fare, der truede; thi overdrevne og rædſelsfulde Skildringer af de Optrin, ſom vare foreſaldne ved Kloſterbranden i Viſſing, gav Angſten Næring.

I diſſe ſtrænge Tider viſte Olaus, at han ejede en Kraft og Handledygtighed, ſom ingen hidtil havde anet. Alle Vegne var han paa Færde, opmuntrede med Raad og Daad og vandt ſig derved Munkenes Beundring og Tillid. Da Prioren døde, valgtes Olaus i hans Sted, hvilket var en ſtor Tilfredsſtillelſe for den Ærgjerrighedens Dæmon, hvorunder han led. Paa den Tid, Priorvalget foregik, var Broder Søren ſendt til Horſens, hvor Kong Eriks Mænd havde afbrændt en Gaard, der tilhørte Dm Kloſter. At Broder Søren blev brugt ſom Sendemand i Kloſterets Anliggender var Olaus højlig imod og ſaarede hans Forſængelighed; men ſkjønt mangt et ringeagtende og nedſættende Ord ſom giftige Pile rettedes mod Broder Sørens Perſon for at formindſke hans Indflydelſe og Anſeelſe, naaede Olaus dog ikke ſin onde Henſigt.

En Dag ſamtalede Abbed Johannes og Olaus om de ſtrænge og lovløſe Tider, ſærlig faldt Talen om

Kongens Færd mod Dm Klosters Gaard i Horsens. Da sagde Olaus:

Slig Sendemand, som Broder Søren, der synes at have eders ganske Tillid, bringer neppe noget ud af den Sag til Baade for Klosteret, thi han er lidet raadsnild i en brydsom Sag."

„Dg dog har jeg med velberaad Hu betroet ham denne Sendelse, fordi han fører et mildt og overbevisende Ord og kan taale Modsigelse uden at vorde harm", svarede Abbeden. „Ikke kan der vindes noget i disse Tider for os elendige og plagede Munke, hvis vi alene pukke paa vor Ret uden at se Sagernes Tilstand og vor Magtløshed ret an."

„Jeg mener dog, at Broder Søren ikke er den rette Mand til forstandigt Kæremaal," udbrød Olaus.

„Der har J, min fromme Broder, visselig en fejl Mening, saasom han er en lærd og from Munk, hvis velovervejede Ord indgyde Tillid."

„Nu!" tog Olaus til Orde, idet han saa paa Abbeden med et lurende Blik, „med Fromheden hos syndige Mennesker kan det være sin egen Sag, og ofte føres frommest Ord i Mund af den, der ejer et falsk Hjærte. Ikke skal Hunden kjendes paa Haarene eller rent Liv af glattungede Ord og paatagen Mildhed. Er Broder Søren end i eders Dine en saare renlivet Munk, saa staar han dog for Fald som et andet syn-

digt Menneske, kan fanges i Djævelens Snare og træf=fes af hans Pile."

„En skjult Mening og bitter Braad synes at være gjemt i eders Ord, det jeg ikke nu vil udforske," sagde Abbeden alvorligt. „I agte dog ej for meget paa Klaffertungen, der oftest farer med ond Snak og Fabel, hvad I selv har maattet erfare. Derpaa er jeg vis, at har Broder Søren syndet og i menneskelig Skrøbe=lighed veget af fra den rette Vej, da vil han sone i Anger og Bod. Gud Herren bevare enhver blandt os fra Fald, det trænge vi alle at bede, naar vi se vor egen Ringhed og i vore Ansigters Blusel maa bekjende, at vi ere afvegne fra Gud."

„Deri har I Ret," svarede Claus; „vi maa blues derved, at vi naa saa kort frem i aandelig Højhed som i alt andet, vi eftertragte; men kunde vi Mennesker ret for Alvor sætte al vor Vilje ind derpaa at vorde frigjorte fra de Trællekaar, som Verden paalægger, da fandtes der ikke saa megen Klynk over Fejl og Fald, ikke saa megen Jammer over Jordens Nød, thi meget af det, vi nu formedelst Svaghed maa trælle for, maatte da bøje sig under vor Herredom og føje sig, som vi bestemte."

„Derom tale I med Betænksomhed, min Broder!" tog Abbeden til Orde; „giver vi Gud Herren vor Vilje at danne, da bliver den mere og mere lig hans,

og vi faa Kraft til at stride mod Sandhedsfjenden og alle hans Tjenere, faa Taalmod til at lide og Frimodighed til at gaa herfra, naar Gud det vil; men ville vi kun forlade os paa den Styrke, vor Vilje af Naturen ejer, ak, da er den som en spids Dolk, der rettes mod vort eget Hjærte og stinger det tildøde, saa det forbløder eller stivner i Kulde og Tomhed. Tror I, vor Vilje kan vinde Sejr over Livets og Fredens mange Dødsfjender derude i Verden? Ak, da vil I tidligt eller sent erfare, at Menneskeviljen kun er som et brudt Værge, der hviler i en udmattet, dødstræt Kæmpes Haand."

Claus svarede ikke, thi den Retning, Samtalen tog, var ikke efter hans Sind. Ogsaa Abbed Johannes tav og stirrede tankefuld ud over Søen, hvis Overflade krusedes stærkt af Vinden. Smaabølgerne bares ind mod Land og endte deres korte Vej med et sagte Suk, medens en hul Stønnen, Varsel om en Uvejrsdag, lod ind fra Oddens Sandrevle. Lydene smeltede sammen til et mægtigt Klagesuk, som Vinden bar ind mod Klosteret.

„Hvorfor sukker det fra Søen?" sagde Abbeden hen for sig. „Er Sukket Udtryk for Smaabølgernes Længsel, der hige ud mod det store Hav, hvor de mægtige Strømgange bruse? Eller er det Naturens

Suk, der fødes i Vaande og sendes til Skabningens ypperste, Menneſket, med Bøn om Udfrielſe fra Forkrænkelighed? Ak, vi ere ſelv bundne deri og evne ej at frigjøre os!"

Han ſad atter en Stund i dybe Tanker, og et vemodigt Udtryk lagde ſig over haus Anſigt. Endelig brød han Tavsheden og ſagde:

„Hvor dog Ufred og Splid ſkæmmer Guds dejlige Verden, og alligevel ammes begge med ſær Kjærlighed, trods det at de ere Fredens Forſtyrrere og Ødelæggere. Vort Liv er kun ſom en liden Bølge, der haſter mod Land og dør, og vi kunne vel trænge at nyde Freden i det lidet Øjeblik, ſom leves paa denne Jord."

„Hvad føder disſe Tanker nu i denne Stund, fromme Broder Johannes?" ſpurgte Olaus.

„Derpaa tænkte jeg, at vi ofte nære Ufreden i vort eget og andres Sind i Steden for at kue den af ganſke Formue. Vi ſætte den helt ofte i Højſæde med megen Æresbevisning, ſkjønt den burde ſtilles i Skammekrogen eller plat jages af Huſe."

„Ikke ſkjønner jeg dog", indvendte Olaus, „at Menneſket kan ſpares for Spliden i Verden eller for Ufreden i ſit eget Hjærte, om den end kan ſuge ſig ſaa faſt ſom en Blodigle og tære vor ganſke Livskraft."

„Visſelig kunne vi ſtakkels jordbundne Mennesker ej helt ſpares for Ufreden, thi Forkrænkelighedens Sæd

har slaaet sine Rødder dybt ind i vor Natur; men som man saar, skal man høste, og saa vi den onde Sæd med rund Haand, da høste vi ikke Fredens Frugter. Ligesom Blomsten, der længes efter den milde Soldag, faar sin Længsel opfyldt og udfolder sig i uforlignelig Skjønhed, saaledes gaar det med det Menneske, der elsker Freden og kæmper for den som for Livets Krone, hans Liv skal blive rigt og skjønt. Glad giver han da Afkald paa Egenviljen og paa alt, der kan nære Splidens og Bitterhedens Sæd, thi hans Liv henglider stille og mildt som den rislende Bæk, der vel kan møde Modstand, men sagtelig risler forbi uden Trods, sno'r sig gjennem de grønne Enge for at favntages af dens Moder Havet."

„Sligt blødt Liv blev dog kedsomt og vammelt," indvendte Olaus med Ild, „jeg ønsker hellere at være som den brusende Bølge, der i Lidenskab bruger sin Vælde og udvikler sin Styrke, end som den stille rislende Bæk, der gaar sin daadløse Gang og kun véd at fortælle om en og anden Smaablomst, den hilsede paa Vejen. Som en uænset Draabe forsvinder den i Havet, dens Liv bliver kun en unyttig Leg."

„Helt farlig og usindig tykkes mig den Tale!" udbrød Johannes, „thi er I end af dem, der eje Kraft og Vilje til at bortrydde Hindringer og bane Vej,

hvor andre ikke øjne Udgang, kan dette dog blive eders største Frister og Fordærver, al den Stund Menneskets Kraft er kun som et Fnug for Stormen. I ønsker at ligne den brusende Bølge og ej den rislende Bæk, og dog gaar denne sin fordringsløse Gang, kvæger Smaablomsterne og fortæller om al den Herlighed, den saa, mens den bestandig iler fremad i glad Haab om at skue større Skjønhed. Men Bølgen strømmer sin vilde Vej og knuser Skibet til Splinter paa Klippen, mens denne ler ad Bølgens hvide Skum og afmægtige Rasen. Tykkes Eder om slig Strid og vild Færd i et Menneskehjærte? — Lidenskabens Hvirvel er en dæmonisk Magt, hvorfra saa reddes, og det vide I, min Broder, at Guds Mening med Mennesket er Freden som Maal, ej Ufreden, og gaar end ingen gjennem Verden usaaret af den sidste, kan han dog ved Guds og hans Helgeners Bistand forblive uovervunden."

„Lidenskaben ligger gjemt i os fra Fødselen af, og indtil vor Vilje sætter den Skranker, maa vi bøje os under dens Magt," sagde Olaus; „gjennem Kampen mellem Lidenskab og Vilje udvikler sig først Personligheden, hellere vil jeg kæmpe en saadan Kamp end leve et indholdsløst Liv, der svinder ubemærket som en Vanddraabe i Sandet."

„Ubemærket som en Vanddraabe i Sandet," gjentog Abbed Johannes halv aandsfraværende, „ak, kunde

vor Sjæl finde hjemad til Gud for alene at leve i ham, da var det ligegyldigt, at intet Spor fandtes efter os i Verden, thi vore Navne stode indgravede med evige Runer i Livsens Bog; men vi ville ej føre den Strid videre, at vi ej forsynde os mod det, vi nylig talede om at vare os imod. Vi have da og mere end Ufred nok i det ganske Land."

„Deraf skjønnes," tog Olaus til Orde, „at vi ikke kunne fries fra Strid og Ufred, der paaføres os af andre. Saa kan det og hænde, vi nødes at tage Haand i med for at hidføre Stridens lykkelige Udfald og værne vor Ret, om vi end derved maa forstyrre Freden for en Stund. Hellere end at sidde her i Harm og Magtløshed og lade tyske Landsknægte plyndre vort Eje; ønskede jeg mig nogle bevæbnede og haandfaste Svende, og det skulde da mærkes, at en Munks Arm har Kraft til at føre et Sværd mod Voldmænd, enten de saa tjene Dronning Jutta eller Hertug Abel, og hellere vil jeg regnes for en umild og ufredelig Munk end for en ræd og vanmægtig Mand."

„Hvilken underlig Tale fører I dog!" udbrød Abbeden, „man skulde af den fast skjønne, at I hellere sad i Sadlen paa en rask Ganger med Spydsodden rettet mod en Fjendes Bryst end sidde her som en fredelig klostergiven Munk."

„Kan hænde, I taler sandt," svarede Olaus tanke=

fuld, „al den Stund min Hu stod til Ledingsfærd i min Ungdom. Dog bøjer jeg mig nu under Guds Vilje og vil tjene vort Klostersamfund af ganske Formue; men ofte tænker jeg paa Landets Nød, og det tykkes mig ulideligt at mærke, hvor ringe Kraft og Snille Kong Erik eyner at udfolde. Kan hænde, at Hertug Abel ejede en mandigere Vilje og en stærkere Arm til at føre Tøjlerne, hvis Riget var hans, og Kronen sad fast paa hans Hoved."

„Den Tale huer mig ilde, og bør jeg ingenlunde give den Medhold," tog Abbeden til Gjenmæle; „thi vel ejer Kong Erik ej Volmers Kløgt, men han er en ret valgt og salvet Konge og vor jordiske Øvrighed."

„Men dog tales lydeligt om, at Kong Volmer havde ønsket Abel til Efterman d; ikke vilde han været saa raadløs og usindig som Kong Erik, der er en Plager af Klostrene og den hellige Kirke, det Konciliet i Odense maatte gjøre kundbart for det ganske Land," sagde Claus; „har han da og forjaget Niels Stigsen fra Roskilde Stift for lettere at kunne tilrane sig Kirkens Gods."

„Sandt nok det, at han farer umildt frem mod Kirken og ikke mindst mod vor hellige Orden, den Gud bevare og opholde," gav Abbeden til Svar; „dog er Kong Erik en from Herre og af usminket Guds-frygt. Saa er det og til hans Berømmelse, at han

agter at gjøre et Tog til Estland for at fæstne blandt dette hedenske og forvendte Folk det Kristenværk, Kong Volmer begyndte."

I dette Øjeblik hørtes en stærk Larm og Lyden af Stemmer i Klostergaarden. Abbeden og Olaus ilede ud og saa med Harme, at en Skare af Dronning Juttas Svende vare i Færd med at bane sig Vej til Klosteret. Da Olaus fik Øje paa Henrik Hermansøn, der befandt sig i Skaren, udbrød han i stor Harme:

„Denne Gang prøve vi helst at sætte Magt mod Magt, en liden Flok af Udyr evne vi Munke at gjøre uskadelige."

„Slig usindig Handling bliver os kun til Mén," sagde Abbed Johannes, „og dæmpe I derfor eders Harme, at vi ikke skulle lide Overlast i vor Vanmagt."

Et Vredens Ord dirrede paa Olaus's Læber, men han betvang det, og Klosterporten blev derpaa aabnet for Svendene. I Dronningens Navn forlangtes udleveret alle de Fødemidler og Penge, som Munkene kunde skaffe til Veje. Haarde og bittre Ord faldt paa begge Sider; men da Klosteret var gjennemsøgt, uden at Svendene havde nogen Anelse om, hvad der gjemtes i Kirketaarnet, droge de slukørede bort med tomme Hænder, klavrede over de af Munkene dannede Forskandsninger, bestege Hestene og rede bort. En enkelt Rytter lagde Vejen om ad Moder Karens Hus, og

efter at have dvælet der en liden Stund fortsatte han sit Ridt, saa hurtig Hesten kunde strække ud.

Det lykkedes ham at naa de andre Ryttere ved Igletorp, det nuværende Illerup, hvor de havde gjort et lidet Ophold. Da Rytteren holdt sin Hest an, udbrød Skarens Befalingsmand, Ridder Stig:

„For Sanden! I har redet en rask Fart, Henrik Hermansøn, det jeg skjønner af eders blussende Kinder og det hvide Skum, der bedækker eders Hest. Sikkert har I haft et fagert Møde, saasom I ser glad og lykkelig ud."

„Ulysteligere Møde kunde vel times," svarede Henrik smilende.

„Gjæstede I den gamle Heks, der angst og forundret stirrede paa vor Skare, da den red forbi hendes zirlige Hus?" spurgte Ridderen.

„Bedre Betegnelse kunde vel gives en trofast og forstandig Kvinde," svarede Henrik krænket; „under hendes Pleje og Varetægt er opvokset den fagreste Ungmø, eders Øje nogen Tid saa, og I tale derfor med mere Agt om Moder Karen."

„Nu! ikke vorde I harm over mine Ord, som mindst af alt gjemte en ond Mening," tog Ridderen til Orde; „men eders Tale og Aasyn røber, at I er troldgjort om end ikke af Moder Karen. Ved mit Riddersværd! jeg kunde lystes atter at gjæste Dm for

at se den fagre Ungmø, hvis Dejlighed I saa højt berømmer, og intet skulde jeg have derimod, om en liden Heks paa 20 Aar tændte i mit Hjærte en Elskovs Ild. Hidtil slap jeg uskadt derfra, om jeg end i fremmed Land saa mangen sagev Jomfru, hvis Øjnes Glød havde let ved at tænde Brand i en uerfaren Ungersvends Hjærte. Sig mig, unge Ven! er den Jomfru, om hvem vi tale, alt eders Fæstemø, thi da skal jeg vel vogte mig for at træde Eder i Vejen?"

Henrik svarede bekræftende paa Spørgsmaalet.

„Da har I bejlet i Tide," fortsatte Ridder Stig, „saasom Ungersvende gjøre rettest i at opsætte sligt, til de gyldne Sporer sidde fast paa Hælen."

Svendene fik nu Befaling til at bestige Hestene, og Ridtet fortsattes til Skanderborg, hvor en ny og glædelig Begivenhed fyldte alles Sind. Der var nemlig sluttet Stilstand mellem Kongen og Hertugen. Alle Fanger skulde udveksles, og Dronning Jutta agtede i største Hast at rejse til Kolding for at modtage sine to Døtre, Sofie og Ingeborg, der siden Indtagelsen af Ribe havde hensiddet paa Segeberg Slot som Hertug Abels Fanger. Næste Dag skulde Opbrudet fra Skanderborg allerede ske.

Budskabet om Stilstand modtoges med Glæde over det hele Land. Man drog atter fri Aande og beredede sig til at fejre den snart forestaaende Julefest, og man haabede, at Stilstanden kunde gaa over til Fred og frigjøre det pinte Land for Tvedragtens knugende Mare. Maaske dette Haab var Skyld i, at Julesangen lød fyldigere og inderligere fra de Om Munkes Læber, da de samledes til Gudstjeneste Julemorgen, og at Abbed Johannes's milde Røst fandt Vej til Hjærterne, saa de kunde mødes i en inderlig Takkebøn. Abbedens Blik gled ud over den bedende Kvindeskare, og hans Øje fik Liv, da han skjønnede, at de alle bade i stille Andagt. Ogsaa Broder Olaus's Øje ildnedes, da det standsede ved en sager Jomfruskikkelse, der laa paa Knæ, hensunken i Bøn; det var dog næppe fromme Tanker, der bevægede sig i hans Indre, thi Samseligheds Glød brændte i hans Øje, og rovlysten Begjær præ=gede sig i hans Ansigt. —

Den knælende Jomfru var Ellen, og da hun hævede sine taareblændede Øjne mod Madonnas Billede over Alteret, var hun vidunderlig skjøn, thi ingensinde er Mennesket skjønnere, end naar det har talet med sin Gud. Siden Henriks sidste korte Besøg følte hun sig rig paa Frejdighed og Haab, et smilende og straa=lende Farveskjær hvilede over alt og alle, skabte Glæ=dens Rødme paa hendes Kind og Lovsang i hendes

Hjærte. Denne Tærepenge skulde hun faa fuld Brug for, thi mørke og tunge Dage, lange Aar, fulde af Sorg og Længsel, skulde gaa, før hun atter saa Henriks kjære Skikkelse.

Vinteren gik hen i Fred og Ro; men da Vaaren kom, udbrød den ulyggelige Fejde atter med fornyet Heftighed. Kjøbenhavn og mange andre Kjøbstæder gik op i Luer, Klostrene plyndredes, og ildesindede Skarer af Fjender sloge ned over alt som graadige Gribbe og tilfredsstillede deres Rovlyst. Broderhadet tyngede som en Forbandelse paa Danmark, og ængstede Syner og Drømme om dets Fremtid kaldtes frem i det plagede Folk; det blev en rigtig Forudfølelse af Landets Trængsel, da man ved Kong Valdemars Død sagde: „Nu faldt Kronen af danske Mænds Hoved."

Under Fejden i Sommeren 1248 led Øm Kloster meget af Abels Landsknægte, der fore frem med endnu større Vold end i det foregaaende Aar. Da Kloster-bønderne i Forbindelse med Munkene havde tvunget en liden Strejfbande, der vilde plyndre i Øm, til at drage bort med uforrettet Sag, frygtede man for, at Fjenden vilde komme igjen med forøget Styrke. Derfor spærredes Asgaard, saaledes kaldtes Tilgangen til Klosteret, og paa indtrængende Forestillinger af Olaus

ordnedes det fornødne for at kunne tilbageslaa et Angreb. Vagtposter bleve udstillede i længere Afstand fra Klosteret, for at Forsvarerne kunde advares i betimelig Tid og samles indenfor Klostermurene.

Da Fjenden gjæstede Øm med en betydelig Styrke, vovede man alligevel ikke at gjøre Modstand, men at man havde forberedt en saadan kunde ikke skjules for Fjenderne, hvilket ikke formildede deres Sindelag. De udplyndrede Klosteret aldeles. Flere af Lægbrødrene bleve gjennemprygled og paa anden Maade mishandlede, og da Fjenden drog bort, ejede de stakkels Munke ikke Klæder til at skjule deres Nøgenhed i, havde hverken Spise eller Drikke, saa de i den nærmest paafølgende Tid maatte tigge Føden.

I Slutningen af 1248 blev endelig Folkelængselen efter Fred stillet, dog raadede Freden hverken i Kong Erifs Sind eller i Hertug Abels ærgjerrige Hoved. Den Selvtægtens Tæn, som Abel havde begyndt at spinde i Ærgjærrighed, vokste i Had og skulde farves i Blod. Den blev siden saa uopredelig, at Slægten i mere end seks Hundredaar ikke har evnet at afhaspe den.

IX. I Estland.

Østen for Østersøen mellem den finske Bugt, Rigabugten og Pejpussøen ligger Estland, hvis Størrelse er lidt mindre end Nørrejyllands. Landet er fladt, ensformigt og hører til den nordeuropæiske Slette; kun enkelte Steder findes smaa Bakkestrøg, hvorfra Øjet har en milevid Udsigt til alle Sider. Et Par Smaafloder sno sig stille gjennem det tørre Land, hvis Underlag for en Del dannes af Kalksten. I hine Tider bedækkedes Landet af store Birke- og Naaleskove, hvor Elsdyr, Kronhjorte, Ulve, Urokser og Bævere fandtes i Overflod og gav rigt Bytte for Jægeren. Esterne var et Hyrdefolk, i Slægt med Finnerne, men Vikingefærd var ikke ukjendt iblandt dem. Før Kong Valdemar Sejr underlagde sig Landet, vare Esterne drikfældige og raa, de tilbade Dragebilleder, Dyr og Træer, hvori Guderne mentes at bo, og da en kristen Præst en Gang omhuggede et helligt Træ, forundrede Esterne sig over, at det ikke blødte. Indfødte Høvdinge beherskede dem, og rundt om i Landet fandtes Fæstninger af Jord og Træ, der skulde tjene som Forsvar mod indtrængende Fjender.

En Munk, Teodorik, senere Estlands Biskop, havde før Valdemars Tid søgt at kristne det hedenske Folk,

men i mange Aar vandt han ingen rigtig Indgang, og under en Solformørkelse vilde Hedningerne endog dræbe ham, fordi de mente, han spiste Solen. Senere fik han en Del af Landet, hvoriblandt Byerne Ungamma og Sakkala, kristnet; men den vilde Hedningenatur og Vikingelysten havde formeget Næringsstof i Folket og vilde ikke bøje sig under Kristendommens Sæder. Frafald hørte til Dagens Orden, de ndøbte Høvdinge viste deres glødende Had til Kristendommen ved at mishandle kristne Fanger paa det grusomste; saaledes stegte man levende nogle fangne Sakser, andre ophængte man ved Benene, slyngede de ulykkeliges Hoveder mod Træstammer, indtil Hjærneskallerne brast, og Blodet oversprøjtede Græsset, Guderne til et Offer og en sød Lugt.

Efter Valdemars berømte Sejr over Esterne i Aaret 1219 havde Kristendommens Sag god Fremgang; men Sværdridderne i Livland ønskede ikke Landet kristnet ved de danske. De paastode, at Pavebuller hjemlede dem Ret til Estland, saameget mere som tysk Blod først var flydt for den gode Sags Fremgang. De saa med Skinsyge paa Danskernes voksende Indflydelse, og i den Veddestrid, der opstod for at døbe Hedninger, brugtes ikke altid de ædleste Midler. Sværdriddernes Præster gjennemstrejfede Landskaberne for at overtale Hedningerne til at lade sig døbe, Forberedelse

og Undervisning før Daaben lagdes der ingen Vægt paa, det gjaldt blot om, at de døbtes Antal voksede. Naar Overtalelser ikke frugtede, brugte man Ild og Sværd. Som Jægerne anstille Klapjagter for at faa det størst mulige Antal Dyr indenfor en bestemt Ring, saaledes anstilledes kristelige Klapjagter, og man drev Hedningeflokke til Daabens Vande. Skjulte de forfulgte sig, kvalte man dem ved Røg i deres Tilflugtssteder eller gjorde dem anden Mén.

Kappestriden mellem de danske og Sværdridderne, Misgreb ved Kristendommens Udbredelse forvirrede alle Forhold. Et Par senere Smaatog af Valdemar skulde søge at befæste de danskes Herredømme og bidføre ordnede Tilstande i Estland; men de fik ingen blivende Betydning. Esternes og beslægtede Folks Hævn over Plageaanderne kunde ikke udeblive.

Paa Øen Øsel afkastede man Aaget, nedbrød den af Valdemar byggede Fæstning, sendte et Opraab til Fastlandet om at rejse sig i Masse og anraabte Tharapilla, Øens Skytsaand, om Sejr. Fanatismen var snart vakt. Som en voksende Bølge kom Hedningerne over de kristne, der bleve grusomt mishandlede; nogle skar man levende op og trampede paa Indvoldene, en Fogeds Hjærte blev levende stegt, Hedningerne spiste det for at blive skudfrie. Ligene opgravedes og brændtes paa Hedningevis, Husene rensedes med Vand,

Hundreder af de døbte afsvore Kristendommen. — De vilde Skarer væltede sig frem mod Reval, hvor alt skulde jævnes med Jorden; i denne Nød forenede de danske og Sværdridderne sig og kvalte Opstanden i Blod.

Stridighederne mellem de danske og Sværdridderne fik dog senere ny Næring og gave Anledning til jævnlige Klager. Med Esternes Kristendom var det slet bevendt, skjønt der var Kirker og Klostere nok i Landet, og det var derfor en Yndlingsplan hos Kong Erik at gjøre et Tog til Estland for at ordne Forholdene og fuldbyrde sin Faders begyndte Værk. I flere Aar havde han gjort Forberedelser dertil, men først nu, efterat Fejden med Hertug Abel var til Ende, kunde han for Alvor tænke paa Planens Udførelse.

Pave Innocents IV var vel stemt for Toget og for Kong Erik, hvem han havde studeret sammen med i Paris, og da der krævedes store Pengeofre, for at Toget kunde komme i Stand, gav Paven Tilladelse til, at Kongen i et vist Aaremaal maatte opkræve Kirkernes Tiende over hele Landet, samt bruge Roskilde Bispestols Indkomster, efterat Niels Stigsøn var flygtet fra Stiftet til Cistercium i Frankrig. Ved Brev af 26de November 1247 havde Innocents givet Kong Erik Myndighed til at oppebære Tienden af Lunde Kirkeprovins i 6 Aar, under Forudsætning af at Ind-

tægten brugtes til at fremme Estlandstoget. Tilladelsen blev gjærne benyttet i sin fulde Udstrækning om end ikke i det Øjemed, hvortil den var given. Alligevel kunde Pengene ikke slaa til, thi Kong Erik var en ødsel og letsindig Herre, der kun daarlig egnede sig for knappe Tider, og han paalagde derfor en ny Skat, Plovskatten, der forskaffede dens Ophavsmand Navnet Plovpenning. Almuen, især den skaanske, som havde lidt mindst i Fejdetiden og derfor ejede størst Modstandskraft, vilde ikke finde sig i nye Paalæg, og Sværdet maatte tvinge de gjenstridige til Lydighed.

I Maj Maaned 1249 kom Toget endelig i Stand, Kong Erik hejsede Korsflaget paa sine Skibe, og med en anselig Hær stævnede han mod Estland. Toget regnedes for et Korstog, og Kjærnen af det danske Ridderskab betragtede det som en Hæder at være Korsets Stridsmænd og nævnes Korskæmper, de naaede derved paa en let Maade Kirkens Velsignelse og Bifald. Ligesom der for flere Aar siden var sendt 50 Munke til Estland for at forkynde Evangeliet, hvilket bidrog til at bevare den danske Kirkes levende Interesse for det fjærne Lydland, saaledes deltoge nu en Mængde Klerke i Toget for at blive værdige Efterfølgere af Anders Sunesøn. — Efter en heldig Rejse over Østersøen landsattes Hæren ved det mindeværdige Lyndanis.

Blandt Hærmændene træffe vi gamle Kjendinge, nemlig Ridder Velfing og Henrik Hermansøn. Den djærve Ridder og den frimodige Ungersvend fandt Naade for Kongens Øjne, da hans Opmærksomhed først var vakt ved et anbefalende Ord fra Dronning Jutta. Derfor fandtes de nu altid i Kongens Nærhed og hørte til dem, der skulde drage Omsorg for hans personlige Sikkerhed.

En Dag sagde Kongen skjæmtende til Henrik:

„Du ser mig ud til at kunne blive en Henrik Æmeltorp!“

Henrik tav, og Kongen fortsatte:

„Nu, min brave Svend, saa meget behøves ejheller for at vinde de gyldne Sporer! Dit Navn har en god Klang og minder mig om hin Vovehals, jeg omtalte. Vær kjæk som din Fader, der fulgte Kong Valdemar og var en bold og trofast Ridder, da faar Du vel Guldsporen til at sidde fast paa din Hæl!“

„Herre Konge!“ svarede Henrik, „min Kraft og mit Liv tilhører Eder, og jeg ønsker intet hellere, end at jeg i Gjerning kunde faa Lejlighed til at vise, at jeg er eders Tillid værdig.“

„Derom tvivler jeg ej,“ sagde Kongen tankefuld, og maaske Du ret snart kan faa den forønskede Lejlighed til at vise din Troskab, hvis Folkene i disse Lande ikke godvillig falde tilføje.“

Det trofaste Venskab, der havde udviklet sig mellem Henrik og Velfing, var urokkelig. Den livsglade og frejdige Ungersvend var ofte til Tidkort for den alvorlige Velfing, hvis Erfaring og Raad kom Henrik til gode, naar Tanker og Meninger udvekstedes."

En Dag fortalte Velfing, at han i Hæren havde fundet Folk, der for kort Tid siden stode i Hertug Abels Sold. En uforklarlig Ængstelse bemægtigede sig ham ved Synet af dem, og han anede, at de havde ondt i Sinde og paa en eller anden Maade stiftede paa Ulykke. Særlig havde han følt sig ubyggelig til Mode ved at træffe en raa og samvittighedsløs Landsknægt, som han oftere havde sét og kjendte fra Opholdet paa Tranholm; ligeledes havde Velfing lagt Mærke til en Munk, ved Navn Stefan, der besad en lumsk og suedig Karakter og ofte var sét i Hertug Abels nærmeste Omgivelser.

En Aften i Midten af Juni Maaned holdt Henrik og Velfing Vagt udenfor den Bolig, hvor Kongen havde taget Ophold. Med Undtagelse af de rundt om Byen udstillede Vagtposter syntes alt i Hæren at være gaaet til Hvile. Ved nærmere Undersøgelse træffe vi dog en stor Del af Korskæmperne sysselsatte med lidet

kristelige Idrætter, thi ud fra flere Huse lød vilde Raab og Hyl — man drak og doblede. Da der henad Midnat udbrød et stærkt Uvejr med Regn, Torden og Lyn, listede flere af Vagtposterne sig i Læ af de nærmest liggende Huse, og flere af de Svende, der skulde holde Vagt til Sikkerhed for Kongens Person, snege sig bort i Mørket og fandt Tilhold i et Hus, hvor man for Penninge og Ortuger kunde kjøbe sig en Ølrus. Høvdingen for Livvagten var sendt til Padis og Dorpat i Kongens Ærende, og i den kongelige Bolig befandt sig kun nogle Kammersvende og Kongens Skriftefader, Hr. Peter.

„Det bæres mig for," sagde Velfing med sagte Røst, „at denne Nat bliver skjælmesvanger; men min Anelse har ikke Ord til at betegne Farens Natur."

„Det er den Uro, der hviler over Naturen og dens stærke Kræfter, som fylder eders Sind med bange Anelser, dog skjønner jeg ingen Grund til at ængstes," svarede Henrik.

„Gid det var, som I siger, at ingen Ulykke truer Kongen. Natten er mørk og vel skikket til Stimandsfærd," sagde Velfing; „jeg mindes i denne Stund om hin rædsomme Nat i Vissing, da jeg fangen og saaret laa mellem mine blødende og dræbte Svende. Som jeg i hin Nat gik og spejdede efter Vagtposterne, mens Landsknægtene drak sig fulde og gantedes med uhøviske

Ord, det jeg ikke kunde hindre, da laa en svar Tyngsel paa mit Sind. Nu ængstes jeg som i hin Nat, Gud give, at det snart gryede ad Dag!"

„Vi lade dog ikke de ængstende Tanker faa Rum," sagde Henrik, „saasom vi bør komme i Hu, at vi staa Vagt for vor Konge, og tænke vi derfor alene paa hans Sikkerhed."

„Vel talt, unge Ven!" gav Velfing til Svar, „med eders Ord kaldte I mig op af Søvne, thi drømmer man om Fare, da gjælder det at være lysvaagen og beredt til Handling for at afværge den. Lad os derfor holde skarp Udkig."

Vennerne fjærnede sig et lidet Stykke fra hinanden, hver Evne hos dem var vaagen, hver Nærve spændt.

Uvejret tog imidlertid til med stigende Heftighed. Byen Reval indhylledes i et tykt Mørke, som intet Menneskes Sekraft formaaede at trænge igjennem, kun naar Lynene knitrende fore igjennem Luften og gjorde Jord og Himmel til et eneste Flammehav, belystes Omgivelserne af et blændende Skjær, som Øjet dog ikke kunde taale. Det ene forfærdelige Tordenbrag efter det andet gjennemrystede Luften og fik Jorden til at bæve som et Menneske i Angst.

Var det en Gudsdom, som Himlens Kræfter forkyndte og bad Kong Erik udføre over Esterne?

Var det en Bekræftelse paa, at Guds Velsignelse hvilede over det begyndte Tog, saa Hedningernes Indsen skulde blive til intet? Eller var det maaske en Forbandelse over de berusede Landsknægte, der gjorde Korset, hvormed de vare betegnede, Skam og Vanære? Var det saa, syntes det i hvert Fald ikke at anfægte en stor Del af Korsfarerne, thi raa Ord om, at „den gamle var vred," hilsedes med Latter og kun enkelte forsede sig og bade: „Hellige Jomfru, bed for os!"

Endelig syntes Elementerne at have udraset. Regnen styrtede ned i Strømme, og Uvejret fortsatte sin vilde Vej ud over Havet. For ikke at blive gjennemblødt af Regnen, gik Henrik i Læ af Vaaningshuset, hvor det fremspringende øverste Stokværk gav et skjærmende Tilflugtssted. Da han havde staaet der et Øieblik, hørte hans skarpe Øre listende Trin og en sagte Hvisken. Regnens Plasken hindrede ham i at opfatte Ordene, og han sneg sig derfor saa nær som muligt til de hviskende Stemmer. Med spændt Opmærksomhed og tilbageholdt Aandedrag hørte han følgende Samtale:

„Kongen sover i øverste Stokværk og har kun et Par Svende til Vagt, fordi han føler sig sikker midt blandt sine Krigsfolk," sagde en overtalende Stemme; „de fleste Riddere ere gangne til Hvile, og Vagterne

drikke og doble. Forlanger I bedre Lejlighed end i denne mørke Nat?"

„Sig mig Munk, har I eders Herres Befaling til at søge slig Gjerning udført? Og hvad er Lønnen?" spurgte en raa og rusten Stemme.

„Ikke tale I om Lønnen, før Gjerningen er udført. I véd fuldt vel, at en Kongekrone vindes for ham, hvis Ærende vi begge gaa, og derfor maa Guld og Ære blive vor Løn. Men I har jo desuden en Regning at opgjøre med Plovpenning; en gammel Regning skriver man ikke i Glemmebogen, lille Gørik, man lægger Renterne til og kræver Betaling, naar Lejlighed gives. I husker vel nok, at Plovpenning lod Eder vansmægte i et mørkt Fangehul i tvende Maaneder, og at man imens ranede liden Helle, eders Fæstemø, fra Eder."

„Ja, Munk, jeg husker det! men hvad vinder jeg ved at vove mit Liv midt i Kongens Lejr, thi det er tvivlsomt, om jeg kommer derfra med hele Lemmer."

„I faar Hævn, rundelig og god Hævn og desuden Betaling for at tage den. Kalder I det for ringe Vinding, saa er I unøjsom; men I har vel glemt Helle, der dog aldrig aflod at elske Eder.

„Glemt Helle!" sagde den rustne Stemme med skærende Bitterhed," vogt Eder, Munk, for at mane de døde frem, saa Djævelen farer i mit Blod! Plov-

penning havde ingen Del i Helles Elende, og over den Nidding, der vanærede hende, tog jeg blodig Hævn."

„Var I ej bleven kastet i Fængsel, da havde I beholdt eders Fæstemø. Hvis er saa Skylden, mon ikke Plovpennings? Nu i denne Nat kan I faa Oprejsning og udføre en Gjerning, der gjør eders Navn udødeligt, fordi I fuldbyrder en Gudsdom over en letsindig, ødsel og blødagtig Hersker. Ved dette fortjenstlige Værk banes Vej til Tronen for en kraftig og naadig Herre, der forstaar at føre Septeret og kan bringe Danmarks blegnende Stjærne til at funkle paa Himlen med straalende Glans."

„Saa udfør selv dette fortjenstlige Værk og vind Æren og den usikre Løn, thi ikke holder jeg af at smitte Kongekaaben med blodige Fingre. Eders Sjæl er næppe lysere end den Kappe, I bærer, og faar I lidt Blod paa Haanden, kan I afvaske det med Vievand og andet Tvættemiddel. I, I Djævel af en Munk! hvorfor kaldte I mig hid, da I ikke har Guld til at betale med for halsløs Gjerning?"

„Spar eders Mundlæder, lille Gørik, og fald ej Vagten hid!" sagde Munken, „udfører I ikke den omtalte Gjerning nu i denne Nat, da hvisker jeg Ridder Stig i Øret, at I har ondt i Sinde. Jeg viser ham det Brev, I har sat Mærke under, og da bliver I pisket og hængt op i Galgen til Ravneføde. Saare

lysteligt skal det Syn blive at se Eder dingle i Galgen, mens Rovfuglene holde Maaltid i eders Indvolde. I er i min Magt, og jeg slipper ikke mit Bytte!"

„I eders Magt! nej, I skaldede Djævel, jeg forbander den Stund, da I lokkede mig hid med tomme Løfter! Ret nu skal min Dolk finde Vej til eders sorte Hjærte!"

„Gjør det, som I synes," sagde Munken med hul Røst, „men kommer jeg ikke levende fra dette Møde, ville ti Dolke finde Vej til eders Hjærte, før Sol staar op i Øst. Og udfører I ikke mit Paalæg, da er I en Dødens Mand. Er Daaden udført, da skal I visselig faa større Løn, end I nogen Tid har drømt om. Vælg nu fluks mellem disse Vilkaar, thi Regnen tager af, og Mørket vil vige med den! Vær ingen fejg Karl, men den modige Gørik, der ikke plejer at kjende til Frygt, da vil Hertugen vide at skjønne paa en Haandsrækning af sin forrige Landsknægt. — Jeg og vore Venner ville holde Eder Vejen aaben, og før det dages, ere vi alle langt herfra." — —

Henrik stod som paa Gløder. Flere Gange vilde han fare frem, men hans Fod var som naglet til Jorden.

En uvilkaarlig Bevægelse af ham gjorde de samtalende opmærksomme, og pludselig forsvandt de fra hans Nærhed.

Henrik opsøgte Velfing, og denne sagde efter et kort Samraad:

„Vi kalde nu paa de andre Vagter og omgive Kongens Bolig med en tæt Ring, lad da kun Stimændene komme. Om en Time gryr det ad Dag, og da er Faren forbi."

Henrik fjærnede sig for at hidkalde Vagterne, han tyktes at høre listende Trin nærved sig; men før han havde sagt et Ord, lød det Udraab fra Velfing: „Dø, fejge Usling!" Henrik vilde ile sin Ven til Hjælp, men da blev han selv overfalden af to Stimænd. Hurtig som Lynet sprang han til Side og satte sig til Modværge. En heftig Kamp udspandt sig, og den ene af Stimændene maatte bide i Græsset; men nu nærmede sig to andre Skikkelser til Hjælp for Henriks Modstander. Kampens Udfald kunde ikke være tvivlsom, thi Henriks Arm mattedes, og han blødte af flere Saar. Da hørte han en Stemme sige.

„Nu er Vejen aaben, Gørik! Palle og jeg kunne holde den Svend ved Selskab saa længe!"

Henrik gjenkjendte Stemmen fra den Samtale, han nylig havde hørt, og idet han anede, i hvilken Fare Kongen var stedt, udbrød han i et højt Angstraab, der hørtes af de nærmeste Vagtposter, som siden Ulvejrets Ophør vare komne til Stede. Hurtig nærmede de sig i det afgjørende Øjeblik og frelste Henrik;

Stimændene forsvandt. „Frels Kongen!“ raabte han, idet han afmægtig sank om paa Jorden. De tililende Svende dannede straks en stærk Vagt om Kongens Bolig, og da flere Riddere snart kom til Stede, forvisede de sig om, at Kongens Person var udenfor al Fare.

Det gik som en Løbeild gjennem Hæren, at Kongen havde været udsat for et snigmorderisk Overfald, og store Skarer strømmede hid for at erfare noget nærmere om Begivenhederne. Ingen kunde dog for Øjeblikket give Oplysning, thi Velfing, der tilligemed den afmægtige Henrik bragtes ind i et Rum i nederste Stokværk, laa som død, medens Blodet vældede ud af et gabende Saar i Brystet. Endelig kom Henrik saa vidt til sig selv, at han kunde spørge, om Kongen var frelst, og da dette Spørgsmaal var besvaret bekræftende, udbrød han: „Gud have Lov!“ Derpaa fortalte han afbrudt og i muligste Korthed, hvad der var hændet.

At sligt kunde ske midt i Lejren, satte de tilstedeværende Riddere og Svende i stor Bestyrtelse, og et Forbitrelsens Udraab lod ane, at Ophavsmændene vilde blive sønderrevne, hvis de opdagedes af de rasende Korsmænd. Vagtposterne skjælvede for Følgerne af deres Forsømmelighed.

Efter nogen Tids Forløb vaagnede Velfing af sin

Dvale, saa sig forvildet omkring og forlangte en Læskedrik. Feltlægen traadte nu til og vilde forbinde ham, han rystede betænkelig paa Hovedet og sagde:

„En sær Skramme har I faaet, Hr. Ridder! blot en Linie længere tilvenstre, og I var død som en Fisk."

„Kan I redde min Vens Liv?" spurgte Henrik lidt efter.

„Min unge Svend! I spørger om mere, end alle Kongens Feltlæger kunne besvare; men godt er det for eders Ven, at det blev Mester Hyginus, der kom til at forbinde ham og ingen ret og slet Plaster-smører. Var Saaret nok saa stort og gik lige lukt gjennem eders Kammerat, saa skulde jeg dog faa det lægt; men Døden kan helt vel banke paa, forinden dette sker."

„Mester Hyginus praler ikke, det jeg kan bevidne," sagde en stadselig Ridder, „forgangen Aar, da vi sloges med Lybekkerne, mistede en Svend Hovedet og havde sikkert aldrig faaet sin Førlighed igjen, hvis Mester Hyginus ej havde sat Hovedet fast med Smørelse og Plaster. I Hastværk tog han dog en Kjende fejl og satte Øjnene i Nakken, hvilket er et ulysteligt Syn og saare ubelejligt for den stakkels Svend."

„Tænkeligt, det var Eder selv, hvorom Talen er, Mester Pludderhose!" udbrød Hyginus, „og det fortryder

mig, at jeg satte Eder i saa god Stand, at I kan bruge eders stygge Mund. Jeg saa tilmed, at I ved Lybekkernes Berenden af Kjøbenhavn havde mere Brug for Benene end for Hovedet."

„Staar I mig til Regnskab for eders sidste Ord?" spurgte Ridderen vred.

„Som I selv behager, jeg er til eders Tjeneste med min ganske Person," svarede Hyginus; „først kunde det dog lystes mig at fortælle en Historie om en Ridder, der fik en lybsk Klinge paatvers i Halsen, saa hans Tunge gik af Led, og siden den Tid kom der kun idel Løgn og Gant ud af hans Mund."

„Evnede I da ej at helbrede slig syg Stakkel?" spurgte en Ridder.

„Jo, Hr. Ridder!" svarede Hyginus, „jeg fugtlede ham saaledes med min Klinge, at Tungen kom i Led med ak og ve. Skulde én og anden have nødig en slig Kur, da er Feltskæren og hans højre Arm til Tjeneste; men vi ville ej kives og føre højrøstet Tale, thi har Knokkelmanden sin Le paa Gang, maa jeg med min Kunst søge at gjøre den uskadelig. Gaa nu alle herfra, at den saarede kan faa Ro og Stilhed, jeg vil desuden beraade mig med Mester Ulrik."

Hyginus forbandt derpaa Henrik, der kun lidet tænkte paa sig selv, thi Vennens Liv var ham dyrebart,

og han kunde ikke forsone sig med den Tanke, at Velfing skulde dø.

Samme Nat, som de omtalte Optrin foregik, kunde Kong Erik ikke finde Hvile. Han mærkede dog intet til den Fare, der truede ham. Tanken om de forudgaaende Stridigheder med Broderen havde haget sig fast i hans Sind, lig en nagende Orm, der idelig forstyrrede hans Fred; thi naar han tænkte paa sit ødelagte Land og de trykkende Kaar, hvorunder Folket sukkede, kunde han ikke nægte, at en Del af Skylden laa hos ham selv. Var Kong Erik end i mangt og meget en letsindig Herre, ejede han dog et mildt og godlidende Sind, der led under andres Nød, og naar han med Vaaben i Haand havde maattet tvinge Bønderne til at betale Plovskatten, saa gjorde han det mindre af Strænghed, end fordi Toget til Estland var hans Yndlingsplan, hvis Gjennemførelse kunde øge Landets Anseelse og fremme Kirkens Tarv. Derfor var det hans Agt nu efter Togets heldige Udfald at benytte nogle Regeringsaar til at afhjælpe Landets Nød og fremme Folkets hjemlige Lykke. Vel havde han i Sinde, mens han var i Estland, at gjøre et Tog mod de halvhedenske Russer; men de gejstlige

Herrer i Hæren havde mere Del i denne Plan end Kong Erik.

Forholdet til Hertug Abel var forsaavidt ordnet, som denne havde aflagt Hyldingseden; men et Hjerteforhold blev langtfra tilvejebragt derved, snarere fik Bitterhedens Sæd Lov til at blomstre end frodigere i Abels Sind, ja skulde i Tiden vokse sig stærk til Hadets Daad. Kong Erik ønskede derimod inderligt, at hvert hindrende Bjærg, der spærrede Vejen for god Forstaaelse, maatte bortryddes. Denne Følelse øgedes i Styrke, hver Gang han tænkte paa sin fromme og elskelige Søster, Markgrevinde Sofia af Brandenburg, der havde søgt at mægle Forlig mellem Brødrene. I Begyndelsen af November 1248 foretog hun sig, skjønt høj frugtsommelig, en Rejse for at mildne Brødrenes stridige Sind og bøje dem til Forsoning; hun maatte betale dette Forsøg med sit Liv, idet hun døde i Barselseng, rimeligvis overanstrængt af Rejsen og stærke Sindsbevægelser ved Mødet med de uenige Brødre. Ved hendes Lig sluttedes Fredspagten. — Kong Erik kunde aldrig glemme hendes bedende og milde Øje, der havde straalet med Kjærlighedens forunderlige Glans, og ofte friede dette Mindets Syn ham fra heftige og ubesindige Handlinger. Hin Nat i Estland stod atter hendes Skikkelse for ham, men ved Siden af denne saa han Hertug Abels mørke Aasyn, og det tyktes ham, at hans Øje lynede i Had.

Lidt før Uvejrets Udbrud faldt Kongen i en urolig Slummer og havde da en Drøm, der skulde faa større Betydning, end nogen anede. En Aand aabenbarede sig for ham og sagde:

„Vær trøstig, min Broder! jeg er Venceslaus, hvem Du skal ære, og jeg siger dig, at Du som jeg skal dø Martyrdøden! byg derfor her i Landet et Kloster i mit Navn til Guds Ære!"

Da Kong Erik vaagnede, mindedes han levende sin Drøm, og vemodige, ængstende Tanker trængte sig ind paa ham. I det samme brød Uvejret løs, og glitrende Lyn oplyste Salen, hvori han laa. De mægtige Naturkræfters Raseri smeltede sammen med Drømmen til et underligt Væv af bange Tanker hos Kongen, der følte sig saare ilde til Mode. Et blændende Lyn fik ham til at fare sammen, korse sig og synke i Knæ, idet han bad den almægtige Gud og hans Helgener om Raad i Nød og Beskjærmelse mod al Fare til Legeme og Sjæl. Lettet og styrket af Bønnen rejste Kongen sig fra sin knælende Stilling, og Bønnen syntes allerede at være hørt, thi Ængstelsen i hans Sind forsvandt, og Naturmagternes Voldsomhed stilnede af.

Et Øjeblik efter kaldte Kongens Skriftefader, ærværdige Hr. Peter, og bad sig indladt, hvilket skete. Kongens Bestyrtelse var stor, da han hørte om Nattens Begivenheder, men han tænkte sig, at derved var hans

Drøm opfyldt. Ingen uden Henrik havde nogen Anelse om, at Hertug Abels Navn var sammenvævet med Udaaden, og det hele blev derfor opfattet som simpel Stimandsfærd, anstiftet for at tilfredsstille lav personlig Hævn.

Da det gryede ad Dag, lod Kongen de fornemste gejstlige Herrer kalde, og da de vare samlede, tog han til Orde:

„Ærværdige Herrer og gejstlige Mænd! Jeg har hidkaldt Eder for at raadspørge i en sælsom Sag. I denne Nat har jeg haft en mærkelig Drøm, hvoraf vel alt en Del er opfyldt ved det onde Anslag, som var stiftet mod mit Liv, dog ønsker jeg at forhøre eders Mening."

Kongen fortalte Drømmen, hvorpaa han atter henvendte sig til de forsamlede Klerke:

„Jeg spørger da, om I uden Gætning kunne sige mig, hvem Venceslaus var, og hvorlunde han led Martyrdøden?"

„Herre Konge!" tog Biskop Johan af Børglum til Orde, „tillad, at jeg svarer paa Spørgsmaalet! Venceslaus var en bøhmisk Fyrste, som myrdedes af sin egen Broder. Hans store Fromhed forskaffede ham Martyrkronen og Helgenglorien. Jeg føler dernæst en Hjertens Trang til at sige, at vi alle anprise Gud

og hans Helgener, fordi vor Konges Liv skjærmedes fra Fare i den forgangne, redselsfulde Nat."

„Derom tvivler jeg ej, fromme Fader! og det er saare kosteligt for mit Hjærte, at jeg véd mig omgiven af trofaste Mænd, om der end i Hæren findes Niddinge, som stiftede paa ond Gjerning, det Gud naadig afværgede. Jeg haaber dog at opdage de skyldige, som visselig ej skulle undgaa deres Straf, men faa Løn efter Fortjeneste. I denne Stund vil jeg alene omhandle, hvad Hensigt Gud Herren kan have haft med at lade sin Helgen aabenbare sig for mig i Drømme. Mener I, lærde og fromme Klerke, at jeg bør følge Martyrens Bud og bygge et Kloster i dette Land?"

„Visselig, Herre Konge!" tog Hr. Peter til Orde, „I bør følge Aandens Vink og fremme et Værk, der til evige Tider kan anprise eders Fromhed og Gudsfrygt. I styrke og derved den hellige Kirkes Fremgang i dette halvhedenske Land og bygger et Fristed for stille og rent Levnet. Ja, Herre Konge! I slutter Korstoget med en berømmelig Gjerning og viser derved, at I er en lydig og from Kirkens Søn."

„I udtaler over eders Konge en større Ros, end nogen jordisk Magthaver tilfulde kan fortjene," sagde Kong Erik; „men det er mit Hjærtes Ønske at tækkes Gud og hans Kirke, og derfor stifter jeg i denne Stund

til hans Ære og min Sjæls Frelse et Kloster og skjænker det til Cisterciensernes hellige Orden."

„Gud glæde eders Sjæl, Herre Konge!" udbrød en Abbed af den nævnte Orden, idet han gjorde Korsets Tegn, „han lade eders fromme Forsæt lykkes, at Velsignelsens Kilder kunne flyde rigeligen i dette Land og vorde Forynglelsens Bad for det forvendte Folk, der er affaldet fra Herren. Vi bede nu om Lov til at lade den ganske Hær holde en Takkefest for eders Frelse og til Minde om den fromme Beslutning, Gud ved sin Helgen har indgivet Eder."

En Maaned var gaaet. Kongen havde bestemt, at Klosteret skulde bygges i Padis og havde i det hele ordnet alle Forhold, der vedrørte Estlands fremtidige Stilling. I Slutningen af Juli brød Hæren op og vendte tilbage til Danmark. Den havde ingen Lavrbær høstet, thi den fik ingen Lejlighed til at vinde Sejre ved Sværdslag.

Vore Venner, Henrik og Velfing, lodes tilbage i Estland, thi vel skred den førstes Helbredelse raskt fremad, men den sidste svævede mellem Liv og Død, og Henrik bad derfor om Tilladelse til at blive hos sin Ven. I øvrigt havde Kong Erik ofte besøgt de to saarede og ydet dem sin varme Tak for deres

Opofrelse for hans Frelse. Før Kongens Afrejse fra Estland fik Henrik de gyldne Sporer.

X. Olaus skifter Ham.

Aaret 1249 bragte store Forandringer i Dm. De mange Ulykker, der som en Syndflod skyllede ind over Klosteret, havde til Følge, at Abbed Johannes nedlagde Abbedværdigheden for at give Plads for yngre og mere handledygtige Kræfter. Med stor Snildhed forstod Olaus at drage sig dette til Nytte, og Konventet valgte ham til Johannes's Eftermand, skjønt Broder Søren i alle Henseender havde været selvskrevet til Hæderspladsen. Munkene skulde senere komme til bittert at angre deres Valg.

En Eftermiddag, kort Tid efter Valget, da Søren forlod Moder Karens Hus, mødte han Olaus, der sendte ham et stikkende Blik, idet han sagde:

„Tillad mig et Spørgsmaal, min renlivede Broder! hvad fører Eder saa ofte til Moder Karens Hus?"

„Det samme Spørgsmaal turde jeg vel og gjøre Eder, Abbed Claus, al den Stund eders Vej ofte fører did, naar Sol gaar i Bjærge, og Mørket skjuler Jorden."

„Hvilken sær forblommet Tale fører I dog frem! Eder gav jeg Spørgsmaalet for at faa Lejlighed til at sige, at tvetydige Ord jævnlig høres om eders Gang til det fattige Hus. Onde Tunger sætte Jomfru Ellens Navn i Forbindelse med eders hyppige Besøg."

„For den Tale raade de onde Tunger selv," udbrød Søren sagtmodig, „al den Stund min Gang bringer Fred og Lise til en ofte ængstet Sjæl. I har visselig selv en Del af Skylden for de tvivlraadige og modløse Tanker, hvorunder Jomfru Ellen har lidt og endnu lider, thi jeg véd helt vel, at I arbejder paa at vende hendes Hu mod Klosteret, hvilket strider mod hendes sande Natur og Trang."

„Godt, at I bekjender slig ond og forvendt Gjerning, som det er at modarbejde Aandens Røst! I fører Jomfru Ellen paa uret Vej ved eders Tale og paatager Eder et stort Ansvar ved at afholde Ungmøen fra at vorde klostergiven, thi hun forstaar ikke sin egen Trang og kan ikke skjelne mellem Guds Kald og lokkende Røster i Verden. Derfor bør I, hendes Skriftefader, retlede hende, saa hun faar Lyst til at tage Sløret, hvorunder alle Renhedens og Helligheds

Tyder kunne trives; men i Steden for styrker I hendes verdslige Sind, og i Hovmod og Selvtillid holder I kun eders egne Ord for idel Visdom."

„I bruger mange Ord til at kaste Skygge paa en Medbroder, der er Eder en Torn i Øjet," udbrød Søren harmfuld, „og I har benyttet endnu flere for at forstyrre Jomfru Ellens Sjælefred og berede Raadløsheden Sejr. Dog haaber jeg, at I ikke vinder den Sejr at faa hende indestængt bag Klostermurene."

„Nu! det glæder mig, at I slipper Ham, saa man saar Kjende paa, af hvad Art I er," tog Olaus til Orde; „hidtil regnedes I for at være en from og rettroende Munk, I forstod helt vel at dølge eders sande Natur og Sindelag, saa man skuffedes derved. Jeg mærker nu, at I er et forstokket Verdensbarn, saasom I kaster Vrag paa det hellige Klostersamfund, hvortil I dog selv hører af Navn."

„For Sanden, Hr. Abbed! I er ikke karrig med at kaste onde Ord i Hob, thi mindst af alt har jeg kastet Vrag paa det hellige Klostersamfund, der har været Fristed for mangen angstet Sjæl," sagde Broder Søren; „bedre er det dog at leve ren og kysk herude i Verden end at klostergives og tørste i Brynde, til Vellysten fører Sjælen med sig som trælbunden Fange. Eders Søster Margretes Eksempel, det jeg dog ej nævner for at bebrejde Eder, viser noksom, at Klosteret

ikke kan fri fra syndige Tanker og fordømmelig Gjerning."

„Og dette vover I at sige med fromme Miner og hellige Ader!" fo'r Olaus op med Vredens Glød paa sin Kind. „I vover at haane eders Abbed ved at omtale hans Slægts Fejl! Tvi Eder, vanartet Munk I er! forbuden Elskov syder gjennem eders Aarer, skjønt I søger at skjule det, og I tyktes vel om at faa andre med i Sølen. Det skal I vide, at jeg er eders Abbed og Herre, og ikke agter jeg at lade min Slægt bekliffe af eders falske Tunge, den jeg vel mægter at binde."

„Min jordiske Herre er I vel i denne Stund, maaske ej i den næste; og vandt I end ved Rænkespil Abbednavn, saa fremmer I dog ikke paa samme Vis eders Herredømme over mig," sagde Søren i Vrede; „ikke agter jeg længer at dvæle, hvor en Abbed under Helligbedsmaske gyder Gift i Kvindesjæle. Jeg kjender Eder helt vel og véd, at I er rap med tvetungede Ord og vel øvet i snedige Rænker."

„Belials Karl I er, at I vover at tale saaledes til en Herrens Tjener og selvet Abbed! Kald sluks de giftige Ord tilbage, eller min Forbandelse og Klosterets haardeste Tugt skal vorde Eder vis!"

„Vogt Eder selv for Forbandelsen!" svarede Søren, „overtænk eders egen Undskab, eders skjændige For-

drejelse af Guds Ord for at fremme onde Hensigter, og I maa blues. Gjør Bod, før Guds Hævn rammer Eder!"

Olaus skar Tænder i Raseri og udstødte den ene Forbandelse efter den anden. Sørens Vrede syntes derimod at tabe sig; nogle sitrende Bevægelser om hans Mund, det blege Ansigt og Rynkerne i hans Pande vidnede om, at et Sindsopror havde været hans Herre; men at Sindsligevægten begyndte at vende tilbage, skjønnedes af de Ord, hvormed han sluttede Samtalen med sin Fjende:

„Min Vej fører nu bort fra Dm, det I ikke kan eller vil hindre. Maaske mødes I og jeg ikke, før vi begge stædes for Gud, han være os en naadig Dommer!"

Søren vendte sig for at gaa; men Olaus traadte ham i Vejen og skreg i utrømmet Vrede: „Jo, vi to mødes, og min Hævn skal ramme Eder!"

Søren forlod Abbeden og var i en nedtrykt Stemning, han havde en Følelse af at have talet overilede Ord, der kunde komme ham dyrt at staa. Efter et kort Ophold i Klosteret vandrede han bort fra Dm, sagde et vemodigt Farvel til Moder Karen og Ellen, hvem han advarede for Olaus. Derpaa fortsatte han sin Gang efter Vitskjøld, der laa, hvor det nuværende Bjørnholm ligger. Ved sin Ankomst til

dette Kloster modtoges han venligt og tog fast Ophold der, indtil han kaldtes til Olaus's Efterman som Abbed i Dm.

Et Aar gik hen. Sjælden besøgte Olaus Moder Karen, hvilket forundrede og bedrøvede den gamle Kvinde, der saa op til ham med største Beundring. Mere og mere forsonedes hun med den Tanke, at Ellen var tabt for Klosteret, og sjældnere og sjældnere faldt Samtalen paa Nonnelivet. I Forholdet til Ellen var der foregaaet en mærkelig Forandring med Olaus. Han talte aldrig til hende om Klosteret, iagttog en vis Tilbageholdenhed overfor hende og var meget forsigtig i Valget af sine Ord. Den Lidenskab, der havde gjort ham til Slave, var dog ingenlunde besejret, men den havde antaget en ædlere Form overfor Ellen — han elskede hende. I enkelte Øjeblikke kunde denne Lidenskab være saa stærk, at han forbandede sin Stilling som Abbed og ønskede at sprænge de forhadte Lænker, der hindrede ham i at faa Del i Menneskelivets Lykke. I saadanne Tider var han som en vælig Ganger, utæmmelig og vild, kraftig til at bryde alle Skranker; men denne Naturkraft, som, støttet af gode Magter, kan skabe et ædelt og fyldigt Menneskeliv, blev taget i Brug af slette Lidenskaber. Ærgjerrig-

bedens Drm snoede sig fast om hans Viljekraft og vilde eje den hel og holden; tvngende som en Mare paa Hjærtets friske Pulsslag fik den Blodet til at flyde tungt i hans Aarer og stak tildøde de friske Hjærtesind, som ædle Tanker havde skabt. Han følte, at Valget mellem Ellen og Abbedværdigheden vilde falde ham tungt, thi Brud med Klosterlivet havde Kirkens Foragt og Forbandelse til Følge; alle Sunde, der førte til Hæder, vilde blive lukkede for ham. Naar disse Tanker havde Overmagten, nedtrampedes det ædle og menneskelige i ham af vild Begjær efter Anseelse, og hans Elskov blev til lav Brynde, saa hans Sjæl blev Bold for Helvedes Furier, der med satanisk Piskeslag drev ham frem i vild Dans med Afgrunden.

Siden Broder Sørens Samtale med ham havde han eftere tænkt over det ubændige og mørke i sin Natur, og han forfærdedes. Var det sandt, at Livet kunde leves i Sandhed, Kjærlighed og Fred, stille henrindende som en rislende Bæk, hvilket hans fromme Forgænger havde omtalt og vist ved eget Eksempel? I saa Fald kunde Abbed Olaus ikke nægte for sig selv, at hans Liv var en eneste stor Løgn, og han veg tilbage for Tanken, ængstet over egen Usselhed. Hvor ofte mon han havde ladet Sandheden faa Magt i sig og frigjort sig fra Fordægtighedens og Skinnets Løgnestier? Han turde ikke ransage deri, thi hvorhen han

vendte sig om bekræftende Svar, raabtes et haanende Nej. Hvor ofte havde han talet Fredens og Kjærlighedens Ord ud af en Overbevisning og søgt at bringe sit eget Liv i Overensstemmelse dermed? Af, det hele havde for ham kun været en Forretning, en Trappestige til Ære, en Vanemæssighedens Trældom, hvori Hjertet ingen Del havde. Vilde Gud taale sligt?

Naar han talede med Ellen, mærkede han, at Mildhedens Aander vare nær, og Oprøret i hans Indre stilledes for en kort Stund. Da kunde han bede: „O, Gud, lad mig vinde hende, at jeg kan faa Magt over det onde i mig! Lad det ske, og jeg er din!“ Men Gud kunde ikke foreskrives Regler, og uden Ellen havde Claus ingen Brug for ham, thi Egenviljens Raaderum tænktes ikke indskrænket ved Guds Indgriben.

I Efteraaret 1250 blev Moder Karen dødssyg og ønskede Claus's Nærværelse, hun aflagde et Skriftemaal, der satte ham i den højeste Forundring. Ved denne Lejlighed sagde han til Ellen: „I tænke kun godt og mildt om mig, skjønt jeg ved, at Broder Søren har talet til min Forklejnelse, det han maaske har gjort i god Mening for eders Skyld; men jeg har kun villet eders Vel, thi I har i mig en sand Ven, det I skulde erfare, om I kunde fatte fuld Tillid til mig.“

Dertil svarede Ellen intet, men i al den Kvide, hvori

hun ved Plejemoderens Sygdom var stødt, gjorde Abbedens venlige Tiltale hendes Hjærte godt, og hun tænkte, at Broder Søren dog maaske havde gjort Uret mod Olaus ved at udsaa Mistillidens Frø i hendes Sind. Lidt efter sagde han:

„Jeg skal sige Eder, hvorfor Broder Søren blev mig harm; han ønskede at blive Abbed i Dm, og da dette ikke lykkedes, fyldte Bitterheden hans Sind, og vi skiltes med haarde Ord, det jeg saare beklager, al den Stund han var en from og lærd Munk, hvem Dm Kloster ofte maa savne."

Olaus blev sig selv lig, tro mod sig selv, tro mod Løgnen; han mente det var Nødværge for at vinde Ellens Tillid.

Plejemoderen havde betroet Ellen, at kun Hr. Tage ejede den Tryllestav, der kunde vise hende, hvor hendes Ungge stod. Raadløs som hun var, smærtede det hende dybt, at hun var frændeløs, en hjemløs Fugl, der véd sig hverken Skjul eller Rede. Det tyngede hende desuden, da hun gjennem Fru Kirsten fik Underretning om, at Henrik laa saaret og lidende i Estland. Det var længe, længe siden, hun havde modtaget dette Budskab, og vel var der i den sidste Tid kommet andre Efterretninger til Dmgaard; men Olaus, der havde paataget sig at bringe Ellen Bud

og Hilsen, fandt sin Regning ved at fortie, hvad han ikke fandt tjenligt til sit Maals Fremme.

„I længes efter Budskab fra Estland, Jomfru Ellen!“ udbrød Olaus en Dag, da han betragtede Ellens blege og lidende Ansigt, „jeg kan sige Eder, at Henrik Hermansøn befinder sig vel, er helbredet og karsk; men hans Hu staar nu til Ledingsfærd i Tyskland og Italien, hvorhen han alt er rejst. Tror I da, han længer mindes en fattig Ungmø, selv om hun ofrer ham de fleste af sine Tanker? Ak, nej! ude af Øje, ude af Sind. De gyldne Sporer klinge nu paa hans Hæl, smukke og rige Kvinder træffer han nok af paa sin Vej, og det er rimeligst, at hans Tanker nødtvungen befatte sig med Eder, var I end hans Kjærlighed tifold værd. Kun nødig saarer jeg eders Hjærte med mistrøstige Ord, dog er det bedre at se Sandheden lige i Øjnene end at trøste sig med et falsk Haab. I Tide kan da Trøsten søges, hvor den er at finde.“

Gamle Karens Endeligt nærmede sig. Livskraften aftog mere og mere, Stemmen mattedes, saa Ellen maatte bøje sit Øre til den syges Mund for at forstaa Ordene; men alt Liv syntes da at samle sig i den gamle Kvindes Øje, der hvilede paa Plejedatteren med inderlig Ømhed. Hun hviskede: „Gud velsigne dig, min Ellen, nu gaar jeg hjem til Hvile!“ Døds-

englen traadte hen til Sygelejet, Timeglassets sidste Korn udrandt, Hjertets Slag opherte, og Øjet brast. Ellen stod ene tilbage i det fattige Hus, forladt og engstet.

Olaus var til Stede tilligemed sin Søster Margrete, der siden Visings Brand havde opholdt sig i Kvindegaarden i Øm Kloster. „Velsignet være den gamle Kvindes Udgang, hun hvile i Fred! den sidste Olie har viet hende til et saligt Møde med alle de hellige!“ sagde Olaus med sagte Røst. Han tav en Stund og stod som hensunken i Bøn, hans Øje søgte Ellen, der sad ved Plejemoderens Lig, opløst i Graad. „Aftør eders Taarer, Jomfru Ellen!“ vedblev han, „I kan vel have det nødigt, at Smerten ikke bliver eders Overmand; her er nu ikke Plads for Eder, Solen er gangen i Bjerge for en Time siden, og Mørket er engstende, hvor en død er til Huse. Gaa derfor med Søster Margrete og mig til Klosteret, hvor I kan opholde Eder i Kvindegaarden, og da se vi Tiden an. Naar Jordefærden er forbi, kan I drage til eders Plejemoders Søster i Hjelmslev, om I saa synes; men jeg vid tillige, at I har en mægtig Velynder i Hr. Tage, der sikkert vil tage sig af Eder, og tilmed er jeg eders trofaste Ven. Derfor slaa Eder til Taals, I skal ikke komme til at savne fornøden Hjælp og Støtte.“

Han talte saa venligt og deltagende; end med den døde kunde Ellen ikke blive, og hun svarede da: „Hjertens Tak for det trøstende Ord og det gode Tilbud; men jeg blev dog hellere til Huse her, om eders Søster vil blive hos mig.“

„Deri kan jeg paa ingen Vis føje Eder,“ sagde Margrete, „jeg reddes for en Død og er let at fyse som et lidet Barn. I maa derfor følge med os til Klosteret, men daglig skal jeg gaa bid med Eder for at brænde Lys for den døde og hjælpe Eder at berede en tækkelig Jordefærd.“

„Lad det blive da, som I siger, jeg véd ej anden Udvej,“ sagde Ellen forknyt.

Efter en Stunds Forløb fulgte hun med Claus og Margrete til Klosteret. Dagen efter søgte hun atter Hjemmet og fik en anden Kvinde til at være hos sig i de paafølgende Dage og Nætter. Jordefærden var forbi, og Ellen tænkte paa at gaa til Hjelmslev, thi Fasteren var syg og kunde haardt trænge til Pleje; men da Claus fik denne Plan at vide, tiltalte den ham slet ikke, hvorfor han sagde:

„I skal dog ikke gaa did alene; om et Par Dage følger Søster Margrete og jeg med Eder, dog maa vi først høre Hr. Tages Mening, thi han er eders rette Værge, og I maa føje Eder efter, hvad han bestemmer.“

Hr. Tage bestemte da, at Ellen i nogen Tid skulde tage Ophold hos Margrete i Kvindegaarden, men senere skulde der blive godt sørget for hende i alle Henseender. Olaus var ikke uden Del i denne Bestemmelse. Ellen var nødt til at finde sig i Forholdene. Oftest var hun sørgmodig og raadvild, og naar Margrete søgte at opmuntre hende ved Skjæmt og lystige Indfald, faldt dette ikke i god Jordbund. Da sagde Margrete:

„Jeg evner ikke at opmuntre og trøste slig klejnmodig Jomfru, som I er; gaa til min Broder!"

Ellen fulgte oftere dette Raad, og Olaus behandlede hende paa en saa hensynsfuld Maade, at Ellen følte sig tryg og tillidsfuld overfor ham. Derimod havde hun ringe Tro og Tillid til Margrete, thi dennes Tale saarede ofte hendes jomfruelige Følelse; hun havde en Fornemmelse af, at hun kom i Berøring med noget urent, noget hendes Natur værgede sig imod. En Aftenstund skete det atter, at Ellen følte sig saaret ved at høre ukvindelig Tale. Da sprang Margrete op, og idet et skadefro Smil lejrede sig om hendes Mund, sagde hun i en spids Tone:

„Ikke saa snærpet, min lille Due! jeg siger kun, hvad hver Ungmø i sit stille Sind tænker."

„Alligevel er det mig ulideligt at høre slig Gaut og styg Tale, især klæder det en Abbeds Søster ilde;

tilmed har I storlig Uret, saasom der visselig ogsaa findes renlivede Jomfruer, hvis Hjærte ikke har Del i det, I siger."

„Det er let at skjønne, I end er et Barn;" lo Margrete.

„Da ønsker jeg ikke at være ældre, end jeg er, i eders Erfaring, ikke heller vil jeg længer høre Eder. Ak, I piner mig, gid jeg var hos min Moster!" klagede Ellen.

„Dette er en daarlig Tak for al Venlighed og Gjæstfrihed mod Eder; mig tykkes tillige, I burde betænke, at Opholdet hos en gammel knarvorn Kvinde og daglig Træl med Pleje er fast ulideligt. Bliv derfor hellere her for bestandigt, og naar eders Sorg glemmes, finder vel Gammens Ord Vej til eders Øre. Tro mig, her er rosomt nok, mangen lystig Handel drives i Klosteret til Tidkort og Morskab."

„I bagtaler de hellige Munke, der sikkert nytte Tiden til gudelig Øvelse og anden god, tækkelig Gjerning. Ikke heller kan I hilde mig i den Tanke, at Klosterlivet er til bare Gant, thi da maatte det kun gjemme skinhelligt Væsen," udbrød Ellen.

„Ha, ha!" lo Margrete, „I taler som et Spædbarn og ikke som en voksen Jomfru. Det meste af Klosterlivet er kun et fordægtigt Mummespil og tillært

Væsen; og hvad gjør det? Munke og Nonner ere da ogsaa Mennesker som andre, ere Adamsborn til Hobe og kunne ikke fornægte deres Natur, fordi de komme indenfor Klosterporten. Mens jeg var i Vissing, havde vi Nonner det helt lideligt og levede lysteligere end derude i Verden."

„Jeg haaber, at I taler usandt om de Munke og Nonner," sagde Ellen; „men jeg vil ikke høre Eder et Øjeblik længer. I følge mig paa Stand til Abbed Olaus, at jeg i Morgen kan komme herfra og drage til min Moster, thi det kan ikke være Hr. Tages eller eders Broders Mening, at jeg skal taale stigt, som jeg har maattet taale af Eder nu i tvende Uger."

„Vil I føre Klagemaal over mig og bære Sladder til min Broder, da gaa selv den Gang, jeg ønsker ikke længer at være Eder til Byrde!" sagde Margrete vred.

Alligevel føjede hun Ellen i hendes Begjæring. Da de gik over Munkenes Gaard, mødte de en Lægbroder, der kjendte Ellen. „Det havde jeg ikke troet om Eder, Jomfru Ellen!" sagde han, idet han tilkastede hende et foragteligt Blik.

Hun saa forundret paa ham og spurgte: „Af, hvad mener I?"

„Deje!" hvislede Munken haanligt og gik.

Angst og forfærdet traadte hun ind til Abbeden.

„I ser mig saa forskrømt og ulykkelig ud, Jomfru Ellen, hvad er vederfaret Eder?“ spurgte han.

„Ak!“ brød det frem fra Ellen som i et Angstraab, „jeg hørte nys saa rædelige Ord, at jeg ikke kan sige Eder dem! I lade mig endnu i denne Aften drage herfra til min Moster i Hjelmslev, thi her kan jeg ikke dvæle længer. Vil I og Margrete følge mig, da have I min Hjærtens Tak derfor; men ogsaa uden Følgeskab maa jeg fluks herfra.“

„Ingenlunde kan dette ske,“ svarede Olaus, „det er nu allerede mørk Aften; men hvad har frembragt denne bratte Beslutning og skrømt Eder saa?“

„Spørg ikke mere derom, jeg kan ikke give Eder Svar derpaa,“ sagde Ellen, „men nu have I min Tak for Klosterets Gjæstfrihed og for eders Hjælpsomhed imod mig; jeg gaar min Gang herfra og ønsker ikke at komme tilbage hertil, fordi jeg ikke føler mig tiltalt af Opholdet i et Kloster.“

„Lad os dog tales ved en liden Stund, og da skal jeg eller en anden Broder give Eder Følgeskab,“ sagde Olaus mildt; „I, Margrete, henter os en Læskedrik, mens jeg søger at berolige min kjære Ellens ængstede Sind.“

Han talede saa venligt og deltagende, rolig og værdig sad han paa Træbriksen, og et Mildhedens

Udtryk lagde sig over hans Ansigt. Gode Aander gjæstede ham i dette Øjeblik, han følte oprigtig Deltagelse for Ellen og vilde søge at trøste hende. Margrete gik, Abbeden fulgte hende til Døren, hvisfede sagte et Par Ord til hende og indtog derpaa atter sin Plads.

„Vi ville nu tale i Ro og Fred en liden Stund," tog Abbeden til Orde, „thi jeg har meget at sige, før vi skilles. I har hidtil ikke skjænket mig eders fulde Tillid, Jomfru Ellen, og dette har saare bedrøvet mit Hjærte, al den Stund I ikke har en sandere Ven end mig. Men jeg kan helt vel forstaa, at mangt et Haansord, der blev udslynget i Had mod mig, har bibragt Eder den Tro, at der maatte være nogen Sandhed i al den Edder og Forgift, der udspyedes mod min Person. Tro intet af alt dette, Jomfru Ellen! thi vel er jeg en syndig Mand, der ofte har fejlet; men jeg føler i denne Stund, at gode Aander ere mig nær, og at de ville blive hos mig, hvis I i nogen Maade vil vorde mig god." Claus talede sandt i dette Øjeblik, derfor var der en Overbevisningens Styrke i hans Ord. Han vedblev: „I er en fattig og frændeløs Jomfru og trænger til Hjælp og Støtte. Hos en gammel, raadløs Kvinde som eders Moster finder I det ikke, og eders rette Værge, Hr. Tage, kan I kun vorde til Vilje, hvis I tager Nonnesløret,

hvad jo er haardt imod eders Ønske og Sindelag. Hvem skal da bane Vejen for Eder? I venter maaske, at Henrik Hermansøn skal vise sig tro mod sit Løfte, komme tilbage som en frelsende Ridder og gjøre Eder til sin præstegivne Hustru? Ak, Jomfru Ellen! bedrag Eder ikke selv med slige Drømme, der ville vise sig at være tomme Hjærnespind."

Han standsede og lod sit Blik hvile paa Ellen, der sad som paa Gløder og endnu ikke anede Abbedens sande Mening. Der kom Ild i hans Ord og Blik, da han sagde: „I skal dog ikke være værgeløs og uden Forsvar, thi jeg er Eder en trofast Ven. Fra den første Stund, jeg saa Eder, har I været min Glæde og Fryd; intet i Verden har indtaget min ganske Sjæl som eders elskelige Skikkelse. — Jeg elsker Eder!"

„Ak, dette siger I mig uden at blues!" udbrød Ellen, idet hun sprang op fra sit Sæde, „nu fluks herfra, jeg vil ikke høre Eder længer."

„I taler om at blues," tog Abbeden atter til Orde, „I give Eder da Tid at høre mit Svar. Intet ondt skal vederfares Eder; men I kommer ikke ud af denne Celle, før I faar at vide, hvad jeg i Dage og Aar har baaret i mit Hjærte. Jeg blues ikke ved at sige, at jeg elsker Eder, thi det er Sandhed; men jeg véd vel, at jeg som Munk ikke har Ret til at nyde

Menneskelivets Lykke, fordi Klosterets Mure skal stænge ude al Verdens Fryd og Glæde. Jeg véd vel, at Elskov er et af de Garn, hvormed Djævelen søger at fange renlivede Munke; men jeg har ikke til Hensigt vedblivende at leve i den Løgn at være Munk og samtidig nære jordisk Elskov i mit Hjærte. Vil I vorde mig god, da opgiver jeg mit hellige Embede som Abbed for dette Kloster, drager ud af Landet, at I kan blive min præstegivne Hustru, og intet skal kunne lamme min Arm, hvor det gjælder om at gjøre Eder saa lykkelig, som I fortjener. Aldrig skal I med min Vilje komme til at fortryde, at I satte eders Lid til mig og blev min Hustru. Ære og Anseelse kaster jeg Vrag paa, Haan og Forfølgelse venter mig i Steden, jeg giver med Glæde Afkald paa det altsammen for at vinde Eder. Kan I skjønne, at jeg elsker Eder højt? Behøver jeg at blues, fordi jeg ikke har evnet at neddæmpe den Følelse, Gud selv har skabt og nedlagt i mit Hjærte? Ak, Jomfru Ellen! giv mig Haab om, at I vil vorde min!" sluttede Claus, idet han med Feberglød greb hendes Haand.

Som stukken af en Slange rev hun Haanden til sig og sagde: „Det, I forlanger, er umuligt! Ak, lad mig komme herfra!"

„Ikke kalde I det umuligt, kjæreste Ellen! søg at

tvinge eders gjenstridige Hjærte, at I i nogen Maade kan være mig til Vilje," udbrød Olaus med Ild.

„Aldrig!" sagde Ellen i Angst.

„Kald fluks det Ord tilbage!" fo'r Olaus op, „vogt Eder for at kalde min onde Natur til Live, thi jeg reddes for mig selv, hvis I vedbliver med eders Modstand."

Ellen blegnede, hun lignede en Marmorstøtte, og Ordet døde paa hendes Tunge ved Abbedens Tiltale.

„Kjender I kun det dødbringende Ord, I nys nævnte?" vedblev Olaus. „Har I tænkt paa, hvad det vil sige at betage et Menneske alt Haab og stænge alle Veje for hans Livslykke? Skjønner I, hvilket Ansvar I paatager Eder i denne Stund ved at afvise mit Tilbud? Jeg føler, at hvad der afgjøres nu, bestemmer mit efterfølgende Liv, og skulde I senere se min Vej besmittet af Synd, da tilskrive I Eder Skylden derfor. Kommer en ængstet Stund for Eder, skal I mindes, at samme Kaar gav I mig, da I slog ihjel mit skjønneste Haab, der fødtes gjennem haarde Kampe; med et Ord omstyrtede I den Bygning, jeg med Møje og Besvær har opbygget. Kan I nænne det? Ak, endnu er det-Tid at sige et forsonende Ord."

„Hold op, at I ikke betager mig Vid og Sans!" klagede Ellen, „bliv ej harm over mine Ord; men jeg kan aldrig blive for Eder det, som I ønsker. Lad

mig uhindret gaa herfra, da vil jeg takke Eder af mit ganske Hjærte."

„Nu!" udbrød Olaus, og et ildevarslende Smil lagde sig om hans Mund, „I er en kneben Jomfru, der let kunde gjøres myg; men ikke agter jeg længer at trygle om eders Gunst. I er i min Magt, jeg evner let at danne det saa, at eders Rygte ikke er en Penning værd; og Henrik Hermansøn, om han nogen Tid kommer hid, vil afsky Eder. Lad det fortælles i Egnen, at I har opholdt Eder i Dejegaarden, har oftere besøgt Munkene i deres Seller, da vil I ringeagtes af hver Mand, alle ville raabe „Deje" efter Eder, og I bliver som en jaget Hind for Klafferens Tunge."

„Gjør, som I kan forsvare for Gud og eders Samvittighed; men den samme Skygge, som I vil kaste over mig, kastes over Eder selv," sagde Ellen, idet hun samlede alt sit Mod, og Harmen overvandt Frygten. „Ikke troede jeg hidtil, at I var en Hykler og Forfører, og jeg forlanger nu at komme bort; tilsteder I det ej, da skulle mine Raab hidkalde Klosterets Munke, og I blive til Spot for dem alle."

Ellen gik mod Døren, men Olaus traadte i Vejen for hende. Alt det vilde og utæmmelige i hans Natur kom frem i dette Øjeblik; et ondt, hævngjerrigt Blik traf Ellen, idet han sagde:

„Saa let slipper jeg Eder ej! I kaster Vrag

paa min Elskov og trodser mig med Haansord! I, en frændeløs Jomfru, behandler Abbed Claus som en Hund; vogt Eder for min Hævn! I skal vel faa Lov at gaa herfra, men først skal I hvile i mine Arme, og mine Læber trykke brændende Kys paa eders Mund."

Han greb hende i sine Arme, men med Fortvivlelsens Kraft vristede hun sig ud af dem, og idet hun udstødte et højt Skrig, styrtede hun mod Døren, der gav efter, og snart var hun ude i Klostergaarden og frelst.

„Frels mig!" sagde hun til en Munk, der kom tililende, bidkaldt ved hendes Skrig.

„Frelse Eder!" udbrød Munken, „fra hvem?"

„Fra eders falske Abbed!" svarede Ellen.

„Nu! da skjønner jeg den rette Sammenhæng," sagde Munken sagte, „og for eders fromme Plejemoders Skyld vil jeg søge at frelse Eder; følg mig!"

De ilede til Klosterporten, som Munken hurtig aabnede og sagde: „Jeg giver Eder Følgeskab paa Vejen, kan det end komme mig dyrt at staa."

Saa ilede Jomfru Ellen bort fra Dm Kloster og var en Bold for de vildeste Tanker; men den kølige Aftenvind svalede hendes brændende Kinder, og efter Haanden samlede hun sine Forestillinger til et hele. Hun rædtedes ved Tanken om den Fare, hvori hun

havde været stedt og takkede Gud og den hellige Madonna for naadig Beskjærmelse.

Olaus eftersøgte straks Ellen i Klostergaarden og fortalte Nonnene, at hun var besat af en ond Aand, som han havde søgt at uddrive. Da han ikke fandt hende, ilede han op i sin Celle, hvor han kæmpede en fortvivlet Kamp med sine onde Lidenskaber. „Forbandet være den Dag, da jeg svigtede den Tanke at gjøre Ellen til Nonne i Vissing, nu er min Magt brudt!“ mumlede han. „Jeg vilde lade mig lede af ædle Tanker, som det hedder i Taabers Mund! hvad er ædelt? — Et Trælleliv er det at kæmpe en frugtesløs Kamp med de Lidenskaber, der findes i min Sjæl, og det skal nu have en Ende. Ja, giv Tid, I sultne Ulve, der raabe inden i mig! giv Tid, og I skulle faa Føde! hver Tøjle, jeg i det sidste Aar har strammet for at tæmme Eder, skal blive løsnet. — — Ellen, Ellen! hvi kunde I nænne at give mig i det ondes Vold! — — „Ha, ha!“ lo Olaus med en skærende Latter, „man siger, at Gud er Kjærlighed, og det prædikes for Mennesker, de ere Taaber, som ville tro det! Mit Haab har han lagt øde, spildt mit Liv, og saa skulde han endda være Kjærlighed! — — Forbandet være den Dag, da jeg blev Munk og øvedes i Løgn og Bedrag og lærte at anraabe Gud, der er en Tyran og glædes, naar Mennesket sønderslides i Smærte! — — „Nu ere vi kvit,

Gud og jeg, alle Forpligtelser ere løste! jeg har Lov at gaa min egen Gang, og jeg skal vel forstaa at finde Vej! — — — Talte jeg om Smærte, om forspildt Liv? Slig Tale er Taabeværk og Grillenfængeri, Livet er, som man tager det!"

Endnu en Stund fortsatte han sin vilde Tankevexel, indtil han udmattet af de stærke Sindsbevægelser sank om paa Gulvet og faldt i en dyb Slummer. Næste Morgen fik Munkene at mærke, at de havde faaet en streng Abbed. Ellens Undvigelse blev gjort til Gjenstand for Undersøgelse, og den, der havde aabnet Klosterporten for hende, maatte føle Abbedens Vrede; men ellers gik alt sin vante Gang, som om intet var forefaldet.

XI. Velfing fortæller.

Da Kong Erik forlod Estland, lod han en Del danske blive tilbage for at festne Danmarks Herredømme over det fjærne Lydland. Blandt de tilbage-

bleve træffe vi Feltlægen Hyginus, der med største Omhu sørgede for Velfings og Henriks Helbredelse. Hyginus havde Held med sin Kunst, thi skjønt Velfing syntes at være Dødens sikre Bytte, blev han dog fuldkommen helbredet. Fra det Øjeblik, Velfing kunde glæde sig over at være reddet fra Døden og frydede sig ved Livet og den tilbagevendende Livskraft, var der ingen Ende paa Feltlægens Selvros og utrolige Historier. Det hiede ham vel, naar den saarede vilde høre paa hans Fortællinger.

En Dag i Midten af Juni 1250 sad Velfing, Henrik og Hyginus under nogle skyggefulde Træer og samtalede. Hyginus førte mest Ordet, og de to Tilhørere maatte smile ad hans Ordbram. Da sagde han:

„Godt, at J, Ridder Velfing, kan smile over det, jeg fortæller, thi da haaber jeg, at eders Helbredelse er snarlig til Ende."

„Derfor takker jeg Gud og Eder, Mester Hyginus! eders Kløgt og Omsorg for min Person har reddet mig fra Døden."

„Deri fejler J ikke, Hr. Ridder! men dog har jeg helbredet værre Saar end eders, og er der nogen, som Knokkelmanden hader, da er det mig; thi hvor jeg er til Stede, maa han oftest udstrække sin Le forgjæves. I Længden kjedes jeg dog ved at smøre Plaster og hele Skrammer, saasom jeg kan føre en Klinge

saa godt som nogen, og føler sær Glæde i at faa en Fjendes Blod til at flyde. Da Lybekkerne gjorde Ilstyr i Kjøbenhavn, værgede jeg mig ene mod 20 Landsknægte og maatte slaa en halv Snes Stykker ihjel, før de andre bleve kjede af Legen."

„I helbredede dem vel sagtens bag efter for at vise eders Kunst og give et smukt Eksempel paa Menneskekjærlighed?" lo Henrik.

„Læg smaat i, unge Ridder! I spørger kun for Gaut; men det skal I vide, at Hyginus giver større Flænger, end I modtog, da eders Modstander fik eders Skind til at revne for nogle usselige Naalestik, dem Plaster og Smørrelse let kunde gjøre uskadelige. Nej, jeg slaar min Fjende ihjel, plat ihjel! forstaar I det nu!"

„Vredes ikke, ædle Hyginus! jeg vilde ikke forstørne Eder ved mit Spørgsmaal, skjønt jeg har større Tillid til eders Kunst end Frygt for eders Sværd; ikke tror jeg, I er slig Blodhund, som I vil give Eder Mine af at være."

„Strides ikke paa denne herlige Dag!" tog Velsing til Orde, „men lad os frydes ved Livet og indaande den friske Luft i fulde Drag. Hellere end at føre Ordkrig vil jeg fortælle Eder begge en lystelig Tildragelse, som jeg selv var Vidne til, da jeg kæmpede under Kejser Konrad den tredies Banner. Hør altsaa

min Fortælling. — Mellem Kejseren og Hertug Welf førtes i nogen Tid Fejde, og da den første belejrede Byen Weinsberg, fandt han saa tapper Modstand, at han harmedes derover og svor, at hver Mand i den belejrede By skulde blive nedhugget. Hertug Welf fortsatte imidlertid Modstanden, indtil Nøden i Byen blev uudholdelig, og der maatte tænkes paa Overgivelse. De belejrede sendte da Bud til Kejseren og lovede at aabne Portene og overgive Byen, hvis Kvinderne maatte medtage det kjæreste, de ejede. Kejseren sagde: „Jeg er ikke kommen for at bekrige Kvinder og Børn, tag kun eders kjæreste og gaa herfra i Fred, saa ville vi tales ved med Mændene!“ Kvinderne toge da hver sin Mand paa Ryggen og vandrede ud af Porten, Hertuginden gik i Spidsen af Toget med Hertug Welf paa Ryggen. Vi ventede alle med spændt Forventning paa, hvad Kejseren vilde sige til dette sære Optog; men skjønt han vrededes over Krigspudset, ihukom han dog sit Løfte og lod Toget passere gjennem Hæren, ja tilsidst lo han endog hjærtelig over Kvindernes Snildhed.“

„Den Historie geraader Kvinderne til stor Ære og viser deres List og Snarraadighed,“ ytrede Hyginus; „men skjønt Hertuginde Welf maa højlig berømmes, kunde jeg dog nævne en dansk Kvinde, min Oldemoder nemlig, som øvede saa raask og blodig Gjerning, at J

vil forundre Eder derover. — I fordums Dage havde Venderne deres Næse allevegne og tyktes saaledes vel om at røve og plyndre paa Sjælland. Min Oldemoder ejede en Herregaard ved Vordingborg og sad i Enkestand, hun maatte finde sig i, at Venderne plyndrede Gaarden og førte alt, hvad de kunde overkomme, bort med sig paa deres usle Skuder. Hun ønskede Havn og beredte sig derpaa i længere Tid, sammenkjøbte alt det tyske Øl, hun kunde faa fat paa, og beredte alt til et prægtigt og stort Gjæstebud. Dernæst lod hun hidkalde en Del Krigsknægte, som hun skjulte i Nærheden at Gaarden, og iøvrigt lod hun paa en snild Maade Venderne komme til Kundskab om, at der beredtes en stor Fest paa Gaarden, og at Kjøkken og Kjælder vare fulde af Spise- og Drikkevarer. Venderne lode sig let lokke, en Nat omringede de Gaarden og vilde bortføre alt, hvad de fandt derinde. Imidlertid gjorde de sig først tilgode med Ølket, og flere bleve døddrukne; men snart fik de uvelkomne Tilskuere, de skjulte Krigsknægte kom frem, og ikke en eneste af Fjenderne fik Lov at undslippe; Gaarden blev stukken i Brand, og flere Hundrede Vender omkom ynkeligen i Flammerne. Siden den Tid flyttede min Oldemoder bort fra Egnen for at undgaa Vendernes Havn."

Hyginus fortalte endnu adskillige Historier om „de lybskes Berenden af Kjøbenhavn", men tilsidst

forlod han Velfing og Henrik og lod de to Venner ene. Deres Tanker søgte viden om; snart fængslede Fortidens Minder, snart Fremtidens Haab, det sidste straalede for Henrik med lokkende Glans. Han glædedes over, at Vennens Liv var reddet, men han kjededes ved den Uvirksomhedens Tilstand, hvori han siden sin Helbredelse havde levet. Velfing mærkede det og havde da sagt til ham: „Der gror Mos paa eders Skjold og Rust paa eders Sværd, mens de gyldne Sporer tabe deres Glans, drag til Danmark og øv eders unge Kræfter!" Men Henrik vilde ikke forlade Vennen og svarede: „Jeg bliver at værge min Ven mod sig selv og mod Stimænd; naar I bliver karsk, drage vi hen, hvor Æren vinker."

Da Hyginus var gaaet, sad Vennerne længe tavse, indtil Henrik tog til Orde: „Mærkelige Syner drage forbi mit indre Øje i denne Stund, og jeg tænkte da paa, at vel har I fortalt mig meget om det Liv, I har ført i svunden Tid; men der er et Punkt, I endnu ikke har omtalt, et hemmeligt Gjemme, som I ikke har oplukket for mig. Ofte, naar I er allergladest, lægger sig brat en mørk Skygge over eders Ansigt og lader formode, at en svar Byrde tynger Eder. Var det ikke godt at betro eders Kummer til en Ven?"

„Min unge Ven!" svarede Velfing, „der findes Byrder, som man ikke ønsker at lægge paa andre, fordi

de blive lige tunge for én selv; der gives Sorger, som man ikke omtaler, fordi de ikke tilfulde kunne forstaas. I en og tyve lange Aar har jeg øvet mig i at bære min egen Byrde og faar vedblive dermed til mit Livs Ende."

„I er forfaren i mangt og meget," sagde Henrik, „og maa vide, at en oprigtig Vens Deltagelse kan yde Trøst og Husvalelse, det jeg ofte har maattet sande, naar jeg tyede til Eder i mangen Nød og Raadløshed. Er jeg end yngre end I, saa har jeg dog et trofast Venskab for Eder og et villigt Hjærte til at dele eders Kummer."

„Ikke foragter jeg eders Deltagelse, der er mig til stor Lise, ligesom eders Venskab er den største Skat, jeg ejer paa denne Jord," svarede Velfing bevæget; „men et Saar bløder stærkest, naar det rives op paany, og derfor har jeg i mange, mange Aar aldrig givet min Sorg Ord for ikke at forbløde."

„Atter deri har I Uret!" afbrød Henrik, „sært nok, at jeg skal lære en forfaren Mand som Eder, at Sorgen mildnes i Taarer og ved at faa Luft i Ord."

„Derom ville vi ikke strides," sagde Velfing, „hellere lade vi den Sag staa uløst, at jeg ikke ved Talen derom skal komme til at stirre paa min ulægelige Vunde, der ved Berøring smærter, som naar man

drager et Sværd ud af et saaret Bryst. I er min Hjærtens Ven, derom er jeg forvisset, og den Dag kan maaske komme, da jeg faar Ro i mit Sind, saa jeg kan meddele Eder om min Fortid."

Der gik atter nogen Tid. Velfing syntes at blive livligere og gladere, nu og da gled et lykkeligt Smil over hans Læber ved Synet af Naturens Herlighed og ved Følelsen af den vaagnende Livslyst, der mere og mere besjælede ham. En Morgen tidlig bad han Henrik om at følge med paa en Tur hen i en nærliggende Skov; da de naaede derhen, toge de Sæde paa det blomsterstrøkkede Græstæppe, der indbydende bredte sig under de lyse, venlige Birke. Velfing tog til Orde:

„I ønsker at høre om mit Liv, og jeg kan nu føje Eder deri, thi I er min eneste Ven og har Ret til at kjende min Livshistorie, den jeg i korte Ourids vil meddele."

Han sad en Stund i dybe Tanker, et smærteligt Træk lagde sig om hans Mund, idet han begyndte sin Fortælling.

„Det blev ikke sunget for min Vugge, at min Lod skulde blive som en simpel Ridders, og at jeg skulde flakke om i Verden uden Frænder og Arne, thi

min Fader var rig og efterlod mig Borg og Fæste. Den største Lykke, der kan blive et Menneske til Del, timedes mig; anset af mine jævnlige, elsket af mine undergivne, i Besiddelse af min Konges Naade, der kunde aabne mig en glimrende Fremtidsvej, manglede jeg kun i min Lykke at indføre min Fæstemø som Husfrue paa min Borg. Ogsaa dette skete, og kunde det tænkes, at et Paradis fandtes paa Jorden, da var det visselig ved min Arne. Min Hustru var elskelig og from, en Pryd for mit Hus, et Mønster for Kvinder, og vi havde hinanden inderlig kjær, thi vi havde elsket hinanden fra vor første Ungdom. Aaret efter vort Ægteskab fødtes os en Datter, der fik Navnet Elsif. Vor Lykkes Bæger var fuldt, og bange Anelser sagde, at Glæde og Fryd ikke saaledes kunde vedblive at strømme ned til os. Anelsen bedrog os ikke. — Paa denne Tid opfordrede Kong Valdemar sine Mænd til at afvaske i Blod den Niddingsdaad, Grev Henrik havde øvet mod ham. Meget villig at hjælpe Kongen til at bryde sin Ed var jeg ikke, men alligevel forlod jeg Hustru og Barn for at drage i Leding. Udfaldet af Bornhøvedslaget kjender J. Min Skjæbne var denne, at jeg i Slaget kun fik nogle ubetydelige Skrammer, der snart lægtes, og da Kongens Fremtidsplaner vare kuldkastede ved Nederlaget og ikke længer

gik i Retning af Ledingsfærd og Erobring, glædede jeg mig til atter at gjense mine kjære og mit Hjem.

Jeg havde sluttet Venskab med en Ridder ved Navn Herman, der i Slaget viste sig som en drabelig Helt, og hans Mod og mandige Djærvhed vandt min fulde Beundring. Jeg saa ham segne, ramt af et Øksehug, ilede til Hjælp og frelste ham i det afgjørende Øjeblik fra Døden. Ridderen helbrededes i kort Tid saa vidt, at han kunde følge mig til mit Hjem, der aabnede sig for ham med al den Gjæstevenlighed, min Hustru evnede at vise. Der blev sendt Bud og Brevskab til Ridderens Hjem, at han var frelst og udenfor al Fare; men endnu for svag til at drage did. Han var næsten helbredet, da jeg kaldtes til Ribe i paatrængende Anliggender og maatte blive borte i en hel Maaned. — Ved min Hjemkomst modtoges jeg med usfrømtet Glæde af min Hustru og af Ridder Herman, der længtes svarlig efter sit Hjem og talede om sin nærforestaaende Hjemrejse. Atter nød jeg Lykken i fulde Drag, ak! snart skulde en mørk Skygge lægge sig over min Tilværelse og gjøre min Lykke til en Ruin." — —

Velfing tav og stirrede aandsfraværende hen for sig. Efter et Øjeblikks Ophold fortsatte han sin Fortælling.

„Min Hustru havde en Slægtning, Jomfru Hedevig,

der opholdt sig paa mit Slot, fordi hun var frændeløs, og jeg tvivlede ingen Sinde om hendes Hengivenhed. Alligevel hadede Hedevig min Hustru, men hun forstod at lægge Baand paa sig selv, saa jeg for sent skulde erfare hendes glødende Had og dets Grund. Efter min Hjemkomst fra Ribe syntes hun at være klejnmodig og mørk i Hu, og jeg spurgte hende derfor, hvad der tyngede og bad hende om at aabenbare mig det; men hun gav kun undvigende Svar. Nogle Dage derefter gik Ridder Herman og min Hustru ude i Haven i livlig Samtale, og jeg var ene med Jomfru Hedevig, der syntes at være i stærkt Sindsoprør. Jeg følte Medlidenhed med Ungmøen og spurgte hende atter, om jeg ikke paa nogen Vis kunde hjælpe hende; da kastede hun sig med Heftighed paa Knæ foran mig og bad mig tilgive, om hun skulde komme til at saare mig med det, hun vilde fortælle. — Med en ustandselig Strøm af Ord forsikrede hun mig om sin Troskab og Hengivenhed, men at det var hende ulideligt at se paa, hvad der gik for sig lige for mine Øjne, uden at jeg anede det. Jeg spurgte, hvad hun mente med sin mørke Tale, og hun fik da frem, at min Hustru og Ridder Herman vekslede Elskovsblik med hinanden, og i min Fraværelse havde mangt et Elskovsord lydt fra deres Læber. Med opløftet Haand vilde jeg tugte den anklagende og værne om min og min Hustrus Ære;

da bad Jomfru Hedevig mig om at kaste Øjet ud i Haven, hvor min Hustru i dette Øjeblik plukkede en Rose og med et fortryllende Smil rakte den til Ridderen. Da faldt min opløftede Haand, en Taage lagde sig for mine Øjne, Hedevigs Ord slog Rod i mit Hjærte, og en ond Aand hviskede mig i Øret, at hun havde talet Sandhed. Fra denne Stund tror jeg, at Djævelen selv bemægtigede sig min ganske Sans, jeg levede og aandede kun for at faa Bevis for min Hustrus Utroskab; hvert venligt Ord og Blik, der vekseledes mellem hende og Herman, var mig et Bevis for hendes Brøde. Jeg brugte hele min Overtalelsesevne for at faa Ridderen til at føje nogle Dage endnu til sit Ophold paa mit Slot, hvilket blev mig tilstaaet, da min Hustru gjorde gjældende, at han endnu ikke kunde taale den lange Rejse; jeg maatte jo have mit Kogger fyldt med giftige Pile, før jeg begyndte at udskyde dem, og skjønt jeg indtrængende havde opfordret Ridderen til at blive, var hans Indvilligelse deri dog for mig et nyt Bevis for haus Falskhed. Endelig skulde denne Legen med satanisk Ild faa en brat Ende.

Dagen før Ridderens Afrejse sad han og min Hustru i fortrolig Samtale ude i Haven, og jeg ønskede intet hellere, end at de vilde give mig Lejlighed til at træffe dem og knuse dem med min Vredes Lyn. Min Hustrú brød af en Rose og rakte den med et vemodigt

Smil til Herman, der greb hendes Haand og beholdt den længe i sin; eftersom han talede, kom der Taarer i hans Øje, hvilket var meget naturligt, da han havde os meget at takke og troede fast paa min og min Hustrus Venskab, det kunde da vel være vemodigt at sige Farvel til trofaste Venner. Jeg Taabe, der daaredes af den ondes Blændværk, troede derimod i hans bevægede Ansigt at finde et Bevis mere for Sandheden i min Mistanke, og nu skulde min Hævn fuldbyrdes. — — I utæmmelig Vrede fo'r jeg ud til de tvende, der intet ondt anede. Jeg vendte mig til min Hustru og sagde med skærende Kulde: „Gak fluks paa eders Kammers, og der vente I, til I hører min Vilje!" „Kjære Husbond! hvorfor er I harm og taler saaledes til mig? Jeg forstaar Eder ej!" svarede hun ræd ved at se mit forvildede Udseende. „Ti!" raabte jeg, og hun fjærnede sig villig, skjønt hun var nærved at daane. Efter hendes Bortgang sagde Ridder Herman: „Kjære Ven! hvi taler I saaledes til eders fromme og elskelige Hustru, der blev angst og bange over de haarde Ord, hvortil hun næppe har givet skjellig Grund?" — — „I kalder mig Ven, og dette vover en æreløs Ridder at byde mig efter at have myrdet min Lykke!" udbrød jeg, „under Venskabs Maske har I tilvendt Eder min Hustrus Gunst og traadt alle Gjæstevenlighedens Love under Fødder!

Tvi Eder, Skurk I er! jeg gad ikke besmitte mit Sværd med eders usle Blod!" — — — Disse Ord og mange flere, som jeg ikke nu mindes, fo'r som en ustandselig Edderstrøm ud af min Mund. Ikke heller mindes jeg, hvad der senere skete mellem Ridder Herman og mig; men han overgaves til mine Svende, der drev ham ud af min Borg med Haansord. Ridderens sidste Ord glemmer jeg dog aldrig, han sagde: „Vogt Eder, Hr. Ridder! I skal komme til at mindes denne Dag og græde Blod over én, som vil følge efter! jeg skal blive hævnet!" Jeg svarede ham med en haanende Latter.

Det halve Aar, som gik efter den Tid, vil jeg lade uomtalt; min Hustru gik omkring som en Skygge, bleg og lidende, og mit haarde Hjærte evnede ikke at sige hende et godt Ord, thi jeg var overbevist om hendes Brøde. Havde hun blot sagt et eneste misbilligende Ord om min Adfærd, da havde jeg jaget hende bort fra mit Slot, selv om de største Ulykker for mig elv kunde flydt deraf. Nu sagde jeg kun: „For Elsiss Skyld har I Lov at blive paa mit Slot, men I og jeg ere fremmede for hinanden, intet kan ventes for Fremtiden, den er lagt øde!" — Det er sandt!" svarede hun, „jeg véd, Gud er barmhjærtig og forunder mig en snarlig Udfrielse!"

Et Aar var gaaet hen under al denne Jammer.

Da blev Jomfru Hedevig dødelig syg, hun kaldte mig til sig og aflagde et Skriftemaal, der forfærdede mit Hjærte. Hun bekjendte, at hendes Beskyldning mod min Hustru var Løgnevæv fra Ende til anden, og naar hun i det forløbne Aar havde søgt at øge og nære Mistillidens Ild i mig, da var det i Haab om, at min Hustru kunde græmme sig tildøde; thi Jomfru Hedevig havde altid næret Elskov til mig, og det var hende en daglig Lidelse at mærke min inderlige Kjærlighed til min Hustru. Ridder Herman havde paadraget sig Hedevigs Uvilje, og hun besluttede at hævne sig paa ham og samtidig tilfredsstille sit Had til min Hustru ved at udslynge en Anklage, hvis Rækkevidde hun dog intet Begreb havde haft om. Frygt for min Harme afholdt hende senere fra en betimelig Tilstaaelse; men Tanken om Dødens Rædsel løste hendes Tunge, hun evnede ikke længer at bære sin forfærdelige Hemmelighed.

Jeg stod skrækslagen ved Hedevigs Dødsleje; lamslaaet paa alle mine Evner formaaede jeg ikke at se en Ende paa al min Jammer, kun ét følte jeg med forfærdende Klarhed, at jeg var en Tyran, der ikke havde Ret til at leve i en uskyldig og elskelig Hustrus Nærhed; mine giftige Ord og onde Adfærd havde ødelagt mere, end jeg nogen Sinde kunde oprette."

Velfing standsede og lod Haanden glide over Panden som for at bortjage smærtelige Syner.

„Jeg forlod Hedevigs Dødsleje og gik til min Hustru. Paa mine Knæ bad jeg om Tilgivelse for al min Synd imod hende. Stille og halv aandsfraværende modtog hun min Bekjendelse, og det tyktes mig, at jeg talede til en Marmorstøtte uden Liv; men da jeg havde aflagt min Tilstaaelse, sagde hun, bevæget til Taarer: „Ak, kjære Ivar! hvilke forfærdelige Dage have vi dog levet i det sidste Aar; men Gud have Lov, at vi nu have fundet hinanden igjen, og aldrig kan jeg nogen Tid bære Nag til Eder i mit Hjærte, som I ganske ejer.“ Jeg begyndte at haabe, at Lykken atter kunde holde Indtog i mit Hjem, men deri fejlede jeg storligen, thi Sollyset var borte. I Steden for en livsglad og smilende Hustru med Sundhedens Rødme paa Kinden, saa jeg en mat og hensygnende Kvinde, der gjennem store Sjælslidelser havde opbrugt sin Livskraft. En snigende Sygdom gjorde hurtig Ende paa hendes Liv, og vel fik jeg hendes fulde Tilgivelse; men den Bebrejdelse, at jeg med min ubundne Vrede have dræbt hende og vor Lykke, tyngede saa haardt paa mit Sind, at jeg frygtede for at miste Sans og Samling. Dog havde jeg endnu Elsif, Moderens udtrykte Billed, og al min Kjærlighed

samlede sig om hende. Ak, ogsaa hun skulde tages fra mig! — — —

Halvandet Aar var gaaet, siden Ridder Herman joges bort fra mit Slot. At opsøge ham og give ham Oprejsning, havde i længere Tid været min Tanke, men jeg vidste ikke, hvor han var at finde. Da skete det en mørk Novembernat, at jeg skræmmedes op af min Søvn ved Larm i Borggaarden; jeg iførte mig i Hast en Klædning og ilede ubevæbnet ud, thi paa Overfald tænkte jeg ikke. Jeg erfarede dog snart, at der var Fare paa Færde, en Hob formummede Skikkelser overmandede og bandt mine Svende, og da jeg greb et Sværd og satte mig til Modværge, ramtes jeg af et Økshug i Hovedet og styrtede bedøvet til Jorden. Hvad der senere skete i hin Nat, véd jeg ikke; men da jeg en Maaned efter vaagnede af en Febervildelse og saa omkring paa de bekymrede Ansigter, der omgave mit Leje, fik jeg tidlig nok at vide om den Ulykke, der havde ramt mig. Elsif var borte, mine Penge og Kostbarheder vare røvede med Undtagelse af min afdøde Hustrus Smykker, der vare urørte. — Jeg gjennemsøgte Egnen for at finde mit Barn, men der var intet Spor at opdage af det eller af Ransmændene. Jeg førede min Sag for Kong Valdemar, uden at det førte til noget Resultat. Da kunde jeg ikke udholde at bo paa det Slot, hvor alt mindede mig om

min tabte Lykke; derfor solgte jeg alt, hvad jeg ejede og drog til Tyskland, hvor jeg tjente Kejser Lothar og kæmpede senere under Konrad den tredies Banner. Naar Krigsluren kaldte til Kamp, og jeg red frem med Lansen rettet mod min Fjendes Bryst, da havde jeg det mest lideligt, og ofte har jeg ene kæmpet for at finde Døden. Hvor Ødelæggelse og Død heftigst rasede, fandt jeg størst Lindring for mit tyngede Sind; men da deltog jeg ofte i Færd, hvorover jeg nu maa rødme.

Resten af min Historie er snart fortalt. En Nat, mens jeg opholdt mig i Tyskland, havde jeg en mærkelig Drøm; jeg saa en ung Kvinde, der lignede min Hustru, komme mig smilende i Møde ved Indgangen til mit gamle Slot sigende: „Jeg bringer Forsoning!" hvorpaa hun forsvandt. Da jeg vaagnede, stod Drømmen levende for mig, og en underlig betagende Længsel drog mig hjemad, hvorpaa jeg tog Orlov og vendte tilbage til mit Fædreland. Men jeg fandt ingen Lise, intet blivende Sted, Drømmen venter endnu paa sin Opfyldelse. — Siden kom jeg i Hertug Abels Tjeneste, og hvilke Omskiftelser dette medførte i min Skjæbnes Gang, véd J."

Velfing saa drømmende hen for sig og et smerteligt Udtryk hvilede over hans Ansigt. Henrik lagde Haanden paa hans Skulder og sagde deltagende:

„Ulykkelige Ven! hvor I maa have lidt!“

„Hjærtens Tak for eders Deltagelse!“ svarede Velfing, „ikke alene har jeg lidt, jeg lider endnu, det bløder ofte herinde i min Sjæl som af en frisk Vunde; men i saadanne Tider skal min Kamp for at faa Fred udkæmpes med mig selv uden andre Vidner end Gud. For denne Sinde tale vi nu ikke mere om mig eller min Sorg, at den ikke skal gjøre min Vilje svag og overvælde mig.“

„Med en stærk Viljesanspændelse rev han sig løs fra Fortidens mørke Syner og førte andre Emner paa Tale, indtil Hyginus lod sig se i Skovkanten, søgende efter de to Venner, hvis Selskab han ikke ret længe kunde undvære.

I Begyndelsen af September vilde Velfing og Henrik forlade Estland, saasnart Lejlighed gaves. De samtalede derom, og Henrik sagde:

„Nu længes jeg efter Danmark og efter Slægt og Venner, min kjære Moder er visselig svar bekymret over min Udeblivelse, skjønt hun véd, at jeg lever. I drager med mig til mit Hjem, Ridder Velfing, at lære min Slægt at kjende, før vi begge melde os til Tjeneste hos Kong Erik.“

„Deri føjer jeg Eder gjærne, og jeg lærer da

med det samme at kjende eders Fæstemø, hvis Navn saa ofte nævnes, og hvis Skjønhed I saa højt berøm mer. Jeg tror næsten, at I længes mere efter Jomfru Ellen end efter Fader og Moder, hvad jeg heller ikke vil fortænke en livsglad Ungersvend som Eder i; men vogt Eder for at nære Længselen og dens blegsottige Ild, saa I bliver en elskovssyg og blødsøden Svend i Steden for en viljestærk Ridder."

„Eders Ord i Ære, min erfarne Ven!" sagde Henrik smilende; „men jeg tror næppe, at Manddom læres, og Vilje øves ved at være Vogter for Klerke og Munke her i Estland, og laa et Skib rede at sejle til Danmark, vilde jeg gaa om Bord paa det i Morgen den Dag."

„Deri mødes vore Tanker," svarede Velfing, „og vi tage da Hyginus med til Skræk for de lybske, om vi skulle møde saadanne."

I dette Øjeblik kom den omtalte farende hen til de to Venner, og længe før han var dem nær, raabte han:

„Tidender fra Danmark! et Skib er kommet hid med Lasten fuld af Ulykkesbud!"

„Hvilke?" spurgte de tiltalte, idet de sprang op.

„Nu, nu!" svarede Hyginus sindigt, „Hjobspost kommer aldrig for sent, jeg skal ret nu føje Eder, som jeg sagde til de lybske, da de berendte — — —"

„Tal Menneske og pin ikke Livet af os med Omsvøb!“ afbrød Henrik ham.

„Kong Erik er død!“ sagde Hyginus.

„Død!“

„Ja,“ fortsatte Hyginus, „han er død og skammelig myrdet! Forbandet være hans Mordere!“

„Taler I vildt, eller vil I gjække os?“ udbrød Welfing.

„Ingen af Delene, strænge Hr. Ridder!“ svarede Hyginus, „jeg taler fuld Sandhed, er den end sørgelig at høre.“

„Hvor skete det, og hvem har udført denne Niddingsdaad?“ spurgte Welfing.

„I en Baad paa Slien er Gjerningen udført, Tage Pust og Lave Gudmundsøn ere Kongens Mordere!“

„Saa blev Drømmen om Venceslaus dog et Fingerpeg om den Død, Kong Erik skulde lide. Kan der ligge saa megen Sandhed i et Drømmesyn?“ sagde Welfing hen for sig.

Henrik stod tavs og tankefuld, og dyb Smærte prægede sig i hans Ansigt. „Welfing!“ sagde han, „husker I hin rædsomme Nat, da vi stode Vagt for Kong Erik?“

„Ja, Mindet om denne Nat udslettes ikke, den satte Mærke baade i Sjæl og Legeme.“

„Nu! da ræddes jeg for at tænke den Tanke

ud, at Hertug Abel har en Finger med i Kong Eriks Mord."

„Lad Tanken ikke faa Ord, min unge Ven! slig Beskyldning kræver Bevis og kunde komme Eder dyrt at staa," advarede Velfing.

„Forbandelse over de elendige Stimænd, der have taget vor vennesæle Konges Liv og givet hans Krone til ham, der paa Mordbrændervis har hærjet Danmark!" fo'r Henrik fort i stor Harme. „Nu fluks herfra! det ganske Land kan vorde øde, mens vi spilde Tiden til Unytte!"

„Vil I da drage til Danmark for at sværge Abel Troskab?" spurgte Velfing.

„Aldrig gjør jeg ham min Ed, hvis han er Brodermorder!" udbrød Henrik.

„Saa overveje I nøje, før I handler," tog Velfing til Orde. „Jeg er fuldt enig med Eder deri, at vi ikke kunne tjene Hertug Abel, hvis han har Del i sin Broders Mord; men selv om han er fri for denne Brøde og vinder Danmarks Krone ved at love Gejstligheden og Ridderskabet Guld og Ære, saa kan jeg dog aldrig sværge ham Troskab. Vi ville derfor nøje overtænke, hvad vi bør gjøre, at vi kunne handle som sindige Mænd og ærlige Riddere."

Resultatet af de fælles Raadslagninger, hvori ogsaa Hyginus deltog, blev, at ingen af de tre vilde sværge

Abel Troskab. De agtede, snareſt ske kunde, at drage til Tyskland eller Italien for at deltage i Ledingsfærd.

Der gik et dybt Suk gjennem det danske Folks Hjærte, da Kong Eriks voldsomme Dødsmaade blev kundbar; man følte, at den Ridderlighedens Aand, der raadede i Valdemar Sejrs og Dronning Dagmars Tid var vegen for Udaadens og Rovbegjærlighedens Dæmon. Selv om Hertug Abel kunde frigjøre sig saavidt for Medskyld i Mordet, at han kunde blive sin Broders Efterman d, følte man dog, at Danmarks Krone kom til at sidde paa en Morders Hoved. Gejstligheden hævede den myrdede Konges Fromhed til Skyerne og spaaede om Ulykke, der som strænge Gudsdomme skulde træffe det ganske Land. De fromme forsede sig og bade, at Gud i sin Vrede ikke vilde straffe de gudfrygtige med de ugudelige, men skaane dem for Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Som en snigende Farsot listede Tanken om Abels Skyld sig ind i alles Sind, og da han senere føjede Mened til Mord for at vinde Kongeværdigheden, var det kun de ligegyldige, hvis Øje dummedes af Kronens Glans, der ikke troede, at Guds hævnende Sværd hængte i én Traad over Menederens Hoved.

XII. Ellen søger Raad.

Forskrømt og ulykkelig naaede Ellen til Hjelmslev, hvor Mester Valborg med Glæde modtog hende. At Ellen vilde tage Ophold i Hjelmslev glædede den gamle Kvinde, der levede et ensomt Liv og haardt kunde trænge til Pleje og Tidkort. For Resten havde Mester Valborg noget paa Kistebunden og en god Støtte fra Hjelmsbo, hvor hun i mange Aar havde været et afholdt Tyende. Nød kunde de to Kvinder saaledes ikke komme til at lide.

Den sidste Tids Begivenheder havde øvet stor Indflydelse paa Ellens indre Liv og modnet hende til en selvbevidst Kvinde. Hun kom derfor til nøje at overtænke, hvor ensom og forladt hendes Stilling vilde blive, hvis Valborg døde. Hvad skulde hun da tage sig for uden at blive Terne hos en eller anden Ridderfrue? Et lønligt Haab, som hun villig gav Rum, til hviskede hende, at Henrik Hermansøn var hende tro og aldrig vilde svigte sit givne Ord. Den Dag maatte komme, da han vendte tilbage med Hæder og Ære for at føre hende hjem som sin Hustru. Men i det hun glad levede sig ind i Haabets og Forjættelsens rige Verden, meldte en anden Tanke sig med Ret til at blive hørt, og mere og mere traadte den i Forgrunden.

Hvorfra stammede hun? Var hun af slig Herkomst, at Henrik nogen Sinde kunde komme til at skamme sig ved den Fæstemø, han havde valgt? Ak, bedre var det da, om hun var død og borte, eller at Henrik fandt en ærefuld Død paa Slagmarken! Da gik han bort fra Verden som hendes elskede, hvis Billede skulde være den Fredens Helligdom, hvortil hun tyede i trange Tider for at hente Taalmod til at lide, indtil Dødens Kuldegys isnede hendes Hjærte. — Var hun et Syndens Barn? Rædselige Tanke! hvor skulde hun da finde et Skjul, saa hun ikke behøvede at blues. Hun maatte og vilde have Rede paa, fra hvem hun stammede. Hos hvem var Oplysning om den Sag at finde? Hos Hr. Tage! Ak, hun rædtedes for at staa Ansigt til Ansigt med den strænge Ridder. I sin Vaande, den hun ikke betroede til Moster Valborg, faldt hendes Tanke paa at søge Raad hos Sidsel Jakobsdatter. Kunde denne raade Fremtidens Gaader, maatte hun des lettere kunne løse Fortidens.

At Sidsel vidste mere end de fleste gamle Kvinder, tog Ellen ikke fejl i; thi hver Nyhed, hver lille Begivenhed, der passerede i Omegnen, kom hurtig til hendes Kundskab ved tjenstvillige Aanders Medvirkning, og hun forstod at drage sig sin Kundskab til Nytte. Sidsel var ingenlunde ukjendt med Ellens Historie, thi Val-

borg, der var et meget utæt Kar at slaa Hemmeligheder i, besøgte ofte Spaakvinden.

En stormfuld Oktoberdag stod Ellen udenfor Sidsels forfaldne Hus, hun saa bleg og tankefuld ud og lagde tøvende Haanden paa Dørklinken. Stormen fo'r frem i ustandselig Jag, som om alle Vinde vare slupne løse og holdt Væddeløb om, hvem der kunde komme forrest; hvinende og hylende brødes de mod det skrøbelige Hus og tudede gjennem Sprækker og Revner, som om onde Aander skulde samles til Heksedans og vilde have Sidsel med i Færden.

Da Ungmøen stod foran Spaakvinden, hvem hun første Gang saa, var det, som hendes Strube skulde sammensnøres ved det uvante Syn af en hæslig Skikkelse, og hun evnede ikke at faa et Ord frem over sine Læber. Sidsel rejste sig fra Træbænken, hvorpaa hun sad, humpede hen mod den indtrædende og sagde:

„Velkommen, skjøn Jomfru! det maa være et vigtigt Ærende, der fører en spædlemmet Ungmø til gamle Sidsels Hus i sligt Stormvejr; og se mine Øjne ikke fejl, da tyder eders blege Kind paa en lønlig Kvide, som I mener, at Sidsel har Raad for. Men hvem er I?"

„Jeg er Ellen Iversdatter fra Øm. Eder kjender jeg kun af Omtale, men alle sige, at I er en forfaren og klog Kvinde, der kan sige Besked om et Menneskes

Skjæbne. Derfor kom jeg hid at søge Raad, thi en mørk Hemmelighed hviler over min Fødsel, saa jeg ikke kjender Slægt og Frænder, hvilket er mig til stor Vaande."

„I er Ellen fra Dm! Ja, eders Moster talede forgangen Dag om Eder, og det glæder mig at se eders fagre Ansigt. Hvad I ønsker at vide, lille Jomfru, er dog en hel vanskelig Sag at sige fuld Besked om, thi Fortidens Spor udviskes saa let som et Skibs Vej paa Havet. Men sæt Eder nu ned paa Bænken der, I er maaske træt, og mine Ben ere gamle og skrøbelige, de fange helst Hvile."

Sidsel satte sig ned, og Ellen nødtes til at sætte sig ved hendes Side, Katten sprang nok saa fornøjet op paa Spaakvindens Skjød og knurrede, som om den vilde sige til sin Herskerinde: „Vi hjælpes ad, bitte Sidsel, ellers bliver det ikke til noget."

„Lad mig nu se eders Haand, skjøn Ellen! Mads og jeg finde vel paa Raad; hører I hans kloge Knurren? Han mener baade saa og da," sagde Sidsel.

Katten sprang op paa hendes Skulder og knurrede hende ind i Øret. „Ja, det er godt Mads! jeg mener det samme, vi ville først betragte Linierne i Ungmøens Haand," henvendte Sidsel til Katten.

Hun tog Ellens Haand i sin og sad grundende en Stund; hendes Mumlen, Kattens Knurren og

Stormens Hyl blev til et uhyggeligt Sammenspil i Ellens Øren. Sidsel tog endelig til Orde: „Ej, hvor eders Haand er fin og blød, man skulde næsten tro, I var et Grevebarn og ikke Karens Plejedatter. Men Linierne! hm, hm! de fortælle lidet lystelige Ting, og det tykkes mig helt utaknemmelig Gjerning at spaa Eder aleneste Sorg og Elende."

„Ser I det grant, at kun Sorg findes paa min Vej, da sig Sandheden. Sorgens og Glædens Engle ere Guds Sendebud, og ved Madonnas Bistand kunne begge blive os til Baade; dette indprentedes mig al Tid af min Skriftefader, den fromme Broder Søren," sagde Ellen.

„Nu! til Munkevisdom slaar jeg ikke min Lid, om end den Lærdom, I omtaler, lyder troværdig," sagde Sidsel hvast, mens Huggetænderne rask bevægede sig op og ned i den mimrende Mund. „Ingen har gjort mig større Mén end glattungede Munke, der lade haant om min Vidskab, som dog rækker længere end deres; de have kaldt mig en led Heks og Kogleríe, det jeg ingenlunde er, om end mine Øjne se længere end en Munks."

„I glemmer at give Svar paa mit Spørgsmaal," sagde Ellen.

„Taalmodighed, lille Jomfru! nu skal jeg straks

vare Eder til Bilje. I synes at have betraadt en trang Elsfovsvej, men trangere vil den end blive."

Katten rakte Poten hen til Spaakvindens Mund og syntes at ville kjærtegne hende. „Vær stille Mads!" sagde Sidsel, „du ønsker Jomfru Ellen det bedre, end min Spaadom lyder paa. Ja, ja! vi faa at se! — Men nu ser jeg, at der tilsidst vil komme Lys paa eders Vej. Først kommer Sorgen til Eder, saa Glæden, anderledes gaar det ikke i denne Verden. Der skal komme en Ridder fra Syden og grundfæste eders Lykke; naar I lider mest af Længsel og Ve, skal eders Glædesdag være nær. Synd var det da ogsaa for eders vakre Ansigt, om det skulde skæmmes af Sorg og tungt Sind."

„Læser I intet om min Fødsel og Herkomst?" spurgte Ellen, „det var derfor, jeg kom hid."

„Hvor I er en utaalmodig Jomfru og farer fort med hede Ønsker!" svarede Sidsel; „helt dunkel er Skriften i eders Haand, men i eders Ansigt staar en klar Skrift, der siger, at I kunde være en Prinsesse, saa skjøn ser I ud."

„Ikke kom jeg hid for at spottes!" udbrød Ellen.

„Godt Ord igjen!" sagde Sidsel, „det var ikke min Mening at ville gante, langt mindre at ville spotte. Jeg siger kun, hvad mine Øjne kunne se, at I ikke er af simpel Æt; men jeg vil ikke fylde eders

Øren med upaalidelige Ord, dem mangen Ungmø vilde nøjes med, og min Kunst rækker ikke langt nok til at se ind i Fortidens mørke Gaader. Jeg giver Eder derimod et godt Raad: Gaa til Hr. Tage og kræv Oplysning om det, I ønsker.

„Eders Raad er helt vanskeligt at følge, jeg faar snarere Haansord end sandfærdig Oplysning af den strænge Ridder," sagde Ellen; „dog have I Tak for Raadet."

Ellen gjorde sig rede til at gaa, hun følte sig skuffet. Sidsel sagde: „Hils eders Moster! og tro ikke, at jeg er en gammel Heks ligesaa ond, som Folk sige, at jeg er grim. Heller ikke tvivle I om min Spaadomsgave, thi I kan trygt lide paa, at Lykken skal finde Eder, maa der end først løbe meget Vand i Hav."

„I have nu Farvel for denne Sinde," sagde Ellen og gik.

Hun forlod Spaakvindens Hus med bekymret Sind, det følte sig i Samklang med den mørke og triste Stemning, en stormfuld Oktoberdag lægger over Naturen. Derpaa tænkte Ellen, da hun gik igjennem Skoven. Det visne Løv, som Stormen hvirvlede omkring i vild Leg og kastede hen for hendes Fod, var jo Liv, der var gaaet til Grunde efter at have haabet i Vaar og saaet Haabet opfyldt ved Sommerens Rigdom og Skjønhed. — — Ellen var ikke naaet længere

end til Haabet. Skulde dets Blomsterskud i hendes Hjærte trædes ned som raslende, visset Løv?

Smaafuglenes forsagte Klynk var ikke Vaarens glade Jubelsang, men en vemodig Afsked til den blegnende Herlighed. — — Ellens Sange vare ikke frejdige og livsglade Udtryk for et rigt Liv, men en vemodig Klage i Længsel.

Smaablomsterne vare døde, de kunde ikke trives, naar Rusk og Storm slog de smaa Blomstermunde til Blods, hver Gang de vilde drikke lidt Sol. Duggen var ikke længer en svalende Drik, thi i Nattens Kulde frøs den til Is, der vel kunde se godt ud i de gamle Eges og Bøges Kroner, naar Solen skinnede og fik Rimene til at straale som Tusender og atter Tusender af Diamanter; men Blomsten kunde ikke taale et koldt Rimkys, den maatte lægge sit Hoved mod Græsbunden og dø — ikke uden Haab, men dog udaandende Livet med det Suk: det er forbi, forbi med Sommerens Herlighed! mon jeg kommer igjen til Vaar? — — Ellen anede, at flere strænge Rimfrostnætter vilde gaa hen over hende, før Lykkens rige Vaar kom. Vilde den nogen Tid komme? Ja! hvisked Haabet. Skulde mange af Hjærtets Blomster dø? Hun frygtede derfor, men hun bad alle gode Helgener staa sig bi, at hun ikke skulde gaa til Grunde. — Nogenlunde rolig i Sindet naaede hun hjem til Mosteren i Hjemsley.

Et kort Stykke Vej Nord for den østlige Ende af Mossø laa Igletorp ved en lille Sø, Igleſø kaldet. Beboerne levede for en stor Del af Fiſkeri, hvortil den fiſkerige Mossø gav god Lejlighed. I Byen fandtes en Kirke, der var indviet til Criſpianus. St. Criſpi Dag den 25. Oktober ringede det til Gudstjeneſte for at højtideligholde Helgenens Dødsdag; de tre Gange tre Slag, hvormed Klokkerne begyndte Opfordringen til Bøn og Andagt, løde ud over Land og By, og snart strømmede Folk hid i store Skarer. Klokkeklangen lød som en kaldende Røst ud til alle sorgbetyngede, at de skulde komme hid og finde Hvile i Kirkens Skjød; atter løde de tre Gange tre Slag, og den sidste Tone bares bort af Vinden som et hensandet Suk.

Blandt dem, der nærmede sig Kirken, mens den højtidelige Klokkeklang kaldte til Bøn, lagde Folkeſkaren Mærke til en Ungmø, hvis blege og lidende Ansigt fortalte om stor Kvide. Det var Ellen. Hun naaede Kirken uden at lægge Mærke til Omgivelserne, traadte ind ad Døren og stænkede Ansigt og Bryst med det i Vievandskarret signede Vievand, idet hun gjorde Korsets Tegn. Hun løftede sit Øje mod Alteret til den hellige Madonnas Billede, som oplystes af en liden Kjærte; derpaa knælede hun ned paa Gulvet og glemte alt omkring sig, medens hun opsendte en brændende Bøn

til Himmeldronningen om Raad og Trøst. Snart fyldtes Kirken af andægtige, Gudstjenesten begyndte, og da den var til Ende, følte Ellen, at hun atter turde betro sig til Haabet og Frimodigheden. Ved Udgangen af Kirken fængsledes hendes Opmærksomhed af en Munk, der kom hende i Møde, idet han sagde:

„Gudsfred og velmødt, kjære Jomfru Ellen! større Glæde kunde forvist ikke times mig end et Møde med mit forrige Skriftebarn."

„Gud have Lov, at han sendte mig Eder!" sagde Ellen, „om der end var sket et Under, havde det ikke forundret mig mere end at træffe Eder i en Stund, da jeg trænger til et godt Raad af en forfaren Mand og kjær Ven."

„Gud er ikke karrig med Undere, blot vort Øje vil se dem," tog Munken til Orde, „og det kan vel og kaldes et Guds Under at træffe en Ven, naar man har mest Brug for hans Raad, dem jeg Hjærtens gjærne vil give Eder, om jeg ser mig i Stand dertil. Vi følges nu ad til Hjelmsbo, hvor jeg har opholdt mig forgangen Nat hos Hr. Preben, og det var min Hensigt at gjæste Eder i Dag. Til Kirken kjørte jeg i Karm sammen med Jomfru Mette, Prebens Datter, der ønsker at gjøre Bekjendtskab med Eder og formaa Eder til at tage stadigt Ophold paa Hjelmsbo, hvis Moster Valborg og I selv intet har derimod. Modtag

Jomfru Mettes Tilbud, thi hun ejer et livligt Sind og er en god og elskelig Jomfru, der kan være Eder til stor Glæde og Opmuntring. Men se!" vedblev Munken, i hvem vi have gjenkjendt Broder Søren, „der kommer jo den, om hvem vi tale."

Jomfru Mette var en fager, sortøjet Kvinde, eneste Datter af Hr. Preben; hun ejede en stærk Vilje og en klar Forstand og var i det hele en veludviklet Ungmø i Alder med Ellen. Hun levede et ensomt Liv paa Hjelmsbo, thi Preben var gammel og ønskede at leve i Ro og Stilhed, medens Moderens Klynk og Klager hørte til dagligt Brød. Jomfru Mette var eneste Barn, men hun havde en drillevorn Plejebroder, der førte Tilsyn med Gaardens Drift, og med ham laa hun i bestandig Kiv. Træt af at tale paa Dril med Plejebroderen, snakke sygeligt med Fru Helle eller gammelt med Hr. Preben ønskede hun sig en jævnaldrende Ungmø, der kunde være til Tidkort, og med hvem hun kunde udveksle sine Tanker. Hun var en velsét Gjæst paa Ørngaard, Hr. Tage havde intet imod, at hun blev hans Sønnekone; men Mette havde helt andre Tanker, hun kjendte Henriks Forhold til Ellen, og elskede selv en ung Ridder. Da hun gjennem Valborg hørte, at Ellen opholdt sig i Hjelmslev, ønskede hun at faa hende til dagligt Selskab, og ved Samtale med Broder Søren tilskyndedes hun endnu

mere til at udføre sin Plan. Forældrene havde Betænkeligheder ved at give Datteren Lov til at omgaas en ringe og fattig Ungmø. „Tag hende til Terne," sagde Fru Helle, „det have vi intet imod."

„Det blev et lysteligt Syn for Hr. Henrik at se sin Fæstemø trælle som Terne for eders Datters Lunner," lo Mette."

„Hvilken Gant Du der siger!" udbrød da Fru Helle, „Du véd saa godt som jeg, at det hele er Børnestreger, og at Hr. Tage aldrig giver sit Minde. Ofte har han derimod talet til mig og din Fader, at Du skulde være velsét som Husfrue paa Omgaard."

Ej, ej! har han det, min hjærte Moder!" lo Mette igjen, „og I mener, det kunde være godt nok for eders Datter at nøjes med saa lidet som en Ungersvends Hjærte, der brænder af Elskov til Jomfru Ellen."

„Ak, lad dog være at tale mig saaledes imod! Du véd selv, at jeg ikke kan taale det, jeg faar Hovedve deraf," klagede Moderen.

„Da skal Jomfru Ellen hjælpe mig at gjøre det lideligt for Eder, vi ville begge være føjelige og gode Ungmøer," sagde Mette.

„Stivmakke!" kunde Hr. Preben udbryde, naar han hørte slig Ordvekśel; men han sagde det godmodigt

og mildt, thi Mette var hans Øjesten, og ve den, der satte sig op imod hende.

„Jeg ligner min kjære Fader!“ sagde Mette stjelmsk og gik hen og kysfede ham.

Hin Dag ved Kirken kom Mette da hen til Ellen, talede venligt til hende og bad hende gjæste Hjelmsbo, snarest ske kunde. „Men hvor har jeg mine Tanker!“ udbrød Mette livligt, „I kjører med mig i Karm til Hjelmsbo ret nu, at jeg kan vise Fader og Moder, hvilken fager Legesøster jeg har fundet.“

„Denne Gang faar I dog lade mig raade,“ afbrød Søren hende, „al den Stund Jomfru Ellen og jeg have noget at drøfte, der helst behandles under fire Øjne, og vi gaa derfor til Hjelmsbo; men I skal se os hos Eder, før Sol gaar i Bjærge.“

Saaledes blev det. Da Søren og Ellen vare ene, sagde den sidste: „Hvor har I opholdt Eder, siden vi sidst taledes ved, og hvor langt gjælder Eders Rejse nu?“

„Siden jeg forlod Dm, har jeg opholdt mig hos de Munke i Vitskjøld, og er jeg nu paa Rejse til Frankerland i Anliggender, der vedrøre Klosteret; men jeg kunde ikke begynde slig lang Rejse, før jeg forhørte mig om Eder, hvem jeg indeslutter i mine daglige Bønner. Dermed mener jeg, vi bør være færdige med Omtale af min Person for at tale om Eder. —

Hvordan lider I, Jomfru Ellen, siden eders Plejemoder, hvem Gud have, gik bort fra denne Verden? Har Abbed Olaus ikke antastet Eder med forblommede Ord og tvivlsom Færd?"

„Abbed Olaus er en Hykler og Frister," svarede Ellen rødmende, „thi han søgte at forføre mig til ugudelig og syndig Elskov og lede min Tanke som et enfoldigt Barns ad de Veje, han ønskede; dog Gud beskjærmede mig naadelig for Overlast, og tale vi derfor helst saa lidet som muligt om Abbedens Dudskab."

„Saa havde jeg dog Ret i min Tvivl om hans Ærlighed overfor Eder. Ak, Gud se i Naade til det hellige Munkesamfund, at det ikke ganske besmittes af uværdige Tjenere!" sukkede Munken. „Men hvad var det, som laa Eder paa Sinde, og hvorom I ønskede at høre mine Raad?"

„Jeg føler mig glad og tryg i eders Nærhed," tog Ellen til Orde, „og I skal høre, hvad der piner og plager min Hjærne og giver ulidelige Tanker. Min kjære Plejemoder betroede mig paa sit Dødsleje, at kun Hr. Tage vidste Besked om min Fødsel og min Slægt. Hvad er det da for en Hemmelighed, der ikke kan aabenbares for mig? Hvorfor kjendes den kun af Hr. Tage? Er jeg et Syndens Barn, som af Fader og Moder er stødt ud blandt vildfremmede Mennesker?

Ak, disse Spørgsmaal ere nær ved at forvirre mig Sind og Sans!"

„Eders Tale formindrer mig saare," sagde Søren, „og ilde tykkes det mig, at Hr. Tages Navn er iblandet det hemmelighedsfulde ved eders Fødsel. Dog lade I ikke Modet falde, men haabe paa en god Udgang af Anfægtelsen og Tvivlen; i Morgen den Dag drager jeg til Ømgaard, og jeg vil da tale med Hr. Tage om den Sag."

„Gud give, I maa bringe godt Budskab tilbage," sagde Ellen.

„Vi bør altid haabe det bedste og ikke selv danne os Byrder, som Gud ikke paalægger, saa vi forringe den Glæde, han har tiltænkt os," afbrød Søren hende; „men ogsaa bør vi belave os paa det værste, at vi ikke overraskes. Dog skjønner jeg ikke, at I har særlig Grund til at ængstes over den nopklarede Hemmelighed, saasom det rimeligste er, at eders Fader og Moder ere døde, mens I var et lidet Barn, og at Hr. Tage da har sørget for eders Opdragelse; men af hvad Slægt I end er, saa trøst Eder ved, at I er af Guds Slægt, og ingen paa Jorden kan besmitte det Adelsmærke, som han har givet Eder."

De samtalende naaede snart Hjelmsbo, og efter at de havde talet en Stund med Mester Valborg, vandrede de til Hjelmsbo, der laa et lidet Stykke Vej

fra Byen. De modtoges venligt af Hr. Preben og Fru Helle, medens Jomfru Mette var ellevild af Glæde over, at Forældrene havde opgivet deres Modstand mod hendes Plan med Ellen. Da Søren var kommen til Sæde og begyndt en Samtale med Preben og Fru Helle, sagde Mette til Ellen:

„Nu lade vi de gamle tale om Hovedværk og anden Ve, vi to ville ej snakke gammelt, før Lokkerne graanes, og Tjet dummes af Alder. Kom med i mit Kammers og se et prægtigt Smykke, jeg fik forgangen Dag af Fader.“ — De gik, og da de vare ene, fortsatte Mette: „Godt var det, at jeg fangede Eder, kjæreste Ellen, al den Stund jeg ikke har anden Tidkort end min Plejebroders Dril og Moders Klager over Hovedværk. Nu ville vi ret snakke op med hinanden om glædelige Ting, Sorgen kommer altid tidlig nok.“

„I er en livlig og glad Ungmø, som om aldrig nogen Sorg tyngede Eder,“ sagde Ellen; „men det blev ikke min Lod at juble altid om Glæden, selv om dette var yndeligt og fandt stærkest Tilhold i mit Hjærte.“

„Tro mig,“ sagde Mette alvorligt, i det en vemodig Skygge gled over hendes Ansigt, „jeg har ogsaa min Sorg og bitre Ve, men derom taler jeg alene med Gud. Og hvad gavner det at klage til andre? Man vinder kun, at Folk kjedes ved én. — Nu! det var ej derom vi skulle tale, nær havde I ført

mig paa Glatis og faaet min sure Mine at se, den jeg synes ilde om hos andre og passer bedst for Klerke og Munke. — Hvor I ser sager ud, Jomfru Ellen! lad mig se, hvordan mit nv Hovedsmykke klæder Eder!"

Hun tog Smykket, lod det funkle for Ellens Øjne og satte det paa hendes Hoved. „Nu skulde Hr. Henrik se Eder, I er en Prinsesse lig!" udbrød Mette.

Ellen rødmede, rev Smykket af og sagde: „Tal ikke saaledes! Hr. Henrik mindes maaske ej længer Ellen Iversdatter, hvis han endnu lever."

„Sær Tale fører I der," sagde Mette, „for knap en Uge siden var jeg paa Ørngaard at gjæste Fru Kirsten, hun havde Brevskab fra Henrik, at han var karsk og agtede sig til Tyskland at vinde Hæder og Ære. Til Eder sendte han venlig Hilsen, den han bad Fru Kirsten overbringe."

„Taler I sandt!" udbrød Ellen. „Ak, driv ej Spot med mig!"

„I kan trygt lide paa mine Ord, jeg vil Eder vel, og Fru Kirsten eftertragter det samme; intet vilde være hende kjærere end at se Eder paa Ørngaard, hvis Hr. Tage giver sit Minde dertil. Jeg kaldte Eder hid, kjæreste Ellen, for at sige dette og med det samme sætte Eder i Kundskab om, at den største Glæde, I

kunde berede Fru Kirsten og mig, er denne: at bo og bygge her paa Hjelmsbo og være mig som en kjær Søster. I og jeg maa holde sammen, thi Hr. Tage og mine Forældre ønske mig til Dugaard som Henriks Hustru, hvad jeg paa ingen Vis steder mit Minde til, saasom jeg bærer Elskov til en anden. Alligevel vil jeg ikke sige Hr. Tage imod i den Sag; lad ham kun tro, at jeg kan lade mig overtale, da spares Strid og unde Ord, og jeg bevarer min Indflydelse, som jeg kan benytte til bedste for Eder. Naar Hr. Henrik kommer hjem fra fremmede Lande, jævner Sagen sig af sig selv, og heller end gjærne giver han Afkald paa den fortøjede Mette, saa længe han har sin fagre, blaaøjede Ellen. Se saa!" vedblev Mette, „nu har I fuld Besked, og jeg ser alt, at den ganske har forandret eders blege Ansigt og farvet eders Kind med Purpurglød. Det maa jeg lide!"

„Jeg tror, at al Glæde skal times mig paa denne Dag, og jeg var utaknemmelig, hvis jeg ikke skjønnede derpaa," jublede Ellen; „I er ret en Lysets Engel, at I bringer saa glædeligt Budskab og behandler en fattig og ringe Jomfru som eders Lige."

„Den, Henrik Hermansøn kaarer til sin Fæstemø, behøver ikke anden Adkomst til at være velsét paa Hjelmsbo, tilmed har Broder Søren talet venligt om Eder; men fra første Stund jeg saa Eder, vandt I

min Tillid. Vil I være min Hjærtens kjære Veninde?" Hun omfavnede Ellen og kyssede hende, og de to Ungmøer vare snart i en fortrolig Samtale.

„Nej, nu skal I høre!" udbrød Mette livligt, „jeg faar en god Tanke, vi kjøre i Morgen til Dngaard at besøge Fru Kirsten."

„Det gaar ikke an," svarede Ellen, „jeg rædes for et Møde med den strænge Hr. Tage."

„Aa hvad!" fo'r Jomfru Mette fort, „han æder os da ikke, og skulde der komme et haardt Ord paa hans Tunge, da stopper jeg ham af i Tide, han lystes ej ved at være min Uven."

„Lade vi dog ikke helst den Kjøretur fare?" sagde Ellen.

„Vær nu ikke en ræd og klejnmodig Jomfru, det er lidet sømmeligt for en vordende Ridderfrue. Mød kun Hr. Tage med et frimodigt Ord, saa han mærker, I ogsaa har en Vilje, da tæmme vi vel Bjørnen, om han end brummer. Jeg fanger denne Sag an, og vi faa nok en god Ende derpaa," sluttede Mette.

„Ikke er jeg bange for Ridder Tages Person, som I kunde tænke efter mine Ord at dømme, men jeg rædes for den Mulighed, at jeg formedelst min Herkomst er uværdig til at være hans Søns Hustru. Skulde han omtale sligt, da vilde jeg blues og ønske mig langt bort fra hans Nærhed," sagde Ellen og for-

talte Mette om den Hemmelighed, der laa hende saa tungt paa Sinde.

„Nu!“ sagde Mette alvorligt, „da skjønner jeg, at vi bør tage Broder Søren med paa Raad og bede ham ledsage os til Ømgaard.“

XIII. Milde og umilde Ord.

Skjønt Jomfru Mettes Forslag om at drage til Ømgaard med Ellen i Følge ikke vandt Hr. Prebens eller Fru Helles Bifald, forstod Mette dog at vende og dreje saaledes ved Sagen, at hun fik Faderens Minde, og dermed var Spillet vundet. Næste Dag kjørte Mette og Ellen sammen med Broder Søren til Ømgaard, hvor Hr. Tage og Fru Kirsten højlig forbavsedes over det uventede Besøg.

„I har faaet Eder en Terne, ser jeg,“ sagde Hr. Tage ved Synet af Ellen.

„Nej!“ svarede Mette, „Jomfru Ellen er min kjære Veninde, og jeg haaber, hun af den Grund er

ligesaa velkommen under eders gjæstfri Tag, som jeg selv er det."

Dertil svarede Ridderen intet. Fru Kirsten endte videre Samtale ved at opfordre de to Ungmøer til at følge sig. Hr. Tage og Broder Søren fulgte efter. Da de alle vare komne til Sæde og havde nydt en Læskedrik, samtaledes en Stund om Broder Sørens Rejse og dens Øjemed, indtil Hr. Tage spurgte:

„Hvad tykkes Eder, fromme Fader, om de sidste Tildragelser, der ere foregaaede i vort Land?"

„Saare ilde!" svarede Søren, „kunde Kong Valdemars Øje se, vilde det lyne i Vrede over den Skjændselsdaad, der er øvet mod hans Ætt."

„Ved min Helgen! deri har I Ret!" udbrød Tage med Ild, „han var en mægtig Ørn, der evnede at holde Skarnsfugle borte fra sin Rede, om de end formaaede at matte hans Vinger. I skulde set ham, naar han paa sin Stridshingst fo'r frem i Spidsen af sin Ridderskare. Guds Død! da var han Konge fra Isse til Fodsaal og kunde opildne Hæren ved sit fyrige Mod. Men hans Søn, Kong Erik, var kun en svag og lidet kongelig Hersker, der søgte sin Styrke i Munkegunst."

„Ja, han var en mild og from Herre," tog Munken til Orde, „hvilket er til hans Ros, og aldrig bliver det et Land til Velsignelse, hvis Kongens Dyg-

tighed i Krigerfærd sættes over et fromt og fredelskende Sind, der tragter efter at gjøre Folket lykkeligt."

„Nu!" udbrød Hr. Tage, „deri kunne Munke nok finde sig, men næppe vi Riddere, der sætte Mandighed og et kraftigt Styre over Messe og Regelse. I øvrigt var Kong Erik ikke bange for at flaa sit Land og sit Folk, naar han saa sit Snit dertil, og stor Skade er næppe skét ved hans Død."

„Det forfærdelige er dog skét, at forbryderske Hænder have forgrebet sig paa en salvet Konge. Ve over det Menneske, der lægger Haand paa sin Broder og i Selvtægt tager hans Liv! men tifold Ve over den, der ikke blues ved at myrde Kongen, en lydig og from Kirkens Tjener!"

„Der taler Munken atter!" udbrød Tage, „ikke kan jeg kalde det Fromhed at plyndre St. Povl og give det plyndrede til St. Peder, saa ikke heller at tvinge fattige Bønder til at betale Plovskat og give den til Kirker og nystiftede Klostre."

„I saa Henseende var Kong Erik haardere mod Kirken end mod Landets Almue," tog Broder Søren til Orde, „men det tør ikke regnes ham til Last, at han søgte at fremme Kristi Rige i Estland, om end enkelte af Kirkens Tjenere af personligt Nag og Selvsyge søge at forringe hans Ros og forstørre hans Fejl, fordi han brugte mere af Kirkens Gods, end Gjerrigheds-

aanden fandt rimeligt. At han trang en gjenstridig Aand hos Almuen til at adlyde et Kongebud var Nødværge. Tro mig, den Dag vil komme, da hans Svaghed glemmes, medens hans Helligheds Ry vil lyde over det ganske Land, og hans forsmædelige Død vil kalde Forbandelse ned over Mordernes Hoveder."

„Saa I mener, at Plovpenning bliver Helgen, det var en vel grov Spøg!" sagde Tage med et Smil. „Men hvad tykkes Eder om den bolde Hertug Abel, der nu bærer Danmarks Krone? Sikkert ejer han mere af Faderens Kløgt end Plovpenning den hellige."

„Endnu er Abel dog hverken salvet eller kronet, om end Landets store have valgt ham, indtil Danehoffet i Roskilde stadfæster Valget; men ilde Spaadom for hans Regimente tykkes mig det, at han maa tilbyde sin egen og 24 Ridderes Ed for at frikjendes for Medskyld i Kong Eriks Mord."

„Ved min Helgen!" udbrød Hr. Tage, „I er helt vanskelig at være til Vilje; jeg skulde dog mene, at han ved sin og gode Danemænds Ed bliver fuldelig renset fra al Mistanke, om end Klaffertungen har travlt med at bekikke ham."

„I forivre Eder ej, Hr. Ridder!" sagde Søren mildt og sindigt, „det vilde være mig en Hjertens Glæde at tænke, at Kongekaaben var ren og fri for Blodpletter; men Abel fængsler Kong Eriks bedste

Mænd og lader Kongemorderne ustraffede, skjønt han let kunde ramme dem. Folket hvisker: „Han burde bedt Kajn!“ og selv om han ikke er skyldig, vil Mistanken dog skille ham ved Folkets Tillid og øve Forbandelsens Gjerning. — Vi ville ej strides om den Sag, ingen af os kan frifinde eller fordømme; men en Gang vil Guds Straf træffe de skyldige.“

„Tror I paa en Straf efter Døden for begangen Synd?“ spurgte Tage.

„Ja, visselig! saa sandt der er en retfærdig Gud, hvis Hellighed er som en fortærende Ildslue, vil enhver, der ikke viser Anger og Bod, blive straffet efter de Syndstanker, han har levet i paa Jorden; ofte skal et ondt Menneske komme til at mærke allerede her i Livet, at Gjengjældelsens Arm er udstrakt mod ham.“

Hr. Tage saa mørkt hen for sig og syntes at henfalde i dybe Tanker. Da sagde Søren: „Jeg har en anden Sag at føre frem for Eder, men helst ønskede jeg, det kunde ske i Enrum.“

Ridderen lod Kvinderne fjærne sig, og da dette var skét, tog Søren atter til Orde: „Jomfru Ellen, der er eders Gjæst i Dag, tynges af en svar Byrde, som kun I kan tage bort fra hendes unge Skuldre. Den Hemmelighed, der hviler over hendes Fødsel, evner kun I at afsløre, hvilket Moder Karen har aabenbaret

paa sit Dødsleje. Jeg har lovet at adsperge Eder i den Sag og give Jomfru Ellen Svar."

„Hvad angaar den Sag Eder?" spurgte Tage hvast.

„Kun dette, at jeg er Jomfru Ellens Ven og vil søge at befri hende fra en svar Ængstelse, der bleger hendes Kind og paaforer hende en unødig Lidelse," svarede Søren.

„I besvære Eder ikke för Ellens Skyld, saasom jeg er hendes rette Værge!"

„Da tykkes mig, I hidtil kun lidet har regtet dette Hverv, saasom Ellen nu er frændeløs og vilde være ganske forladt, hvis ikke gode Mennesker stode hende bi."

„Hvorledes jeg har regtet mit Værgemaal fra Ellens Barndom til nu, véd jeg selv bedst, og var hun ikke efter Plejemoderens Død løben sine egne Veje, da vilde jeg sørget for hende," sagde Tage.

„Løben sine egne Veje!" udbrød Søren, „hun var vel nødt dertil for at værge sig selv mod Overlast, al den Stund Abbed Olaus var en slet Vogter og værre Raadgiver."

„Jeg véd, at I ingen Ven er af Olaus, siden han snappede Abbedværdigheden bort lige for eders Næse, og stor Tillid har jeg ikke til ret mange af de saakaldte renlivede Munke," tog Tage til Orde; „men Olaus søgte at fremme min Vilje med Ellen efter

bedste Syne, han er min Skriftefader, og jeg tænker, at han er hverken bedre eller slettere end de fleste Munke. At han ikke formaaede at bøje Ellens Sind mod Klosterlivet maa have sin Grund i Ungmøens Trods og Egenvilje, saasom Nonnestand dog maa være den bedste for en fattig og frændeløs Jomfru. I gjør derfor Olaus Uret, naar I kalder ham en ond Raadgiver, thi han søgte kun at udføre mine Planer."

„Ellen bør dog ikke klostergives mod sin Vilje," sagde Søren.

„Vilje!" fo'r Hr. Tage op, „slig Jomfru som hun har ingen Vilje, det jeg ret nu skal vise Eder; og paa samme Tid skal hun faa al forneden Underretning om den Hemmelighed, der hviler over hendes Fødsel. Tjen mig i at kalde hende herind, at jeg kan tale med hende i Enrum."

Hr. Tage sagde det med skarp Stemme og med et Blik, der huede Søren ilde. Denne sagde: „I fare da mildt frem og tage det ej til Mistykke, at hun ønsker at vide, hvorfra hun stammer."

Han rejste sig tøvende og forlod Hr. Tage for at hidkalde Ellen. —

Inde hos de tre Kvinder var der imidlertid foregaaet en anden Scene af lysteligere Art. Da de vare ene, omfavnede Fru Kirsten Jomfru Ellen, idet hun sagde:

„Mit kjære Barn! nu kan jeg skjønne, at min Søn ikke kunde andet end elske Eder, og fra denne Stund skal I være mig som en kjær Datter; vi lade da Gud Herren raade for Resten og haabe paa gode Tider. Ofte har jeg ønsket, at I kunde gaa ind og ud paa Omgaard, men min Husbond er imod det, og jeg har kun formaaet nu og da at sende Eder en Hilsen fra Henrik. Sæt Eder nu hos mig," vedblev Fru Kirsten, „at vi kunne tale om ham, vi begge elske. Nylig har jeg faaet Bud og Brevskab fra ham; først og sidst skriver han om Jomfru Ellen, saa jeg kunde fristes at blive skinsyg."

Ellen svarede ikke, hun bevægedes til Taarer over al den Venlighed, der vistes hende af den milde Husfrue; men hun rødmede som Blomsten i Vaar, da Fru Kirsten talede om sin Søn.

„I svarer ikke!" tog Kirsten atter til Orde, idet hun betragtede Ellen med et kjærligt Blik, „det gjøres ikke heller nødigt, thi eders rødmende Kind siger mere end Ord, fortæller mig, at I har et varmt Hjærte. Sig mig dog, om I ikke var angst for at gjæste Omgaard, al den Stund I vel har hørt om den strænge Hr. Tage?"

„Jeg havde ikke stort Mod til den Kjøretur," svarede Ellen, „og havde Jomfru Mette ikke været modigere end jeg, da var jeg ikke kommen hid. Nu

føler jeg mig tryg paa Ømgaard, saalænge jeg er i eders Selskab, og jeg er hjærteglad over at have lært Henrik Hermansøns Moder at kjende."

„Lykkelige Ungdom!" udbrød Fru Kirsten, „Haabet knoppes let og skyder frem som en sager Blomst ved det ringeste Solskin. Da I kom, lignede I en lille Due, der omsværmes af Høge, og I var bleg som en hvid Lilje; nu ser I helt frejdig og glad ud, mens eders Kind er som en sager, rød Rose, og dette Under-værk er hidkaldt ved en Ungersvends Hilsen og et ven-ligt Ord af en klejnmodig Husfrue."

„I siger, at I er klejnmodig," sagde Ellen, „og dog har I styrket mit Mod for lange Tider. Sande maa jeg, at oprigtig Deltagelse og et varmhjærtet Ord er den bedste Lægedom for et sygt Sind; traf vi altid slige Mennesker paa vor Vej, da var det skjønt at leve."

„Ret saa, mit Hjærte! tal kun ud, det fri'r fra bekymret Sind!" sagde Fru Kirsten. „Ofte gik jeg her paa Ømgaard i stor Længsel og Kvide; Dagene kom og svandt, og jeg maatte stænge for det altsammen, fordi jeg ikke havde nogen at fortro mig til, thi Mæn-dene kunne ej altid forstaa vor Længsel og bekymre sig kun lidet derom. Gjærne se de os med et glad An-sigt, men de gjøre saa lidet for at hidføre et frimodigt

Sind, saa vi med Glæde kunne bøje os under deres stærke Vilje."

„Da giv mig Lov at komme ret ofte herhid at være Eder til Tidkort," sagde Ellen.

„Gud naade!" udbrød Fru Kirsten, „dertil giver min Husbond ikke sit Samtykke, skjønt intet vilde være mig kjærere end at have Eder hos mig; men naar Jomfru Mette følger med, da vil Tage intet have mod eders Besøg. Vil I ikke nok følge med?" henvendte Fru Kirsten til Jomfru Mette, „I har som troldgjort min strænge Husbond og kan faa det med ham, som I tykkes."

„Jo vist saa!" sagde Mette med et skalkagtigt Smil, „nu skulde jeg hver anden Dag være villig at drage hid og være Skjærmbrat, høre Eder tale Gammen med hinanden, mens I ikke værdige mig et Ord."

„Deraf mener I intet!" sagde Fru Kirsten.

„Umuligt at overtale mig er det ikke," lo Mette, „jeg faar føje Eder og værge min lille Due for Høgen."

I dette Øjeblik traadte Broder Søren ind og bad Ellen at gaa til Hr. Tage, der ønskede at tale med hende i Enrum.

„Hvad betyder dette?" spurgte Fru Kirsten, „har I omvendt min Husbond, da han ønsker at tale med Jomfru Ellen?"

„Jeg haaber, at Ridder Tage farer mildt frem og giver hende den Oplysning, hun saa inderlig ønsker," svarede Søren.

„Vær nu en kjæk Jomfru og træd modig den strænge Ridder under Øje, da føjer sig alt vel!" sagde Mette.

„Jeg gaar frejdig, da jeg har tre trofaste Venner i Baghaanden," gav Ellen til Svar.

Hun forlod Stuen og traadte ind til Hr. Tage, der hurtig rejste sig fra sit Sæde og kom hende i Møde. Saa stod hun nu Ansigt til Ansigt med den Mand, hun havde frygtet, fra hun var et lidet Barn. De enkelte Gange, han havde gjæstet Plejemoderen, krøb Ellen sammen i en Krog, forskrømt og bange, og dette Forhold forandredes ikke med Aarene, mindst efter Sønnens Frieri; men nu var Ellen en voksen Ungmø og vilde handle som saadan, hun ræddedes mere for den opklarede Hemmelighed end for Hr. Tage, derfor samlede hun alt sit Mod og traadte ham dristig i Møde. Hr. Tage var ikke rolig, en sitrende Bevægelse om hans Mund sagde det, men den var ikke let at lyde. Var det Vreden, som kæmpede sig frem i ham? Eller var det Ellens Skikkelse, der bragte gamle Tiders Handlinger frem for hans Syn og mindede ham om noget i hans Liv, han helst vilde glemme. Med en Viljesanspændelse syntes han at gjøre sig til

Herre over de gjenstridige Ansigtsmuskler og frigjøre sig fra de urolige Tanker og mørke Syner, der svævede ham forbi. Han sagde: „I ønsker at vide Besked om eders Fødsel, men deri vil jeg ikke føje Eder."

„Da beder jeg Eder, Ridder Tage, at forandre den Beslutning," sagde Ellen, „saasom det meget ængster mig at være uvidende om en Hemmelighed, der mere angaar mig end nogen anden."

„I det sidste kunde I dog mulig tage fejl," udbrød Tage, „dog lover jeg at løfte en liden Flig af det Slør, der indhyller eders Fødsel i tykt Mørke, hvis I vil være mig til Vilje i et andet Stykke, hvorom I nu skal høre. — I er en fattig og frændeløs Jomfru, og jeg er eders rette Værge, hvad I vel alt véd fra Abbed Olaus, hvis Omsorg og Vejledning I vragede. Eders Fremtid er lagt i min Haand, og I faar at føje Eder i det, jeg bestemmer; men jeg kjender ingen bedre Maade at sikre eders Fremtid paa, end at I klostergives i Ring eller Vissing. Det Kloster, I vælger, vil med Glæde modtage Eder, thi en rundelig Gave skjænker jeg til Klosteret paa den Dag, I optages som Nonne. Da I nu har Ophold paa Hjelmsbo efter Jomfru Mettes Ønske, vil jeg ikke forlange, at I skal tage Beslutning straks; men om et

Nar maa I vere rede til at bøje Eder efter min Vilje."

„Min Hu staar ikke til Klosteret," sagde Ellen modigt, „og jeg kunde spørge Eder, med hvad Ret I forlanger, at jeg skal bøje mig efter eders Vilje."

„Nu!" sagde Tage studsende, „jeg agter ikke at skrifte for Eder, som jeg har sørget for, fra I var et lidet Barn, til I løb bort fra Os; men min Ret til at bestemme over eders Fremtid faar I vel at fornemme, hvis I spørger paa Trods. Hvorfor vil I ikke klostergives? Jeg kunde ønske at høre eders Mening derom, saasom Nonnelivet er sømmeligt og godt for en ung Jomfru."

„Deri skal jeg føje Eder, og tage I da ikke mine Ord til Mistykke, hvis de ikke vinde eders Bifald," tog Ellen til Orde uden at lægge Mærke til det spottende Smil, der lagde sig om Ridderens Mund. „Klosteret er Tilflugtssted for saadanne Kvinder, der vende deres Hu ganske bort fra Verden; men dertil føler jeg intet Kald, thi indestænges jeg i et Kloster, da knes min Vilje og Tanke, indtil jeg bliver et viljeløst Redskab i Abbedissens Haand. De Nonner, jeg har kjendt, vare enten kuede Stakler, henfaldne til Klaffer og ulystelig Gant, eller ogsaa søgte de at udfylde et tomt Liv ved sværmeriske Bodsøvelser. Mon Gud finder Behag i sligt? Nej, da bliver jeg heller i Verden,

om jeg end skal være en fattig Terne og tjene mit Brød, tager dens Lidelser for at faa Lov at smage den Sødme, der findes i at leve et rigt Liv blandt Mennesker og glædes ved Guds herlige Skabning, den Klosterlivet over sig i at vrage."

„I taler helt vel!" udbrød Tage, „man skulde næppe tro, I havde tænkt saa meget over det renlivede Klosterlevnet, som Munke og Nonner berømme med rap Tunge. Ved min Helgen! jeg begynder at lide Eder for de frimodige Ord, I taler; men det forandrer ikke min Beslutning, I maa og skal klostergives, om end St. Peder selv satte sig derimod, og jeg skal sige Eder hvorfor."

Paa Ridderens Kind viste sig en mørk Glød, der lod ane, at han begyndte at blive hed; han talede med skarp Betoning paa hvert Ord og havde synlig Møje med at afdæmpe sin Heftighed, idet han vedblev:

„I tænker at blive Henrik Hermansøns Hustru og komme til at lege Husfrue paa Dngaard, hvad ikke er nogen ilde Beregning af en fattig Ungmø. Var den strænge Hr. Tage ikke, da skulde vel Galningen Henrik tage eders smukke Ansigt og fagre Skikkelse for fuld god Medgift. Det skal I dog betænke, at aldrig bliver I Husfrue paa Dngaard, mens mine Øjne ere aabne, og ser I da nogen bedre Udvej, end den, jeg foreslaar?"

Ellen blev bleg om Kind ved Tages Ord, alt Blodet strømmede hende til Hjærtet; men hun tog sig sammen og bad Madonna staa sig bi. Helt modig svarede hun: „Visselig har det været min kjæreste og ønskeligste Tanke at vorde eders Søn en trofast Hustru, thi jeg nægter det ikke, at jeg har ham hjærtelig kjær. Af egen fri Vilje har han fæstet mig til sin Brud, og jeg har givet ham mit Jaord, som jeg aldrig vil svigte. Om mit Haab skal opfyldes, og jeg blive Henrik Hermansens Hustru, derfor raader kun Gud og hans Helgener, hvem jeg tidlig og sildig giver min Sag i Volde, og derfor slaas mit Haab ikke til Jorde med haarde Ord, om jeg end maa bekjende, at jeg ofte er en forsagt og klejnmodig Jomfru. Ak, Hr. Ridder! I kan ikke nænne at twinge mig, en værgeløs Kvinde, til at rive Kjærligheden ud af mit Hjærte, vil ikke twinge mig til at opgive det Haab, der er al min Lykke; thi jeg kan kun tie og bie, til Haabet opfyldes. Og sker det ikke, da tjener jeg hellere mit Brød som fattig Terne end fjæler mig i et Kloster. — Til Ungaard kom jeg i Dag for at bede Eder afsløre den Hemmelighed, der hviler over min Fødsel, og I vil ikke nægte at opfylde min Bøn."

„I ejer mange Ord, hvilket er utækkeligt for en Ungmø, og gad jeg ikke hørt, hvorvidt Galskaben kunde

drives, da havde jeg standset Ordstrømmen for længe siden," fo'r Tage op. „Guds Død! har man hørt før, at min Vej ændredes af Kvindetaner! Nej, da maatte jeg først blive aflægs og blødsøden, letnem til Taarer som en gammel Kærling, der gaar i Barndom." Han sad et Øjeblik som i dybe Tanker med vekslende Udtryk i sit Ansigt, indtil han fortsatte: „Jeg kunde hviske Eder en Djævel i Øret, saa I daanede af Skræk, men jeg vil ikke skræmme Eder. Dog skal jeg løfte en Flig for den Hemmelighed, I saa meget tørster efter at faa afløret. I kan aldrig vorde Henrik Hermansens præstegivne Hustru, fordi eders Fødsel er en uoverstigelig Hindring derfor. Er slig Oplysning til Sorg, da har I selv forvoldt den; men tænk nu nøje over mit Forslag med Hensyn til Klosteret, og føjer I mig villig, vil jeg være Eder en trofast Ven, ligesom I skal være velkommen paa Omgaard, saa ofte I har Lyst at komme hid. Ja, lover I at gaa i Kloster, inden et Aar er omme, da maa I tage stadigt Ophold paa Omgaard og være min Hustru til Selskab."

Ellen svarede intet, hun gik bort fra Ridderen som en drømmende og saa kun idel Mørke, hvorhen hun vendte Øjet. Der brast noget i hende i denne Stund, som der skulde længere Tid til at hele. Lidt efter blev Mette og Ellen ene, den første spurgte:

„I tykkes mig at se saa modfalden ud. Har Ridder Tage været haard imod Eder?"

„Just ikke det, men dog blev jeg ilde til Mode ved Samtalen med ham," svarede Ellen undvigende.

„Fik I de Oplysninger, der laa Eder saa meget paa Sinde at erholde?"

„Ak, flere end jeg ønskede!" udbrød Ellen.

„I siger det saa sørgmodigt, det huer mig ilde." Senere sagde Mette til Hr. Tage: „Vær ikke Høg mod min Duelil, thi skræmmer I hendes Mod bort, da kommer jeg ej i Hast til Dingaard!"

„Jeg vil ikke være eders Uven, og helst er jeg Jomfru Ellens Ven, det hun vel véd," gav Tage til Svar.

„I er Ellens Værge og bør værne om hendes Frimodighed og glade Sind. Har I gjort det, Ridder Tage?"

„Jeg har søgt at raade hende til hendes eget bedste, men mit Raad vandt ikke Bifald."

„Nu! da er det bedst, at I fritages for at give Jomfru Ellen Raad og hun for at følge dem," sagde Mette. „For Fremtiden opholder hun sig paa Hjelmsbo, og tager I anden Bestemmelse med hende, end jeg billiger, da skal I faa at fornemme, at jeg er Prebens Datter."

„Ved min Helgen! I er en fordringsfuld Jomfru,

og jeg kunde have stor Lyst til at vise Eder, at jeg er den strænge Hr. Tage og ikke bøjer mig efter Kvindeluner."

„I gjør det dog ikke, Hr. Ridder, thi da kom jeg aldrig mere paa Ungaard, og Henrik Hermansøn vilde vel ved sin Hjemkomst spørge, hvorfor I havde bortvist Prebens Datter af eders Gaard. Indvilliger I i mit Forslag, da vil jeg og Jomfru Ellen komme ret ofte og være Eder til Tidkort i Henriks Fraværelse. I siger altsaa Ja?"

„I faar vel have eders Vilje!" svarede Tage.

Broder Søren agtede at fortsætte sin Rejse sydpaa. I en Samtale med Jomfru Mette bad han denne at være Ellen en trofast Veninde og staa hende bi med Raad og Daad. Da Karmen holdt for Døren for at føre de to Ungmøer tilbage til Hjelmsbo, sagde han et vemodigt Farvel til dem, idet han gjorde Velsignelsens Tegn.

Flere Dage efter Turen til Ungaard aabnede Ellen sit Hjærte for Jomfru Mette, der i Førstningen reddedes over den skjulte Mening, der kunde være i Ridder Tages Ord; men snart kom hun ved rolig Omtanke til en anden Forstaaelse, og hun sagde: „Lad det ikke bekymre Eder, kjæreste Ellen!

Hr. Tage har alene sagt dette for at fremme sin Vilje; jeg skal vel faa den Sag opklaret, han maa give fuldgyldige Beviser, om ikke før saa naar hans egen Søn forlanger saadanne."

Mette var handlekraftig, hun levnede ikke Ellen Tid til Grublen. Smilet kom atter frem. Ungmøernes Samvær blev i øvrigt til gjensidig Belærelse og Udvikling; Mettes livlige Sind og fyrige Mod var en fornøden Afleder for Ellens drømmende Natur og vemodige Stemninger, medens den sidstes dybere poetiske Sans aabnede Jomfru Mettes Øje for en Skjønhedsverden, hun hidtil kun havde anet. Ofte besøgte de Ømgaard, og en Dag, Hr. Tage var i glad Stemning, lykkedes det Mette at faa hans Hensigt med Ellen at vide. Grunden, hvorfor han ønskede hende klostergiven, lagde han ingen Dølg paa. Mette kom tillige under Vejr med, at de hemmelighedsfulde Ord, han havde sagt om Ellens Fødsel, ikke stod i ret nøje Forbindelse med Sandheden. Da tænkte hun ved sig selv: „Spind kun din Væv, stygge Edderkop! Naar Du tror at have Fluen i Nettet og vil stramme Traadene om din Fangst, da skal hele din Svindelvæv rives i Stykker og brændes."

Men det kom an paa at gjøre Tage tryg, hun sagde: „I maa dog love mig, at I ikke paa nogen Vis

vil tvinge Ellen, da maaske hun af fri Vilje vælger Klosteret."

„Vil I til Gjengjæld love at blive min Søns Hustru?" spurgte Tage.

„Ej, ej! lad ham bejle først!" lo Mette. „Men i øvrigt kan I være vis paa, Hr. Ridder, at eders Søn og jeg nok skulle blive enige."

Tiden gik, og Ellen opholdt sig stadig paa Hjelmsbo. Hendes glade Sind fødtes atter, nu og da lød en jublende Sang fra hendes Læber, saa Fru Helle glemte Tandværk og Klager for at lytte dertil. Gamle Prebens bedste Fornøjelse var at høre paa Ungmøernes livlige Samtaler; ingen Graavejsstemning kunde trives, hvor Ellens Sang og Mettes sølvklare Latter lød.

XIV. Paa Mosso og i Voer.

En Eftermiddag i Midten af Juli Maaned 1252 ad Abbed Olaus i en Baad paa Mossø; han havde sin Fiskesnøre med sig og vilde øve den fredelige Idræt

at fange Smaafisk. Vandfladen krusedes sagte af Vinden, og Baaden gyngede mellem Sivene, naar en liden Smaabølge gik ind mod Land. Smaaskvulpene mod Baadens Sider blev for Olaus til sagte Suk, som Bølgerne i deres daadløse Færd udaandede, fordi Solens brændende Glød lagde Tyngsel og Baand paa de friskende Vinde.

Det var en usselig Gjerning, tænkte Olaus, for den henrullende Bølge at gynge et lidet Aakandeblad eller vugge en And, naar den sad paa sin Rede og rugede de pippende Smaaællinger; ganske morsomt vel at se de gule, ellevilde Smaatingester boltre sig mellem Sivene, men det blev dog kjedeligt i Længden. Solblinkene kunde være kjønne nok til en Gang imellem at farve Bølgen med Guld; men den dvalende Døs, som Solens hede Aande lagde over Vandspejlet, var imod Bølgens Natur. Hellere mærkedes en Storm, som kunde kruse Søfladen til fraadende Bølgerygge, der havde Evne til at naa saa nær til Landet, at de kunde kysse Blomsterne og skræmme Smaafuglene.

Olaus sad der i Baaden og tænkte sig at ligne Smaabølgerne, der enten fandt sig bundne af Solglød eller af Vinterens faste Isdække; thi han følte sig bunden af dagligt Træl og Slid i den evindelige Trædemølle med Messe, Bøn, Paaseen med Klosterreglernes Overholdelse, Udjævning af Smaastridigheder

mellem Brødrene, og saaledes i det uendelige. Ikke en eneste frisk Luftning derude fra Verden kunde trænge indenfor Klostermurene og faa det tungt rullende Blod til at mærke Livets kraftige Pulsslag; kun nogle trøge, lidet evnende Munke var den daglige Omgang, mens hele Tilfredsstillelsen for Olaus laa i den Frygt, han kunde indgyde.

Bølgernes satte Nonnen om Fred fandt ikke Vej til hans Sind, og det var da ogsaa kun fra et enfoldigt, for lang Tid siden overvundet Stade, at Freden skulde være eftertragtet som Livets bedste Klenodie, Kampens Løn. Naturstemningerne havde dog en fængslende og dragende Magt, der vakte hos Olaus en stærk Trang til at bo i et Sanselighedens Paradis, hvor Naturen var Præstinde for lidenskabeligt sjælmende Begjær. Naturen var ikke for ham en Aabenbarelse i Skabningen af Skjønhedsriget, der kan faa et modtageligt Menneskeøje til at straale i Fryd. Nej! af hver Fiber, hver Nerve, hvorigjennem Naturen aabenbarede sin Jubel eller sin Længsel, dirrede for hans Øre kun en kaldende, lokkende Røst til at give sig hen i berusende Nydelse af Sanselighedens Tilbud. Derfor var der Had til alt det, der traadte hindrende i Vejen for Tilfredsstillelsen af hans Lidenskaber: Magtbrynde og sandelig Elskov. — Saavidt var Olaus naaet i de to forløbne Aar.

Hans Ansigt udtrykte en stor Del af de Tanker, der bevægede sig i hans Indre. — Helligbedsmasken var ikke nødvendig paa en Fiskefur. For Øieblikket maatte han ofre nogen Opmærksomhed paa sin Idræt, idet han stod bøjet over Fiskesnøren og satte Madding paa Krogen. Da dette var skeet, fastedes Krogen ud og snart mærkedes Bid. Hurtig traf han Snøren op og gottede sig over de Spræt, Fisken gjorde, da den havnede i Baaden. Dens krampagtige Gisp for at læske de fortørrede Gjæller var en herlig Tidfort for Olaus. — Hvad gav ham nu Ret til at være Plager for den sprællende Fisk? Magten! Alt paa denne Jord bøjede sig for Magten, ligemeget paa hvad Maade den var erhvervet. Selv en Kongekrone kunde kjøbes ved Vold, Mened og Mord. Ja, Abbedembedet i Nidaros var vundet ved Ranke spil, gjennem tilløjet Fromhed og Værdighed; derom vidste Olaus god Besked. Men det var kun lavt, han sad paa Straa i Forhold til den store Kapital af bøjelige Grundsætninger, han var i Besiddelse af. Skjæbnen havde været ham fjendsk, thi han havde haabet at komme til at spille en Rolle hos Kong Abel, som han kjendte personlig; men denne forstod hverken at skjønne paa Abbedens Ivrer eller at skatte hans Smiger. Derfor hadede Olaus Kong Abel.

Store Herrer med Magt som Agt kunne hævne sig og lade Hævnen ramme følelig; smaa Herrer maa

æde Harmen i sig og slaa Knebs i Lommen med den ringe Trøst, at „liden Tue kan vælte stort Læs," at sige, naar Tuen faar Lejlighed. Abbed Olaus valgte det sidste og fandt nogen Tilfredsstillelse i at tiltræde den almindelige Folkemening, at „Abel burde bedt Kajn." Han fandt en Lettelse i at tænke sig Kong Abel saa dybt falden, at hans Hoved var Bøddelens Ejendom, thi da kunde en værdig Abbed gjøre sig mangt et Svinkeærende ind i Nydelsens Helligdom, før han var i Dybde med Danmarks Drot.

Imidlertid fortsatte han sin Meden. Nu og da havde han Bid paa Krogen uden at ænse det, og tilsidst lagde han Stangen forsigtig ned i Sivene for uforstyrret at fortsætte sin Taktik, der fredsede videre og videre og tog mere og mere med ind i Ringen. Utilfredsstillet Magtbegjær og sanselig Lyst vare to ubehagelige Fæller at have med paa en fredelig Fiskefur, de stredes med hinanden om Forrangen og truede med at kæntre Abbedens Taktkbaad. For hver Indrømmelse, de fik, bleve de end mere nærgaaende, og for at bortlede deres Opmærksomhed en liden Stund paa andet end dette eget, der kaldtes Olaus, blev han enig med de stridende om at forbande Munkekappen, som magtstjal hans Ener og Fremtid. Dog var dette kun Galgenfrist, de trængte atter ind paa ham. Med en

Viljesanspændelse rev han sig los fra sin Tankemylr og saa efter Medesnøren.

Den var borte! den svømmede et Stykke ude i Søen, en Fisk havde bidt paa Krogen og trak nu Snøre og Stang efter sig i ilende Jag. Han sejlede efter den, greb Stangen og hivede en stor Fisk ind i Baaden, der drev længere ud i Søen, mens han havde travlt med at faa Krogen af Fiskens Kjæber. Han lagde ikke Mærke til, at en Sky viste sig paa Himlen; videre og videre bredte den sig, højere og højere steg den og tegnede sig med mørke Farver paa den ellers klare Himmel; en stærkere og stærkere Vind satte Vandfladen i Bevægelse, og enkelte hvide Kamme paa Bølgeryggene lod ane, at et Uvejr nærmede sig. Olaus ænsede det ikke, før et glitrende Lyn fo'r gjennem Luften, efterfulgt af et mægtigt Tordenbrag. Da tog han fat i Aarerne og søgte at naa det nærmeste Land; derfor stævnede han mod Skoven, der stødte op til Søen ved Voer Kloster. Men de fraadende Bølgekamme bleve flere og flere, større og større, enkelte vare næsvise nok til at se ind over Rælingen af Baaden og oversprøjte Abbeden, hvis Arm mattedes, saa han mistvivlede om at naa Land. Han kunde lade Baaden drive for Vinden og uden Fare nå Søens nordlige Bred; men det laa ikke i hans Natur at opgive

en tagen Beſlutning, han følte en uimodſtaaelig Trang til at øve ſine Kræfter for at overvinde Modſtand.

At gynge paa de vrede Vover, mens Lynene frydſedes over Himlen, var en Tilfredsſtillelſe for den ham ibvende vilde Naturkraft. Hvilende et Øjeblik ſine trætte Arme paa Aarerne for at ſamle Kræfter holdt han derpaa Baadens Stævn mod Vinden og kaſtede et udfordrende Blik om ſig. — I det ſamme blændedes han af et mægtigt Lyn, der ſlog ned i Søen, et Stykke fra Baaden, og lagde en tung, trykkende Fornemmelſe over hans Aandedrag; han ſaa Tuſender af Sole flimre for ſit Øje, ſom om Himlen var overſaaet med flammende Ildbølger, der ſatte alt i Brand. Han lukkede Øjnene og aabnede dem atter, men beſtandig det ſamme Syn af Ildſole. Da vaagnede i ſamme Nu hans vilde Trods, og idet han ſkiftede den mørke Baggrund, ſom Vor Bakker tegnede, greb han Aarerne med kraftig Haand, ſtemmede Fødderne mod Baadens Tofter og drev Baaden fremad med herkuliſk Kraft. — — „Du vilde Naturkraft, Himlens Lyn! jeg ſpotter dig!“ lo han med haanende Latter. „Ret ſaa, I Bølger! fraad og brus! jeg kjender det ſamme fra mit eget Selv! — Ha, ha! det er en lyſtelig Leg!“ —

Imens knitrede Lynene, lysnende ind i hver Rift i Skyen, ſom om et Slør droges til Side for Himlens

Herligbed, at Menneſket ſkulde boje ſig i Ydmyghed og i Frygt ſpørge, om Dagenes Ende var nær.

Endelig kunde Luften ikke længer bære den ſorte, tunge Sky. Regnen ſtyrtede ned i Strømme og lagde en Dæmper paa Lynenes vilde Leg. Tordenvejret traf ind over Øm og Hjulsø.

Olaus naaede Land. Træt og udmattet ſatte han ſig i Læ af en mægtig Bøg, det dirrede gjennem alle hans Nerver ſom i ſtor Sjæleſpænding; men ſnart meldte Slappelſen ſig, Kraften var opbrugt. Som Uvejret ſtilnede af og kun lod tilbage paa Søen en og anden vild, tumlende Smaabølge, der vrængede det hvide ud af Øjnene ſom for at viſe, at den havde lært Brus af den friſkende Vind — ſaaledes ſtilnede det ogſaa af i Olaus Sind; det vekſlende Udtryk i hans Anſigt faſtnede ſig i det haarde, beſtemte Præg, hvorpaa Munkene kjendte deres Abbed. Efterhaanden ſom de fredelige Omgivelſer tildrog ſig hans Opmærkſomhed, gled nu og da et vemodigt Udtryk over de kolde Anſigtstræk.

Solen brød nemlig frem, mens et tuſendſtemmigt Fuglekor gladelig hilſede dens Atterkomſt og Uvejrets Ophør. Saalænge Lyn og Torden raadede over Naturens Stemning, ſøgte Smaafuglene Læ i det tætte Bladehang, men hurtig forvandt de Skrækken og kvidrede atter frejdig. De utrættelige Sangere ſvang ſig

jublende i Luften eller legede Skjul i Løvtaget, alt under det stadige Dunkvæd: Kvivit.

Den blidere Stemning, der til enkelte Tider — ak, sjældnere og sjældnere — gjæstede Olaus, syntes nu at trænge ind paa hans Sind med hele den overtalende Styrke, som Mildhed og Fred ejer, naar de træffe et Menneskehjærte i en god Stund. Hans Trods veg og gav Plads for Længsel efter et Møde med det, han kaldte ædelt og skjønt i Verden. Han drog et dybt Suk og forsøgte at bede; men Bønnen flagrede hen ad Jorden som en vingeskudt Fugl, og han mærkede ikke Lindring eller Hvile. Da rejste han sig hastig, og et forvredent Smil lagde sig om hans Mund, idet han rettede sin Gang mod Voer Kloster. Før han naaede ret langt, traadte Abbeden i Voer ham i Møde og hilsede:

„Gudsfred, ærværdige Broder! Har I opholdt Eder herude under det stærke Uvejr?"

„Tordenvejret overraskede mig paa Søen," svarede Olaus, „og jeg maatte bruge al min Kraft for at drive Baaden frem gjennem de vrede Bølger og naa Land; men alligevel blev jeg drivvaad."

„Da følge I med til Klosteret at faa en styrkende Drik og tørre Klæder," sagde Abbeden.

„For det første Tilbud takker jeg og tager derimod med Glæde, men det sidste haaber jeg ikke at have

nødigt, da jeg kun har en liden Sejltur til Øm. Lad os derfor dvæle her endnu en Stund, alt synes at være som gjenfødt efter Regnen."

„Ja, visselig, deri har I Ret!" udbrød Abbeden. „Tordenvejret har været som et friskende Bad for den ganske Natur, thi alt er nu Duft og jublende Tone, er som fuldt Drag af frigjort Bryst, og saare kan det fryde et Menneske at mærke Livets raske Pulsslag. Dog kan mit eget Hjerte ikke ret nyde det i denne Stund, fordi jeg er beklemt og ængstet over den rædde-lige Tidende, der i Morges kom til min Kundskab, og som I vel alt har hørt."

„Hvad mener I?" spurgte Olaus.

„I véd altsaa ikke, at Kong Abel har lidt en æreløs Død og er falden for en Stimands Økse? En Klosterbroder kom i Morges fra en Rejse i Holsten og medbragte den omtalte Tidende."

„I siger, at Kong Abel er død!" udbrød Olaus i højeste Forundring.

„Saaledes er det," tog Abbeden til Orde, „og da det forbisarende Uvejr med Torden og Lyn drog over Klosteret var det for mig som en Vredens Røst, der bragte Ulykkesbudskabet vidt om Land og forkyndte, at Kong Eriks forsmædelige Død var hævnet. Gud forbyde nu, at Folket atter skal hjemsøges af Had og

Strid som i Kong Eriks Tid og komme til at sone, hvad Abel forbrød."

„Skal sligt ske, da bliver det visselig ikke for Kong Abels Brøde, at Folket maa give Sonoffer, men en Følge af egne onde Instinkter og magtlystne Herrers Ænker," sagde Olaus. „Sær Grund til Ængstelse for kommende Tider tykkes mig ikke det, at Abel er død, saa som han kun stiftede paa Ødelæggelse for Kirker og Klostre, da han følte Kronen sidde fast om sin Tinding. Jeg havde bedre Tanker om ham som Hertug, end jeg kunde forsvare, da han blev Danmarks Konge."

„Deri ligger netop Forhandelsen," sagde Abbeden med Varme, „at Danemænds Tanker vare vildledte, saa de af Frygt eller Egennytte satte Kronen paa en Niddings Hoved i Steden for at give Bøddelen, hvad der med Rette tilkom ham. — Ja, ret en usalig Tid blev det fra den Stund, da den onde Fjendes Nag optændte onde Menneskers Sjæle, saa de forledte Abel til af Begjærlighed efter en forgængelig Krone at tragte den hæderværdige Broder efter Livet. En Konge, afholdt af sit Folk, elsket af Gud og Mennesker, lod man dræbe uden at straffe Stimændene, medens man i Steden satte Kronen paa Mordstifterens Hoved."

„Deri har i Ret," tog Olaus til Orde, „og mener jeg, at Abel burde hedt Babel, fordi han bragte

Forvirring over det ganske Land og øvede ufredelig Gjerning mod de hellige Klostersamfund. Vort Kloster har han paafort stort Besvær. Thi for-at vi maatte bruge den Frihed over Brydere og Bønder, som hans Forfædre havde skjænket os for intet, undsaa hin elendige Brødermorder sig ikke ved at udpine af os stakkels Brødre 300 Mark Sølv."

„Nu! det var dog kun jordisk Mammon, han tilvendte sig, og slig Ransfærd have vi Munke længe maattet døje," udbrød Abbeden. „I saa Hensende have ikke alle Grund til Klage over Kong Abels Regimente, al den Stund han ved Gunst og Gave vandt sig mange Venner mellem Bisper og Klerke, fordi han frygtede Gejstlighedens Magt; dog tykkes mig helt ilde om det Venskab, der tilpligtes for Embeders og Vindings Skyld. Hellere vil jeg lide Uret end sælge min Frihed for Gods og Ære."

„Og dog bøje smaa og store Herrer sig for Magten for at vinde det, I synes at forkaste," tog Olaus til Gjenmæle. „Hvorfor skulde da Bisper og Klerke ringeagte, hvad hele Verden kalder Livets højeste Gode, tilmed da den hellige Fader i Rom viser Vej og øger sin jordiske Magt og Anseelse i videst mulige Omfang."

„Vor Kirkes Overhoved eftertragter Magt og

Anseelse for at fremme Kristi Rige paa Jorden; men søger nogen Kirkens Tjener jordist Ære for Vindings Skyld eller af Magtbrynde, da er det utækkelig Gjerning for Gud," sagde Abbeden med fast Røst. „En Gang skal alt sligt afsløres, og da kommer Gjengjældelsens Dag for al skjult Gjerning, der er ond i sin Rod. Ve da over det Menneske, som alene har næret sin Sjæl med det, der visner som Markens Blomst og er usikker at bygge paa som en Skumstrime paa Havet!"

„Gjengjældelse!" sagde Olaus drømmende hen for sig. — Han tav en Stund. Endelig vendte han sig til Abbeden og spurgte: „Tror I, ærværdige Broder, paa en Gjengjældelse efter dette Liv?"

„Det tykkes mig et underligt Spørgsmaal af en lærd og from Abbed!"

„Hvorfor det? Vi tale ikke her for Munke og enfoldige Klosterbønder og behøve ikke at lægge Skjul paa vor sande Mening; og tykkes mig da, at der er Pine og Plage nok i denne Verden, saa Gud Herren ej behøver at øge Lidelsen med en Tilgift efter Døden."

„De fromme haabe at faa Fred og Glæde, naar de afklædes Forkrænkelighedens Klædebon. De onde grue for Straf og Pine allerede her i Verden; den nagende Orm, der undergraver deres Hjærtefred, giver en Forsmag paa Gjengjældelsen hisset," sagde Abbeden.

„Dette kan jeg ingenlunde indrømme!“ udbrød Olaus ildfuldt. „Vor Forestillingkreds er bunden til Jordlivets Klædebon, og vi kunne ej have nogen klar Mening om Livet hinsides, thi Skriftens Ord ere uforstaaelige for os, fordi vor Aand er bunden til Legemet. Men hvorfor skal et Menneske belønnes eller straffes, fordi han følger de Tilbøjeligheder og Længsler, som ere indgravede i hans Natur med saa dybe Runer, at han ikke evner at udviske dem? Er det hans egen Skyld, at han fik dem? Ingenlunde! De nedlagdes i hans Natur alt i Moders Liv, og hele denne Lære om Gjengjældelse efter Døden tykkes mig derfor at være falsk.“

„Slig Tale er ikke ukjendt i Kirkens første Dage,“ tog Abbeden til Gjenmæle; „men jeg anser den for saare farlig og beder Eder nøje betænke, at Kjætteri og falsk Lærdom let vinder Indgang, hvis vi bygge paa vore egne Tanker og spørge alene vor Forstand til Raads, thi derved udelukke vi Lyset fra oven. Vel er Livets Kaar hinsides en uopklaret Hemmelighed; men Gud Herren giver sine saa sikre Fingerpeg, at de kunne skjønne, af hvad Art Himlens Glæde er, ligesom de fleste Mennesker have prøvet saadanne Anfægtelser og Angster, at de kunne ane Glædens Modsætning: Ufreden og Gruen.

„Alle disse Oplevelser stamme dog fra Aandens jordbundne Tilstand og bevise intet!“ udbrød Olaus.

„Det aandelige kan ikke bevises med haandgribelige Beviser; men et troende Hjærte har urokkelig Forvisning om, at der efter Døden er Hvile og Fred for alle fromme, fordi Gud er Kjærlighed og gjengjælder den Tillid og Fortrøstning, som et Menneske har til ham. Derfor kommer Gjengjældelsen eller Straffen over de gjenstridige, fordi de fortro sig til Kjødsviljen i Steden for at være lydhere for Guds Røst i deres Indre, saa hans Aand faar Lov til at kalde Gudsbilledet klarere og klarere frem, indtil det onde har tabt sin Overmagt. Ved at give det gudfjendtlige Rum fælder Mennesket Dom over sig selv, men Gud fuldbyrder Dommen.“

Samtalen førtes i længere Tid videre i samme Spor, og Olaus forsvarede sine Anskuelser med stor Veltalenhed. Tilsidst sagde Abbeden:

„Nu! vi ville ej føre denne Strid videre, saasom I vel alene har ført Sagen frem for at vise eders bekjendte Dygtighed i Disputerekunsten. Derimod indbydes I til at styrke Legemet i vort Kloster, inden Sol gaar i Bjærge, for at I kan have Kraft til Returen hjemad.“

De fulgtes da ad til Refektoriet eller Spisestuen, hvor Bordet blev dækket og en Kande Vin sat frem.

„Vær hjærtelig velkommen under vort Klosters Tag!“ sagde Abbeden, „og unde vi os nu et Bæger Vin, som I kan have nødig. Den hellige Benedikt vil sikkert tilgive, at jeg ved eders Besøg gjør en Undtagelse fra Ordenens Regler.“

„I have Tak for venlig Gjæstfrihed, den jeg skal forskylde, om I snart vil glæde Dm med et Besøg“, svarede Olaus og tog et dybt Drag af Bægeret. „Og trods dette, at Benedikts Regel er skærpet ved Stefan og Bernhard, skal I dog erfare, at vi have andet end Fisk og tyndt Øl at opvarte med. — Visselig ere Klosterreglerne ej heller satte til Skræmsel for Abbeder, men mest for at holde enfoldige Munke til Lydighed.“

„At jeg vil vorde velkommen i Dm, tvivler jeg ikke om,“ tog Abbeden til Orde, „og jeg kunde ønske at komme did for at gjøre til intet den Tale, at de Vore Munke se med Skinsyge paa Brødrene i Dm og Klosterets voksende Magt og Anseelse. Af den Grund glæder det mig saare, at I er min Gjæst i Dag, al den Stund Fred og god Forstaaelse er det uforligneligste Klenodie, hvad ogsaa vor Ordens Stifter indskjærper. Derimod er jeg uenig med Eder i det, I sagde om en Abbeds Forhold til sin Ordens Regel, saasom en ret Abbed maa være den første til at holde Regelen og den sidste til at bryde den, at de enfoldige ej forarges. Dog er der visselig ingen Synd deri,

at vi til Legemets Styrkelse nyde et Bæger Vin og en god Steg."

„Og selv om slig Bestemmelse fandtes, at vi burde afholde os fra Vin og Kjød, agtede jeg dog ikke at følge den, saasom mange Regler stride mod sund Sans og antaste Menneskets Frihed i ulidelig Grad. Hvad tykkes Eder om en af eders Ordens Stifter fastsat Regel, der siger: Den Munk, der glemmer at sige Amen ved Bordet eller høster i Begyndelsen af en Salme eller rører med sine Fingre ved Kalken, skal have seks Piskeslag? Det tykkes mig at være latterligt."

„Vel sandt," sagde Abbeden, „at det ofte er smaa Forseelser, den hellige Benedikt revser med haard Straf; men det tykkes mig bedre at revse smaa Forseelser end at lade Straffen vente, til store Synder ere indfangede og udførte. Vor Ordens Stifter griber den menneskelige Svaghed ret an, idet han i Tide søger at bøje haarde Halse og trodsige Hjærter ind under Ydmyghed og Lydighed for at forebygge Frafald. Dog indskærper han bestandig at bruge Mildhedens og Sagtmodighedens Vaaben til at nedslaa det onde, at ikke Haardhedens Tugteris skal knuse de svage og vække Trods hos de gjenstridige. Ogsaa sætter han større Pris paa Hjærtets Renhed og Ydmyghed end paa Faste og Legemets Spægelse. — — Ja, velsignet være den hellige Benedikt, der fandtes villig til at tjene

Aanden og skabe Fristeder for et rent og arbejdsomt Liv!" sluttede Abbeden.

„Jeg skatter eders og min Ordens Stiftere som fromme og viljesterke Mænd, der kunde udføre tagne Beslutninger med Iherdighed. Dog klæbede vel ogsaa ved dem Fejlsyn, Hovmod og Forfængelighed; de vidste, at deres Navne vilde bæres til Efterverdenen med Helligheds Glans, og Ærgjærrighedens Drm har sikkert ogsaa gnavet paa deres i Mængdens Øjne fromme Gjerninger. Derfor bøjer jeg mig ikke for alle deres Regler, thi Stifterne af Munkeordener kjendte ikke andre Menneskers Trang og Begjær, vel knap deres egen. — Hvad kjendte Benedikt til eders Anlæg og Natur? Hvad kjendte Robert, Stefan og Bernhard til min Natur? Intet! Og dog binder mange af Ordenens Regler i Trællebaand, som kuer de i Menneskets ibvende Evner. I vil ikke kalde mig en mindre from og renlivet Abbed, fordi jeg drikker et Bæger Vin og spiser et Stykke god Steg, og dog strider dette mod de oprindelige Ordensregler, som vm Gud Herren havde givet os Legemet for at pine det og ringeagte dets Krav og ikke for at nære det saaledes, at det kan være et sundt og stærkt Redskab for Sjælen. Derfor maa Reglerne lempes efter enhvers Behov, hvilket netop viser deres Overgreb. Slige Ord og Anvisninger vilde jeg visselig ikke fremkomme med til uoplyste eller

enfoldige Munke, langt mindre til den blinde Mængde; men Ji og jeg kunne se den Sag an uden at forvirres."

„Den, som plejer sit Legeme for godt, faar nok at mærke Kjødets syndige Begjær, der let fører til Fald, hvis Menneskets Vilje ikke styrkes af Guds gode Aand," sagde Abbeden. „Deri har i Ret, at enhver kjender bedst sin egen Natur og véd, hvor han er lettest at saare af den ondes Pile; men ogsaa til denne Kundskabs rette Brug skal der Vejledning herovenfra, ligesom og hellige Mænds Raad og Formaning kan komme til god Anvendelse for den, der vil leve et rent og fromt Liv. — Og nu, min Broder og kjære Gjæst, ville vi ende denne Sag og ikke optage flere Stridsemner, at ikke vort Samvær skal blive en hvileløs Ordstrid. Lad os gaa ud i Klosterhaven og nyde den dejlige Kveld, at Mildhed og Fred kan hvile over os, som den nu hviler over Guds Natur."

Det skete, som Abbeden foreslog, og Samtalen gled ind i et mere fredeligt Spor. Da Olaus senere paa Aftenen vilde sejle hjemad, traf atter et Tordenvejr ind over Mossø og rasede med ligesaa stor Voldsomhed som før Olaus modtog da Abbedens Indbydelse til at blive i Vor Kloster om Natten, og derved undgik han den ublide Skjæbne, der ellers havde

ventet ham i Øm, hvor Havnens Demon løftede sit Sværd imod ham.

XV. En Havn.

Til Øm Kloster hørte en stor Avlsgaard, der tjente til at forsyne Munkene med det nødvendige af Fødemidler til dagligt Forbrug. Arbejdet udførtes for en Del af mandligt Tyende og af Klosterbønderne, der foruden anden Afgift til Klosteret ydede Pligtarbejde; men ogsaa nogle af Klosterets Lægbrødre deltoge i Gaardens Drift, thi ikke alle saakaldte Lægbrødre vare Munke, men de boede i Klosteret, fordi de vilde et stille og roligt Liv. De fattige maatte arbejde for Underholdet, medens rige Folk, der kunde betænke Klosteret med Gaver af nogen Betydning, havde fri Raadighed over deres Tid og kunde benytte den til hellige Øvelser, boglig Syssel eller anden Gjerning. Endelig fandtes i de fleste Klostre kvindeligt Tyende, der boede i Avlsgaarden eller i den saakaldte Dejegaard. Dette

stred vel mod de oprindelige Klosterregler, men disse ændredes lidt efter lidt og bleve rummeligere, Tøjlerne slappedes mere og mere, og tilsidst ofredes Munkelivets Renhed og sædelige Alvor til Vellystens graadige Molok. Underligt var det ikke, om de ubefæstede, der havde aflagt Munkeløftet uden alvorlig Selvprøvelse, snublede og faldt, naar Fristelsen kom i sit lokkende Klædebon. Og de ubefæstedes Tal kunde ikke være ringe i hine Tider, da Munkesamfundet i det hele udøvede Hovedindflydelsen paa det menige Folks Tankesæt — en Indflydelse, der ikke havde Udviklingen af personlig Selvstændighed til Maal, men snarere søgte at danne blinde og villige Redskaber til at øge den Glans, der i Datiden hvilede over Klostrene.

Munkene søgte derfor paa alle mulige Maader at trænge sig ind i Familielivet med Raad og Bistand for at befæste deres Magt. Indviede i alle huslige Forhold toges de nødvendige Hensyn til de forskjellige Personers Naturpræg og aandelige Udvikling, naar Munkene spandt Folks Viljer ind i en Væv af Tanketraade og Stemninger, der bundede i det hemmelighedsfulde og dunkle, saa der nødvendigvis maatte en Munk til for at bitte Rede deri. Særlig eftertragtedes den opvoksende Ungdom, hvis Tanker ledtes i Retning af Klosterlivet. For den mandlige Ungdoms Vedkommende havde dette til Følge, at ganske unge Mennesker optoges

i Klostrene som Ungbrødre, der efter en Prøvetid aflagde Munkeløftet, uden at de kjendte deres egen Natur og sande aandelige Trang; thi naar Sværmeriet lejrer sig som en Taage om Sjælen, er Aandens fine Sans borte. Naar de i modnere Alder følte Trang til at leve et sundt og naturligt Menneskeliv og saa, at Verden var skjøn og herlig trods alt det vrange i den, da stode de værgelse og maatte søge at nedkue alt det, der drog dem ud fra Munkelivet. Fanatismens og Sværmeriets Aander kunde vel komme en saadan betrængt Stakkel til Hjælp, tilraade Selvpinsel og Marter af eget Kjød for at drive den lede Satan ud; men hos andre voksede Længselen efter Verden til attraaende, svulmende Begjær, der vel dulgtes ved hellige Miner og Lader, men brændte i Sjælen som sydende Olie og ofte hidførte sørgelige Fald.

Nogle fristede sloge sig til Taals med Mad og Drikke, saa de, naar Lejlighed gaves, overtraadte Klosterreglerne og mæskede sig, medens mere sanselige Naturer svælgede i anden ugudelig Vellyst. Visselig var der mange fromme og renlivede Munke, der hadede alt sligt som Djævelens Væsen og Gjerning; men de kunde ikke hindre, at Fylderi og uterligt Forhold fandt Indpas i Klostrene. Strænge Straffe og Bandsdomme udgik vel oftere over de Brødre, hvis Forseelser opdagedes; enkelte Klostre bleve helt ophævede eller omfor-

mede, for at Belial ikke ganske skulde fredlyses, men der vedblev i dette Forhold som i alle andre at være braadne Kar. Fylderi og Dovenskab vare vel de Synder, hvori Munkene lettest bildedes; men Tjenestekvinders Opbold i Dejegaarden gav Anledning til værre Udskejelser, og man bebrejder Munkene, at de lode sig opvarte i Sellerne af Kvinder, klædte i Mandsklæder.

At Olaus havde tugtet to Munke med haard Straf for Ubevidsthed mod Kvinderne i Dejegaarden kunde lade formode, at han selv holdt sig ren fra den Synd, hvorfor han tugtede andre; men dog havde den ene af de paagjældende Munke sagt til ham: „I tale ej saa høje Ord, saasom eders egen Vej er tvetydig nok til at vække Forargelse!" Olaus havde faret op i Vrede og sagt: „Mener I, Belials Karl, at kunne bekikke eders Adfærd med ond og løgnagtig Tale, da tager I fejl! ingen af de fromme, renlivede Brødre ville tro eders Ord. Herhid i Fængslet, I Syndens Barn, Satans førstefødte i vor hidtil renlivede Orden! I det mørke Hul er Tid til Anelse. I er forstødt af vort Samfund og forbandet som et Fortabelsens Barn, hvis I ikke gjør Bod og anraaber om Forbøn og Forbarmelse!"

Olaus gav Sladderen Næring nok, og der gaar sjælden Røg af en Brand, uden der er Ild i den. Hans Liv i Fortiden havde ikke den Ros at være ren=

livet, og flere Træk af ham som Abbed lod formode, at han ikke havde bedret sig. Ganske vist havde man ingen Beviser mod Olaus, thi da kunde han ikke været Abbed. Men man havde jo Lov at tænke, Tanker ere toldfri og Sladder gaar uden Postpenge, ellers stand= sedes mangt et giftigt Ord, før det sendtes ud i Ver= den, medens det nu kun drukner for god Kones eller Mands Dør. Alligevel havde man en til Vished grænsende Formodning om, at Olaus var mindre kysk, end det sig en Abbed egner og anstaar. I Klosteret fandtes en lille Pog paa 5 à 6 Aar, der efter Olaus's Udsagn var et forældreløst Barn, Klosteret havde antaget sig. Drengen hed Svend, Munkene kaldte ham Papæ og fandt, at han lignede Abbeden i en paafaldende Grad. Naa, der kan ogsaa være Klaffer= tunge i et Kloster, ingen kan vogte sig for den. I øvrigt var Papæ alles Yndling, men hos ingen havde han højere Stjærne end hos Olaus, der førte alle Haande Smaaprat med „den lille Munk", som Papæ ogsaa kaldtes.

I Dejegaarden opholdt sig en ung Kvinde, der hver Dag levede paa Dril med Papæ, men i øvrigt var i Besiddelse af Abbedens Gunst i den Grad, at det vakte Munkenes Opmærksomhed og fremkaldte tve= tydige Smil paa deres Læber og nedsættende Ord paa deres Tunge, om det end skete med stor Forsigtighed.

Jomfru Inger havde opholdt sig et Aarstid i Klosteret, hvilket vandt hendes udelte Bifald; men i den senere Tid syntes Claus's Interesse for hende at tabe sig og overføres paa andre. Inger vogtede paa sin Indflydelse med Argusøjne, og da hun mærkede, at Claus fjærnede sig fra hende, tændtes Skinsygen i hendes Sind og endte i Had. Med al den glødende Ild, som en hævnsyg Kvinde kan raade over, ponsede hun paa Hævn over ham, og hun fandt en sindsbeslægtet i den Munk, han havde ladet fængsle. En Nat undveg Munken af Fængselet og forsvandt fra Klosteret tillige med Inger. Dette skete nogle Dage før Claus's Sejltur paa Mossø.

Ved Igletorp boede en Fisker, som hed Erland, han gik almindelig under Navnet „Dolken" og var af frisisk Æt, fra Den Sild. Som en af Hertug Abels Lejesvende kom han til Jylland i 1247 og fandt saamegen Behag i Fiskerpigen Else, der blev hans Hustru, at han efter Fejdens Slutning forlod Krigerhaandværket og blev en fredelig Fisker. Folk troede ham i Stand til at øve alskens Ugjerning, og endskjønt Gisninger og Sladder vare upaalidelige Vejledere til Bedømmelse af en Person som Dolken, hvis Natur var tilsløret og utilgængelig, saa laa der dog noget til Grund for Folkeme-

ningen. Han befattede sig vel ikke med Vejrøveri og anden simpel Ransfærd; men hans Arm kunde kjøbes til en vovelig Daad, thi han var pengegridsk, og Guldet ejede for ham en bedaarende Klang. Dolken var en halv Hedning, bad ofte til Guderne og paakaldte deres Hjælp, naar det gjaldt at udføre noget voveligt; de kristnes Gud var en fredelig Mand, mente han, og det kunde ikke nytte at bebyrde ham med Hverv, som han ikke forstod sig paa. Erland havde indsuget sin Tro med Modermælken; i hans Hjemland faldt det sidste Afgudstempel først i Aaret 1284. Der var ægte Vikingenatur i ham, og kun hans Kjærlighed til Else var i Stand til at tøjle hans vilde Mod og gjøre ham til en fredelig Idrætsmand, der var trofast og kjærlig mod Hustruen, elskende hende med al den Styrke, som sædvanlig gjemmes i en stærk Natur. Ve den, der traadte hende for nær paa nogen Vis. Kyskhed og Troskab, Frisind og Flid var et Særkjende for de vakre Kvinder og kjække Mænd, der boede i hans Hjemland, og Dolken havde bevaret sit Folks Tankesæt i disse Stykker. Else talede ikke med sin Mand om hans Tro, hun var hensynsfuld og øm mod sin Erland, benyttede sjælden sin Magt over ham; men naar hun en enkelt Gang gjorde det, forstod hun at lede ham, som kunde han været et lidet Barn. Kun naar hans

Blod kogte i Vrede var han utæmmelig og vild som en fnysende, utæmmet Ganger.

I Klædedragt var Dolken afstikkende; om Vinteren klædte han sig i Skind fra Top til Taa, hans Hue var syet af en Ræverelg, og en lille Stump af Ræve-halen dinglede ned over Nakken og blandede sig med hans lange sorte Haar. Underansigtet var skjult af et filtret Skjæg, der forbød at læse Trækkene om hans Mund; Øjet havde noget vildt og lurende, i Vredens Øjeblik lignede det Rovdyrets, naar det gaar paa Rov og opdager et Bytte. Han havde noget af Tigerens Natur, noget af Løvens, ejede en muskelstærk Arm til at føre en Klinge, en sikker Haand, naar han søgte Skoven for med sin Armbrøst at skyde et Stykke Vildt. Det mandige og det vilde, det aabne og det tilslørede, det fredelige og det ubændige laa i Dolkens Natur i en eneste uredelig Blanding, som ingen bedre forstod at tyde end Else. — —

En Aften sildig kom til Dolkens Hus en Kvinde, hvis forstyrrede Udseende talte om heftige Sindsbevæ-gelser. Det var Inger, Elses Søster. Hun tog Sæde paa Bænken, men trods Elses Spørgsmaal gav hun ingen Forklaring den Aften. Næste Dag fortalte Inger om sin Kvide, og Hadets onde Ord fløj fra hendes Læber i ustandselig Gang. Hun vilde have Hævn over Olaus, og Dolken var udsét til dette Hverv. Kvindetungen,

naar den bruges i Had, er hensynsløs i sin Fremstilling, er lig en giftig Snog, der tilslimer alt paa sin bugtede Gang. — Else vilde dog ikke have med den Sag at gjøre, og Inger henvendte sig til Erland, der efter en kort Stund sagde:

„Stands nu dit Sluseværk, Inger! vi have paa Sild og i Frisland den Lov, at Fræende skal dræbe sin Fræuke, hvis hun er Horkvinde."

„Nu ere vi ikke i Frisland, og jeg er ikke det, I nævner; men den Om Abbed er en Belials Karl, et Skarnsmenneske, der har fralistet mig min Ære og jaget mig bort med Haan. Kan I lade min Fornedrelse, der pletter Slægtens Ære, ogsaa Elses, uhævnet, da er I fejg og ikke den kjække Erland, som I har Ord for."

„Nævn ikke Elses Navn og Ære med eders stygge Mund!" fo'r Dolken op, „I er ikke værdig at hysse hendes Fodsaal. I kalder mig fejg! Aldrig har nogen vovet at kaste mig slige Haansord i Ansigtet, og ej heller faar I Lov at gjøre det. Gaa bort fra mit Hus, I lede Kvind, ellers skal I mærke, at der er Marv i min Arm!"

„I er ræd! Tvi Eder!" skreg Inger.

Vreden begyndte at koge i Dolken, han løftede sin Haand for at tugte Furien, men da traadte Else

ind og lagde sig imellem. Alligevel maatte Inger forlade Huset, Dolken vilde ikke se hende for sine Øine. „Hun nævnte dit Navn og Vanære i samme Aande-drag, det taaler jeg ikke!“ sagde han til sin Hustru; „lad hende gaa, hvorhen hun vil, din Søster er hun ikke længer.“ Else græd over Søsterens Fornedrelse, men hun turde ikke tale til Erland derom.

Hin Aften, da Olaus var i Vær, og Uvejret raſede over Egnen, stod Dolken ved Mosse og fastgjorde sin Baad ved Landingspælen. I det samme nærmede sig en Mand, i hvem Dolken gjenkjendte den Munk, der var undvegen fra Om Klosterfængsel. Han hilsede og indled sig i en Samtale om ligegyldige Ting, indtil Dolken gjorde Mine til at ville gaa hjemad.

„Lad os sætte os i Læ af Skoven,“ sagde Munken, „hist trækker et Tordenvejr ind over Søen, og tunge Draaber falde allerede ned fra Skyen. Søge vi ikke Ly, kunne vi faa en vaad Kofte.“

„Værre Ting kunde hænde os end dette, jeg gad hellere fortsætte min Gang, at jeg i god Tid kan være hjemme hos Else,“ svarede Erland.

„I bør dog gjøre, som jeg foreslaar, fordi jeg vil tale med Eder om en vigtig Sag, der helst afhandles i Enrum.“

Munken fik sin Vilje. De satte sig under en knudret Egs Krone. — Tordenvejret kom imidlertid

nærmere, hule Drøn fra Skyen gav Gjenlyd i Brol-dur Bakker og blev til tusendtungede Røster i de om-liggende Dalstrøg. — Munken begyndte sin Fortælling om egne Lidelser og Olaus's Dudskab, gik senere over til at omtale alle de Forførelsens Kunstgreb, hvormed Olaus søgte at besmære ubefæstede og uerfarne Ung-møer, indtil de fangedes i hans djævelske Snarer. Munken malede med stærke Farver, thi naar et Men-neske er besat af Hævnens Dæmon, bliver hver god Tanke hjemløs, hver god og ædel Følelse dødsdømt — Had er Kjærlighedens Modsætning, søger sin Næring i det djævelske. Over hver lys Plet i Olaus's Per-sonlighed droges et sort Penselstrøg, saa hans Billede kom til at ligne et djævelsk Menneske, hvis Udryddelse af Jorden maatte være en fortjenstfuld Gjerning. „Gud Herren er vred!" sluttede Munken, „hører I, hans Vredesrøst raaber: Ve over Olaus! I vil følge mig og gjøre en god Gjerning ved at udføre en Guds-dom over det falske og giftige Krub, der har sat sig i Højsædet som Ahved i Dm."

„Hør Munk!" sagde Erland, „Halvdelen af det onde, I tillægger den Dm Ahved, er mer end nok til, at han fortjener Døden. Jeg gad dog ikke besmitte mine Fingre med en bleg Munks Blod, men overlader helst til Eder selv at udføre den gode Gjerning at skille ham af med Livet; thi jeg tænker paa, om man

vilde lade Elſe i Fred, hvis man opdagede, at jeg havde Del i den Daad. Skulde jeg efter Lands Lov og Ret komme til at dingle i Galgen, da vilde Elſe græmme ſig, og hvem ſkulde værge hende mod Skarnsfolk og tjene Brødet til hende og min Ibald."

„Vi ſkrige ikke den Daad ud over hele Verden, og mærke vi Uraad, da kunne vi vel i Tide hytte vort Skind," ſagde Munken; „I bør ogſaa vove lidt for Lønnen."

„Løn!" udbrød Dolken, „hvilken Løn kan I give?"

„Se her!" ſagde Munken, idet han tog en velfyldt Pung frem og aabnede den, ſaa at Dolken kunde ſkjønne, at det meſte af dens Indhold var Guld. „Se, dette Guld er eders, hvis I nu i denne Nat vil være med at udføre, hvad jeg ønſker af Eder."

„Guld! Guld!" udbrød Dolken og ſaa paa Pungen med et gridſk, rovbegjærligt Blik; „jeg kunde kjøbe mig en ny Baad, opbygge mit Hus, ſaa Elſe kunde bo ſom en Frue, min Ibald kunde — — — og ſaa havde jeg endda — — — lad mig ſe Pungen, holde den i min Haand!"

„Først Arbejdet, ſenere Lønnen!" ſagde Munken.

„Først Lønnen, ellers kunde I maaſke glemme at betale den!" ſagde Erland, idet han krampagtig greb om Pungen og rev den fra Munken, der begyndte at blive ilde til Mode over hans Heftighed. — „Jeg

kunde nu fratage Eder denne Skat," vedblev Erland, „I kan ikke hindre det; men jeg er hverken Tyv eller Røver, slige Folk lærte jeg fra Barn af at foragte. — Aldrig faar I det dog tilbage, thi jeg vil fortjene det — jeg vil være rig — — ja, rig — her er Begyndelsen!" — — Han aabnede Pungen, tog nogle Guldstykker og holdt dem nær til Øjet for at betragte dem. — Det begyndte at skumre, Dagens svindende Lys blandede sig med Guldets flimrende Skin. — Som Slangens Blik fængsler den lille Fugl og gjør den betagen og vergeløs, saa den falder i Drnens Gab, saaledes droges Erland af Guldet og blev et let Bytte for dets lokkende Glans.

„I denne Nat maa Hævnen udføres! Dlaus skal ikke se Sol staa op! Vil I tjene Guldet?" sagde Munken.

Alle Forstandsninger for Erlands Modstand brast, og han udbrød: „Ved min Faders Sværd! Nu er min Haand rede til at bore Dolken ind i Ødebedens sorte Hjærte! Han er værre end Pya, alle onde Aanders Fyrste, derfor lad Flins have ham!" Han rejste sig i Hast fra sit Sæde. Et Lyn oplyste hans Ansigt og viste Munken de fordrejede Træk, et Tordenbrag fulgte, og dets Gjenlyd i Vroldur Bakker lød som en Haanlatter, Vinden fo'r susende gjennem den gamle Egs Krone. — — „Hører I, Munk!" udbrød Dolken,

„Percum raaber om Kap med Pitje, at jeg skal følge Eder! Ild syder gjennem alle mine Aarer! Ve over Olaus!" — Hans Øjne lynede, Stemmen fik en brudt, rusten Klang. Hans vilde Natur brød frem, nu var han Hedningen Erland. — Ud i Natten gik de, Lynene knitrede om Kap med Ilden, der brændte i deres Sind. — — —

Næste Morgen, da Olaus sejlede fra Voer, fandt han Papæ's Lig — sin Søns Lig, svømmende mellem Sivene udfor Øm Kloster. Det var Munkens Værk. Erland havde kun hvæsset sin Dolk mod Olaus, og da han ikke fandtes i sin Selle, gik Erland hjem til Else med sit Guld og lod Munken gaa sine egne Veje. Forbitret over dein mislykkede Hævn og Tabet af sit Guld, der for Resten var stjaalet Gods, lod han sin Harme gaa ud over Papæ, i hvem han mente at kunne ramme Olaus.

Munken saa man aldrig mere der paa Egnen, skjønt han ivrigt eftersøgtes.

Papæ's Mord greb dybt ind i Abbedens indre Liv, thi han følte nu, at han havde elsket den lille Dreng. Hans Selvtillid og Trods fik et Knæk, som aldrig rigtig forvandtes. Olaus spurgte sig-selv: „Var Papæ's Mord en Gudsdom? Var det en Paamindelse om, at Gud ser mig og mine Veje og ikke lader sig spotte?"

XVI. Hjemme.

En Morgenstund i Vaaren 1253 saas to Ryttere at ride i langsom Skridtgang paa Vejen, der førte forbi den østlige Ende af Mossø efter Dugaard. Den ene af Rytterne var en smuk og mandig Ridder og kunde vel være henved de 30 Aar; hans Følgesvend ejede ikke de gyldne Sporer, men et trofast og godlidende Udtryk i hans Ansigt indgød Tillid. Han syntes at kunne være over 50 Aar.

Ridderen lod sin Hest gaa for slappe Tøjler og saa tankefuld ud over den dejlige Mossø og dens venlige Omgivelser. Bredderne smykkedes med Øst af frugtbare Enge, hvor Tusender af Engblommer og bly Forglemmigejer, Ærenpris og Pragtstjerner dannede et broget og nydeligt Blomstertæppe; den sydlige og nordlige Side af Søen kransedes af Bøg og Eg. — Naar Søfladen laa stille, uberørt af Vinden, mens Træerne spejlede sig i Vandet, lignede Søen et mildt drømmende Menneskeøje, der med indadvendt Syn ser de dejligste Fejlotte. Maaske følte Ridderen dette og ikke vilde forstyrres i Nydelsen af det skjønne Naturbillede, thi han red i Tavshed og kastede et drømmende Blik ud over Søen. Endelig syntes Tavsheden at blive trykkende for hans Ledsager, thi denne udbrød:

„Paa min Ære! I er en lidet rosom Følgesvend og synes at have mistet Mund og Mæle! Jeg skulde næsten tro, at I holdt Morgenandagt og bad til Sankte Ellen eller en anden god Helgen, thi eders Mine ser saa hellig ud som en nyskabt Munks."

„Har jeg glemt mit Mæle, da har I beholdt eders Snakketøj, som her anvendes helt ilde, eftersom jeg drømte en skjøn Drøm, den I brat forstyrrede," svarede Ridderen.

„Ja, det er, som jeg siger, at jo nærmere vi komme Dingaard, jo oftere henfalde I til ørkesløs Drømmen. Dog kan jeg tænke, at man kan have ulideligere Drømme end eders, saasom I vel drømte om den Helgeninde, jeg nys nævnte."

„Deri har I Uret," sagde Ridderen, „mine Tanker fængsledes af den venlige Natur, der træder mig smilende i Møde, som om den vilde bringe mig en Velkomsthilsen."

„Nu! det maa jeg sande to Gange, at her er saare skjønt, og I har valgt en heldig Egn at lade Eder fødes til Verden i," tog Følgesvenden til Orde; „men med eders gunstige Tilladelse, ædle Ridder, tør jeg dog sige, at mig tykkes ulige bedre om Italien, hvor et godt Bæger Vin var en daglig Drik, medens smukke Kvinder vare saa talrige som Koblommer hist paa Engen."

„Mig tykkes," sagde Ridderen, „at Danmark er for mig tifold skjønnere end noget andet Land paa Jorden, og tækkeligere Kvinder end de danske har jeg ikke sét. Have deres Øine end ikke den glødende Ild som Ungmøernes ved Po og Tiber, saa ere de dog som dybblaa Vande, hvori Trofasthed og Inderlighed spejles. Have de end ikke det forige og raskrullende Blod som Italiens Døtre, hvis Elskov er lig en glohed Aande, der standser Aandedraget og forvirrer Sanserne, saa ere de dog standhaftigere, mere udholdende i at bevare deres Kjærlighed, der intet Offer agter for stort. Og mens de sydlandske skjønne, I bemmer, have nødig at gaa til Møren at lære dens Visdom, ere vore Kvinder som flittige Bier, der arbejde aarle og silde for at danne Hjemmet til et hyggeligt Fristed for Freden."

„Ved mit gode Sværd, som vog den lange Karl, I nok ret!" udbrød Følgesvenden med et godlidende Smil, „nu fik I Munden paa Sled! Mange skjønne Dyder og Fuldkommenheder har jeg hidtil opdaget hos Eder, men aldrig har jeg vidst, at I var Poet. I skulde lære de Om Munke den Sang, hvis de ikke ere ligesaa tungnemme til at fatte dens Lærdomme som eders uforbederlige Rejsefælle."

„Mener I dermed, at jeg fører Ord paa mine

Læber, der ikke have Rod i mit Hjærte?" spurgte Ridderen.

„Af, nej! tvertimod!" lo Følgesvenden. „Eders Ordstrøm lader mig snarere befrygte, at I har taget Skade i den venstre Side og ikke kan helbredes ved Smørelse og Plaster."

„Hvor I dog kan snakke, min gode Hyginus!" sagde Ridderen. „Jeg kalder det ikke Svaghed, men Styrke at anse en from og elskelig Kvinde for det kosteligste Klenodie, en Mand kan eje. Hun er den kraftigste Spore til at øve højsindet Gjerning og leve et rent og ædelt Liv; jeg gad gjerne sét den Ungersvend, der blev til en daadskraftig Mand, uden at Kvinden paa en eller anden Maade var hans Ledestjerne og jordiske Forsyn."

„Da maa jeg være en hel Karl," udbrød Hyginus, „saasom jeg har haft adskillige Ledestjerner af den Art, I nævner. Nu er jeg imidlertid ganske lens derfor og maa fare vild, hvis I, ædle Ridder, ikke vil være baade mit Forsyn og min Ledestjerne, naar vi komme til Omgaard."

„For Sanden!" svarede Ridderen, „I tager den Sag mindre alvorligt, end den fortjener. Ret nu komme vi til Omgaard, og der skal I lære at kjende min hjærte Moder, hvem Gud velsigne. I vil komme til at sande, at intet ædelt kan trives i hendes

Nærhed, hvis man da vil lade sig lede af hendes elske-lige og milde Aand. Hun har været min Ledestjærne fra jeg var en liden Dreng".

„Nu!" udbrød Hyginus, „derom tvivler jeg ikke, at I maa have en herlig Moder, da I selv er en bold og mandig Ridder, thi Æblet falder ikke langt fra Stammen; men skulde det alligevel komme til at mangle paa Tidkort og Gammen, mens vi sidde stille paa Omgaard, da stole vi ikke alene paa Fru Kirsten, men bede en Bøn til Sankte Ellen."

„Hvor I dog ligner Eder selv, Mester Pludder-hose!" lo Henrik.

„Tak for det skjønne Tilnavn, I forunder mig," sagde Hyginus lidt stødt; „men jeg mener, I har bedre af at høre et muntert Ord end fange Griller og hænge med Hovedet for blodsødne Drømmes Skyld."

„Nu, nu! godt Ord igjen, jeg mente det ej saa slemt!" udbrød Henrik. „Jeg kan takke eders muntre Lune for mangen Tidkort og er den sidste, der bør tage noget Ord af Eder til Mistykke. Vi ville derfor slutte Fred og Forlig, før vi naa Omgaard, hvis Tage I nu ser hist henne at titte frem mellem Træerne.

Der var stor Fryd paa Omgaard over Henriks Hjemkomst. Fru Kirsten græd af Glæde, omfavnede

Sønnen atter og atter og kunde ikke blive træt af at se hans ridderlige Skikkelse. Hr. Tage havde sin mest fredelige Mine paa og var straks i en vidtløftig Samtale med Hyginus, der paastod, at hans Graaskimmel var klogere end et Menneske. — Da de tvende ankomne Gjæster tilligemed Hr. Tage senere bænkedes ved det sirligt dækkede Bord, hvor Vin og godt tysk Øl fandtes i Overflod til Ære for den længe ventede Søn og hans Ven, fik Hyginus ret Tungen paa Sled og fortalte om de mest utrolige Bedrifter, der vare udførte af ham selv og Henrik. Han fortalte med en Alvor og et Sanddruhedens Præg, der gjorde Fortællingerne saare tiltrækkende for Fru Kirsten, medens de fik Hr. Tage til at le ret hjærtelig. Ogsaa Henrik maatte fortælle om det bevægede Liv, han havde ført i de forløbne Aar; Spørgsmaal og Svar vekslede til langt ud paa Natten, og Lærken begyndte at synge sin Morgensang, før nogen tænkte paa Hvile.

Et Par Timer efter Solopgang var Henrik og Fru Kirsten atter paa Færde, medens Hyginus og Tage længe bleve liggende paa det grønne Øre. Derved gaves Moder og Søn Lejlighed til en uforstyrret Samtale. Da Henrik saa den smilende og glædestraalende Fru Kirsten, udbrød han:

„God Morgen, hjærte Moder! I er alt oven Senge, skjønt I saa sent gik til Hvile!“

„Gud velsigne dig, min kjære Søn!" sagde Fru Kirsten, „jeg kunde ikke sove for at tænke paa den Glæde, der er timedes mig, at Du atter er paa Om-gaard med Helsen og uskadte Lemmer. Nu er min aarelange Længsel og Bekymring borte, og mig tykkes, at Solen aldrig har skinnet venligere, Lærken aldrig jublet gladere end paa denne velsignede Morgen."

„Ja, visselig! Alt er skjønt og herligt i mit kjære Fædrehjem, dog er intet at ligne ved Eder, min kjæreste Moder, der er smilende og glad som den lyse Dag. Deraf skjønner jeg, at I lider vel; men var det altid saaledes, mens jeg var borte?"

„Af, nej, min kjære Søn!" tog Fru Kirsten til Orde, idet et blidt, vemodigt Udtryk prægede sig i hendes Ansigt. „Dage kom og svandt, den ene gik som den anden gjennem lange Aar, Længsel efter dig og Bekymring for dit Liv vare mine daglige Gjæster. — Mangen Nat vædedes min Hovedpude med hede Taarer, naar jeg tænkte dig i Fare og Nød, langt fra Venner og Frænder. — Ofte forestillede jeg mig, at Du laa vansmægtende paa Sygelejet og savnede Hjælp og kjærlig Omhu. Eller jeg saa dig ligge bleg og død paa en Slagmark, hvor ingen kjendte dit Navn eller brød sig om dit Lig. — — I saadanne ængstende Timer opsendte jeg brændende Bønner til Gud og hans Helgener, at Du maatte skaanes og mit Øje faa

dig at se endnu en Gang. — — Ene gik jeg med mine Tanker og min Kvide, thi Tage spottede min Længsel, forstod ej min Sorg og havde ej Øre for mine Klager. Enkelte Gange udtalte jeg min Bekymring til Jomfru Ellen og fandt villigt Øre og milde Ord, men ellers stængede jeg alt inde i min egen Sjæl, indtil Du kom og løste mig fra det altsammen."

„Hvor I har lidt, min hjærte Moder!"

„Nu tale vi ej mere derom," fortsatte Kirsten; „Gud have evindelig Lov og Pris for, at alt nu er overvundet! — Dog skal Du høre om andre Tanker, der opkom i min Ensomhed, og hvorved jeg en Stund kunde forlystes. Jeg tænkte mig dig i Kampen som en mandig Ridder, for hvem alle maatte vige; jeg tænkte dig lønnet med Bifald, med Hæder og Ære, saa dit Navn fløj om i Verden med Heltery — og jeg, den ensomme, ukjendte Kvinde, var Moder til en saadan Søn. — Ak! slig legede jeg i Dromme som et lidet Barn, der bygger Huse af Tærninger, indtil de styrte. — Men nu er jeg ej Barn længer," sagde hun livligt, „jeg har min Søn kjæk og sund igjen, og er han tilmed en tapper Ridder, hvis blot det halve af Hyginus's Berømmelse er Sandhed."

„Hvor I har været mig en god og kjærlig Moder, fra jeg var en liden Pog og til nu. Er jeg, som I siger, en tapper og ærlig Ridder, da er Skylden eders, al

den Stund jeg med Modermælken har indsuget ædle Tanker og lært gode Sæder. Gud og hans Helgener lønne Eder, min hjærte Moder!" sagde Henrik og kyssede hende med sønlig Kjærlighed. „Men jeg har et Spørgsmaal, som mit Hjærte længes efter Svar paa," vedblev han. „Hvordan lider Jomfru Ellen?"

Henrik havde kun enkelte Gange faaet Efterretninger fra sit Hjem i al den Tid, han var fraværende. Fru Kirsten fortalte derfor, hvad hun vidste af Ellens Historie og sluttede med at sige:

„Hun er nu i gode Hænder hos Jomfru Mette og har i Følge med denne ofteres gjæstet Dmgaard. Det tykkes mig dog, som om hun til enkelte Tider tynges af klejnmodigt Sind; men det har vel sin Grund i Længsel efter dig."

„Det er fryeligt at høre, at min Fæstemø ikke er vorden tvesindet i min lange Fraværelse. I sige mig dernæst, om I finder Behag i hende".

„Hvilken Tale!" udbrød Fru Kirsten med et Smil, „kan jeg vel andet end være nidkjær paa den Ungmø, der berøver mig min Søns Hjærte."

„Jeg læser paa eders Ansigt, at I mener det ikke. Vær og vis derpaa, at skjønt jeg har Jomfru Ellen hjærtelig kjær, saa glemmer jeg dog ikke min kjære Moder."

„Nu!" udbrød Fru Kirsten, „tykkes Du bedre om

at høre min sande Mening, da er det den, at sager og elskelig Ungmø som Jomfru Ellen findes helt sjæl den, og er hun nu mit Hjærte saa nær som en kjær Datter."

„Hjærtens Tak for disse Ord, der klinge i mine Øren som Guldæbler i Sølvskaale! For Sanden! nu skal min kjære Ellen ej længes mere for denne Sinde; jeg sadler min Hest paa Stand og drager til Hjelmsbo, al den Stund jeg i de sidste Dage er vorden saa elskovssyg en Svend, at hver Time vil blive som en endeløs Dag, indtil jeg ser min Festemø."

„Ej, ej!" sagde Fru Kirsten smilende, „det maa jeg sande, at ét Jomfruhaar drager mere end ti Par Øksne, da min Søn, lig en usindig Galning, jager af Gaarde efter en Ungmø, før Folk er oven Senge. Dog," ved blev hun, idet Smilet døde hen, og et bekymret Udtryk kom i Steden, „tykkes det mig bedst, at Du først taler med din Fader."

„I det sidste har I visselig Ret; jeg bør have hans Samtykke til dette Ridt og til dem, der følge efter. Jeg haaber dog, at Spørgsmaal til Fader i den Sag kun skal forsinke mit Ridt nogle Timer, nu han ser, at min Elskov har været sund og stærk og ikke en Flyvegrille af en usindig Svend."

„Gud naade!" udbrød Fru Kirsten, „jeg frygter, at din Fader er lige ubøjelig i den Sag, skjønt han

er godlidende mod Ellen og gjærne ser hende som Gjæst paa Omgaard."

„Nu! da faar Fader mærke sig, at jeg er Ridder Henrik og ikke et viljeløst Barn, og hvor meget det end kan smærte mig at skulle undvære hans Samtykke, saa vil jeg dog fremme min Forbindelse med Ellen af ganske Formue; ja, inden Aaret er omme, skal hun blive min Hustru, hvis hun tænker som jeg."

Fru Kirsten saa, at Vreden arbejdede sig frem hos Sønnen og frygtede et øjeblikkeligt Sammenstød, naar Tage kom til Stede. Dette søgte hun at hindre af al Magt og overtalte Sønnen til at lade Sagen hvile til næste Dag; dette var Henrik meget imod, men han vilde heller ikke nægte Moderen Opfyldelsen af den første Bøn, hun stillede til ham.

Senere paa Dagen vare Hr. Tage, Hyginus og Henrik samlede i Stuen; de talte om Krigerlivet, dets Farer og Besvær. I Samtalens Løb spurgte Tage:

„Hvordan var det, I kom i Besiddelse af Graaskimmel, min gode Hyginus?"

„Det er snart fortalt," svarede den adspurgte. „Graaskimmel redes af en Landsknægt, der i et Sammenstød med Fjenden fik Hesten ilde tilredt med Saar og Skrammer; jeg havde ondt af det for Kreaturet, lindrede dets Smærter og lægte dets Saar. Graaskimmel blev mig meget hengiven fra den Tid, thi I

har jo nok mærket, at den ikke er et dorst Fæ som andre almindelige Heste, den kunde skjønne, at jeg var dens Ven. Naa, hver Gang jeg kom Graaskimmel for Øje, vrinskede den helt vemodig, som om den pintes af svar Elskovslængsel; men det kunde ikke hjælpe, thi Landsknægten vilde ej afstaa Hesten til mig. Da fandt Graaskimmel selv paa Udvej. — En Gang blev vore Folk overfaldne af en fjendtlig Skare Landsknægte, ti Gange saa mandsstærke som vi; jeg tilsatte min gode Hest, og, uagtet jeg kæmpede som en Løve, blev jeg overmandet, skjønt der maatte en Snes Svende til for at føre mig bort som Fange. I denne ubehagelige Forlegenhed raabte jeg med stærk Røst om Hjælp, indtil man lagde mig en Knebel i Munden. Graaskimmel hørte min Stemme og kom mig til Undsætning tilligemed sin Herre og nogle andre Riddere. Hesten bed og slog om sig som en rasende, indtil den naaede frem til mig. En kort Kamp udspandt sig, og mine Vogtere maatte flygte eller bide i Græsset; men Graaskimmels Herre faldt i Kampen, og med en glad Vrinsken opfordrede Hesten mig til at tage Sæde paa dens Ryg. Jeg samtykkede gjærne i denne Begjæring; snart sad jeg paa min ny, vælige Ganger, der førte mig uskadt tilbage til mine Venner. — Siden have vi været uadskillelige og ville vedblive at

være det, saa længe Graaskimmel kan tygge en Skofte= og jeg har en Ærtug til at kjøbe den for."

„Historien er sandfærdig, thi det var paa min Befaling, at Hyginus fik Undsætning", sagde Henrik. „Om der behøvedes tvve Svende for at føre min brave Krigsfælle bort som Fange, behøver jeg ikke at afgjøre; men jeg vil fortælle et mærkeligt Træk, der viser Graaskimmels Troskab mod sin Herre. — —

I en skarp Fægtning traf et Sværdhug Hyginus i Hovedet, saa han bedøvet faldt af Hesten og laa som død mellem døende og saarede. Graaskimmel forlod ikke sin Herre, men hængte sørgmodig med Hovevedet, medens den af og til kjærtegnede ham som for at kalde ham tilbage til Livet. Efter en Tids Forløb vaagnede Hyginus af sin Bedøvelse, og da Hesten mærkede, at han var i Live, lagde den sig paa Knæ, som vilde den opfordre ham til at tage Sæde paa dens Ryg — det tro Dyr reddede sin Herre fra at falde i Fjendehaand. En saaret Svend var Øjenvidne til det altsammen."

„Nu!" udbrød Hyginus, „slige Historier under jeg ej at fortælle, det gjør blødsøden og giver Vand i Øjnene; men jeg vil endnu omtale, hvorledes Graaskimmel frelste mig fra en anden stor Fare. — En Gang fængsledes mit ganske Sind af en af disse nord=italienske Hekse paa tyve Aar, hvis Øjne brænde lige

ind i Sjælen og kan gjøre en stakkels Svend ør i Hovedet. En Eftermiddag, jeg tøvede længe hos Veronica, drog en Skare af en Snes fjendtlige Ryttere mod Huset. Graaskimmel mærkede Faren i Tide, varede mig ved en stærk Vrinsken, og da jeg kom ud i Døren, drejede den Hovedet ad den Kant, hvorfra Faren truede. Hurtig sad jeg paa Hestens Ryg og fo'r af Sted som en Vind, medens mine Forfølgere søgte at indhente mig, hvilket var umuligt, da Graaskimmel ikke kan indhentes af nogen. Nu, jeg skal ej nægte, at jeg havde den største Lyst til at byde dem Spidsen og prøve en Dyst med hele Hoben, thi jeg havde før kæmpet mod en større Skare og kommet derfra med hele Lemmer; men det tyktes mig bedre at føre dem i et Bagbold, hvilket lykkedes mig. Mine Venner, Ridder Henrik og Velfing tilligemed nogle Landsknægte, kom mig til Undsætning, vi sloge en Del af Ungelen ihjel og fangede Resten. Ser I, Hr. Tage! havde Graaskimmel ej været et klogt Dyr, da sad jeg maaske endnu paa knap Tæring i et Fangehul i Italien, hvis man ikke havde flynget mig op i en Galge."

„Vogt Eder vel, at den Kjæphest, I rider, ej slaar bagud!" afbrød Henrik den talende, „Fader kan snart tænke, at I var en usindig Galning, der gik paa tvetydige Elskovsveje i Italien."

„Ikke tror jeg, at Hr. Tage tiltænker mig urid-

derlig Færd, thi ejer jeg end ikke de gyldne Sporer, véd jeg dog fuldt vel, hvad der sømmer sig for en ædel Ridder," sagde Hyginus. „Men jeg bør vel tilføje, at Veronica var en renlivet Kvinde og blev mig hjærtelig hengiven fra den Stund, jeg helbredede hende for en farlig Sygdom. Lidt mere end tvve Aar var hun vel ogsaa; men hun tyktes vel om min Person, og havde hun ikke været gift, da havde jeg ladet mig bedaare af hendes dejlige, brune Øjne, slaaet mig til Ro i Italien og ladet hende fredentse for mig den herlige Vin, der voksede i hendes egen Vinhave."

„Nu fører i atter helt rimelig Tale; men Eders livlige Fantasi spiller Eder mangt et Puds", lo Henrik.

„I nævner ofte en Velsing; hvem er han?" spurgte Tage.

„Velsing er min Hjærtens Ven og en fribaaren, ædel Ridder", svarede Henrik. „Paa min Indbydelse agter han om kort Tid at gjæste Omgaard."

„En Ven af min Søn er al Tid velkommen", svarede Tage.

I dette Øjeblik hørte man Hundeglam i Gaarden, og lidt efter traadte Abbed Olaus ind i Stuen. Efter at have hilset paa de tilstedeværende tog han Sæde, og Samtalen fortsattes. Snart drejede den ind i andre Spor, og Olaus og Hyginus ragede uklar

med hinanden. Uenigheden truede med at gaa over til heftig Strid, da Hyginus i sin Bevisførelse for Krigerstandens Ypperlighed sluttede med følgende Ord:

„Krigerstanden er Rigets Marv og Kjærne, hvorfor alle gode Mænd søge Optagelse deri."

„I hæver eders egen Stand saa højt, at I derved forklejner anden Idræt," tog Olaus til Orde; „ellers er det en uomtvistelig Sag, at Munke- og Klerkestand ikke alene er Gud mest velbehagelig, men er tillige et Folks aandelige Surdejg. Min Hu stod til Ledingsfærd, indtil jeg skjønnede, at Krig og Hærværk er af det onde, og at den Ære og Berømmelse, der vindes ved sligt, gjør Mennesket til en Forfængelighedens Træl. Da priser jeg Klosterlivet, Fromhedens Fristed paa Jorden."

„Ej, ej! det er højttravende Ord nok og finder kun sin Undskyldning deri, at det er en slem Fugl, der kaster Skarn i sin egen Rede," sagde Hyginus ilter. „Ved mit gode Sværd! Ingen Tid hørte jeg, at Munke vare Engle lige, det skulde da være af de sorte; thi mere end en Gang har jeg truffet en Skurk i Munkekappe."

„I vogte eders Mund for slig bespottelig Tale, thi Munkestand er helliget og velsignet af Gud!" udbrød Olaus i Harme. „Munkenes Virken for Kristi

Riges Fremme kan ikke værdsættes af denne Verdens forvendte Børn, thi deres Øjne ere vrangvillige og forblindede og se en ond Mening i Handlinger, hvis sande Hensigt de ej kunne bedømme."

„Ikke mener jeg, at Fromhed er ganske banlyst af Klostrene; men derpaa er jeg vis, at de skjule mere syndig Færd, end Dagens Lys maa se."

„Nu!" tog Olaus til Gjenmæle, „Klaffertungen kan tilsøle al god Gjerning, ogsaa renlivede Munkes. I bruger Vandsord og ugudelig Ordbram mod den hellige Kirkes Tjenere, der dog ere mægtige til at twinge de haardeste Halse til at bøje sig i Stevet. Vogt Eder, at der ikke gaar Ild i Spotterens Hus!"

„Spar eders Frygt, Hr. Abbed! Gik der Ild i mit Hus, søgte jeg dog neppe eders Vievandskar for at slukke den."

„Jeg tror, I gjør min Krigskammerat Uret," henvendte Henrik til Olaus; „han spotter ikke den hellige Kirkes rette og sande Tjenere, men revser de uværdige, og gjør han det end ikke med messende Røst og himmelvendt Blik, kan der dog være lige god Mening i hans Ord. Pris kun eders Stand, om I finder Grund dertil, men lad andre ogsaa have lidt Albuerum, thi I kan dog ikke nægte, at det er Krigeren, der er Landets Vern og Værge."

„I kan føje til," afbrød Hyginus den talende,

„at Krigerfærd skaber fribaarne Mænd og bevarer Folket fra at dø Straadød i Blodsødenhed og vanmelt Skinliv, hvilket sidste trives bedst ved Munkepleje."

„Den ringeste Munk, som I foragter og bruger Haansord imod, har ved sin Fromhed større Magt, end I har med hele eders ugudelige Krop!" udbrød Claus fnysende. „Krigeren kan drage sit Sværd, men kun de frommes Forbøn giver den Fremgang og Sejr; Krigeren kan høste Ære og Ros, men Kirken afbeder hans Synd, og falder han i Kampen, synges Messe for hans syndige Sjæl. Men I er besat af en Hovmodsdjævel, der taler ud af eders Mund, saa I kun sanser Belials Visdom."

„Ved min Helgen og min Krigerære! I bliver tvkmælet af onde Ord!" sagde Hvginus bidsigt. „Men I skal vide, at jeg hellere stoler paa mit gode Sværd og min stærke Arm end paa Munkenes Forbøn; hellere hører jeg i Kampen min Graasiskmels Vrinsken end en Munks snøvlende Salmesang, og bedre stoler jeg paa Sankte Serens Forbøn end paa en Munks Messe, var denne Munk end Abbed og sad i denne Stund som Gjæst paa Omgaard. — Lærte jeg flere end nok af Vandsord i mit Krigerliv, fandt jeg dog min Overmand i Eder, og var I ikke Abbed og Hr. Tages Gjæst, skulde jeg lære Eder en anden Vise."

„Lad nu denne Strid fare, at vrede Ord og

umildt Sind ikke skal ødelægge vort Samvær!" tog Henrik til Orde. „Der er Uro og Forvirring nok i vort Land, at vi ej trænge til at pleje Splidagtigheden herhjemme. Lad derfor enhver prise sin Stands Fortrin og dække dens Brøst, men agte det for ringe Gjerning at forstørre hinandens Fejl."

Fru Kirsten kom ind i det samme og gav Samtalen et mere fredeligt Præg. Da senere et Bæger Vin sattes frem og tømtes, bleve Sindene mildere stemte, og Hyginus fik endog Lov til at fortælle en Historie.

Efter Olaus's Bortgang sagde Hyginus til Henrik: „Jeg lider ikke den Munk, han ligner den Tigerkat, vi saa i Majland forgangen Aar."

„Jeg kjender ham vel den sledske, tvetungede Karl," svarede den tiltalte; „men han er velsét hos min Fader, og jeg vil ikke appe Strid den første Dag, jeg er i mit Hjem. Dog derpaa kan I stole, at hans Gang her paa Engaard snart skal faa Ende."

Med næste Dags Morgensol var Henrik paa Færde. Længselen efter Ellen var uudholdelig, og i stille Sind fortrød han sin Eftergivenhed overfor Moderen, ellers havde han nu allerede favnet sin Fæstemø. Dog nu skulde Ridtet gaa for sig til Hjelmsbo, naar han havde

talt med Faderen. I Følelsen af den Glæde, der ventede ham, nynnede han en frejdig Sang, mens Gjøgen blandede sit Kukkuk deri som for at gjække ham. Han blev utaalmodig og syntes, at Faderens Morgensøvn varede i en Evighed. — Endelig lod Hr. Tage sig til Syne, og Henrik udbad sig en Samtale.

„Tal Du kun, min Søn, det lyder mig vel at høre din Røst!“ gav Tage til Svar.

„Den Sag, jeg vil føre frem, er ikke ny og ukjendt for Eder,“ tog Henrik til Orde. „Som I alt véd, har jeg Jomfru Ellen hjærtelig kjær og beder nu som før om eders Samtykke til, at hun maa vorde min Hustru.“

„Den Grille har Du altsaa ikke glemt endnu; men er Du vis derpaa, at Jomfru Ellen er dig god, thi hendes Hu synes vendt til Klosteret?“

„Derom skal jeg faa fuld Besked, før Sol gaar i Bjærge, thi jeg agter ret nu at ride til Hjelmsbo. Dog ønskede jeg først at høre eders Mening, at der kan blive Glædesdag paa Dugaard herefter og god Forstaaelse mellem Eder og mig, thi min kjære Moder er allerede enig med mig i den Sag.“

„Ej ej! er hun det? Da behøves vel ej en Gang mit Samtykke. — Men hvor vil Du føre en Hustru hen? Ikke agter jeg for det første at sidde til Huse i min egen Gaard. Derfor tykkes det mig klo-

gere at rette dine Tanker til Jomfru Mette, der bringer Hjelmsbo i Medgift, Hr. Preben er snart aflægs og trænger til en Afløser."

„Jeg spurgte ikke om Forlov at fæste Jomfru Mette, det jeg ingen Sinde agter at gjøre."

„Mit Samtykke erholdes ej heller til din Forbindelse med Ellen", sagde Tage; „derimod har det været mig en kjær Tanke at se Jomfru Mette som Husfrue paa Ømgaard. Hvorfor vil Du da staa din egen Lykke i Vejen, kaste Vrag paa en rig og taktfelig Ungmø og trodse din Faders Vilje?"

„Fordi jeg ikke elsker Jomfru Mette!" gav Henrik til Svar. „For Sanden! I kan ej forlange, at jeg som en fejg og æreløs Ridder skal bryde mit Løfte til Ellen, tilmed da jeg saare gjærne opfylder det. — Da jeg var en liden Pog, fik jeg med eders Vilje Ellen til Legesøster, og for hvert Aar, der er gaaet siden den Tid, er hendes Billede vokset fastere i min Sjæl. I Slagets Tummel, naar jeg saa Døden under Øje, opflammedes mit Mod ved Tanken om hende, og, næst Gud og hans Helgener, var hendes Uskyld og Renhed mit bedste Værn i Fristelsens Stund. Tror I, at den Elskov, der har vokset sig stærkere Aar for Aar, saa den fylder min Sjæl med Længsel, kan udslukkes ved et Magtbud? — Nej! da var jeg en fejg Ridder, og I maatte skamme Eder over slig

en Søn, der skræmmedes af Modstand eller lokkedes bort fra sin Vej af Gods og Guld."

„Ved min Helgen!" udbrød Tage, „Du har lært at bruge din Tunge helt vel! Vi tale dog nu helst roligt og sindigt om den Sag. — Jeg indrømmer, at Jomfru Ellen er en fager Kvinde og din Elskov værd; men selv om hun har Elskovssind til dig, hvad jeg meget betvivler, saa kan der være slige Hindringer for eders Forbindelse, at hverken Du eller jeg kan rydde dem af Vejen."

„Jeg forstaar Eder ej," sagde Henrik.

„Deri har Du Ret, min Søn! Kjendte Du den Hemmelighed, der hviler over Ellens Fødsel, da vilde Du ej alene forstaa min Modstand, men billige den."

„Saa nævn mig denne Hemmelighed!"

„Du stiller et stort Forlangende," sagde Tage med lav og famlende Røst.

„Lidet kan jeg agte paa en Hemmelighed, hvis Natur jeg ikke kjender. I sige derfor frem, da jeg snarest ønsker at ride af Gaarde til Hjelmsbo!"

„Nu!" tog Tage til Orde og saa paa Sønnen med usikkert Blik. „Du trodser din Vilje igjennem og faar da drikke den bedske Drik, Du selv ønsker iskjænket. — Jomfru Ellen kan aldrig blive din Hustru, thi hun er din Søster!" — — —

Henrik blev maalløs ved Faderens Ord. Et Øje-

blik syntes Vreden at lue op i hans Sind, men der kom intet Ord over hans Læber; han sendte Faderen et halvt foragteligt, halvt sørgmodigt Blik, idet han forlod Stuen. Harmen over Faderens Utroskab og Sorgen over sin egen forspildte Lykke kæmpede med hinanden om Herredømmet i Henriks Sjæl, og han følte, at en kold og klam Taage lagde sig om hans reneste og skjønneste Lysbillede — Ellen. Tanken om hende maatte rives ud af hans Hjærte, selv om han skulde forblø derved. Alt i Tilværelsen blev sort for hans Blik, han vaandede sig i Trøstesløshedens Kvaler; Tankerne kredsede om hans Lykkes Forlis og blev til vilde Furier med Ildsvøber, der piskede ham fremad mod Ørk og Øde — ustandselig fremad i virrende Dans, indtil Livets Vrangside stod tegnet med de grelleste Farver, — da brast han i en vild Latter og gik bort fra Ømgaard uden Maal. — —

Men hans energiske Natur kunde ikke længe bindes i Blødagtighedens og Føleriets Hængedynd; hans staalsatte Vilje kunde ikke længe lade ham drive som et styreløst Skib mod Tilintetgjørelsens Malstrøm. Med Anspændelse af hele sin Viljestyrke rev han sig løs fra martrende Tanker og unyttig Grublen og begyndte at arbejde sig ind i de virkelige Forhold, han for Fremtiden maatte have med at gjøre. — Blive paa Ømgaard vilde han ikke. Nej! langt, langt bort,

ud i den vide Verden, hvor Krigsluren kaldte til Kamp, og hvor Døden skulde ses under Øje uden Bæven! Men havde han noget at kæmpe for? Tankernes Rundtdans begyndte atter, han følte sig aandelig svimmel. — Da tænkte han paa Velsing, nu kunde han bedre end før forstaa Vennens dybe Smærte. Blot han snart vilde komme til Omgaard, da vilde han følge ham, om det saa var til Verdens Ende. — Stakkels Moder! tænkte Henrik, hun vilde sørge; men han kunde intet aabenbare for hende. — Sent paa Eftermiddagen kom han til Omgaard, hvor Moderens bekymrede Udseende voldte ham ny Lidelse.

Samme Dag havde Tage Stævne med Olaus. Resultatet af de fælles Raadslagninger blev, at Olaus fik Bemyndigelse til at faa Ellen optaget i Vissing Kloster, enten det saa skulde ske med eller imod hendes Vilje. Planen maatte udføres i Løbet af nogle Uger og uden at vække Opsigt.

I de paafølgende Dage ordnedes alt til Planens Udførelse, og Olaus fik Brug for hele sin Snedighed. Vilde Planen lykkes? En djævelsk Fryd fyldte Abbeden ved Tanken om et heldigt Udfald, thi selv om hans oprindelige Hensigter med Ellen, bleve uudførlige fik han dog Hævn over den gjenstridige Ungmø, over

Henrik Hermansøn og Broder Søren. Hadet groede frodigt hos Olaus. —

Siden Sammenstødet mellem Fader og Søn fandt Hyginus Opholdet paa Omgaard lidet tiltalende, han strejfede derfor omkring i Egnen, gik ofte paa Jagt eller foretog Fisketure paa Mossø. Snart stiftede han Bekjendtskab med Dolken, Egnens dygtigste Jæger og Fisker. Hyginus satte Pris paa et villigt Øre hos sin Tilhører, og da Dolken følte sig tiltalt af Hyginus's lystige Krigshistorier, bleve Fisketurene en daglig Idræt.

Naar Dolken havde gjort en god Forelfangst, søgte han Om Kloster for at sælge den; thi endskjønt Klosteret havde særlig Fiskerettighed i Mossø, tillodes det dog gjærne Fattigfolk at søge Næring ved Fiskeri, eftersom Søen vrimlede af Fisk. Nogle Dage, før Ellens Bortførelse skulde ske, søgte Dolken til Klosteret med sin Fangst. Olaus havde noget at ordne i Igletorp og lejede ham til at sejle til den østlige Ende af Mossø og tilbage igjen, naar Abbeden havde udført sit Ærende. Turen skulde ske om Aftenen. Om Eftermiddagen fortalte Dolken dette til Hyginus, der hurtig lagde sin Plan og søgte at overtale Dolken til at være behjælpelig med dens Udførelse. I Begyndelsen mødte han Modstand, men da Hyginus lovede Dolken en ny Baad og gav de varmeste Forsikringer om godt

Kammeratskab og Fritagelse for alt Ansvar, svandt alle Betænkeligheder, og man gjorde de nødvendige Forberedelser. „Tigerkatten havde Gavn af en vaad Kappe," mente Hyginus.

Lidt efter Solnedgang sad Hyginus i en simpel Fiskerdragt ude i Baaden, han vendte Ryggen mod Land og syntes ivrigt sysselsat med at oprede et Fiskergarn. Dolken stod paa Landjorden, rede til at skyde Baaden ud, naar den ventede Albed lod sig til Syne. Endelig kom han, men studsede ved at se en fremmed Fisker i Baaden. Dolken forekom hans Spørgsmaal ved at sige:

„Det er en god Kammerat, der vil give mig en Haandsrækning; men han er tro som Guld, og I kan lige saa trygt lide paa ham som paa mig."

Det begyndte at skumre, da man satte ud fra Land. En sagte Vind krusede Søens Spejl, medens Baaden rask dreves fremad ved Dolkens kraftige og taktfaste Aareslag. En Vibe kredsede i Luften og sendte sit ildelydende Skrig ud over Søen, ellers var alt tyst og stille, indtil Hyginus med forandret Mæle udbrød:

„Den fæle Vibe! den ønsker ondt over vor Baadtur; men lad den kun skrige, vi have jo en from og renlivet Guds Mand om Bord, og da kan ingen Ulykke ramme os."

„Ikke skulle vi agte paa Fugleskrig," sagde Olaus.

„Ja, ja! Er I sikker paa, at det ikke kan være ilde Varsel?" spurgte Hyginus. „Forgangen Aar hørte jeg et fælt Ugleskrig lige over mit Hoved, og jeg blev ganske ræd; men næste Dag kuldsejlede jeg paa Søen og fik en vaad Kofte, før jeg kom i Land."

Man hørte atter et Vibeskrig. Hyginus korsede sig.

„Underligt nok," sagde han, „naar jeg hører et Vibeskrig, tænker jeg al Tid paa Fa'rmo'r. Hun sagde, at det Menneske, der i levende Live havde øvet en ond Gjerning, fandt ingen Fred i Graven, men maatte fare rastløs omkring i en Vibes Skikkelse og raabe: Ve, ve! indtil hundrede Aar vare forløbne. Viben er ogsaa ret en ond Fugl, thi der staar jo skrevet, at da man korsfæstede Jesus, raabte den: Pin ham, pin ham!"

„Det er overtroisk Tale af en enfoldig Kvinde," sagde Olaus.

„Ja, det maa I som en lærd Abbed bedst forstaa; men Fa'rmo'r var en klog Kvinde og ikke saa enfoldig, som I tykkes at mene," vedblev Hyginus; „dog havde hun Uret deri, at hun ikke kunde lide Munke, hverken dem i sorte eller lysegraa Kapper. Hun kaldte dem onde Raadgivere og Belialskarle, jeg tror, hun tillige talte om Ulve i Faareklæder eller saadant noget; men

for Resten mente hun, at de fleste Viber ere Munkesjæle, fordømte til at synge Messe for Djævlene."

Der var noget æggende og spottende i Hyginus's Maade at fortælle paa. Olaus studsede og blev urolig; han led ikke den fremmede Fisker, hvis Ansigt han endnu ikke havde sét. Dolken mærkede det og sagde:

„I fører saa lang Tale, at I glemmer at oprede Garnet, og desuden taler I usømmeligt om de hellige Munke."

„Jeg tænker just selv paa det samme og skal ret nu holde Mund," svarede Hyginus; „men jeg fik saadan en Lyst til at tale om Fa'rnio'r, hvad vor ærværdige Abbed ikke vil tage mig til Mistykke."

De sejlede atter en Stund i Tavshed, man hørte kun Aareslaget og Kjølvandets Skvulpen efter Baaden. Pludselig udbrød Hyginus:

Baaden lækker! Hjælpe os nu Sankte Søren og alle Helgener!"

„Saa os af alle Kræfter!" sagde Dolken.

„Jeg faar dog Ret med Vibeskriget", mumlede Hyginus og begyndte at øse; han standsede dog straks igjen. „Det hjælper forbandet lidt", sagde han, „ikke mere end om jeg øste med et Sold. Vi sidde net i det og maa alle ynkelig omkomme. Den Vibe, den Vibe!"

„Saa os Mand og brug ej Tiden til unyttig

Snak!" befalede Olaus. „Laan mig en Aare, at vi kunne drive Baaden hurtig mod Land!"

Han greb en Aare og tog kraftige Tag, Dolken firede af paa sin Aare, og Baaden drejede rundt. Olaus dirrede at Harme. „I haandterer en Aare slet!" sagde han, „hjælp I Eders mundkaade Kammerat at øse og lad mig ro!"

Hyginus bøjede sig ned i Baaden og løsnede en Planke, saa Vandet strømmede ind. „Nu nytter det ikke at øse, enhver tænke kun paa sin egen Redning!" Han sned Træskoene og Kosten, Dolken fulgte hans Eksempel. — „Kan I svømme, Munk?" spurgte Hyginus. „Ikke saaledes, at jeg kan naa Land og frelse mig," gav Olaus til Svar.

„Da er det forbandet uheldigt, at I ikke har en Haartot, man kan tage fat i!" udbrød den uforbederlige Hyginus.

„Synker I til Bunds, skal jeg hente Eder," sagde Dolken. — Baaden krængede over, alle tre styrtede sig i Vandet og begyndte at arbejde mod Land. Snart mattedes Olaus og var nærved at synke, Dolken tog et fast Tag i Munkekraven og holdt ham over Vandet, saa godt det lod sig gjøre; men da man naaede Land, var Olaus uden Bevidsthed. „Han er død som en Fisk," mente Dolken. „Vist ej! sligt Kravl dør ikke saa let," sagde Hyginus; „I ser nok, han begynder at

gispe." Et Øjeblik efter vaagnede Olaus af sin Bedøvelse, han var meget forkommen og bragtes hen i et nærliggende Fiskerhus, hvor han fik tørre Klæder og kom nogenlunde til Kræfter igjen. Til Igletorp kom han ikke den Nat. — Da Lærken begyndte at synge sin Morgensang, naaede Hyginus Omgaard; han smaalo ved sig selv over det Puds, han havde spillet „Tigerkatten".

XVII. Det dages.

Nogle Dage efter Olaus's vaade Baadfart paa Mossø kom Ridder Velfing til Omgaard. Da Hr. Tage ikke var hjemme, førte Henrik og Hyginus Vennen i Triumf til Fru Kirsten, der tyktes vel om den alvorlige Ridder og bød ham hjertelig velkommen. —

Man førte en livlig Samtale, da Tage traadte ind i Stuen; han bilste venligt paa den fremmede Ridder og bad ham blive som Gjæst paa Omgaard, saalænge han kunde finde sig i det stille Liv. Velfing

studsede ved Synet af Hr. Tage og saa længe vedholdende paa ham. Endelig sagde han:

„Hvis mine Øjne ikke stuffe, da har J, Hr. Ridder, en paafaldende Lighed med en af mine Ungdomsvenner."

„Ikke mindes jeg, at jeg nogen Sinde har sét Eder før, og derfor maa Ligheden mellem mig og den Ven, J omtaler, være en Tilfældighed."

„Har J da ej haft en Broder?"

„Nej!" svarede Tage, „og eders Navn var mig ganske ukjendt, indtil min Søn omtalte eders Krigermod og trofaste Venskab. Sig mig, Ridder Velfing! har J tjent under Kong Valdemar Sejr?"

„Ja, visselig har jeg det! Han var en Løve i Strid, og aldrig har jeg sét en Helteskikkelse saa helstøbt som hans. Det var en Lyst at vove Livet i en Kamp, hvor han førte an, og i Freden var han vennesæl som faa."

„Ved min Helgen! hvad J der siger om Kong Valdemar, er som talet ud af mit eget Hjærte. Jeg fulgte ham i mange Aar i Ledingsfærd, indtil hint ulykkelige Slag ved Bornhøved kuldkastede hans Krigsplaner. Men det tykkes mig mærkeligt, at jeg aldrig herte eders Navn nævne blandt hans Mænd."

„Mit Navn," tog Velfing til Orde, „har jeg søgt at glemme, og det Navn, jeg nu bærer, er ikke mit.

Af hvilken Grund jeg har skiftet Navn, behøver længere Forklaring, end jeg tør vente, I har Taalmodighed til at høre; dog skal jeg sige, at jeg var med i Bornhøvedslaget og reddede en bold og tapper Ridder fra den visse Død. Han blev min Ven, indtil jeg paa løs Mistanke om Uridderlighed jog ham bort fra mit Slot med Haansord og nedkaldte derved Forbandelse over mit eget Hoved." —

Fru Kirsten lod sig i det samme til Syne, og Samtalen gled over i andre Spor. Tage betragtede af og til Ridderen med et forskende Blik og var mærkelig tavs, indtil han vendte sig til Velfing og spurgte: „Hvad er eders rette Navn?"

„Mit Navn behøver jeg ikke at dølge, det har haft en god Klang i den danske Ridderstand. Jeg hedder Ivar Ralfsøn."

„Ivar Ralfsøn!" udbrød Tage.

„Ja!" svarede Ridderen uden at lægge Mærke til Tages øjensynlige Bestyrtelse, og jeg var Ejer af Abildtorp Slot. Den Ven, jeg forurettede, bed Herman, og som min Ulret og paafølgende Ulykke staar levende præget i min Sjæl som for femogtyve Aar siden, ønsker jeg inderlig, at den Stund maatte komme, da jeg kunde se ham Ansigt til Ansigt og faa hans Tilgivelse. Men jeg er nu en gammel Ridder, Haa

ret er graanet, og Ridder Herman er maaske ej længer blandt de levende."

Tages Øine syntes at ville træde ud af Øjenhulerne i angst Stirren paa den talende. — „Kunne de døde staa op!" mumlede han, idet han krampagtig greb om Armene paa Lænestolen, hvori han sad. Han rejste sig og traadte frem i en udfordrende Stilling, som om han vilde møde en Fjende; men i det samme faldt han bevidstløs om paa Gulvet. Bestyrtede ilede man til Hjælp og bar ham ind paa Sengen, hvor han laa som død. Efter en Stunds Forløb aabnede han Øjnene og saa med et forvildet Blik paa de omkringstaaende; han havde Feber og talede i Vildelse. „Ser I ej, at Ivar Ralfsøns Sværd hænger over mit Hoved med Odden rettet mod mit Bryst!" raabte han, „rør det ej, at Traaden ikke brister! — Jeg hader Eder, Ridder Ivar; men jeg skal hævne mig, saa I skal græde Blod! — I ser blodig ud! har jeg dræbt Eder? Nej, det var mine Hjælpere! Nu kan I ej svinge Hundepidsken!"— Hen paa Aftenen stilnede Feberen af, og han laa rolig hen med lukkede Øine.

Næste Dag havde Tage sin Bevidsthed, men følte sig mat og dødsyg; han sendte Bud efter Velfing og bad om at maatte være ene med ham. Hvad de samtalede om, blev foreløbig en Hemmelighed; men efter flere Timers Forløb kom Velfing meget bevæget ud

fra den syges Kammer og bad Henrik sende Bud efter Abbed Claus. —

Et Par Dage senere sad Henrik ved Faderens Sygeleje. Tage sagde da: „Du ved ikke, min Søn, at jeg har været ond, rigtig djævelsk ond mod dig og nær kunde ødelagt din Lykke. Ellen er ikke din Søster! En dæmonisk Magt lagde mig de Ord i Tanke og paa Tunge. — Jeg løj for dig, thi det tyktes mig umdholdeligt at se dig viet til en Datter af ham, der havde jaget mig ud af sit Slot med Hundepidsken. Jeg bar dødelig, umdslukkelig Had til Ridder Ivar, og jeg besluttede at hævne mig paa hans eget Kjød og Blod — paa hans Barn, hun skulde klostergives, at Ivars forhadte Slægt og Navn kunde udryddes af Jorden — —. Men da Ellen voksede op og blev en fager og elskelig Ungmø, traadte Hadet til hendes Fader i Baggrunden for den Tanke, at jeg havde gjort et uskyldigt Barn faderløst og ladet hende opdrage til en ufri Kvinde —." Tage talede anstrængt og afbrudt, han tav en Stund som for at samle Kræfter. „Blev Ellen Husfrue paa Dmgaard, var hun et dagligt Vidnesbyrd om min Brøde, og dette var ej til at udholde. Hver Gang, jeg saa hende, forbitredes mit Sind, thi jeg følte min Ulret. Vaagen og i Drømme forstyrredes min Ro af Ivar Ralfsons blodige Legeme, der rejste sig af Graven og truede mig med Hunde-

piſken — —. Kan Du tilgive mig, at jeg under Kampen med Fortidens blege Skygger vilde ofre Ellen og din Lykke? Bær ikke Nag til din Fader! — Ak, min Søn! Hadet er en fortærende Ild for et Menneskehjærte, et Helvede paa Jorden, og jeg har lagt Ved til denne Ild i fem og tyve lange Aar! — — Nu siger jeg: Gud velsigne dig og Ellen!"

I de paafølgende Dage forværredes Tages Lidelser, og vilde Febersyner svævede forbi hans indre Syn og lagde rædselige Ord paa hans Tunge. Til andre Tider søgte hans Øje Fru Kirsten. „Bliv hos mig, min kjære Hustru!" sagde han, „I var mit Livs gode Engel, skjønt I sjælden fik at mærke, at jeg skjønnede derpaa. Bed for mig til Guds Helgener, at min Sjæl ej forgaar i Angst og Gru!" Hun sendte Bud efter Claus. Tage vilde ikke se ham. „Eders Frombed, min Hustru, er tusendfold større end alle Munkes tilsammen; vil Madonna ej høre eders Forbøn, da hører hun ej tvetungede Munkes." — Fru Kirstens brændende Bønner og kjærlige Omhu kunde dog ikke redde Ægtefællens Liv. En Uge efter Velfings Ankomst til Dnigaard døde Herman Tagesøn.

Da Velfing havde hørt Tages Bekjendelse, ønskede han snareſt muligt at drage til Hjelmsbo. Aarle næste Morgen ſadlede han ſin Heſt og red bort fra Omgaard. Dagens Konge havde faaet ſin gyldne Krone om Tindingen og ſkred majeſtætiſk frem paa Himmelbuen, idet den kaſtede ſtraalende Blik til alt levende. Den friſke, til nyt Liv vakte Natur var i god Samklang med Ridderens Sindsſtemning. Alt, hvad han havde lidt, var glemt ved Haabet om at finde ſin længe ſavnede Datter; det vemodige og tungſindige Udtryk i hans Anſigt var forſvundet; længſt forglemte Glædesſange løde i hans Indre, og han ønſkede at kunne ſynge om Kap med den kvidrende Lærke, der ſyntes at ville ſprænge ſit lille Bryſt ved et uforligneligt Væld af Jubeltoner. Han var den lille Sanger taknemmelig, at den ligeſom løſte den bundne Tak i hans Hjærte og bar den opad til Gud, der i betimelig Tid hører al Skabnings Suk og Længſel. Og naar Solen ſpejlede ſig i Dugperlerne, der hængte i Blomſterkalkene, følte Ridderen, at hver Dugdraabe var en Glædestaare, ſom Blomſten fældede ved Synet af Dagen og i Følelſen af den Lykke, det er at leve et Skjønhedsliv i den rige og forjættende Verden. Forjættende for en Ridder paa 60 Aar! — Ja ſom en haabende, livsglad Yngling rettede han ſig i Sadlen og ſaa frejdig ud i Fremtiden, der gjemte Lykke for ham ogſaa.

Velfing følte ſig i fredelig Forſtaaelſe med alt og alle, følte ſig i Stand til at kunne omfavne al Verden i et eneſte ſtort Favntag. — Tre ſmaa Ræve=unger legede i Skovkanten, og Ridderen morede ſig over deres pudſige Leg og Krumſpring; Armbrøſten hang urørt paa Sadelknappen, paa enhver anden Tid vilde den være kommen i Brug. Raabukken kom frem i en Tykning af Skoven og ſaa forſkende paa Rytteren, der hilſede den ſom en god Ven, og Bukken forſvandt for at fortælle ſine Fæller, at den havde ſét en fredelig Mand. Velfings Heſt fandt Farten for=nøjelig nok, thi den mærkede intet til Sporen, men fik Lov at gaa i Skridtgang og underholde ſin Herre med en glad Pruſten.

Lidt op paa Formiddagen naaede Velfing til Hjelmsbo, hvor han modtoges af Hr. Preben, der alt havde gaaet ſig en Morgentur. Imidlertid traadte Jomfru Mette ind og hilſede paa den fremmede Rid=der. Snart var han ſom en gammel Kjending og maatte beſvare en Mængde Spørgsmaal, ſom rettedes til ham af den videlyſtne Ungmø. Da hun hørte, han ønſkede at tale med Ellen i Enrum, ſagde hun:

„Ja, bringer I godt Budſkab, Hr. Ridder, da faar I Lov at tale med hende, ellers maa I taale, at jeg er til Stede; thi ikke ønſker jeg, at man ſkræmmer min Ellen, juſt ſom hun atter er bleven glad og frejdig.“

Mindst af alt vil jeg volde hende Sorg," svarede Velfing, „og er jeg tilmed vis derpaa, at jeg bringer hende stor Glæde."

„Da velsigne Eder Gud og hans Helgener!" udbrød Mette glad, „og vi tøve ej med at formelde Ellen eders Ankomst."

Mette forsvandt og traadte et Øjeblik efter ind med Ellen. Velfing havde siddet i stor Spænding før hendes Komme, og ved Synet af hende havde han Møje med at tvinge sit gjenstridige Hjærte til at være stille, at der kunde fares sindigt og varsomt frem. — Der stod hun, som han havde savnet i fem og tyve lange Aar; der stod hun, den fagre Skikkelse, han havde sét i Drømme, men som svandt bort lig et foglende Blændværk; ja, der stod hun, hans længe savnede Datter, der lignede sin Moder som en Draabe Blod den anden. — Han betvang sin Bevægelse og hilste roligt og værdigt. Mette og Preben fjærnede sig, og Ellen var ene med Ridderen, der tog til Orde:

„Jeg skal hilse fra Fru Kirsten paa Ømgaard, hun længes at se Eder og indbyder Eder til at gjæste hende snarest, idet hun haaber, at Hr. Tages pludselige Sygdom ikke skal vare længe. Særlig skulde jeg bringe Eder en kjærlig Hilsen fra Ridder Henrik, der nu er hjemkommen fra fremmede Lande og haaber snart at

gjæste Hjelmsbo, saasom han snarlig længes efter at se sin kjære Festemø."

Ellen svarede intet, men hendes tindrende Øine sagde Velfing, at han bragte godt Budskab.

„Kan jeg hertil føje," vedblev Ridderen, „at som jeg er hans oprigtige og fuldtro Ven, glædes jeg ved, at de fjendske Magter, der have krydset hans og eders Elskovsveje, nu ere overvundne, og at Hr. Tage velsigner eders Forbindelse med Ridder Henrik."

„Ikke tør jeg tro paa saa stor en Lykke, Hr. Ridder!" sagde Ellen.

„Tro kun paa Lykken, og hvad den har i Følge," svarede Velfing; thi det haaber jeg, at der skal komme Glædesdage til Eder herefter."

Velfings hele Personlighed indgjød Tillid, han talede saa mildt og venligt, og det tyktes Ellen, at hun saare sjælden havde fundet Hvile i nogens Tale som i hans, der lød i hendes Øren som herlige Forjættelser. Turde hun ikke nok fortro sig til Fremtidens Haab? Hun vovede det og tænkte paa Spaakvindens Ord om Ridderen fra Syden, der skulde komme med Frigjørelsen. „Gud og den hellige Jomfru have Lov!" jublede det i hendes Hjærte, og hun hørte glad paa Velfings Fortælling om Henrik Hermansens Ridderfærd. Han førte Samtalen hen paa hende selv og spurgte tilsidst:

„Har I kjendt eders Fader og Moder?"

Hun krympede sig ved Svaret; der var intet Lys for hende ad den Vej. „Ak, nej!“ svarede hun, „jeg kjender intet til mine Forældre og véd ej, af hvad Ast jeg er. Dog takker jeg Gud, at min kjære, nu salige Plejemoder, elskede mig som sit eget Barn og viste mig opofrende Kjærlighed.“

Velfing fortalte om sit eget Liv og endte med at sige, at han havde kjendt hendes Forældre og vidste, hvor hendes Vugge havde staaet. Ridderens Fortælling fængslede Ellen; studsende og betagen hørte hun hans sidste Ord og bad ham fortælle videre.

„Gjærne føjer jeg Eder deri,“ tog Velfing til Orde, „og vil jeg da først omtale eders Moder, thi I minder mig levende om hende. Hun var mild og god, trofast og opofrende, stærk i sin Kjærlighed, som en ægte Kvinde kan være det; hun ejede en skjøn og herlig Sjæl i et fagert Legeme, thi fagrere Skikkelse har jeg aldrig sét. Har nogen haft en kjærlig Moder, da har I haft det, Jomfru Ellen. I er af ædel Byrd, thi eders Moder var en adelig og fri Kvinde, og eders Fader, der lever endnu, er en ærlig og god Ridder af en ansét Slægt. — Hans Hustrus Død og Tabet af hans elskede Datter, der med Vold ranedes fra ham for at fuldbyrde en Hævn, har gjort hans Tilværelse forfærdelig tom og glædeløs.“ Han standsede et Øjeblik for at blive Herre over sin Bevægelse.

„Stakkels Fader!“ udbrød Ellen.

„Beklag ham ikke nu!“ vedblev Ridderen. „Skjønt Længsel og Grædmelse have været hans daglige Følgesvende i lange Aar, til Haaret blev graat, er det dog alt glemt for en salig Stund som denne, da Faderen sér sin Datter, Moderens udtrykte Billede. Ak, kjæreste Ellen! kan Du ej skjønne, at jeg, den gamle Ridder, der har vundet din Tillid, er din Fader! Som Du staar for mit Øje i denne Stund, har jeg sét dig i Drømme; Du vinkede ad mig og sagde: Jeg bringer Forsoning! Kom min Datter!“

Han greb begge hendes Hænder, og hun saa tillidsfuld op til ham. „Ja, jeg tør fortro mig til Eder; jeg føler, at I er min Fader! Gud have Lov!“ jublede Ellen.

Høsten nærmede sig. Marken stod med sin bugnende Fylde af Korn; de gule, tunge Aks nikkede, de gad nok staa endnu en Stund og fornøje sig i den vrimlende Flok og bølge for Vinden.

Blomsterne paa Engen havde drømt deres korte, men dejlige Sommernatsdrøm og stode nu i Forventning om, hvad der vilde komme; thi de anede, at al den Skjønhed, hvis Udfolding de havde været Vidne til, maatte forsvinde. Vel søgte Ærenpris, Forglem-

migej, Kongepen, liden Klokke og Gaasenrt tilligemed en hel Flok af fjærne Sjægtninge at holde Jordens blomstervirkede Tæppe vedlige; men det havde ingen rigtig Art med Friskheden og Duften. Solen kom ikke saa højt paa Himlen som før; de lyse Nætter forsvandt, og Nattens Dronning fik Brug for sit mørke Klæde — det gik ned ad Bakke med Sommerens Herlighed.

Gjøgens fornøjelige Kukkuk blev sjældnere og sjældnere, han havde overanstrængt sig i Vaaren og mente at burde spare paa Kræfterne, tilmed da han ikke fik saa livligt Gjensvar af Smaafuglene som før. I Vaaren rakte og strakte alt sig for at faa ham at se, naar han med sit kaade Gjækkeri legede Skjul mellem Grenene; den Gang bragte hver Dag ny Undere, Blomster udfoldede sig, Bladehanget blev tættere, altsammen til Ære for Kukkeren. Nu var alt helt anderledes; Blomsterne bøjede Hovederne mod Jorden, stode med falmede Blade eller med overmoden Frugt. Han var snart kjed af det hele og endte gjærne sit korte Kukkuk med at vrænge Mund.

Storken stod helt alvorlig paa Ungaards Tage og iagttog Storkebørnenes Fremskridt i Flyvekunsten. Han vidste af Erfaring, at der skal stærke, øvede Vinger til den lange Fart over det store Hav, og det var nu paa Tide at øve de unge Kræfter.

Mens alt i Naturen saaledes anede, at det snart

var forbi med Sommerens Herlighed, mente Ridder Henrik og Ellen, at den fagreſte Tid først nu begyndte. Efter Faderens Jordefærd havde Henrik oftere besøgt Hjelmsbo og ønskede intet hellere end snareſt muligt at føre Ellen ind paa Ømgaard som Husfrue; men dette kunde ikke ske før Sørgetiden var til Ende. En Dag, da Mette og Ellen besøgte Fru Kirsten i hendes Enkestand, søgte Henrik med sin Fæstemø ud i Haven; de satte sig i Skygge under et mægtigt Lindetræ og saa mildt til hinanden. Henrik tog Ellens Haand i sin, og, idet han saa ind i hendes glædestraalende Øje, sagde han:

„Tak for al din Kjærlighed, kjæreſte Ellen! den gjør mig uendelig rig og lykkelig, og dit Øje tykkes mig et bundløst Hav, hvori al Livets Herlighed spejles."

Ellen rødmede og svarede helt undselig: „Regn ej min Glæde for ringere end din; jeg føler mig saa tryg og glad i din Nærhed, at jeg nu helt vel tør fortro mig til Lykken, saasom mit skjønneste Haab er opfyldt." Hun tav og saa drømmende hen for sig. Pludselig fik hendes Øje Liv, idet hun vendte sig til Henrik og sagde: „Du sagde forgangen Dag, at en Ungmø kan opildne en Ridder til Daad og mandig Id, men ej forstaar jeg den Tale ret; thi om vi Kvinder end glædes, naar vore elskedes Vej gaar til Ære og Berømmelse, saa bæve vi dog for deres Liv og

have kun vor Bøn til Madonna at sætte imod de bange Tanker."

„Min fromme Ellen! Du forstaar ikke det, fordi Du ej kjender din egen Magt," svarede Henrik. „Dog er det fuld Sandhed, at Tanken om dig ej alene drev mig fremad til Hæder, men bestandig holdt mig Ridderlighedens Vej i Sigte, saa intet evnede at lokke mig bort derfra. Du var min Helgeninde, min Lykkes Vogter, fordi jeg i dig saa det rene og skjønne forenet og stræbte at blive dig værd." „Kjæreste Henrik, Du gjør mig ganske ræd!" udbrød Ellen. „Er jeg end lykkelig og stærk ved din Elskov, tykkes mig end Livet at ligne en solfyldt Dag, hvor alt er Jubel og Fryd, saa frygter jeg dog saare, at jeg lidet evner at svare til de høje Tanker, Du har om min Person. Jeg vil af ganske Formue blive dig en god og trofast Hustru, men ej kjender jeg til de herlige Egenskaber, Du tillægger mig."

„Det sidste gjøres ej heller nødigt, min kjære Forstemø! Du skal være netop som Du er: en glad kvidrende Fugl, der synger saa frejdige Sange, at jeg maa stemme i dermed. Hidtil døjede Du umilde Kaar; men herefter skal Du bo og bygge paa Ringaard og lønnes for al din Trofasthed, saavidt min Evne rækker, og Gud vil det tilstede."

„Der var dog milde Kaar iblandt, ofte levede jeg et rigt Liv i Minde og Haab," sagde Ellen.

„Mindes Du da, at vi som Børn byggede Huse og holdt glimrende Ridderspil, hvor jeg al Tid var den uovervindelige Ridder, der vandt Prisen?" spurgte Henrik.

„Ja!" svarede Ellen smilende, „og med Undren saa jeg paa din Færd og gav dig Guldæblet som Sejrsløn."

„Guldæblet fik jeg dog først, da Du gav mig din Tro. Ja, Du havde min Lykke i din Haand, skjøn Ellen, og var højhjærtet nok til ej at forholde mig den; derfor skal mit Liv være viet til at skjærme dig mod alskens Ubygge. Men mig kunde lystes at høre dit Skriftemaal," vedblev Henrik med et lykkeligt Smil, „længtes Du ret ofte efter din Ridder, mens han var i fremmed Land?"

„Du véd det helt vel, at Længsel er uadskillelig fra Elskov," sagde Ellen og saa paa Henrik med et kjærligt Blik. „Min Længsel var som en endeløs Dag, fra Du drog bort, til Du atter kom tilbage. Angstelse for dit Liv og andre brydsomme Tanker gjorde mig Adskillelsen til en hvileløs Tilvær. Jeg spurgte hver liden Fugl, der kom flyvende sønderfra, om den bragte Bud fra dig, og naar den satte sig kvidrende i Bladehanget, tyktes mig, at den fortalte om din Færd. Naar det hvislede i Løvet, troede jeg

at høre mit Navn, som Du havde aandet ud til Vinden, at den skulde bringe kjærlig Hilsen. Ak, slig legede jeg i Drømme for at stilne mit Hjærtes Slag og faa Lov at vente med Haab. — Er Du nu glad, at Du har lært disse Hjertehemmeligheder at kjende," vedblev Ellen, idet et lyst Smil gled over hendes Ansigt. „Ej vil jeg dog føje dig mere deri at fortælle om udstandne Lidelser i en herlig og glad Stund som denne, da jeg har faaet mere end tusendfold Løn for al min Kvide. Nu skal hver mørk og tungsindig Tanke faa Lov at tigge om Husly uden at finde den, og jeg vil juble min Fryd ud i Verden som den liden Smaafugl, der just nu synger over vore Hoveder."

„Nu, nu!" udbrød Henrik, „det fryder mit Hjærte at høre dig udtale din Længsel efter min dyrebare Person. Tilgiv mig, hjærte Ellen! det var egenkjærligt; men min Forsængelighed plejede Du helt vel, saasom Du regnede mig for tusendfold Lykke. Ja, vogt vel derpaa, at jeg ej bliver din Helgen, som Du alt for mig er Sankte Ellen."

Hun lagde sin Haand paa hans Mund og bad ham tie, men sagde i det samme: „Hør, hvor den lille Fugl kvidrer dejligt! Véd Du, hvad den synger? Den synger: Velkommen hjem, Ridder Henrik!"

„Nej vist ej!" udbrød Henrik og tog Ellen i Favn,

„den synger: Hil være den fagre Jomfru Ellen, Ridder Henriks Brud!"

De samtalede endnu en Stund og vekslede mangt et Elskovsord, indtil Jomfru Mette stod for dem med Smil om Mund og sagde: Ej, ej! løber Ungmøen af Huse for at lytte til Gammensord og lader mig Stakkel ene. Ridder Henrik er ej værd, at I ofrer mig paa hans Alter."

„Hvormed har jeg fortørnet Eder saa, ædle Jomfru, at I ej finder mig værdig til at nyde Ellens Selskab efter en aarelang Fraværelse?" spurgte Henrik.

„I burde klæde Eder i Sæk og Aske; men kjender I ej eders egen Brøde, da er der liden Udsigt til Ruelse," sagde Mette. „Skjønner I det ej, at Jomfru Ellen havde været ilde stedt, hvis hun havde maattet nøjes med eders Forsorg. Tilmed lod I saare sjældent høre fra Eder, saa hun vel maatte tænke, at ude af Øje er ude af Sind."

„Da véd I nu, at jeg var en fuldtro Ridder."

„Jo vist!" lo Mette. „Af smukke Ord have I Riddere flere end nok til at daare os lettroende Kvinder. Forgangen Dag fortalte I dog med glødende Ild om smukke Ungmøer, I havde sét."

„Nu, nu! jeg er ej blind for Kvindeskjønhed og tykkes helt vel endog om fagre, fortøjede Jomfruer,

hvoraf I er en af de skjønneste; men min blaaøjede, fromme Ellen tykkes mig dog fagrest af alle."

„Kjedeligt at høre paa en elskovssyg Ridder, der kun taler om sin elskedes Skjønhed," sa'r Mette fort med et skjelmsk Smil; „da snakker jeg heller gammelt med Velsing og Fru Kirsten."

„Vær nu god og mild, at jeg ej skal give Sidsel Jakobsdatter Ret, da hun varede mig for de sortøjede," sagde Henrik; „tilmed vil jeg berede Eder en Glæde og samtidig bevise en Ridders Troskab. Jeg har en Hilsen til Eder."

„Fra hvem? spurgte Mette.

„Forgangen Dag var jeg i Horsens, hvor jeg traf Ridder Jørgen, der bad mig hilse Eder venligt og formelde hans Ankomst til Hjelmsbo i næste Uge."

Jomfru Mettes Ansigt farvedes af en glødende Rødme, og hun sagde til Ellen: Lad os flygte snarest fra den farlige Ridder, der kan forvirre selv den modigste." Hun lagde sin Arm om Ellens Liv, og saaledes forlode de to Ungmøer Haven. Men Henrik smilte og fulgte glad nynnende efter dem.

XVIII. Slutning.

Den øverste Myndighed for Cistercienserne var General-Abbeden i Cistercium; men for Danmarks vedkommende var der tillige en Over-Abbed, som kaldtes „Pater Abbas" og havde det Hverv at visitere i Klostrene, paase, at Reglerne overholdtes og straffe Overtræderne.

I Slutningen af Aaret 1254 gjæstedes Øm af „Pater Abbas". Rygtets Tunge havde sat Claus's Person i Forbindelse med en mindre renlivet Munkestand, og Ordensmesteren fandt sig foranlediget til at undersøge Forholdene. Claus klarede sig fra alle de Skær, hvorpaa hans Værdighed kunde strande, og Ordensmesteren forlod Øm med de bedste Tanker om Klosterets Tilstand.

Alligevel var Claus en plaget og hvileløs Mand; Pavæ's voldsomme Dødsmaade havde gjort et stærkt Indtryk paa ham, og det øgedes ved et uhyggeligt Mord, der i Midtsommeren 1254 øvedes paa hans Søster Margrete og Broderen Svend, hvilke styrede Munkens Gaard i Horsens. Den Trods, der boede i Abbed Claus's Natur og for en Stund bragte Haan-

smilet om hans Mund til at tegne sig skarpere, hver Gang en Ulykke eller Modstand frydsede hans Vej, kunde ikke holde ud i Længden. Da kom Tungsindets mørke Magt med hele dens rædselige Følge og lejrede sig om hans Tanke som en kvælende Mare, der standsede Pulsslag og Aandedrag. De stærke Aandskræfter, han havde øjet, vare opbrugte ved det Falskhedens og Vellystens Spil, han havde drevet, og han følte, at hans Liv var forfejlet, ja forspildt. Naar dette til sine Tider stormede ind paa ham og tegnede hans Livs Usselhed med forfærdende Klarhed, spejdede han efter et fast Holdepunkt for en ædlere Tilvær; men han fandt sin Vej saa tilgroet med ond Sæd, sin Vilje saa slap, at han ikke evnede at rive sig løs fra det tilvante. Da forbandede han Tilværelsen som en Meningsløshed, hvoraf den letteste og bedste Udgang var en brat Død. — I Begyndelsen af 1255 blev han heftig syg. Efter sin Helbredelse nedlagde han pludselig Abbedværdigheden og levede som simpel Munk til sin Dødsdag. Hans Navn er opbevaret i Dm Klosterkrønike.

Konventet valgte Søren Asgotus til Olaus's Eftermand. Hans Ankomst til Dm hilsedes med stor Glæde af Munkene og af Omegnens Befolkning, der aldrig kunde glemme den milde, lægekyndige og raadsnilde Broder Søren.

Paa Hjelmsbo var der imidlertid foregaaet store Forandringer. Den gamle Preben var død, og efter Sørgetidens Udløb ægtede Jomfru Mette sin trofaste Bejler, Ridder Jørgen, der efter Giftermaalet tog Ophold paa sin Gaard ved Horsens. Velfing kjøbte Hjelmsbo for en Gang i Tiden at skjænke den til Ridder Henriks og Fru Ellens lille Ivar.

Hvginns kunde ikke ret længe holde det stille Liv ud paa Ungaard, han længtes mod nye Eventyr og drog bort fra sine Venner for at deltage i Kongens Fejde mod Henrik Ålmeltorp, der var en haard Hals.

I den paafølgende Tid blev Landet stedt i Vaade. Det saa ud til Fejde med den norske Konge, Hakon Hakonsøn, og Birger Jarls Søn, Kong Valdemar af Sverrig. — Gejstligheden søgte at tilrane sig al Magt, thi ligesom den mente at eje Nøglen til Himlen, tvivlede den ikke om, at den burde herske over Rigerne paa Jorden. Lunde Erkebisp, Jakob Erlandsøn, var en ualmindelig kraftig og aandsoverlegen Personlighed, der var velskikket til at øge Kirkens Vælde og ikke bange for at trodse sin Vilje igjennem, hvor Retten ikke slog til. Dette havde til Følge, at der udspandt sig en bitter og skjæbnesvanger Strid mellem Kirken og Staten. Hertil kom, at den lavere stillede Bondestand sank dybere og dybere ned i Vanmagt og følte sig fortrykt og underkuet. Omgiven af Blodigler paa

alle Sider, forsvarsløs og arm, gjorde en Del af Bønderne i Sjælland og Skaane en Kraftanstrængelse for at afrvste Aaget og tage Hevn. Oprøret udbredte sig med stor Hurtighed, og Kong Kristoffer beredte sig til at kue det med Hærmagt.

Under disse Forhold havdes Brug for enhver kongetro Ridders Arm, og Henrik Hermansøn brød op fra sit Hjem for at støde til Hæren. Dagen før Afrejsen gjæstedes Omgaard af Abbed Asgotus.

„Hvor her er herligt paa Omgaard!" udbrød han ved Synet af den smilende Husfrue. „Eders Aasyn siger mig, at Glæden er eders vante Gjæst. Ja, I fik et fagert Møde med Lykken, Fru Ellen!"

„Ja visselig, fromme Fader!" svarede Ellen. „Siden eders Opbøjelse til Abbed i Om tykkes mig, at der intet mangler i min Lykke."

„Saaledes gaar det al Tid den, der er trofast mod Haabet og Kjærligheden," sagde Abbeden; „men ængstes I ej nu, fordi Ridder Henrik drager i Leding?"

„Ingenlunde!" gav Ellen til Svar. „Min Husbonds Liv er mig dyrebarere end mit eget; men det hviler i Guds Haand, og jeg vilde regne det for ringe Lykke at se ham gaa ind og ud paa Omgaard, mens Landet var stedt i Vaade og trængte til hans Arm."

„For Sanden! jeg skjønner, at I er en højhjærtet

Kvinde, værdig til at være en Ridders Hustru. Det ventede jeg og af Eder," sagde Asgotus med Varme.

„Jeg kunde lystes at drage i Leding endnu en Gang for at støtte Valdemar Sejrs Ætt," tog Velfing til Orde; „thi hvordan skal en Konge kunne regjere, naar ingen vil lyde. Gejstligheden er selvraadig og trodsig, Bønderne lære Lovløshedens Aand af den, mens ydre Fjender spejde efter Lejlighed til at tage Danmark som let Bytte."

„Eder slipper vi dog ej, thi hvem skulde da være Værn og Værge for os stakkels Kvinder," sagde Fru Kirsten. „Og lille Ivar steder aldrig sit Minde dertil!" mente Ellen.

„I har Ret deri, at Ulydighedens Aand raader i Danmark," henvendte Asgotus til Velfing; „nu spirer den onde Sæd, som Kong Abel udsaaede, thi det Frøkorn, der saas fraaven, har størst Spirekraft. Dog har Kong Kristoffer nogen Skyld i de ulidelige Forhold, saasom han har vist sig at være en uordholden Mand, paa hvem ingen kan lide!"

„Nu!" sagde Henrik. „Vel kan det ske, at han har givet Løfter, som han ej har kunnet holde; dog derfor bryde vi ej Staven over hans Regimente, men støtte det af ganske Formue, saa det kan blive kundbart, at hverken Bisp Jakob eller Bønderne ere Herrer i Danmark."

„Ikke maa I tro, at Biſp Jakobs ſelvraadige Færd vinder mit Bifald," afbrød Asgotus den talende; „men Danmarks Konge bør ſtille ſig i venligt Forhold til Landets Geiſtlighed, der hidtil har ført an, hvor det gjaldt at kvæle Vanart og hedenſk Tankeſæt. — Drag I med Gud og ſtrid for Kong Kriſtoffer og hans Sag, hvor Sandhed og Ret fremmes, da handler I ſom en god danſk Ridder; men en Sag er ej god, blot fordi en Konge føger den fremmet."

„Ret ſaa, Abbed Asgotus! Der taler I ſom ud af mit eget Hjærte," ſagde Velfing, „men jeg ſkulde intet have derimod, om hin raptmugede Biſp blev tugtet ſaaledes, at han faldt til Føje og brugte ſin Tid til gudelig Idræt i Steden for at amme Strid og Kiv."

„Biſp Jakob er en haard Hals og kan give Kongen haarde Nødder at knække, dog udkæmpes denne Strid ej med Sværd, men med Skarpſindighedens og Lærdommens fineſte Kløgt, hvori Biſp Jakob er en forfaren Mand, og Kongen kan let komme til at ligge under, ubeſindig og lidet raadſnild ſom han er."

„Mit Hjærte bedrøves," ſagde Fru Kirſten, „naar jeg tænker paa, at min Søn ſkal drage ſit Sværd mod fattige, uſelige Bønder, der kun gjøre Opſtand, fordi de pines og plages og knap eje det tørre Brød."

„Tror I da, min hjærte Moder! at jeg glædes ved at svinge Tugtens Ris over de fornærrede," udbrød Henrik. „Nej, visselig ikke! men Lovløshedens Aand maa knes for at der kan blive Ro i Landet, gjør det end ondt at svinge Sværdet."

Samtalen fortsattes i længere Tid, og det blev sildigt, før Afskeden forlod Ringaard.

Ved Afskeden den følgende Morgen sagde Henrik til sin Hustru: „Nu er det paa Tide, at jeg drager bort, og jeg giver dig og vor lille Ivar i din Faders og vor trofaste Ven Asgotus's Varetægt. Vær nu en frejdig og kjæk Kvinde, at Bekymring for mit Liv ej skal blege din Kind og forjage det lyse Smil, der saa gjærne lejrer sig om din Mund."

„Selv om mit Hjærte kunde ængstes for dit Liv, ønsker jeg dog ej, at Du skulde svigte din Pligt og blive paa Ringaard. Jeg giver dig og os herhjemme Gud og hans Helgener i Vold, Klynk og Klage skal ej komme over din Tærskel; thi nu ejer jeg dig fuldt og helt og kan aldrig miste dig, selv om Døden satte Skjel mellem os for en kort Stund."

„Snart ses vi igjen! Gud signe dig, min fromme Hustru!" sagde Henrik og tog hende i Favn. Derpaa svang han sig paa sin Hest og red frejdig bort; men Ellen fulgte ham med Øjnene, saa langt hun

evnede, og hun kunde ikke gjøre for, at Taarer blændede hendes Syn, skjønt hun havde sat sig for at være helt modig. Henrik Hermansøn kom senere tilbage til Omgaard med Hæder og var vel anset hos Kong Kristoffer.

Trykfejl.

Side	81,	7.	Linie	fraoven:	vødvendig, læs nødvendig.
—	82,	5.	—	—	Fabeils, læs Fabels.
—	83,	5.	—	franeden:	Giedebuk, læs Gedebuk.
—	97,	7.	—	—	smæltede, læs smeltede.
—	107,	11.	—	fraoven:	ængstede, læs ængstende.
—	122,	10.	—	franeden:	tvivlsom, læs tvivlsomt.
—	145,	4.	—	fraoven:	;, læs !.
—	168,	7.	—	franeden:	elv, læs selv.
—	168,	6.	—	—	Elsiss, læs Elsifs.
—	183,	7.	—	—	Prinsesse, læs Prinsesse.
—	216,	2.	—	—	ad, læs sad.
—	231,	6.	—	—	indskjærper, læs: indskærper.
—	238,	3.	—	—	Slader, læs Sladder.
—	257,	10.	—	—	fryeligt, læs frydeligt.
—	287,	7.	—	fraoven:	kryset, læs krydset.
—	297,	3.	—	—	vedkommende, l. Vedkommende.
—	297,	2.	—	franeden:	Munkens. læs Munkenes.